

EKOIQ

KASIM 2015 SAYI:57

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

CLIMATE
VOLUNTEERS

İKLİM GÖNÜLLÜLERİ

Karbon Nötr Yayın

Das Skandal ya da Bir Çöküş Söyleminden Parçalar...

Paris Yolunda...

Türkiye'nin İklim Beyanı Bir Beyan mıdır?

*3+1 Renk: Eşitlik, Özgürlük, Kardeşlik
ve Sürdürülebilirlik*

Jo Confino:

*“Kral Çıplak Diyecek
Kişiler Aranıyor”*

*Tüketimin Merkezinde
Üretime Yolculuk*

*Sürdürülebilir Yaşam
Film Festivali Başlıyor!*

www.ekoiq.com

ISSN 1309-4416 57
9 771309 441009
9 TL (KDV DAHİL)

İnsana, hayata, güvenliğe, sağlığa değer veriyoruz.

Önce Güvenlik Sonra İş

İSG AKADEMİ

Çanakkale ve Büyükçekmece fabrikalarımızda açtığımız ve yakında Ladik fabrikamızda açılacak olan Akçansa İSG Akademilerde, yılda 5.000 çalışanımız, tedarikçimiz ve iş ortağımıza 80.000 saat iş sağlığı ve güvenliği eğitimi vererek iş sırasında oluşabilecek riskleri görmelerini ve gerekli önemleri almalarını sağlıyor, sadece çalışma hayatında değil yaşamın her alanında riskleri minimuma indirmelerini hedefliyoruz.

www.akcansa.com.tr facebook.com/akcansa [Akçansa Group](https://linkedin.com/company/akcansa)

HEIDELBERGCEMENT

AKÇANSA

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Yoksa Sürdürülebilirliğin Kayıp Renkleri Bulundu mu?

Aslında işin içine, çoktandır kaybettiğimiz, unuttuğumuz eski hikayemizi, kadim ideallerimizi koymaktan ibaret galiba her şey... Mavi, Beyaz ve Kırmızı ya da “Eşitlik, Özgürlük ve Kardeşlik”. İnsanlığın en büyük hayali. Yarım kalan bir yürüyüş; gerçekleştirmeyen, tamamlanamayan bir uygarlık, insanlık ideali ve tabii modernliğin düş kırıklığı. Peki bu, 21. yüzyılda tamamlanabilir mi? Ve artık bu ideallere bir renk daha eklemek; “Yeşil”i yani ekolojik bilinci katarak, insan merkezli olmaktan çıkarmak mümkün mü? Belki de Fransız Devrimi’nin teorik ve pratik açmazlarından ve çelişkilerinden biri de buydu. Belki de yürüyüş, bu yüzden yarım kalmıştı... Belki de Mavi, Beyaz ve Kırmızı, sürdürülebilirliğin kayıp renkleriydi...

Zaten bu üçlü iddianın yeterlilikleri hep sorgulanmamış mıydı? Kardeşlik’in (*Fraternité*), sadece kelime anlamıyla bile erkek kardeşliğini anlatması ve kadın haklarını ıskalaması, o günler için doğal olabilirdi ama bugün bu eksikliği tamamlamak için milyonlarca neden ve önemli bir toplumsal cinsiyet mücadelesi ve geleneği mev-

cut. Tüm bir kadın hareketi tarihi bunu bize ayrıntısıyla, net bir şekilde gösteriyor...

Eşitlik (*Egalité*), yasalar önünde eşit olmak, insanlık için devasa bir adımdı. Sadece belirli kesimlerin insan, yurttaş sayıldığı bir toplumsal formasyondan, herkesin doğuştan eşit sayıldığı, bunun için hiçbir özel çaba göstermenin gerekmediği bir toplumda yaşayan bizler için bunun anlamını kavramak belki zor ama biraz tarih okuması yapmak, bu hakların ne kadar büyük mücadelelerle kazanıldığını görmeye yeter de artar bile. Fakat bu adımın bile sınırları olduğunu görmedik mi hep beraber? Sınıfsal eşitsizliklerin, fırsat eşitsizlikleri ve eğitim olanakları-olanaksızlıkları yoluyla kendini tekrar ve tekrar üreterek eşitlik idealinin gerçek anlamının ortaya çıkmasını nasıl engellediğini bilmiyor muyuz?

Özgürlük (*Liberté*) bayrağına gelince... Geçmişin baskıcı toplumlarından biraz daha yukarı çıktı ama toplumsal, siyasi, kültürel, iktisadi baskılar nedeniyle özgürlük ideallerinin küresel ölçekte gerçekleştiğini söyleyebilecek kimse var mı aramızda? Ya da gidilecek

yolun ne kadar uzun olduğunu yüreğinde hissetmeyen?

Bunların hepsi tartışılabilir ancak insanlık bir kez daha önemli bir adım atmak için Fransa’da, Paris’te toplanıyor Aralık ayında. COP21 İklim Zirvesi, sıradan bir iklim değişikliği toplantısının ötesinde, insana, doğaya, iklime, kültürlere, medeniyetlere dost; eşitlikçi, adil ve ekolojik yeni bir uygarlığın kurulup kurulmayacağını da gösterecek; ya da en azından bir umut olup olmadığını... Ama kestirmeden söylersek, +1 rengi, yani “Yeşil”i denkleme dahil etmeden, Mavi, Beyaz ve Kırmızı’nın yürüyüşü hep yarım kalacak gibi... Bir de tersinden bakalım: Eşitlik, adil olmayan, katılımcılığı esas almayan, şeffaflığın geçerli olmadığı, kısacası demokrasiz ve ekmezsiz bir sürdürülebilirlik de sakat kalmaya mahkum gibi... COP21 belki birkaç yüzyıl önce Fransa’nın sokaklarında gezen o devrimci ruhtan; Eşitlik, Özgürlük ve Kardeşlik’ten de etkilenecek sürdürülebilir bir uygarlık yürüyüşüne artık bir renk daha eklemenin, o meşhur Kırmızı, Beyaz ve Mavi’nin yanına Yeşil’i de koymanın vesilesi olur. Yeni bir uygarlığın tek başarı şansı bu gibi görünüyor...

Geçen ay Ankara’da yaşanan, 102 kişinin hayatını kaybettiği bombalı saldırı bir kez daha gösterdi ki bu dünyanın yaşanabilir olması için Mavi, Beyaz, Kırmızı, Yeşil yetmez. Yeryüzündeki tüm renkler bir arada olmadan olmuyor, olmayacak...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Barış Doğru baris@ekoq.com

Yayın Koordinatörü

Nevra Yaraç nevra@ekoq.com

Editör

Berkan Özyer berkan@ekoq.com

Art Direktör

Özlem Sarar D. ozlem@ekoq.com

Dış Haberler Editörü

Zeynep Heyzen Ateş zeynep@ekoq.com

Yerel Yönetimler Editörü Sibel Bülay sibel@ekoq.com

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü

Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Sosyal Medya Editörü Yağmur Çoban yagmur@ekoq.com

Fotoğraf Editörü Özgür Güvenç

Redaksiyon Şöhret Baltas

Katkıda Bulunanlar

Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Serra Titz, Caner Demir,
Hulusi Barlas, Fatma Gül Altındağ

Abonelik dergi@ekoq.com

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9
Kadıköy, İstanbul

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.

Osmangazi Mahallesi 3112. Sokak No.2 Esenyurt - İSTANBUL

Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu

Aynur Acar, Gönüllü Çevre Danışmanı

Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü

Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üni., Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü

Dr. Barış Gencer Baykan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü

Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri

F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü

Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü

Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü

Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı

Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,

Meteoroloji Mühendisliği Bölümü

Bahar Keskin, 3P Sustainability Consulting

Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi

Prof. Dr. M. Pınar Mengüç, Özyeğin Üni., Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü

Dr. Uygur Özemesi, change.org Türkiye Direktörü

Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Müdürü

Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü

Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü

Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu

Ateş Uğurel, Solarbaba Platformu kurucusu

Cavit Vardarlılar, MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

20 Jo Confino:

“Kral Çıplak Diyecek Kişiler Aranıyor”

Yeşil İş Zirvesi'nin moderatörlüğü için İstanbul'a gelen İngiliz gazeteci, sürdürülebilirlik için gerçek bir dönüşümün neler gerektirdiğini, Volkswagen skandalını ve Türkiye'nin pozisyonunu EKOIQ için değerlendirdi.

24 “1930’ların Ekoloji Yaklaşımıyla Çözüm Üretemeyiz”

Biyolojik çeşitlilik, toprak ve su kaynakları, iklim değişikliği ve koruma planlaması alanlarında çalışmalar yapan Doğa Koruma Merkezi'nin Yönetim Kurulu Başkanı, Ekolog Uğur Zeydanlı ile çalışma alanlarını, işbirliklerini ve getirdikleri yenilikleri konuştuk.

30 Bu Filmler Sizi Sorunun Değil Çözümün Parçası Yapacak!

2008 yılından bu yana Sürdürülebilir Yaşam Kolektifi tarafından gerçekleştirilen Sürdürülebilir Yaşam Filmleri Festivali 20-22 Kasım tarihlerinde izleyicilerle buluşuyor.

34 DOSYA: Das Skandal ya da Bir Çöküş Söyleminden Parçalar...

“Dünyanın en sürdürülebilir otomotiv şirketi” iddiasındaki Volkswagen'in, hava kirliliği ve azot oksit emisyonlarını düşük göstermek için özel bir yazılım kullandığının ortaya çıkmasıyla patlak veren skandalın dünyaya ve Türkiye'ye etkileri neler olacak?

52 Herkesin Fark Yarattığı Bir Dünya İçin...

Dünyanın ve Türkiye'nin ilk ve en geniş sosyal girişimci ağı Ashoka'ya Türkiye'den üç yeni Fellow daha katıldı.

54 “DNA’mız Enerji Tasarrufu, Tasarım ve İnovasyon”

Ariston Thermo Group Türkiye Pazarlama Müdürü Işıl Aksoy yenilikçi ürünlerini ve çevre bilincinin artırılması yönünde yaptıkları çalışmalarını anlattı.

56 Az Karbon Salımlı, Bol Keyifli Davetler İçin...

DavetPostası'nın kurucusu Mine Dedekoca ile online davetiye-lerin geleneksel olanlara göre avantajlarını ve çevreye katkısını konuştuk.

58 Çözüm Yenilikçi Fikirlerde

Tunca Üçer daha sürdürülebilir bir yaşam için dünyanın dört bir yanından yenilikçi çözümleri EKOIQ için derlemeye devam ediyor.

62 Paris Yolunda...

Türkiye'nin sunduğu katkı beyanı ne getiriyor? King's College London'dan Akademisyen Arif Cem Gündoğan "Başka Bir Ulusal Katkı (INDC) Mümkün!" derken, Ümit Şahin'e göre "Paris'e Dünyadan Kopuk Hazırlanamaz".

ABD'li gazeteci Lisa Friedman ise soruyor: "Türkiye, İklim Konusunda Ciddiye Almabilir mi?" Fransa'nın Ankara konsolosluğunun davetlisi olarak COP21'e yönelik hazırlıkları incelemek amacıyla küçük bir grup Türkiyeli gazeteciyle Fransa'ya giden Barış Doğru'nun Fransa izlenimleri... TÜSİAD Başkanı Cansen Başaran Symes ve UN Global Compact'ın Ulusal Ağlar Danışma Kurulu Başkanı ve Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Yılmaz Argüden'in COP21 Zirvesi'nden beklentileri ve dahası...

88 Bir Mutfakta İki Anne

Seda Şamlı Luş ve Defne Batur, İki Anne Bir Mutfak'ta çocuklar sağlıklı beslensin diye her hafta dört video ile bol bol tarif ve tüyolar veriyor. İki anne ile mutfaklarında, işin mutfağını konuştuk.

92 "Sürdürülebilirlik Stratejiniz Yoksa Raporunuz PR Faaliyetine Dönüşür"

Roche İletişim Müdürü İrem Koyuncu, firmanın sürdürülebilirlik yaklaşımını, genel anlamda sürdürülebilirlik raporlarının güvenilirliğini ve denetleme mekanizmalarını değerlendirdi.

98 Tüketicinin Merkezinde Üretime Yolculuk

Hasibe Akın, renovasyon sürecinde mimar olarak görev yaptığı Akmerkez'in terasında bir vaha yaratılmasına da öncülük etti. Akın, bu süreci ve İTÜ'de gerçekleştirmeyi planladığı yeni projesini anlattı.

104 Renkli Kampüs'lerden Özgür Ofis'lere

"Dünyayı Değiştirmek için Dünyanı Değiştir" sloganıyla yola çıkan Renkli Kampüs, farklı kültür, eğitim ve görüşten üniversiteli gençlerin birbirini bulduğu ve değişim için birlikte hareket ettiği bir platform olmayı hedefliyor.

HER SAYIDA

4 Haberler TEMA'ya İklim Uzmanı Genel Müdür; Bisikletlilere Müjde; Türkiye'nin Tüm "Enerjisi" Ankara'da; Yakışıklı Olduğu Kadar Sürdürülebilir mi Bakalım!

32 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay: Barış'tan Dönmemek

50 Change.org'dan Popüler Olmaya, Tanınmaya Görsün...

84 Son Buzul Erimeden Prof. M. Levent Kurnaz: Ülkelerin İklim İçin Niyet Beyanları ve Türkiye

86 Sürdürülebilir Markalar Semra Sevinç: Sürdürülebilir Gelecek için Sürdürülebilir Gıda ve Tüketici

96 Veriler Gökçe Vahapoğlu Şahin: OECD Ülkeleri Fosil Yakıtları Desteklemeye Devam Ediyor; %100 Yenilenebilir Enerji 2050'de Mümkün; Avrupa'nın Elektronik Atıkları

102 Sürdürülebilirlik Akademisi'nden İş Dünyası "Değişimin Yeni Paradigmaları"nı Değerlendirdi

107 İş Dünyasından Konca Çalkıvık: "Duyarlı Ol" Duyarlı Tüket ki, Dünya Gelecek Nesillere de Kalsın

108 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: Bahamalar'da Deniz Koruma, Avrupa'da Biyoçeşitlilik, Samoa'da Genç İstihdamı...

110 Gözümüzden Kaçmayanlar Türkiye'de üçüncüsü kurulması planlanan nükleer santralin yeri İğneada olarak açıklandı; Balıkesir SEKA Fabrikası'nın bulunduğu alana termik santral kurulmaması için 8.500 imza toplandı; Ülkemizde her yıl 2 milyar 100 milyon ekmek, israf ediliyor

112 Kitap Tabağındaki Yüz: Gıda Hakkındaki Gerçekler; Yol Ayrımındaki Türkiye: Ya Özgürlük Ya Sefalet; Atıktan Servete: Döngüsel Ekonomi Avantajı (Waste to Wealth: The Circular Economy Advantage)

Bosch Türkiye'den Ar-Ge'ye 80 milyon Euro

100 yılı aşkın süredir Türkiye'de faaliyet gösteren Bosch, çatısı altında bulunan şirketlerin sürdürülebilirlik konusundaki stratejilerini ve politikalarını ele alan ilk **Sürdürülebilirlik Raporu**'nu yayınladı. 2014 yılında Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni imzalayan şirket, insan hakları, çalışma koşulları, çevre ve yolsuzluğu önlemekle ilgili 10 ilke doğrultusunda hareket edeceğini taahhüt etti. 2014 yılında 1,68 milyar Euro ciro ve 1,22 milyar Euro'luk ihracat rakamına ulaşan Bosch Türkiye, Ar-Ge yatırımlarına yaklaşık 80 milyon Euro bütçe ayırarak üç ayrı Ar-Ge merkezinde toplam 77 patent başvurusunda bulundu.

AB Çevre Ödülleri'ne Son Başvuru 30 Kasım!

Avrupa Birliği (AB) üyesi 28 ülke ve Türkiye'de, sürdürülebilirlik ve inovasyon konusunda başarılı çalışmalarını ön plana çıkan işletmelere verilen Avrupa Birliği Çevre Ödülleri, çevresel, sosyal ve ekonomik konuları bütüncül bir şekilde yöneten işletmelerin yenilikçi uygulamalarını ödüllendirmeyi amaçlıyor. Türkiye Programı **REC Türkiye** ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (**TOBB**) tarafından yürütülen ödüller üç kategoride verilecek: Yönetim, Ürün/ Hizmet ve Süreç. Son başvuru tarihi 30 Kasım olan ödüllerle ilgili bilgi için: www.abcevreodulleri.org

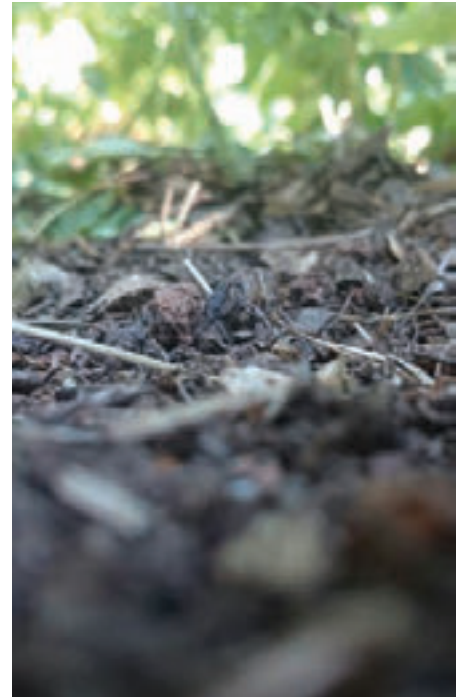
Yakışıklı Olduğu Kadar Sürdürülebilir mi Bakalım!

Ekim ayında gerçekleşen bir seçimle dünya siyaseti yeni bir süperstar kazandı: Kanada'nın Liberal Partili, kaslı, yakışıklı yeni Başbakanı **Justin Trudeau**. Peki Trudeau iklim konusunda ne diyor? Yeni başbakan, gerçek bir iklim değişikliği "şüphecisi" olan, ülkesini enerji süper gücü yapmak isteyen Stephen Harper'ın yerini aldı. Süper güç hedefini reddeden, devletin bilimsel araştırma kesintilerini kaldıracağını ve dünyanın en çok karbon salımı yapan 8. ülkesi olan Kanada'nın iklim müzakerelerinde daha aktif rol alacağını duyuran Trudeau ile bu Kuzey Amerika ülkesinin farklı bir

yola girdiği muhakkak. Zira Trudeau, yeni hükümetin güçlü bir ekonomi için çevreyi korumaya duyulan ihtiyacın farkında olduğunu açıkladı. Ancak yeni başbakanın Kanada-Teksaas arası planlanan ve çevrecilerin büyük tepkisini çeken **Keystone XL** boru hattını desteklemesi, yeni politikalar için şüphe yaratıyor. İklim için acil adım atılmasını ve bu şüphenin ortadan kaldırılmasını bekleyen seçmenler, Kasım ayının ilk haftasında Kanada tarzı "nazik" bir sivil itaatsizlik eylemi yapacak. Çağrılarını, Trudeau'nun açıklamalarıyla yarattığı umudu eyleme dönüştürmesi yönünde.

Bitkiler Çöpten Beslenecek

Buğday Derneği, satın aldığı gübre miktarını azaltarak (veya bitirerek) küçük çiftçiyi desteklemek, kimyasal gübre kullanımını azaltarak doğayı korumak ve tarımda sürdürülebilirliği sağlamak için Datça'da **Doğa Dostu Tarım için Organik Atıklardan Gübre** pilot projesine başladı. Birleşmiş Milletler Küresel Çevre Fonu (GEF) Küçük Destek Programı (SGP) tarafından desteklenen, MetaMeta Anatolia ortaklığıyla yürütülen ve bir yıl sürecek olan proje, Datça'da kimyasal gübre ve pestisit bağımlılığını azaltarak organik tarımı sürdürülebilir kılmayı hedefliyor. Proje sayesinde; kimyasal gübrelerin yoğun kullanımı ve olumsuz etkileri nedeniyle mineral, organik madde ve mikroorganizma bakımından zayıflayan toprakların yeniden verimli hale gelmesi, organik tarımın yapılabilmesi ve çiftçinin dışa bağımlılığını azaltmak için kendi kendine gübre üretebilmesi sağlanacak.

ENERJİNİZİN %50'si BİZDEN!

Yalıtımda 50 yıllık İzocam uzmanlığı ile soğuğa, sıcağa, gürültüye, yangına ve dış etkilere karşı* binalarınız güvenli ellerde.

%50'ye varan enerji tasarrufu sağlayan İzocam Manto Yalıtım Sistemleri, sayısız renk seçeneğiyle ve binanız için en uygun çözümlerle hizmetinizde.

*Sık ve yoğun yalıtımla dış etkilerden koruma sağlanmaktadır.

www.izocam.com.tr

- [/izocam](#)
- [/izocamOfficial](#)
- [/company/izocam](#)
- [/izocamofficial](#)
- [/izocamofficial](#)

**IZOCAM
MANTO**
dış cephe yalıtım sistemleri

Atık Dönüşümü İçin Ortaklık

Metal, otomotiv, enerji, gıda, paketlenme, ticaret ve hizmet alanlarında faaliyet gösteren Kibar Holding'in iştiraki K Yatırım Enerji A.Ş. ve bir Heritage Group üyesi olan Heritage Turkish Holdings LLC, Türkiye'de çevre danışmanlık hizmetleri vermek üzere bir ortaklık anlaşmasına imza attı. Anlaşmayla ilgili açıklama yapan Kibar Holding CEO'su **Tamer Saka**, "Heritage ile hedefimiz Türk sanayiinin atık alanında yaşadığı riskleri azaltmak, süregelen zorluklara çözüm üretmek, çevre hizmetleri alanında güvenilir ve sürdürülebilir büyümeyi sağlamaktır" dedi. Heritage Environmental Services CEO'su **Jeff Laborsky** ise "Heritage çevre sektöründeki 45 senelik deneyimi ve 15 yıldır Heritage Interactive adı altında yürüttüğü toplu atık yönetimi deneyimi ile Kuzey Amerika, Latin Amerika ve Kanada'da hizmet veriyor. Bu ortaklık ile hedefimiz iki grubun deneyimlerini birleştirerek Türkiye'de atık sorununa yenilikçi çözümler ile yaklaşmaktır" dedi.

TSKB'ye 75 Milyon Dolar Yenilenebilir Enerji Kredisi

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), Dünya Bankası Grubu kuruluşu IFC (Uluslararası Finans Kurumu) ile 75 milyon dolar tutarında bir kredi anlaşması imzaladı. Bu kredi, TSKB tarafından Türkiye genelinde yenilenebilir enerji, kaynak ve enerji verimliliği yatırımlarının finansmanında kullanılacak. İmza töreninde konuşan TSKB Genel Müdürü **Özcan Türkakın**, "Enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve sürdürülebilir büyüme için kritik öneme sahip yenilenebilir enerji, kaynak ve enerji verimliliği yatırımlarına sağladığımız finansman ve danışmanlık desteğine önümüzdeki dönemde de devam edeceğiz" diye konuştu.

Su Fakiri Olayazdık

HSBC'nin desteğiyle WWF-Türkiye tarafından hazırlanan "**Türkiye'nin Su Riskleri**" raporu, yakını gelecekte Türkiye'nin su kaynaklarını bekleyen çevresel, sosyal ve ekonomik riskleri değerlendiriyor ve özel sektör başta olmak üzere, toplumsal ve kurumsal ölçekte alınması gereken önlemlere dikkat çekiyor. İşte rapordan satırbaşları:

- Dünya üstündeki erişilebilir tatlı su miktarı, toplam su varlığının %1'inden az.
- Türkiye, yılda kişi başına düşen 1519 m³'lük su miktarı ile "su sıkıntısı çeken" ülkeler arasında. Nüfusunun 2030'da

100 milyona ulaşacağı öngörülen Türkiye'de kişi başına düşen su miktarının yılda 1120 m³ olması bekleniyor. Yani Türkiye "su fakiri" olma yolunda ilerliyor.

- Türkiye'de her yıl suyun %73'ü tarımda kullanılıyor. Ancak sulanan alanların %97'sinde yüzeysel sulama yöntemi uygulanıyor.
- Türkiye'deki 3225 belediyeden sadece 296'sının atık su arıtma tesisi var.

- Suyun miktarı ve kalitesi; işletmelerin kârlılıklarını, itibarını veya marka değerini olumsuz etkileyebiliyor. Çalışmaya katılan 503 kuruluşun %70'i su kıtlığını bir risk olarak kabul ediyor.

Kocaeli Belediyesi'nden Yeşil Adımlar

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin doğalgazlı, çevreci, kütüphaneli ve bisiklet aparatlı otobüsleri yola çıktı. Belediye aynı zamanda Yuvacık Barajı'ndan içme suyu arıtma tesisine giden sudan da elektrik üretecek. Belediyenin güneş enerjisi, çöp gazından elektrik üretimi, biyogaz entegre enerji üretim tesisi, klinik ve tehlikeli atık yakma ve enerji üretimi, rüzgar türbini gibi alternatif enerji üretimi faaliyetlerinin yanı sıra bu tesisin de devreye girmesiyle yılda yaklaşık 60 milyon kilovatsaat elektrik üretimine ulaşılacak.

O Küçük Elleri Yıkamak Lazım

Daha temiz ve daha sağlıklı bir gelecek için faaliyetlerini sürdüren Sealed Air iş birimi Diversey Care, UNICEF tarafından Dünya El Yıkama Günü olarak kabul edilen 15 Ekim'de ilköğretim öğrencileriyle buluşarak hijyen ve doğru el yıkamanın önemini anlattı. Çekmeköy Belediyesi'nin de desteği ile Ali Kuşçu İlköğretim Okulu'nda gerçekleştirilen etkinlikte öğrenciler doğru el hijyenine yönelik bilgi edindi. İstatistiklere göre her yıl milyonlarca çocuk 5. yaş gününü ishal veya zatürree olduğu için kutlayamıyor. Ellerin sabunla yıkanması, bu hastalıkların önlenmesi için en etkili ve en uygun yöntemlerden biri. Doğru el yıkama yöntemleri halk sağlığı için en uygun maliyetli yatırım olarak kabul ediliyor.

Zorlu Enerji olarak Türkiye'de kurulu mevcut gücümüzün
%49'unu yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlıyoruz.

Ülkemizin enerji kaynaklarını yine ülkemizin hizmetine sunuyoruz.

Değişmeyen hedefimiz: Daha fazla yerli kaynak, daha fazla yenilenebilir enerji.

%49 yenilenebilir enerjiyle daha güçlü Türkiye!

KOBİ'lere Yeşil Enerji Fonu

Enerji verimliliğini artırmak ve yenilenebilir enerji kaynaklarının gelişmesine destek amacıyla 2009'da başlatılan **Green for Growth Fonu** (GGF), Türk KOBİ'lerinin enerji tasarrufu daha yüksek ekipmanlara geçmesini desteklemek amacıyla Finans Leasing'e 15 milyon Euro'luk kaynak sağladığını duyurdu. Finans Leasing, ayrıca, yenilenebilir enerji yatırımlarına ait finansal kiralama, özellikle de fotovoltaik sektörünü finanse etmeyi planlıyor. Yaratılacak kaynak ile şirketlerin yıllık enerji tüketiminde 16 bin 500 MWh tasarruf edilmesi ve karbondioksit emisyonlarında da 3600 ton azalma sağlanması hedefleniyor.

Dünyayı 1500 Kez Dolaşacak Kadar Benzin Tasarrufu!

19 ülkede 20 milyondan fazla üyesiyle şehirlerarası yolculuk paylaşım ağı BlaBlaCar -, bildiğiniz gibi bir yıldır Türkiye'de de faaliyet gösteriyor. Bu bir yılda Türkiye'deki BlaBlaCar üyelerinin %60'ı şehirlerarası yolculuklarını paylaştı. En çok tercih edilen güzergahlar ise İstanbul-Ankara, İstanbul-İzmir ve İstanbul-Antalya oldu. Her üç dakikada bir İstanbul'a doğru ya da İstanbul'dan bir BlaBlaCar seyahati başladı. Bayram tatillerinde ise, Türkiye genelinde BlaBlaCar'la 160 bin boş koltuk ilanı verildi. Bu arada BlaBlaCar ile Türkiye'de bir yılda paylaşılan tüm yolculuklardan elde edilen benzin tasarrufu ile dünyayı tam 1500 kez dolaşabiliyorsunuz!

IPCC, Hoesung Lee'ye Emanet

BM'nin iklim değişikliğine dair bilimsel araştırmalar yapan özel kurumu Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Ekim ayında yeni başkanını seçti. Altı aday arasında, Asyalı tek isim olan **Güney Koreli ekonomist Hoesung Lee**, seçimi ikinci turda Belçikalı Jean Pascal karşısında 78'e 58 oy olarak kazandı. Kendini "Sadece ekonomi ve iklim değişikliği eğitimi alan sıradan biri" diye tanıtan Dr. Lee, sorunlara değil çözümlere odaklanılacağını vurgulayarak bir felsefe değişimi ilan etti. Dr. Lee'nin önündeki en önemli görev, iklim değişikliğine dair dünyada hazırlanan en kapsamlı bilimsel rapor olan IPCC Değerlendirme Raporu'nun

Yalova'da "Renklerin Yağmuru" Vardı

Akkök Holding tarafından Yalova'da çocukların kendi ilgi ve becerileri doğrultusunda keyifli vakit geçirmelerini sağlamak ve kişisel gelişimlerine destek olmak amacıyla hayata geçirilen **Akkök Çocuk Şenliği** bu yıl dördüncü kez gerçekleştirildi. Akkök Holding şirketlerinden Aksa Akrylic, DowAksa ve Ak-Kim Kimya'nın su tasarrufu ve suyun verimli kullanılması ile ilgili eğlenceli etkinliklerinin yer aldığı şenlikte, sürdürülebilir bir çevre için suyun önemine vurgu yapıldı. Şenlik kapsamında çocuklar birlikte bir sanat eseri de oluşturdu. "Renklerin Yağmuru" isimli çalışmada, her çocuk bir damlaya renkleri ile hayat verdi. 150 parçanın boyanması ile oluşturulan eser, Raif Dinçkök Kültür Merkezi'nde sergilenmeye başladı.

altıncısını tamamlamak olacak. Kasım 2014'te açıklanan son rapor, 80 ülkeden 830 bilim insanının katkısıyla hazırlanan 30 bin sayfalık bilimsel makale incelenerek hazırlanmıştı. Dr. Lee görevi, 13 yıllık başkanlık dönemi cinsel taciz iddialarıyla sonlanan **Dr. Rajendra Pachauri**'den devraldı.

Süt Alerjisine Organik Yulafli Çözüm

HiPP'in zengin vitamin içeriği ve B1 vitamini ilavesiyle Organik Yulafli Tahıllı Ek Gıda'sı, 4. aydan itibaren hassas bebeklerin yiyebileceği ilk ek gıdalar arasında. Organik Yulafli Tahıllı Ek Gıda anne sütü ve devam formülü ile ya da bebeğin süte alerjisi varsa su ile hazırlanarak yedirilebiliyor. BIO sertifikalı, GDO'suz ve sanayi bölgelerinden uzak özel organik çiftliklerde yetiştirilen ürünleriyle HiPP, E-Bebek, Joker, Migros, Kipa, Real, Carrefour, yerel marketler ve eczanelerde bulunabilir.

Azalan tarım alanlarının artan besin ihtiyacını karşılamasını sağlayan kimya yaratıyoruz.

Büyüyen nüfusla birlikte besin ihtiyacı da artıyor. Herkesin dengeli beslenmesini sağlayabilmek için, gıda üretiminde ve tedarik zincirinde yaşanan çeşitli zorlukların çözümünü üretiyoruz. İhtiyacı olanlara daha çok gıdanın ulaşmasını sağlayabiliriz. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

Vizyonumuz hakkında detaylı bilgi için wecreatechemistry.com adresini ziyaret edin.

150.yıl

 BASF

We create chemistry

TEMA'ya İklim Uzmanı Genel Müdür

Birleşmiş Milletler'in Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin başyazarlarından Doç. Dr. Barış Karapınar'ın, TEMA'nın Genel Müdürlüğü'ne getirildiği duyuruldu. TEMA Vakfı'na öncelikle gönüllü, sonra bir çalışan olarak katılmaktan büyük mutluluk duyduğunu söyleyen Karapınar "Türkiye'nin her yerinden insanlarla doğa sevgisi, toplumsal sorumluluk ve barış gibi ortak değerlerin etrafında bir araya geldiklerin ve bu değerleri yüceltmek ve yaygınlaştırmak için çabaladıklarımızı belirtti.

Karapınar, TEMA Genel Müdürlüğü görevinin yanı sıra Boğaziçi Üniversitesi'nde iklim değişikliği, kalkınma ve uluslararası ticaret konularında dersler veriyor. Karapınar, daha önce İsviçre Bern Üniversitesi'nde uygulanan iklim değişikliği ve uluslararası ticaret araştırma programının lideri olarak çalışmıştı.

Brisa'ya Uluslararası Ödül

Dünyanın en büyük lastik üreticisi Bridgestone ile Sabancı Holding'in ortak kuruluşu olan Brisa'nın 2014 Sürdürülebilirlik Raporu İngiltere'de faaliyet gösteren Ethical Corporation tarafından "En İyi B2B Sürdürülebilirlik Raporu" ödülüne layık görüldü. Ethical Corporation'ın düzenlediği 6. Sorumlu İş Dünyası Ödülleri gala gecesinde "Sürdürülebilirlik alanındaki şeffaflığı ve raporlama çalışmalarını, işlerinde güven sağlamaya ve büyümeye yönelik bir araç olarak mükemmel bir şekilde kullanması" nedeniyle Brisa'nın bu ödüle layık bulunduğu belirtildi.

14 Kasım'da "İklim İçin" Yollara!

30 Kasım-11 Aralık tarihlerinde Paris'te toplanacak olan COP21 Zirvesi, önümüzdeki dönem dünyanın kaderini belirleyecek yeni bir iklim anlaşmasına hazırlanıyor. İklim değişikliği konusunda belirleyici rol oynayacak 20 ülkenin liderleri ise bu ay Antalya'da yapılacak G20 zirvesinde toplanacak.

Gezegenin geleceğini ilgilendiren bu konunun sadece politikacılar tarafından konuşulamayacağını düşünen sosyal hareketler, İstanbul'da, G20 öncesinde **İklim Forumu** ve **Büyük İklim Yürüyüşü** düzenliyor. Yerel ve uluslararası birçok sivil toplum kuruluşu, çevre aktivisti, yerel ve sosyal hareket, akademisyen ve bilim insanı bu forum kapsamında 12-13 Kasım tarihlerinde Boğaziçi Üniversitesi'nde ve 14 Kasım'daki Büyük İklim Yürüyüşü'nde bir araya geliyor. Gıda sorunundan iklim bilimine, yerel mücadelelerden politikaya birçok konunun tartışılacağı forum herkesin katılımına açık.

Detaylı bilgi www.iklimicin.org sitesinde...

İklim Değişikliğiyle "Garanti"li Mücadele

Garanti Bankası, **İklim Değişikliği Eylem Planı**'nı açıkladı. İklim değişikliğiyle mücadelesini; karbonu fiyatlandırmak ve yenilenebilir enerji yatırımlarını önceliklendirmek, ormansızlaştırmayı azaltmak, iklim değişikliği adaptasyonu su risklerini yönetmek ve yeşil ofis standartları oluşturmak başlıkları altında dört konuda yoğunlaştıran banka, aynı zamanda Küresel İlkeler tarafından oluşturulan Karbon Fiyatı konusunda İş Dünyası Liderlik Kriterleri'ne imza atan ilk Türk şirketi oldu.

Garanti Bankası ayrıca **Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi**'nin Gelişmekte olan Piyasalar kategorisinde yer alan tek Türk şirketi olmayı da başardı. Konuyla ilgili bilgi veren Garanti Bankası Genel Müdürü **Fuat Erbil**, "Bizim için sürdürülebilirlik, 'çevreye ve topluma olumsuz etkileri en aza indirmek' ile sınırlı değil. 'Paydaşlarımızla yarattığımız değeri sürekli artırmak üzere gelecek için güçlü ve başarılı bir iş modeli oluşturmak' anlamına geliyor" dedi.

Su Kaşifi'nde İkinci Dönem!

Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Danışmanlığı'nın Türkiye'deki yürütücülüğünü üstlendiği Su Kaşifi Programı'nın ikinci dönemi 28 Eylül'de başladı. Bu dönem **İstanbul, İzmir, Erzurum** ve **Konya**'da uygulanacak programda, 8-14 yaş grubu öğrenciler su bilincinin geliştirilmesine yönelik eğlenceli, öğretici aktiviteler yapacak ve 11 ülkeden diğer Su Kaşifi ekipleriyle yarışacaklar. Eylül 2016'da tamamlanacak programın hedefleri şöyle: Su Kaşifi ekibine sahip 1400 okul, eğitim almış 9000 Su Kaşifi, su bilinci geliştirilmiş 90 bin öğrenci, 475 bin katılımcı öğrenci ve toplum üyesi, 240 bin m3 (95 Olimpik yüzme havuzu kadar) su tasarrufu.

A enerji sınıfında mükemmel performans ve ultra sessizlik.

Bosch, A sınıfı enerji verimliliğine sahip, 59 dB ses seviyesinde* ultra sessiz elektrikli süpürgelerini sunuyor; hem de toz torbalı ve toz torbasız seçenekleriyle.

Mükemmel Performans

Avrupa Birliği, elektrikli süpürgeler için enerji etiketi uygulamasını başlattı. Artık enerji etiketleri sayesinde ihtiyacınıza uygun süpürgeyi seçmek daha kolay. Üstün teknoloji uygulamalarının bir bütünü olan QuattroPower sistemli süpürgeler ile Bosch size, A sınıfı enerji verimliliğine sahip mükemmel temizlik performansı sunuyor. Hem de ultra sessiz süpürme konforuyla. İster toz torbalı, ister toz torbasız; ihtiyacınıza en uygun çözümler Bosch'ta. www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

* BGL 8SIL59D'nin enerji verimlilik sınıfı A ve ses seviyesi 59 dB'dir. BGS 5SIL66C'nin enerji verimlilik sınıfı A ve ses seviyesi 66 dB'dir.

Siz Seyahate, Mamalar Sokak Hayvanlarına

TAV İşletme Hizmetleri'nin online turizm platformu tavport.com üzerinden yapılan uçak bileti, otel, araç kiralama yurtiçi ve yurtdışı turlar gibi seyahatle ilgili her türlü rezervasyondan 1 TL sokak hayvanlarına destek olarak aktarılıyor. TAV İşletme Hizmetleri ve Marmara Hayvan Hakları Federasyonu (MarmaraFed) işbirliğiyle, Temmuz ayında bu yana biriken bağışla alınan mamalar Kurtköy ormanlarına terk edilen hayvanlara götürüldü bile. Yardıma muhtaç hayvanlar için besleme etkinliğinin iki ayda bir tekrarlanması planlanıyor.

Sürdürülebilir Makarnalar Adına...

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Selçuk Üniversitesi tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen Uluslararası Sürdürülebilir Tarım ve Çevre Konferansı'nda konuşan Barilla Hammadde Tedarik Direktörü Dr. Cesare Ronchi şirket olarak sürdürülebilirlik konusunda gerçekleştirdikleri uygulamaları ve elde ettikleri sonuçları aktardı. Sürdürülebilir Tarım Projesi ile bir yandan su tüketimini düşürüp karbon ayak izini küçültürken, diğer yandan doğru tarım uygulamalarıyla üretim maliyetlerini %30'a varan oranda azaltarak, hasatta %20'ye yakın mahsul artışı elde ettiklerini belirten Ronchi, bu modeli Türkiye'de de uygulamayı hedeflediklerini vurguladı.

Dünyanın En Kuzeyinde Neler mi Oluyor?

Gelecek yıl BBC Earth'ün global kanallarında yayınlanacak olan **Svalbard** adlı belgesel, yerkürenin en kuzeyindeki bu yerleşim alanına ışık tutacak. İngiliz Hello Halo yapım şirketi tarafından çekilen, 48'er dakikalık 10 bölümden oluşan belgesel dizisinin dağıtımcısı BBC Worldwide'ın Dış Yapımlardan Sorumlu Başkan Yardımcısı **Julie Swanston** "Dünyanın dört bir yanındaki izleyiciler, Svalbard'da, medeniyetten uzakta 'gerçeküstü' bir hayat sürmeyi seçen insanların hikayelerini nefeslerini tutarak takip edecek" dedi. Hello Halo Baş Yapımcısı Wendy Rattray ise "Kuzey Kutbu'nun ekstrem koşullarında, üç ay boyunca zifiri karanlıkta ve kutup aylarının sürekli tehdidi altında

yaşadığınız Svalbard bildiğiniz gibi değil. Bu garip, alışılmadık diyarı ve tuhaf ahalisini dünyaya tanıtmak heyecan verici" diye konuştu.

Türkiye'nin Tüm "Enerjisi" Ankara'da

Her geçen gün artan enerji ihtiyacını karşılamak için geliştirilen yeni enerji ürünleri, yenilenebilir enerji ve enerji depolama teknolojileri, Demos Fuarı ile bir araya geliyor. **PowerNext Enerji Fuarları** başlığı altında toplanan bu üç büyük fuar, "Enerji Depolama Teknolojileri Fuarı", "Biyogaz, Biyokütle Enerjisi ve Geri Dönüşüm Teknolojileri Fuarı" ve "3. Jeotermal Enerji Teknolojileri Fuarı" olarak 21-23 Ocak 2016'da Ankara ATO Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleşecek. Etkinlikle ilgili düzenlenen basın toplantısında konuşan Demos Fuarı Yönetim Kurulu Başkanı **Hüseyin Aslan**, "Var olan teknolojilerin fuarını yapmak kolay, biz henüz var olmayan teknolojilerin de fuarını yapmak için kolları sıvadık. Amacımız, Türkiye'nin enerji potansiyelini ortaya koymak ve harekete geçirmek" dedi. MB Holding Yönetim Kurulu Başkanı Muharrem Balat, Türkiye'nin jeotermal enerji

potansiyeli bakımından dünyada yedinci, Avrupa'da ise birinci sırada olduğunu belirtirken Akü-Der Yönetim Kurulu Başkanı Abdurrahman Acar, enerji üretmek kadar depolamanın da önemli olduğunu vurguladı. Derin Dere Motorlu Araçlar CTO'su **Dr. Alper Baykut** ise, İspanya, Fransa, Danimarka gibi ülkelerde artık taksilerin bile elektrikle çalışan araçları tercih ettiğini, bu gelişmelerin tümünün enerjinin depolanma teknolojilerinin önemini ortaya koyduğunu vurguladı. **Lİ-DER** (Lisanssız Elektrik Üretim Derneği) Başkanı **Yalçın Kiroğlu** da, enerji sektörüne 120 milyar dolarlık yatırım yapılması gerektiğinin altını çizerek "Lisanslı elektrik üretiminin yanı sıra, kişi ve kuruluşlar da kendi elektriğini üretmek için çabalıyor. Eylül 2015 rakamlarına göre 11 bin 872 kişi ve kuruluş kendi elektriğine üretmek için başvurdu. Bugüne kadar kabul edilen

261 projenin 251'i güneş, 3'ü rüzgar, 7'si de biyokütle projelerinden oluşuyor" dedi.

Gelecek nesillere uzanan yaşam alanları ve altyapıları için...

Sürdürülebilir bir geleceğe emin adımlarla ilerlerken, inovasyon ve Ar-Ge çalışmalarımız ile toplumsal ve çevresel değerleri önemsiyor,
daha yaşanabilir bir dünya için gelişime öncülük ediyoruz.

www.cimsa.com.tr

[/company/cimsa](https://www.linkedin.com/company/cimsa)

[/cimsacement](https://www.facebook.com/cimsacement)

[/cimsacement](https://www.twitter.com/cimsacement)

ÇİMSA

Sürdürebilen Genç Girişimcilere Duyurulur!

Unilever, Cambridge Üniversitesi Sürdürülebilir Liderlik Enstitüsü ortaklığında ve Ashoka işbirliğiyle düzenlenen 2015 Sürdürülebilir Yaşam Genç Girişimciler Ödülleri, Birleşmiş Milletler'in 193 ülke ile imzaladığı "Küresel Hedefler"e odaklanıyor. Genç girişimciler, 17 global hedeften Unilever'in desteklediği sekiz hedef kapsamında yoksulluğu ve açlığı sonlandırma, cinsiyet eşitliği, temiz su ve sağlık koşullarını iyileştirme, ulaşılabilir ve temiz enerji, iyi koşullarda çalışma ve ekonomik büyüme, sorumlu tüketim ve üretim, iklim değişikliklerinin etkileriyle mücadele etme ile ilgili fikirleriyle yarışacak. Kazanan yedi finaliste ise toplamda 200 bin euroyu aşan finansman desteği ve özel danışmanlık hizmeti verilecek. İlgilenenler www.changemakers.com/globalgoals2015 adresinden bilgi alabilir.

Fotokopileri Karbon-Nötrlüyorlar

Solutions Europe, tüm Avrupa'yı kapsayan karbon emisyonunu azaltacak yeni hizmeti "karbon nötralizasyonu"nu Türkiye'den başlattı. ClimatePartner işbirliğiyle gerçekleştirilen bu hizmet ile Konica Minolta, kurumsal ofislere ve baskı profesyonellerine, sistemlerin kullanımını sırasında oluşan tüm karbon emisyonlarını nötrleyebilecekleri çevreci bir çözüm sunuyor. Program kapsamında, cihazların kendi ürün yaşam döngüsü boyunca yarattığı toplam emisyon miktarı önceden hesaplanıyor. Bu programı alan müşteriler, sertifikalandırılmış karbon telafi projeleri aracılığıyla cihazlarının kullanımından dolayı oluşan karbon emisyonlarını dengeleyebiliyor.

Uruguay'a Yerleşmek İçin Bir Başka Neden Daha

Hindistan'ın Kerala eyaletinde yer alan Cochin Uluslararası Havalimanı'nın enerjisini tamamen güneş panellerinden elde edeceğini duyurmasının ardından Uruguay Hükümeti de, başkent Montevideo'da yer alan Carrasco Uluslararası Havalimanı'nı tamamen yenilebilir enerji kullanan bir havalimanı haline getirmeyi planladıklarını açıkladı. Her yıl yaklaşık 1 milyon 800 bin yolcunun geçtiği Carrasco Havalimanı'nda bu hedefle, dört hektarlık alana fotovoltaik güneş panellerinden oluşan bir park kuruluyor. Buraya yerleştirilecek güneş

panelleri 3-4 MW enerji üretebilecek. Projede üç rüzgar türbini de yer alacak. Projede üç rüzgar türbini de yer alacak. 2016 yılında havalimanında %100 temiz enerji kullanılması bekleniyor. Uruguay, 2005 yılından bu yana yenilenebilir enerji sektörüne tam 7 milyar dolarlık yatırım yaptı.

Kiminin Çöpü, Kiminin Yuvası

Küçükçekmece Belediyesi, PAGDER'in plastik atıkları geridönüşüme kazandırıp sokak hayvanlarına sıcak birer yuva sağlamayı hedefleyen ve 2015 proje gönüllü elçiliğini Mirkelam'ın yaptığı "Yuvaya Dönüşen Plastikler" sosyal sorumluluk projesinin baş destekçilerinden biri oldu. PAGDER Yönetim Kurulu Başkanı Reha Gür, Küçükçekmece Belediyesi ile yapılan protokol anlaşması ile ilgili açıklamasında, "Sıcak bir yuva her canlının hakkıdır sloganıyla başlattığımız projemiz, kısa zamanda büyük destek gördü. Çevre konusuna duyarlılığı ile örnek bir yönetim sergileyen Küçükçekmece Belediyesi'ne de, kaynağında ayrıştırma, geridönüşüm alışkanlığı, çevre temizliğinin yanı sıra sokak hayvanlarına karşı duyarlılık göstererek kampanyamıza katılımından dolayı teşekkür ederiz" dedi.

1500 Ev Aydınlanacak, 250 Bin Ağaç Kurtulacak

Güneş kolektörü üretiminde lider firmalardan Eziç Grup'un Kayseri'de 54 bin metrekare alan üzerine kurduğu, 3,4 MWp kapasiteli Turkuaz Güneş Enerjisi Santrali'nin ortalama 1500 evin elektrik ihtiyacını karşılaması ve yıllık ortalama 3000 ton karbondioksit salımını engellemesi planlanıyor. Böylece yıllık ortalama 250 bin ağaç doğaya kazandırılacak. Türkiye'nin güneşten yeterince yararlanmadığını söyleyen Eziç Grup Genel Müdürü Mahmut Eziç, 2015'te yıllık enerji tüketimi 260 milyon MW olan Türkiye'nin bu ihtiyacı karşılayabilmek için 180 bin MW kurulu güce sahip Güneş Enerji Santrali'na (GES) ihtiyacı olduğunu belirterek, "Bu GES için 360 bin hektar alana ihtiyacımız vardır. Altı adet Keban Barajı büyüklüğü kadar bir alana kurulacak GES, Türkiye'nin toplam enerji ihtiyacını karşılayabilecektir" dedi.

Üstümüze vazife

ÇEVKO
Yeşil Nokta Teşvik
Ödülü

ISO Çevre ve
Enerji Ödülü

European
Business Awards
for the
Environment

Yeşil Bina Zirvesi
Sürdürülebilirlik
Ödülü

Kocaeli
Sanayi Odası
Şahabettin
Bilgisu
Çevre Ödülü

Avrupa Birliği
Çevre Ödülü
Türkiye
Programı
Finalist

Sürdürülebilirlikte altı ödül birden...

İnsana, topluma, doğaya saygıyı işimizin ayrılmaz parçası; bugünkü ve gelecek kuşaklara karşı vazgeçilmez sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Bu doğrultuda üretim, tasarım ve yönetim anlayışımız Blue Life ile sürdürülebilirliği süreçlerimizin her aşamasında titizlikle hayata geçiriyoruz.

Başarıda da sürdürülebilirlik için çok çalışmaya devam ediyoruz. VitrA ve Artema olarak ulaştığımız düzey uluslararası ve ulusal kuruluşlar tarafından değerlendirildi ve 6 sürdürülebilirlik ödülüne birden layık görüldü.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

Ekonominin Zirvesi, Karbon Vergisinden Yana

Lima'da düzenlenen IMF-Dünya Bankası Yıllık Toplantıları kapsamında gerçekleştirilen iklim değişikliği konferansına katılan Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı **Christine Lagarde**, karbon vergisinin çevre dostu "yeşil" yatırımlar için gelir kaynağı olabileceğini savundu. Lagarde, bu konuda maliye bakanlarına destek verilmesi gerektiğini dile getirerek, "Eğer yapılması gerekenden tavuklar gibi topluca kaçarsak, hepimiz tavuk gibi pişeceğiz, kızaracağız, közleneceğiz" dedi. Toplantıya katılan bir başka isim olan Dünya Bankası Başkanı **Jim Yong Kim** de birçok ülkenin doğru fiyatlama için karbon vergisine acilen ihtiyaç duyduğunu belirterek, "Biz ülkelere fosil yakıtlarına uygulanan teşvikleri kaldırmaları için yardımcı olmaya çalışıyoruz. Düşen petrol fiyatları da bunu başarmak için mükemmel bir fırsat yarattı. Ancak politikacılar, otobüs ve taksi şoförlerinin yolları kapatmasını sevmiyorlar" dedi. Toplatıda bir konuşma yapan BM İklim Değişikliği Sözleşmesi Genel Sekreteri **Christiana Figueres** ise Paris'te düzenlenecek COP21'in bu konuda mihenk taşı olacağına ancak ülkelerin taahhütlerinin seragazi salımını kabul edilebilir seviyeye indirmek için yeterli olmadığını vurguladı.

Girişimci Annelere Online Butik

2010'dan bu yana anne-bebek ve çocuk ürünleri kategorisinde faaliyet gösteren **Unnado.com**, "vitrinlerini" girişimci annelere açıyor. 1 milyon üyeye ve aylık 40 bin ürün satışına ulaşan site, Temmuz ayından bu yana "kendi el emeği ürünlerinin" satışını yapan veya anne olduktan sonra bebek-çocuk ürünleri

alanında kariyer seçen 14 girişimci anneyi destekledi; 20'ye yakın online butik açıldı. Hedef, yıl sonuna kadar 50 girişimci anne ile birebir çalışmak ve yeni projeler üretmek. Unnado.com Genel Müdürü **Yonca Eldener** projeye ilgili olarak şunları söyledi: "İş hayatında kadın kimliği ile var olmanın zorluklarını, annelik ile kariyeri bir arada yürütmeye mücadelesini anlıyor ve anneleri desteklemek istiyoruz. Sermayesi, çeşidi ve stoku sınırlı olsa da girişimci anneleri desteklemek için annenin el emeğiyle yarattığı ürünler, özel butik olarak açılarak doğru kitleyle buluşturuluyor; tanıtım desteği veriliyor. Bu butiklerden başarılı örnekler ortaya çıkararak sürekli çalışma imkanı yaratılması hedeflerden biri". Bilgi için www.unnado.com sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Ülker'den 2024'e Kadar "0" Karbon Hedefi

Ülker 80. yılı için sürdürülebilirlik ilkelerini ve hedeflerini açıkladı. "Bu Dünya Bizim" vizyonuna göre, 2024'e kadar Ülker fabrikalarında "karbon salım artışı" olmadan büyüme, "sıfır atık"la üretim, ambalaj miktarında %50, ambalajlarda kullanılan plastik ve kağıt kullanımında %20 azaltım hedefleniyor. Yıldız Holding Gıda- Ülker Grubu Başkanı **Mehmet Tütüncü** yaptığı açıklamada "Sürdürülebilirliği, toprağın, kullandığımız suyun, çiftçimizin, çalışanımızın, tüketicimizin, sonuç olarak toplumun mutluluğunu gözetmek olarak görüyoruz" dedi. **Ülker Sürdürülebilirlik Platformu Koordinatörü Begüm Mutuş** ise, WWF Türkiye ile gerçekleştirecekleri "Giresun Fındığı Envanter Çalışması ve Koruma Projesi" hakkında bilgi verdi. Projeye birlikte Giresun başta olmak üzere, fındık üretimi yapılan bölgelerde, fındık ve biyolojik çeşitliliğin bir arada olması fikrine odaklanılacak.

Toprağı Kirletene Büyük Ceza!

Kısa bir süre önce yürürlüğe giren **Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik** uyarınca tehlikeli kimyasal depolama tankları ve tehlikeli atık alanları mercek altına alınıyor. Yeni dönemde "kirlenmiş sahalar" saptanacak, "şüpheli sahalar" belirlenecek. Mayıs 2015'te yürürlüğe giren yönetmelikle sanayi tesislerinin, 8 Kasım'a kadar Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi'ne giriş yapmaları gerekiyor. Atığı toprağa karışan sanayi tesislerine uygulanacak ceza 46.501 TL., atığın tehlikeli kimyasallar içermesi halindeyse **2 milyon TL**'yi bulabiliyor.

HiPP
Baby
SANFT

Hassas ciltlerin sevmediği her şeyden arındırılmış HiPP Babysanft.

HiPP Babysanft bebek kadar narin olmayan her şeyden arınmıştır. Uçucu yağlardan, parabenden, mineral yağlardan ve başka istenmeyen maddelerden tamamen arındırılmış olarak alerji riskleri en bastan itibaren kararlılıkla minimize edilmiştir. Değerli organik badem yağı içeriği saf, duru ve cilt tarafından iyi tolere edilebilen HiPP Babysanft ürünleri hassas bebek cildinin bakım ve korumasını sağlar. Bu ürünler de diğer tüm HiPP ürünleri gibi büyük bir titizlikle üretilirler.

Şahsen garanti ederim.

Raus Hipp

www.hipp.com.tr

Yükselen Binalara Tasarruflu Asansörler

Günümüzde dünyadaki enerji kullanımında %40'lık paya sahip olan binalar, enerji verimliliği tartışmasının merkezinde yer alıyor. Binaların giderek yükselmesiyle de asansörler, enerji tüketiminde giderek öne çıkmaya başlıyor. ThyssenKrupp Asansör İnovasyon ve Sürdürülebilirlik Yönetimi Departmanı Müdürü **Sascha Frömming**, Enerji Verimliliği İşbirliği Uluslararası Ortaklığı (IPEEC) ve Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) ev sahipliğinde Paris'te gerçekleşen Endüstriyel Enerji Verimliliği toplantısı öncesinde bu konuya değindiği açıklamasında "2030'a kadar, dünya nüfusunun %60'ı kentlerde yaşıyor olacak ve kentsel alanlardaki enerji tüketimi yaklaşık %25 oranında artış gösterecek. Bu nedenle, geleceğin kentleri için bugün alınan kentsel dönüşüm kararlarının, ileriye göz önünde bulundurulması gerekiyor" dedi. ThyssenKrupp'un TWIN sistemi gibi inovatif asansör teknolojileri, enerji verimliliğine yönelik çözümlerden yalnızca biri. Farklı katlar boyunca aynı kuyu içerisinde çalışan iki asansör kabininden oluşan bu sistem, ortalama %27 oranında enerji tasarrufu sağlıyor.

Enerjiyi Değil, Tozları Süpürün!

Elektrikli süpürgelerde yeni AB enerji etiketi yönetmeliği 1 Eylül itibarıyla Türkiye'de uygulamaya kondu. Buna göre yeni enerji etiketleri enerji verimliliği sınıfını (A-G), halı ve sert zeminde temizleme performansı sınıfını, ses ve toz emisyon sınıflarını gösterecek, yeni elektrikli süpürgeler 1600 Watt gücün üzerine çıkamayacak ve 1 Eylül 2017'den itibaren de 900 Watt'ı geçemeyecek. Electrolux de bu kapsamda Türkiye pazarına sunduğu yeni enerji verimli ürünlerini tanıttı. Her yıl 150'den fazla ülkede 21 milyonun

üzerinde elektrikli süpürge satışı gerçekleştirdiklerini söyleyen **Electrolux Küçük Ev Aletleri Doğu Bölgesi Genel Müdürü Heinz Daxecker** yeşil kategorideki ürünlerinin üretiminde en az %50 geri dönüştürülmüş malzeme kullandıklarını, ürün gruplarına ekledikleri Eco-Force özellikli süpürgelerle de 2020 yılında enerji tüketimlerini 2005 yılına kıyasla %50 azaltmayı hedeflediklerini belirtti.

Bisikletlilere Müjde!

İETT İstanbul'da bisiklet aparatlı otobüs uygulamasını başlattığını duyurdu. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İETT ve Bisikletli Ulaşım Platformu'nun bisiklet kullanımını özendirme ve desteklemek için yaptıkları çalışma, bisikletlerin toplu taşıma sistemi içinde kalış süresini artırıyor. Bundan böyle bisiklet yolcuları bisiklet aparatlı otobüsleri gün boyu, diğer tüm otobüsleri ise 09:00-16:00 ve 22:00-07:00 saatleri arasında ücretsiz kullanabilecek.

Tarlalar Robotlara Emanet

Dünyanın artan nüfusunu besleyebilmek için bitki yetiştirme ve teknik inovasyonların gerekli olmaya devam edeceğinden yola çıkan Bosch'un geliştirdiği **Bonirob** tarım robotu, bitki yetiştirme alanında analizi otomatikleştirerek hızını artırıyor, aynı zamanda mahsul yetiştiriciliğinin çevresel etkilerini en aza indirmeye yardımcı oluyor. Yaklaşık olarak küçük bir otomobil boyutlarında olan robot, tarlalarda günlük çalışmaların yürütülmesini de daha kolay bir hale getiriyor. Bonirob, yaprak şekline dayanarak mahsuller ve yabancı otları birbirlerinden ayırt ediyor, bir çubuğun yardımıyla yabancı otları mekanik bir şekilde ayıklıyor. Bonirob, Bosch, Osnabrück Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ve tarım makineleri üreticisi Amazone'nin işbirliğinde, Almanya Federal Gıda ve Tarım Bakanlığı tarafından finanse edilen bir kamu ortak projesi.

"Sürdürülebilirlik için İnovasyon"

Avrupa Birliği Çevre Ödülleri 2016 Türkiye Programı

Son Başvuru: 30 Kasım 2015 Cuma

BÖLGESEL ÇEVRE MERKEZİ
REC Türkiye

Başvuru ve detaylı bilgi için:
www.abcevreodulleri.org

AVRUPA BİRLİĞİ ÇEVRE ÖDÜLLERİ 2016 DÖNEMİ BAŞVURUYA AÇILDI!

Avrupa Birliği (AB) üyesi 28 ülke ve Türkiye'de sürdürülebilirlik ve inovasyon konusunda başarılı çalışmalarıyla ön plana çıkan işletmelere verilen Avrupa Birliği Çevre Ödülleri, çevresel, sosyal ve ekonomik konuları bütüncül bir şekilde yöneten işletmelerin yenilikçi uygulamalarını ödüllendirmeyi hedefliyor. Avrupa kamuoyunda bilinirliği çok yüksek olan bu ödüller, tam üyelik sürecinde ciddi ve kararlı adımlar atan ülkemiz ve işletmelerimiz için prestijli bir teşvik aracı niteliğinde.

Ödüllerin Türkiye Programı **Bölgesel Çevre Merkezi (REC) Türkiye**
ve
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından düzenleniyor.

Şirketler, başvurularına göre toplam **3 kategoride** ödül alacaklar:

Yönetim Ödülü
Ürün/Hizmet Ödülü
Süreç Ödülü

Başvuru ve ayrıntılı bilgi için: www.abcevreodulleri.org

Jo Confino: “Kral Çıplak Diyecek Kişiler Aranıyor”

Jo Confino, sürdürülebilirlik ve yeşil iş konusunda öncü bir gazeteci. 22 yıl boyunca İngiltere'nin The Guardian gazetesinde çalışan Confino, birkaç ay önce Huffington Post'un yeni kurulan “Etki ve İnovasyon” departmanının başına geçti. Yeşil İş Zirvesi'nin moderatörlüğü için İstanbul'a gelen İngiliz gazeteci ile sürdürülebilirlik için gerçek bir dönüşümün neler gerektirdiğini, Volkswagen skandalını ve Türkiye'nin pozisyonunu konuştuk.

 Berkan ÖZYER

Sürekli değişimden, dönüşümden, yeni dönemden bahsediliyor. Şirketler gerçekten neyi değiştireceklerini biliyorlar mı?

Hayır, insanların hiçbir fikri yok. Çünkü dönüşüm, her şeyin değişmesi demektir. 10-15 yıl öncesine kadar iş dünyasında gelişmeler hayli yavaş ilerliyordu. Yenilikler için her zaman hazırlanacak vakit vardı. Hayat daha öngörülebilirdi. Ve şimdi çok büyük ve çok hızlı, kökten dönüşüm oluşturan bir değişim zamanında yaşıyoruz. Hem çok fazla fırsat hem de risk var. Bu, uzun zamandır iş dünyasında olan insanlar için anlayıp uyum sağlaması çok zor bir şey. **Değişim insanların bilinçlenmesiyle oluşur, sadece**

bir şeyleri farklı yapmakla değil. Değişimin arkasındaki motifleri ve nelerin farklı olması gerektiğini derinden anlamadan odaklandığımız konu sadece bir şeyleri farklı yapmaksa, çabalarınız yüzeysel kalır ve her fırtınadan etkilenirsiniz.

Her ülkede durum böyle mi? Bir karşılaştırma yapabilir misiniz?

Ülkeler bile değil, küçük bir grup yenilikçi şirket var. Bu şirketlerin liderleri dünyaya bakıp mevcut iş uygulamalarının 10-15 yıl daha kullanışlı olmayacağını ve radikal değişimlerin gerektiğini görüyorlar. Unilever ve Nike gibi bazı çokuluslu büyük şirketler pek çok açıdan bu durumun farkında.

Çünkü dünyadaki gelişmelere dair iyi analiz birimleri var. Değişim olmadığı takdirde karşılaşacakları risklerin farkındalar. Fakat sonra da Volkswagen gibi sürdürülebilirlik alanında lider olması beklenen şirketlerin düştüğü durumu görüyorsunuz. Bu da şunu anlatıyor: Liderler yenilikçi bile olsa şirketlerin kültürleri hâlâ o kadar kalıplaşmış, eski yöntemlere bağlı, topluma katkıyı hiç hesaba katmadan kısa dönemli kârlara odaklı olabiliyor ki... **Şirketlerin başarısının, toplumların başarısına endeksli olduğunu görmek gerekiyor.** Unilever'in CEO'su Paul Polman bile **“Başarısız olan toplumlarda, bir şirket gelişemez”** diyor.

Fakat bir yandan da bütün şirketler sürdürülebilirliği en önemli öncelik olarak gösteriyor.

Ben de eşime sürekli bazı alışkanlıklarımı değiştireceğimi söylüyorum. Ama bunu uygulamak çok zor. Hepimiz sözler verebiliriz ama bu sözler alışkanlıklarımızı kesin değiştireceğimiz anlamına gelmiyor. Sorunların çapının farkına varıyoruz. Özellikle de bunları çözmeye gücümüzün yetmeyeceği zaman. Karmaşık bir dünyada, karmaşık bir ülkede, karmaşık bir sektörde, karmaşık bir şirkette ve karmaşık bir departmanda yer alıyoruz. Ve değişime yön vermeyi öğrenmek çok bunaltıcı olabiliyor.

Konferanstaki konuşmanızda “Cinsiyet eşitliği, sosyal haklar, iklim değişikliği vs. gibi konuların sadece birinde adım atmak yetmez, hepsi birlikte değerlendirilmeli” dediniz. Peki nereden başlamalı?

Benim için en başta **bilinç ve niyet** gelir. Eğer karşılaştığımız sorunları gerçekten anlar ve deneyimlerse-niz, gücünüz ve enerjiniz katlanarak artar. **Bir konuyu entelektüel olarak tartışmakla aynı şeyi derinden anlamak ve kavramak farklı şeylerdir.** Bütün dünyada tanınan Martin Luther King veya Mahatma Gandhi gibi liderleri düşünün. Hangisine bakarsanız bakın, bu insanların yaptıkları konusunda çok heyecanlı ve istekli olduğunu, ne yaptıklarını gerçekten bildiklerini görürsünüz. Ve değişim isteyenlerin gücü de buradan geliyor. King’in gücü sadece “Bir hayalim var” sözlerinden değil, bu sözlerin arkasındaki adanmışlıktan geliyor. Neyin değişmesi gerektiğini biliyorlardı ve bu sayede değişimler gerçekleşti. Çünkü gerçek liderlik bunu gerektirir. Dolayısıyla gerçekten değişimi hisseden, ona kendini adayan insanlar, bu uğurda fedakârlık yapmaya hazır insanlar bunu sağlayabilir.

Martin Luther King

“Değişimin arkasındaki motifleri ve nelerin farklı olması gerektiğini derinden anlamadan odaklandığınız konu sadece bir şeyleri farklı yapmaksa, çabalarınız yüzeysel kalır ve her fırtınadan etkilenirsiniz”

Paul Polman

Herhangi bir somut adım gösterebilir misiniz?

İlk adım şu olabilir. İş dünyasında, gençleri sürdürülebilirlik konusunda eğitmenin önemini sürekli duyarsınız. Ben, bu dünyadakileri sürdürülebilirlik konusunda önce kendilerini eğitmeye çağırıyorum. Sadece entelektüel seviyede bir eğitimden bahsetmiyorum. Yaptıkları işin doğaya verdiği zararı, dünyada yarattığı eşitsizlikleri, tedarik zincirlerinin kullandıkları ürünlerin, ürettikleri toksinlerin etkilerini gerçekten öğrenmelerini istiyorum. Bütün bu konular sürdürülebilirliğe yönelik. İş liderleri bu etkileri gerçekten anlamadığı sürece yapı-

lan sürdürülebilirlik tartışmaları sadece entelektüel egzersizler olarak kalacaktır.

Değişimin kök salması için yeni neslin tamamen eskinin yerine mi geçmesi gerekiyor?

Hem evet hem hayır. Hepimiz geçmişten, önceki nesillerden bize aktarılan yükleri taşıyoruz. Yeni nesil de bizim onlara aktardıklarımızı taşıyacak. Ama yeni nesiller olan biteni her zaman farklı bir gözle görür. Hans Christian Andersen’in “**Kral Çıplak!**” hikayesindeki gibi. Kralın çıplak olduğunu görmek için her zaman yeni birinin gelmesi gerekir. Yeni bir işe başlayan herkeste olduğu gibi... **İlk üç ay yeni bir işe başlayanların en güçlü gözlem yaptıkları dönemdir.** Herkes bu dönemde çalıştığı şirketin söylediği ve yaptıkları arasındaki farkı görür. Ve herkes illa bu farka uyum sağlayacak diye bir şey de yok.

Bir yandan da yaşadığımız dünyada sosyal medyanın rolü çok önemli. Gerçekten bir değişime liderlik yapmak istediğinizde sosyal medya muazzam imkanlar sağlıyor. 15 yaşında bir genç, sosyal medya sayesinde dünyayı değiştirme imkanına tarih boyunca hiç olmadığı kadar sahip. Ama tam tersi şekilde bir sürü genç de sosyal medya, internet ve eğlence dünyası yüzünden dünyada olup bitenden tamamen kopuk halde yaşıyor.

Bunu internet üzerinden yayın yapan bir haber sitesinin başındaki biri olarak söylüyorsunuz hem de. Bu kopukluk nasıl giderilebilir?

Teknoloji bizim onunla yapmak istediklerimiz karşısında tarafsızdır. Dünyada iyi bir şeyler yapmak yönünde teknolojinin muazzam bir gücü vardır. İnsanları birbirine bağlar. Güçsüz insanları daha güçlü hissettirir. Bir değişim üretmek için farklı grupların işbirliği geliştirmesini sağlar. Teknoloji böyle bir yenilik

getirdi. Ama diğer yandan da büyük değişimleri başlatan küçük gruplar her zaman vardı. Toplumun sınırlarında yaşayan, sistemin merkezine bakıp onun çürümüşlüğüne gören ve onu değiştirmek isteyenler her zaman vardı. Teknoloji sayesinde bu insanlar 15-20 yıl öncesine göre daha güçlü oldu. Dijital dünyadaki medya kurumları sadece dünyadaki haberleri vermenin yanında olumlu değişim üretmeye yönelik girişimleri de aktarabilirler. Onları önemli yapan da ikincisidir. Dolayısıyla konu teknolojinin iyi ya da kötü olmasıyla ilgili değil; bizim onunla ne yaptığımızla ilgili. Ona yüklediğimiz kültürel normlar ve ahlaki değerle, teknolojiyi günlük hayatımızda nasıl kullandığımızla ilgili.

Volkswagen skandalına gelirse; sizin de olayın ardından kaleme aldığımız bir yazıda belirttiğiniz gibi bu skandal, şirketlerin ve kurumların sürdürülebilirlik çalışmalarına yönelik güveni yok etti. Bu önemli bir sorun. Bu güven nasıl tamir edilir?

Güveni tamir etmenin tek yolu yaptığın işe ve genelgeçer norma dönüşebilecek bir kültür üretebildiğine gerçekten inanmaktan geçiyor. Volkswagen'in söyledikleri ve yaptıkları arasındaki uçurum, dü-

rütlük ve güçle alakalı. Sözler vermek her zaman çok kolaydır. Ama bunları yapmak çok daha zordur. Söylenen ve yapılanlar arasındaki uçurumu kapatmamız gerekiyor. Eğer Volkswagen gerçekten de dünyadaki en sürdürülebilir şirket olmaya kendini adasaydı ve bunun öneminin farkına varsaydı, son on yılda **her çalışanına bunu çok net anlatırdı**. Ve bugün düştüğü duruma düşmezdi. En azından risk azalmış olurdu.

Sizce şirket yöneticileri de böyle düşünüp “Keşke on yılda farklı davransaydık” diyor mudur?

Eğer şirketler önceki skandallardan gerekli dersleri çıkarsaydı bugün kusursuz olurlardı. İş dünyasının sorunu, bireylerden oluşması. Her birey bazen korkudan, bazen açgözlülükten, kendilerine fayda sağlama isteğinden ötürü bazı davranışlara yönelebilir. Her zaman böyle bir durumla karşılaşabilirsiniz. Bireylerin

“Suriye’deki kuraklıktan gıda isyanlarına esasında kadar, bütün sorunlar sürdürülebilir davranış eksikliğinden kaynaklanıyor. Sürdürülebilir bir dünya yaratarak gelecekteki çatışmaları azaltabiliriz”

bu tarz hareket etmesini mümkün kılan bir kültürel sebep her zaman vardır. Dolayısıyla bir noktada bu durum, sadece sürdürülebilirlik raporu hazırlamak ya da emisyonunu azaltmakla değil, iş dünyasındaki kültürel değişimlere nasıl yön verdiğiniz ile ilgili. Ben bu yüzden şirketlerin amaçları, ne üretmeye çalıştıkları ve bu amacı ürettikleri şeylerle nasıl bir araya getirecekleri ve ancak ondan sonra bunu nasıl raporlayacakları konularında sistematik bir yaklaşıma ihtiyaçları olduğunu söylüyorum. Sırf bir sürdürülebilirlik raporu sunmak için birtakım verileri hesaplamaya kalkmak, izlenmesi gereken yöntemin tam tersi. Sadece **kurallara uyma bakış açısıyla asla köklü bir değişim elde edemezsiniz**.

Volkswagen örneği ile de şirket kültürlerinin kâr maksimizasyonuna dayalı olduğunu, bundan kolay kolay vazgeçemeyeceklerini anlıyoruz. Şirketlerin kârdan vazgeçmesi mümkün mü?

Bu çok temel bir sorun. Şirketleri çok kısıtlayan bir sistemde yaşıyoruz. Yenilikçi bir lider olsanız bile eğer şirketiniz kamuya açıksa kârı sürdürmek zorundasınız. Bu da her zaman hareket kabiliyetinizi sınırlar. Tam da bu yüzden gördüğünüz yenilikçi liderlerin çoğu hâlâ aile şirketlerinden çıkıyor. Çünkü onlar farklı açılardan bakabiliyorlar. Borsa ya da kısa vadeli yatırımcılara bağlı değil. Uzun vadeli yatırımlar yapabilirler, çünkü zaten bu yaklaşımla kurulmuşlar. Özellikle Batılı belli ülkeler, yanlış bir şirket davranış yaklaşımı üzerine bir sistem kurdu. Düzen devam ettiği sürece çok az değişim elde edebilirsiniz. Sistem değişmek zorunda.

Ve esasında yavaşça değişiyor da. Döngüsel ekonomiyle, dini liderlerin son zamanlarda gittikçe artan çağrılarıyla tüketim eleştirileri

artıyor. Bu dini liderler gerçekten bir fark yaratabilir mi?

Tabii ki yaratabilirler. Ben sadece dini değil genel olarak ruhani liderler demek istiyorum. Çünkü dünya genelinde yaygın pek çok ruhani gelenek de mevcut. Bu gelenekler bizim insani özümüz, gezegendeki amacımız hakkında fikirler verir. Bunlar temelde bütün ruhani geleneklerde aynıdır. Sevgi, saygı, merhametten bahsederler. Bunlara karşıt hiçbir şey istemiyoruz. Ama oluşturduğumuz sistem, davranışlarımızı bunların tersi olarak şekillendiriyor. Bizi tekrar topluma, birbirimize bağlayacak, hayatımıza bir anlam verecek gruplara ihtiyacımız var. İş dünyasınca bizi birbirimize bağlamak gibi bir amacı yok, bizi asla daha ahlaki bir yola yönlendirmiyorlar, çünkü böyle bir mantıkla oluşmamışlar.

Tarihsel açıdan bakınca yaşadığımız modernizm ve kapitalizmin sadece birkaç yüzyıllık geçmişi var. Binlerce yıllık medeniyet tarihini düşününce çok kısa bir dönem. Sistemin değişmeyeceğini düşünüyoruz. Ancak tarih de gösteriyor ki, değişiyor.

Değişimin olamayacağı tamamen saçmalık. Sistem halihazırda değişiyor. Hatta radikal bir biçimde değişecek, çünkü insanlar değişim istiyor. Sistemi oluşturan koşullar da değişiyor. Ve maalesef ki işler iyi giderken insanlar her şey aynı kalsın ister. Kriz ve korku zamanları değişime götürür. Ve bu değişim temelde iki yönde ilerleyebilir. Ya bugün dünyada gördüğümüz gibi radikalizm ve yabancı düşmanlığı artırır ya da ortak sorumluluk, işbirliği ve küresel sorumluluk hissini geliştirir. Bugün bulunduğumuz noktada buna karar vereceğiz. Ya dünyada çok fazla insanı evinden, yurdundan edecek bir radikalizm çağı yaşanacak ya da dokuz milyar insanın onurlu bir hayat sürmesini

“Türkiye’nin dünyadaki konumuna, etrafındaki çatışmalara, kendi iç çatışmalarına bakarsanız sürdürülebilirlik konusundaki düşük sesli çağrının duyulmasının çok zor olduğunu görebilirsiniz”

sağlayacak yeni bir işbirliği düzeni kuracağız.

Neredeyse son beş yıldır, önümüzdeki yılın çok önemli olacağını, dönüş olmayacağını söylüyoruz. 2016’ya girerken “Bu sene insanlığın en önemli yılı” diye bir yazı yazdınız. 2016 neden bu kadar önemli?

Her nesil, gelmiş geçmiş en önemli nesil olduğunu düşünür. Çünkü o “an”da yaşarız. Ama bence yarattığımız kapitalizm biçiminin yanlış doğasını gören insanların geliştirdiği muazzam bir zihinsel hazırlık oluştu son yirmi yılda. Bireysel liderler, STK’lar, her türden aktivistler oluşturduğumuz sistemin merkezindeki çürümüşlüğü gördüler ve bize hayatlarımızı yaşamak için farklı yöntemler göstererek değişime giden yolu hazırladılar. Bütün bireysel çabalar, bir araya gelmeye başladı. Politikacılar nihayet sorunların farkına varmaya başladı. Hatta bazı Cumhuriyetçiler bile! STK faaliyetleri artıyor, farklı disiplinler arasında yeni işbirliği şekilleri geliyor, üniversiteler sürdürülebilirlik dersleri vermeye başlıyor, döngüsel ekonomi gibi yeni formlar oluşuyor...

Bütün bunları bir araya getirince insanların yaşadığımız krizin farkına varmaya başladığı görülüyor. 2016 bu yüzden bu kadar önemli. Çünkü insanlar umutlu. Herkesin uzun süredir üzerinde çalıştığı değişim için koşullar oluştu.

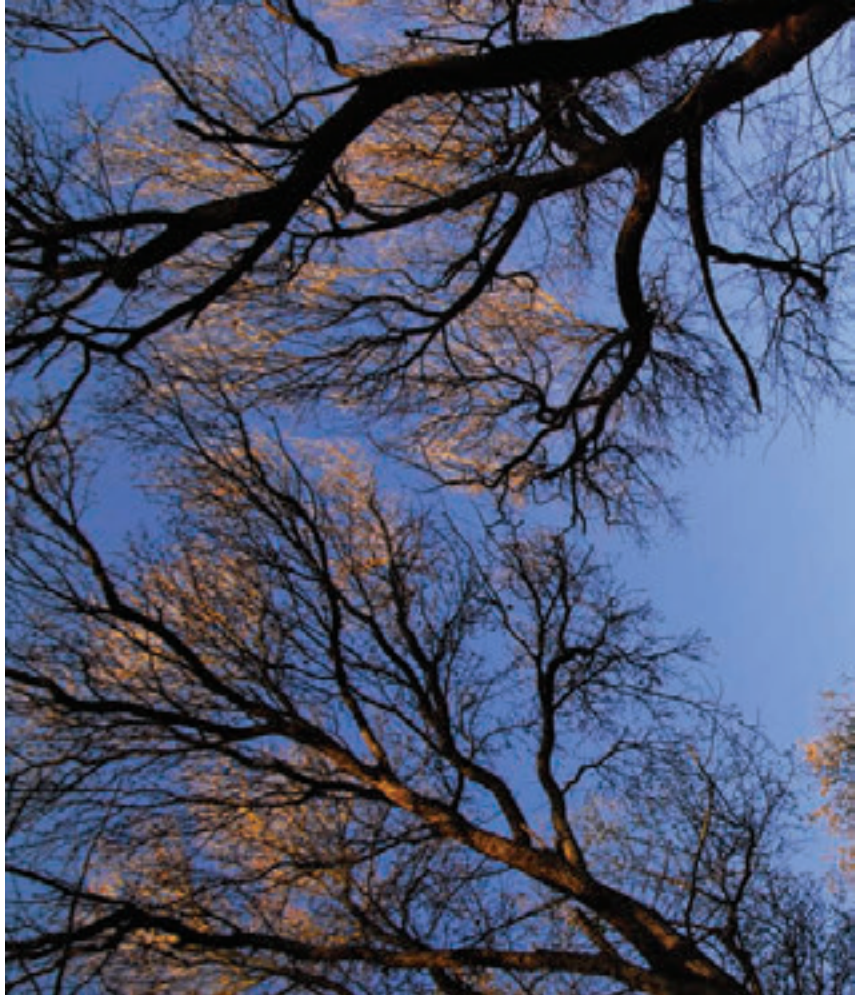
Hem bir gazeteci hem de Yeşil İş Zirvesi’ne yedi yıldır moderatörlük yapan biri olarak Türkiye’nin konumu ve dönüşümü hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bir örnek vereyim. Geçen gece bir kafenin dışında otuyordum. İçerden bir adam elinde sigara paketiyle çıktı. Kafenin önünde durdu, kutuyu açtı, içindeki ambalajı çıkarıp sokağa fırlattı. Böyle bir hareketi, diğer herkes kendisi gibi hareket etse neler olabileceğini düşünmeyen birini çok uzun zamandır görmemiştim. İçimden “Daha gidilecek çok yol var” dedim. Genel bir durumu yansıtmayabilir, ama bunu sembolik bir örnek olarak anlatıyorum. Dolayısıyla Türkiye’de düşünce yapısının çok ilerlediğini düşünmüyorum. Bu konuda, değişimleri uygulamak konusunda çok istekli küçük bir grup var. Bu çok heyecan verici. Ama öncelikler farklı. Türkiye’nin dünyadaki konumuna, etrafındaki çatışmalara, kendi iç çatışmalarına bakarsanız sürdürülebilirlik konusundaki düşük sesli çağrının duyulmasının çok zor olduğunu görebilirsiniz. Esasında konu şu, bütün bu sorunlar bir şekilde sürdürülebilir davranış eksikliğinden kaynaklanıyor. İster Suriye’deki korkunç kuraklık olsun, ister Ortadoğu’daki iklim değişikliği kaynaklı gıda isyanları... İnsanlar şimdiki ve gelecekteki çatışmaların kaynaklarıyla artık odaklanmaları gereken çözümlerin aynı olduğunu anlamak zorunda. O da sürdürülebilirlik. Sürdürülebilir bir dünya yaratarak gelecekteki çatışmaları azaltabiliriz. Ancak insanların hâlâ bunun farkında olduğunu düşünmüyorum. ○

“1930’ların Ekoloji Yaklaşımıyla Çözüm Üretemeyiz”

2004 yılında farklı disiplinlerden uzmanların bir araya gelmesiyle kurulan Doğa Koruma Merkezi, biyolojik çeşitlilik, toprak ve su kaynakları, iklim değişikliği ve koruma planlaması alanlarında yaptığı çalışmalarla ezber bozmaya, eski sorunlara yeni çözümler üretmeye devam ediyor. Doğayı korumak için bilgiyi temel alan bir yaklaşımla hareket eden Merkez, devlet kurumları, yerel kuruluşlar ve özel sektörle işbirliği yapıyor. 2013’te başlattıkları Geleceğin Tarımı Projesi Uluslararası Kurumsal Sosyal Sorumluluk Yarışması’nda 2015 yılının “En İyi Birleşmiş Milletler Kalkınma Hedefli Projesi” ödülünü alan Doğa Koruma Merkezi Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı, Ekolog Uğur Zeydanlı ile çalışma alanlarını, işbirliklerini ve getirdikleri yenilikleri konuştuk.

 Barış DOĞRU

Doğa Koruma Merkezi’ni tanıyabilir miyiz? Ne zaman, hangi ihtiyacın ürünü olarak kurulduunuz; merkezinizin kuruluş amacı nedir?

Doğa Koruma Merkezi (DKM) 2004 yılında doğa koruma alanında çalışan farklı disiplinlerden deneyimli uzmanların bir araya gelmesiyle kuruldu. DKM’yi kuran kişilerin kimler olduğu DKM’nin kimliğini de tanımlıyor aslında. Biz yola doğa koruma konusunda uzmanlardan oluşan bir ekip olarak çıktık. Bu yüzden de DKM daha çok uzman kuruluş olarak görülür. Böyle bir girişimde bulunmamızın temel sebebi doğa koruma ile ilgili çalışmalarda gerekli bilimsel ve teknik altyapının eksik olduğunu ve bu yüzden de yapılan birçok projenin yeterince etkili olamadığını düşünmüş olmamızdır. Bu nedenle daha etkili doğa koruma projeleri için bilgiyi temel alan yaklaşımları Türkiye’de yaygınlaştırmayı amaçladık. DKM’nin var olma sebebi doğa koruma... İşin bilimini, bu işi daha etkili yapmak için kullanacağımız bir araç olarak görüyoruz. Sonuçta doğa koruma dediğimiz uğraşın ana hedefi çözüm üretmek. DKM’nin kendini farklılaştırdığı en önemli özellikler yenilikçiliğe ve birlikte çalışmaya açık olması. Ezber bozmak, eski sorunlara yeni çözümler üretmek, ayağı yere basan yeni araçlar tasarlamak çok önemli. Ama bu sürecin diğer bir bileşeni de bunları hayata geçirebilecek işbirliklerini kurmak. Bilimsel yaklaşım, yeni araçlar, çözüm odaklı yaklaşım önemli ama bunları hayata geçirecek işbirliklerini kurmak için cesurca adımlar atmak da çok önemli. Bunu yapmadığımızda bir parça eksik kalıyor.

Doğa Korumada Bir Öncü: Dr. Uğur Zeydanlı

Ekolog Uğur Zeydanlı, ODTÜ Biyoloji Bölümü mezunu. Yüksek lisans ve doktora çalışmalarını da bu bölümde yaptı. Üniversite yıllarından itibaren doğa koruma çalışmalarının içinde oldu. Devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşlarında birçok proje yürüttü ve doğa koruma konusunda öncü çalışmalar yaptı. 2004 yılında bir grup arkadaşıyla Doğa Koruma Merkezi'ni kurdu. Bilimsel ve popüler birçok yayını bulunan Dr. Zeydanlı, Doğa Koruma Merkezi Vakfı Yönetim Kurulu başkanı olarak görevini sürdürüyor.

Neden böyle bir eksiklik olduğunu düşünüyorsunuz?

Türkiye'de modern anlamda ekoloji, koruma biyolojisi, doğal kaynak yönetimi, çevre yönetimi eğitimi veren çok az akademik kuruluş var. Bu konuyla ilgili pek çok yerde hâlâ 1930'lardan kalan bir ekoloji yaklaşımı öğretiliyor. Çok disiplinli programlar Türkiye'de çok yakın zamanda yaygınlaşmaya başladı. Doğal kaynak yönetimi ve doğa koruma konusunda da uluslararası düzeyde bir lisans veya yüksek lisans programımız henüz yok. Birçok devlet üniversitesi o düzeyde değil, iyi özel üniversiteler için de bu konular o kadar çekici değil.

Bu durumda da mevcut paradigmanın dışına çıkıp çözüm üretecek, işbirliklerini oluşturacak donanımına sahip insan kaynağınız eksik kalıyor.

Çalışmalarınızda "Koruma Biyolojisi"ni temel alıyorsunuz. Kavramsal ve pratik anlamda bu ifadenin karşılığı nedir?

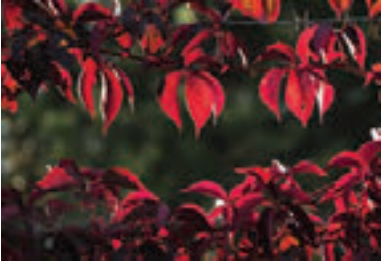
Koruma biyolojisini kavramsal anlamda en basit haliyle yeryüzündeki biyolojik çeşitliliğin nasıl korunacağı ve iyileştiri-

leceğine odaklanmış görev odaklı ve çok disiplinli bir bilim dalı olarak tanımlayabiliriz. Koruma biyolojisi 70-80'lerde türlere, yaşam alanlarına ve genetik çeşitliliğe odaklanmışken, 90'larla birlikte küreselleşme ve kalkınma baskısı ile yeni bir çerçeve çizildi. İnsan etkinlikleri, özellikle de kalkınma süreçleri, koruma biyolojisinin önemli ilgi alanlarından biri haline geldi. Bunun yelpazesini de yereldeki mikro ölçekli kalkınma süreçlerinden küresel ölçekteki kalkınma politikalarına kadar genişletebilirsiniz.

Sürdürülebilirlik başlığı altında toplayabileceğimiz bu yeni yaklaşım aslında koruma biyolojisi ile uğraşan uzmanlar ve akademisyenler arasında yoğun tartışmalara sebep oldu. Bu anlamda kalkınmanın koruma dünyasında nasıl ele alınacağını tartışıldığı bir süreç yaşandı da diyebiliriz. Bu hâlâ tanımlanmış ve yerine oturmuş bir tartışma alanı değil.

Siz bütün çalışmalarınızda bunu yapıyor musunuz?

Keşke yapabilesek. Ama en azından projelerimizi veya bir alanda yapacağımız çalış-

Türkiye'de modern anlamda ekoloji, koruma biyolojisi, doğal kaynak yönetimi, çevre yönetimi eğitimi veren çok az akademik kuruluş var. Bu konuyla ilgili pek çok yerde hâlâ 1930'lardan kalan bir ekoloji yaklaşımı öğretiliyor"

maları bu yaklaşımla kurgulamaya çalışıyoruz. Bu yüzden de imkanımız elverdiği ölçüde farklı disiplinlerden uzmanlarla çalışmaya ve dünyada bu konuda yapılan çalışmalara bakmaya gayret ediyoruz. Tabii burada bizim en önemli işimiz bu farklı örnekleri inceleyip Türkiye için uygun modeller üretmeye çalışmak oluyor. Bir diğer kritik nokta ise uzmanları doğru yönlendirmek. Önemli olan bu yaklaşımı sergilemek. O zaman çözüm için uygun şartları yakalamak daha kolay oluyor.

DKM hangi alanlarda ne tür çalışmalar yürütüyor? Bu alanları ve çalışma yöntemlerini nasıl sınıflandırıyor?

DKM'nin çalışmalarını birbirinden kesin çizgilerle ayırmamakla beraber önceliklerine göre dört ana başlıkta gruplandırabiliriz: **Biyolojik Çeşitlilik, Toprak ve Su Kaynakları, İklim Değişikliği ve Koruma Planlaması.** Çalışmalarımıza başladığımız günden bu yana benimsemiş olduğumuz **Sistemik Koruma Planlaması** yöntemi ve bu yöntemin koruma öncelikleri belir-

leme konusunda bize kattığı deneyimler diğer bütün çalışma alanlarımızda da etkisini gösteriyor.

Son birkaç yıldır da yoğun biçimde kalkınma ve koruma meselesini bir arada ele almaya imkan tanıyan ekosistem hizmetleri dediğimiz araca kafa yoruyoruz. Bunu Türkiye'de en etkili şekilde nasıl kullanabiliriz, karar alma süreçlerine bir unsur olarak nasıl sokabiliriz diye uğraşıyoruz. Özellikle tarım, su ve ormancılık ile ilgili konulara yoğunlaşmış durumdayız.

Türkiye'de doğa koruma ile ilgili ne gibi yenilikler getirdiğinizi düşünüyorsunuz?

En büyük yeniliğin ortaya koyduğumuz yaklaşım olduğunu düşünüyorum. Ama daha somut bir cevap isterseniz; koruma alanlarının seçiminde sadece biyolojik değil, sosyal ve ekonomik verileri de göz önünde bulunduran optimizasyon araçlarını uygulamaya soktuk, doğa koruma ve doğal kaynak yönetiminde **coğrafi bilgi sistemleri** ve **uzaktan algılama** gibi araçları kullandık ve ilk örneklerini ortaya koyduk. İklim değişikliğine uyumla ilgili ilk modelleme çalışmalarını yaptık ve bunları bir yönetim aracı olarak kullanılacak şekilde tasarladık. İklim ve doğa dostu tarım uygulamaları ile ilgili araştırmalar yaptık ve bunları yaygınlaştırdık. Entegre orman yönetimi ile ilgili yeni araçlar geliştirdik; ekosistem hizmetlerini orman, su, tarım sektörlerine bir yönetim aracı olarak sokmak için çalışmalar başlattık. Ama en başta da söylediğim gibi bunların hepsini ilgili devlet kurumları ve özel sektör kuruluşları ile işbirliği içerisinde gerçekleştirdik.

DKM'nin çalışma sistematığı hakkında da bilgi alabilir miyiz? İhtiyaç duyulan bir çalışma/proje söz konusu olduğunda, bu ihtiyaç nasıl belirleniyor ve nasıl bir yol haritası izleniyor?

Bizim çalışmalarımızı yönlendiren iki temel etken var: Sorunlar ve fırsatlar. Biz genelde ikisinin örtüştüğü noktalarda çalışmaya gayret ediyoruz. Ancak o zaman işe yarar bir şey yapma ve sonuç alma imkanı yakalayabiliyorsunuz. Bir sorunu ele almamız gerektiğini düşündüğümüzde

bir sonraki adımımız bu konuyu ele almak için gerekli fırsatların olup olmadığıdır. İster kaynak olarak ister ortam olarak eğer gerekli fırsatlar yoksa bir şeye ulaşmanız mümkün olmuyor. Bazen kısıtlayıcı etkenlerden biri de insan kaynağı oluyor. O işi yapacak gerekli uzmanları bulamamız bizi durduruyor.

Bazen de doğru fırsatları değerlendirince etkiniz daha büyük olabiliyor. Bu konuda bir örnek vermek istiyorum. DKM orman biyolojik çeşitliliğinin korunması için çok fazla çalışma yaptı. Neredeyse 10 yıldır bu konuda **Orman Genel Müdürlüğü** (OGM) ile birlikte çalışıyoruz. Bunun en temel sebebi OGM'nin "Biz sürdürülebilirlik konusuna önem veriyoruz, özellikle biyolojik çeşitlilik konusunda birlikte çalışabilir miyiz?" demesi oldu. Beraber birçok çalışma yaptık ve çok iyi sonuçlar aldık. Beraber geliştirdiğimiz modeller uluslararası düzeyde örnek oldu. OGM'nin kurumsal bakış açısı ve sürdürülebilir orman yönetimine önem vermesi bir fırsattır.

DKM olarak hem dünyada koruma biyolojisi alanında olan biten çalışmaları hem de bu konudaki küresel ve ulusal politikaları sürekli izliyoruz. Bunun bir sonucu ve misyonumuzun gereği olarak da doğa koruma konusunda fırsat olarak değerlendirilebilecek pek çok konuda fikirler üretiyor ve konunun paydaşları ile iletişim kuruyoruz. Aslına bakılırsa hayalini kurduğumuz işleri başarıya ulaştırmanın yolu her zaman doğru iletişimi sağlamak ve verimli ortaklıklar kurmaktan geçiyor.

DKM'nin rolü/pozisyonu neye göre belirleniyor?

Bizim temel refleksimiz çözüm üretmek. Burada doğa koruma ideolojik bir yaklaşım yerine pragmatik bir yaklaşıma dönüşüyor. Bu ikisi arasındaki denge çok önemli. Hem alanda hem de politika düzeyinde çözüm üretmek için gerçekçi olmak gerekiyor. Mesela bir ilçe veya köyde çalışma yapacağımız zaman, orada süreci sahiplenip götüreceğ bir yerel oluşum veya kişiler ortaya çıkmazsa o çalışmayı çok zorlamanın bir anlamı olmuyor. Süreç gelip bir yerde tıkanıyor. Ama böyle

"DKM olarak hem dünyada koruma biyolojisi alanında olan biten çalışmaları hem de bu konudaki küresel ve ulusal politikaları sürekli izliyoruz. Bunun bir sonucu ve misyonumuzun gereği olarak da doğa koruma konusunda fırsat olarak değerlendirilebilecek pek çok konuda fikirler üretiyor ve konunun paydaşları ile iletişim kuruyoruz"

bir grubun olduğu bir yerde çalışmaya başlamak büyük bir avantaj sağlıyor. Pragmatizmle kast ettiğim aslında bu tip durumlar. Öte yandan bazı değerleri ve ana hedefinizi de kaybederseniz bu sefer de bir proje makinesine dönersiniz. Öteki durumda da çözümün değil sorunun bir parçası olmaya başlarsınız ve hiçbir şeyi değiştirme gücünüz kalmaz.

DKM'nin çalışmalarında destekçileri ya da işbirliği içinde olduğu ortakları ile çalışma yöntemi nasıldır? Bu çalışmalar esnasında yerel dinamikler ile nasıl bir işbirliği geliştiriyorsunuz?

Bu sorunları çözecek olanlar: Ya devlet kurumlarıdır; biz onlarla politikalar, stratejiler geliştirmeye çalışırız. Çözüm için gerekli işbirliğini bu düzeyde kurarız. Ya yerel kuruluşlar ve topluluklardır; var olan inancı ve enerjilerini daha doğru bir şekilde kullanabilmeleri için yol gösterici bir rol üstlenmeye çalışırız. Onların doğruları ile bizim doğrularımızı birleştirip daha güçlü bir çözüm ortaya çıkmasına yardımcı olmaya çalışırız. Ya da özel sektör kuruluşlarıdır; onların üretim süreçlerini daha doğa dostu hale getirmek ya da

“Doğa koruma uzun vadede ve geniş bir perspektifle değerlendirilmesi gereken bir konu. Çalışmalarımız kısa vadede kısıtlı bir alanda etki yaratıyor gibi görünebilir, ancak biz her zaman bir sonraki adımı hazırlayacak bir yaklaşımla projelerimizi tasarlıyoruz”

daha etkili kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları yapmaları için birlikte projeler yürütürüz veya destek oluruz.

Doğa koruma uzun vadede ve geniş bir perspektifle değerlendirilmesi gereken bir konu. Çalışmalarımız kısa vadede kısıtlı bir alanda etki yaratıyor gibi görünebilir, ancak biz her zaman bir sonraki adımı hazırlayacak bir yaklaşımla projelerimizi tasarlıyoruz. İş dünyasıyla temas ettiğimiz noktalarda da geleceğe ve sürdürülebilirliğe yönelik güçlü bir altyapı hazırladığımızı inanıyoruz.

DKM'nin hayata geçirdiği ve halen devam eden projelerin bazılarından da örnekler vermenizi istesek...

Sistemik Koruma Planlaması konusunda Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile uzun yıllardır ortak çalışıyoruz. Buna bölgesel planlama aracı olarak da bakabilirsiniz. Biyolojik, sosyal ve ekonomik verileri birlikte değerlendiren bir optimizasyon analizi ile nerede hangi türün veya eko-

sistemin ne kadar korunması gerektiğini, nerede sürdürülebilir kalkınma ile ilgili alternatiflerin değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koyuyoruz. Her şey bilgisayar ortamında sayısal değerlerle gerçekleştiği için paydaşlarla toplanıp haritayı önümüze koyup gayet nesnel tartışmalar yapabiliyoruz. Şimdiye kadar Türkiye'nin yarısında bu çalışmaları gerçekleştirdik. Orman Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, BTC Boru Hatları Şirketi gibi kurumlar yatırım ve koruma programlarında bu çalışmaların sonuçlarını kullandı. Orman Genel Müdürlüğü ile bu çalışmayı bir adım daha öteye götürdük ve aynı yaklaşımla biyolojik çeşitliliğin orman amenajman planlarına (yönetim planları) entegre edilmesini sağladık. Artık Türkiye ormanlarında planlama yapılırken biyolojik çeşitlilik, sosyal ve ekonomik faktörlerle beraber dikkate alınıyor. Bu yaklaşım, 28 milyon dolarlık bir Küresel Çevre Fonu (GEF) projesinin de temelini oluşturdu.

Orman ekosistemlerinin iklim değişikliğinden nasıl etkileneceğini ve bu ormanların uyum kapasitesinin artırılması için neler yapılması gerektiği ile ilgili Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde modelleme çalışmaları yaptık ve bu sonuçları orman yönetim planlarına aktardık. 2008 yılında başladığımız bu çalışmalar iklim ve niş modelleri gibi karmaşık süreçlerle başlayıp bunları alanda uygulama kararlarına dönüştüren ilk çalışmalardan biri oldu.

2013 yılında başladığımız **Geleceğin Tarımı** projesiyle ile Su-Tarım-Çevre-Toprak-İklim Değişikliği konularını birlikte ele alan oldukça kapsamlı bir çalışmaya başladık. Bir doğa koruma örgütü olarak bu kadar karmaşık bir sorun kümesi ile uğraşmak bizim için hayli zorlu oldu ama iyi bir işbirliği ile başarılı sonuçlar elde etmeyi başardık. Burada özellikle Coca-Cola Hayata Artı Vakfı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve yereldeki çiftçi örgütleri ile kurduğumuz verimli işbirliği ve çalışma ortamı iyi sonuçlar almamızı sağladı. Bu proje, Uluslararası Kurumsal Sosyal Sorumluluk Yarışması'nda 2015 yılının “En İyi Birleşmiş Milletler Kalkınma Hedefli Projesi” ödülünü aldı. ○

Global eco forum

 #GEF2015

www.global-ecoforum.org

ENERGY, CITIES, CLIMATE

forum & exhibition

Barcelona, 22-23 oct 2015
Sant Pau Art Nouveau Site

ara.cat

GBCe

B01
arquitectes

REVOLVE

Bu Filmler Sizi Sorunun Değil Çözümün Parçası Yapacak!

2008 yılından bu yana Sürdürülebilir Yaşam Kolektifi tarafından gerçekleştirilen Sürdürülebilir Yaşam Filmleri Festivali, sürdürülebilirlik kavramının daha iyi anlaşılması, birbiriyle etkileşim içinde olan sistemik sorunların daha iyi algılanması ve ilham veren çözümlerin paylaşılması için uğraş veriyor. Dünyanın dört bir yanında daha iyi bir gelecek yaratmak için çaba gösterenlerin ilham verici hikayeleri bu yıl da 20-22 Kasım tarihlerinde izleyicilerle buluşacak. Hem de 20 il/ilçede!

Paylaşımçı, açık, adil, anlayışlı, çeşitliliği kucaklayan, geze-gene ve üzerindeki yaşama değer veren bir toplum hayaliyle doğan Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali (SYFF), **İstanbul'da 19-22 Kasım, diğer tüm illerde ise 20-22 Kasım tarihlerinde gerçekleşecek.** Sürdürülebilir Yaşam Kolektifi'nin "Siz de Yapabilirsiniz" çağrısına kulak veren yerel ekiplerle işbirliği yapan SYFF, bu yıl 20 il/ilçede eşzamanlı olarak izlenebilecek: Adana, Ankara, Antalya, Artvin, Balıkesir, Bayındır (İzmir), Bodrum (Muğla), Bursa, Çanakkale, Diyarbakır, Eskişehir, Fethiye (Muğla), Giresun, İstanbul, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Trabzon ve Urla (İzmir).

8. yılını kutlayan festivalde bu yıl gösterilecek 30 film su, ulaşım, iklim, enerji, moda ve tarım gibi konularda karşılaştığımız sorunların

aslında birer semptom olduğunu gösterirken, bizleri hepsinin kökenindeki gerçek sorunları anlamaya davet ediyor ve tüm bu sorunların birbiriyle ilişkisini anlamamızı kolaylaştırıyor. SYFF'de yer alan ve her sene yüzlerce film arasından seçilen bütüncül bakış ve yaratıcı çözümler içeren belgeselleri izlerken, sorunun aciz bir parçası olmaktan öteye geçip çözümün bir parçası olabileceğinizi hissedeceksiniz. Sürdürülebilir bir yaşamın ancak çeşitlilikle mümkün olacağı bilinciyle toplumun her kesiminden katılımcıları bir araya getirmeyi hedefleyen festival; çiftçileri, iş sahiplerini, şirket çalışanlarını, öğrencileri ve öğretmenleri, çocuğunun gelecekte yaşayacağı dünyadan endişeli ebeveynleri, akademisyenleri ve aktivistleri bekliyor! Tüm gösterimlerin ücretsiz olduğunu da hatırlatalım...

Dünyevi / Planetary: 2015

Birleşik Krallık, Kanada, Hindistan, Endonezya, Nepal, Tanzanya, ABD, Vietnam yapımı filmin yönetmeni Guy Reid. Gerçekte kim olduğumuzu sorgulatan, bizi kendimizle, birbirimizle ve çevremizdeki dünyayla ilişkilerimiz üzerine yeniden düşünmeye iten film, perspektifimizi değiştirme zamanının gelip çatıldığını hatırlatıyor.

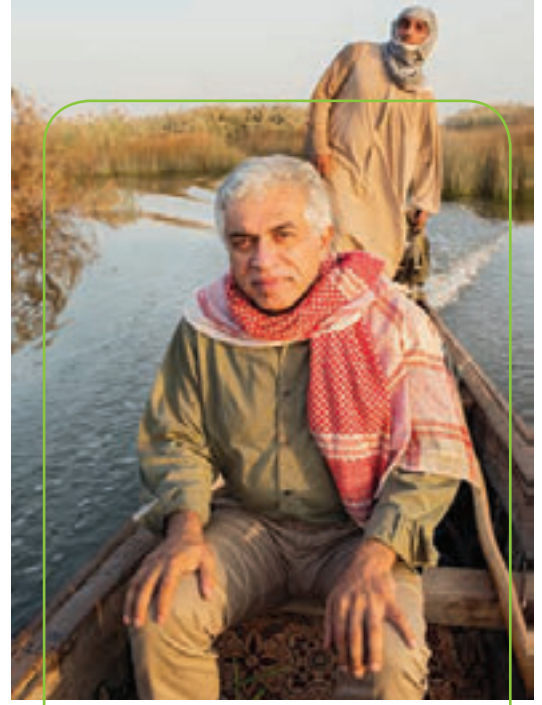

Festival Filmleri

- Dünyevi / Planetary
- Gerçek Bedel / The True Cost
- Bisikletler Arabalara Karşı / Bikes vs Cars
- H2O MX / H2O MX
- Kum Savaşları / Sand Wars
- Noksan Ev / The Absent House
- Hayatta Kalma Bilgeliliği / The Wisdom to Survive
- Inhabit: Bir Permakültür Perspektifi / Inhabit: A Permaculture Perspective
- Gezegen Sil Baştan / Planet Re:Think
- Göle Yas / Songs For The Lake
- Delta'nın Uyanışı / Delta Dawn
- Daha Güzel Bir Dünya Mümkün / The More Beautiful World Our Hearts Know Is Possible
- Labirentteki İnsanlık / Man In The Maze
- Fayton Bisikletten Manzaralar / View From A Pedal Buggy
- Güç Bizde / Our Power
- Kaplumbağa ve Turist / The Turtle and The Tourist
- Marialardan Biri / Maria of Many
- Sokaktan Çıkış Dansta / Dance Up From The Street
- Pun Pun Çiftliği / Pun Pun Farm
- Müşterekler Algısı / A Commons Sense
- Tarımın Geleceği / An Agricultural Future
- Doğal Bir Sistem ve Bir Tarım Felsefesi / A Natural System and An Agricultural Philosophy
- Bataklık Hayalleri / Marshland Dreams
- Yeni Çevreciler / The New Environmentalists
- Büyük Değişim / Sea Change
- Meksika, Değişim Zamanı / Mexico, Time For Transition
- Mauritius, Sürdürülebilir Ada / A Sustainable Island
- Hızır Mayası / Dew Culture
- Sancı / Sanci
- Aile Gibisi Yok / Families Are Forever

Delta'nın Uyanışı / Delta Dawn: 2014 Meksika- ABD yapımı filmin yönetmeni Pete McBride. Colorado Nehri 20 yıldır denizle buluşmamıştı. Ta ki 2014 baharında deneme amaçlı olarak bir miktar su, bu unutulmuş deltaya verilene dek. Nehri geçmek için toplanan bir ekip bu eşi görülmemiş restorasyon çalışmasına tanık olmak için suyu takip etti ve Colorado Nehri'nden denize, ilk ve belki de son kez kürekle sörf tahtası üzerinde gidenler olmayı denediler...

Bataklık Hayalleri / Marshland Dreams: 2014 ABD-Irak yapımı filmin yönetmeni John Antonelli. Mezopotamya Bataklığı, Saddam Hüseyin'in yıkıcı askeri politikası yüzünden yok edilene kadar yüzyıllar boyunca yaşam kaynağı olmuştu. Azzam Alwash bataklığı eski parlak günlerine döndürmek için bir yenileme projesiyle duruma meydan okuyor.

Kum Savaşları / Sand Wars: 2013 Fransa- Kanada yapımı filmin yönetmeni Denis Delestrac. Çoğumuz kıyılarda geçirilen tatillerin başlıca öğesini, yani kumu bedava ve sonsuz kaynaklı bir malzeme olarak görürüz. Peki evlerin, gökdelenlerin, köprülerin, havaalanlarının ve daha nicesinin temel malzemesi olan kum tükenmez midir? Film bizi, bu yeni altın savaşını ilk elden göstermek için dünyanın çevresinde bir tura çıkarıyor.

Bisikletler Arabalara Karşı / Bikes vs Cars: 2015 İsveç yapımı filmin yönetmeni Fredrik Gertten, daha iyi şehirler için mücadele eden; trafikte öldürülenlerin sayısı giderek artarken bisiklete binmekten vazgeçmeyen aktivistler ve düşünürlerle tanıştırıyor bizi.

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

Barış'tan Dönmemek

Eylül'de New York'taydım. Birleşmiş Milletler'e üye ülkeler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Ajandası'nı oybirliğiyle kabul etti ve üç gün boyunca 2015-2030 Küresel Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri konulu çok ilginç toplantılar yapıldı. Bu yazımda size bu hedeflerden bahsedecek, toplantılarda konuşulanları sizlerle paylaşacaktım. Ama o yazı sonraki aylara kalmak zorunda.

Hani "ayağının tozu" deyimi vardır ya... Ben de ayağımın tozuyla 10 Ekim Cumartesi günü Ankara'da **Barış ve Demokrasi Mitingi'**ne katıldım. Daha doğrusu katılacaktım ama hepinizin bildiği üzere, mitingi gerçekleştiremedik. Ben bombadan yaralanmayacak kadar uzakta; ama bir insanın görmemesi gereken manzaraları görecektim kadar yakındaydım.

Patlamadan sonra bir grup Ankara İnşaat Mühendisleri Odası'nda toplandık. Bizim otobüste Ankara'ya gelenlerden bir kişi hafif yaralanmış, 22 yaşındaki İTÜ İnşaat Mühendisliği bölümü öğrencisi **Güney Doğan'**dan ise haber alınmıyordu. Akşama doğru, İstanbul'a dönüş yolundayken haber geldi: Güney şehit olmuştu...

Sevgili Güney,

Seninle barış için, insanlar ölmesin diye yola çıktık. Bu yolculukta ölüm, bu yolculuktan dönmemek yoktu. Ama sen dönmedin ve bugün seni uğurlamak üzere işte buradayım. Tıpkı Cumartesi gibi hava güzel. Gökyüzünde güneş pırl pırl. Böylesi bir günde cenaze de neyin nesi?

Cemevi'nin bahçesinde hepimiz toplanmış seni bekliyoruz. Tıpkı Cumartesi gibi etraf kalabalık. (O gün kalabalığız diye nasıl da sevinmiştik.) İnsanlar küçük gruplar halinde alçak sesle konuşuyor. Annen bahçenin bir köşesinde oturuyor, etrafında arkadaşları, komşular, akrabalar. Ara ara insanın içini parçalayan acı ve isyan karışımı bir çığlık yükseliyor o köşeden.

Kalabalık sokağa taşmış. Mahalleden, liseden, üniversiteden arkadaşların gruplar halinde slogan atarak geliyor. "Hepimiz Güney'iz! Öldürmekle bitmeyiz!" Canlar... sizler ölümden bahsetmek için daha çok gençsiniz. O sözcük ağzımıza bile yakışmıyor ama duruşunuzdan, söyleminizden korkan birileri ölümü size yakıştırıyor işte.

Cenaze beklemek zor iş. İçimiz yanıyor ama çok da öfkeliyiz. Sloganlar dönüp dolaşıp hesap vermeye, hesap sormaya geliyor. "Güney'in hesabı SO-RU-LA-CAK!" Ölümle dursun diye buluşacağımız meydanda sizleri niçin öldürdüler, bilmek istiyoruz. Sizleri öldürtenlerin adalet önünde hesap vermelerini istiyoruz.

Ve Geldin...

Tabutunun üstünde kırmızı bir bez; onun da üstüne kırmızı karanfiller

yerleştirilmiş. Elinde sigara bize gülmüyorsunuz.

Arkadaşların, siyasilerin, ailen sırayla konuşuyor. Konuşanların ağzında hep aynı sözcük... Barış. "Barış için mücadele edenler ölmez." "Tek çözüm barış." "Hepimiz barış için mücadele edeceğiz." "Bu toprağa düşen tohumlar meyve verecekler ve bu meyveler sevgi ve barış olacak." "Bizleri sadece 10 saniye susturabildiler" diyor üniversiteden arkadaşın.

Bilmeni isterim ki o 10 saniye sonrasında ağzımızı tekrar açtığımızda sesimiz 102 şehit vermiş olmanın acısıyla daha da gür çıktı: İnadına barış!

Baban "İnadına barış" diyerek söze başlıyor. "Güney inadına barış demek için sokaktaydı. Sokaklarda çocuklar ölmesin diye sokaktaydı. Ben oğlumun mücadelesinin arkasındayım. İnadına barış" diyor ve susuyor.

Bu Cemevi'nin bahçesinde ne büyük bir acı yaşıyoruz. Ve bu acıyı 102 ile çarp, 1000'le çarp, milyonlarla çarp... Acımız ÇOK büyük. Ama barışa olan inancımız ve ihtiyacımız daha da büyük. Şiddet, öç, intikam yok. Tek söylem barış. İnadına barış.

Biraz sonra tabutunu sırtlayıp mezarlığın yolunu tutacağız. Mahalleden, liseden, üniversiteden arkadaşların slogan atacak ve biz de onları tekrarlayacağız. O sloganları seninle Ankara'da atacaktık ama bırakmadılar.

Sana ve tüm şehitlerimize söz veriyorum: Artık hiç olmadığı kadar barışa sahip çıkacağız.

Nurlar içinde uyu yoldaşım...

Hepiniz nurlar içinde uyuyun...

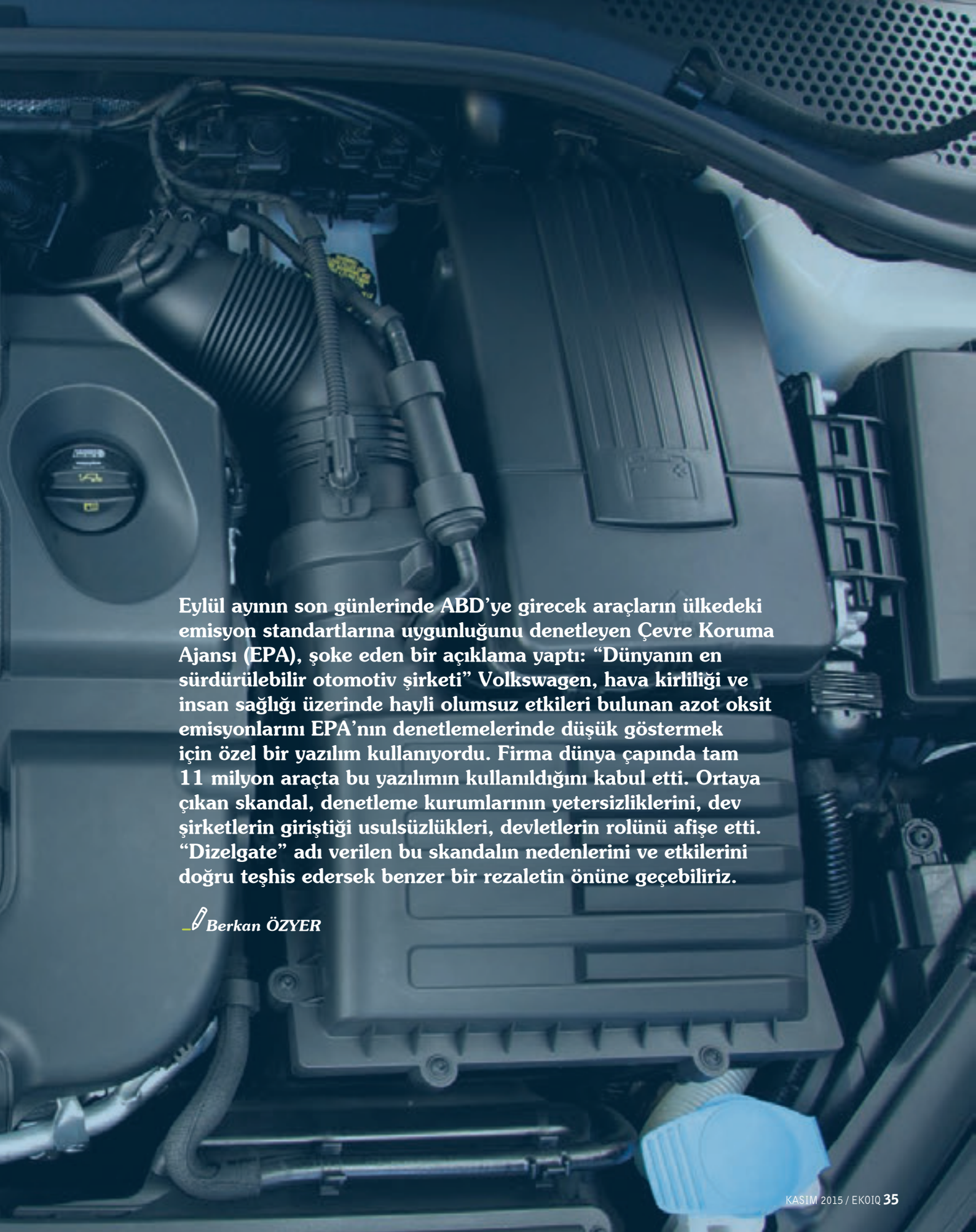
Sokağın Müziği

—“Açık Radyo.”
949

Das Skandal ya da Bir öküş Söyleminden Parçalar...

Eylül ayının son günlerinde ABD'ye girecek araçların ülkedeki emisyon standartlarına uygunluğunu denetleyen Çevre Koruma Ajansı (EPA), şoke eden bir açıklama yaptı: “Dünyanın en sürdürülebilir otomotiv şirketi” Volkswagen, hava kirliliği ve insan sağlığı üzerinde hayli olumsuz etkileri bulunan azot oksit emisyonlarını EPA'nın denetlemelerinde düşük göstermek için özel bir yazılım kullanıyordu. Firma dünya çapında tam 11 milyon araçta bu yazılımın kullanıldığını kabul etti. Ortaya çıkan skandal, denetleme kurumlarının yetersizliklerini, dev şirketlerin giriştiği usulsüzlükleri, devletlerin rolünü afişe etti. “Dizelgate” adı verilen bu skandalın nedenlerini ve etkilerini doğru teşhis edersek benzer bir rezaletin önüne geçebiliriz.

 Berkan ÖZYER

Sürdürülebilirlik bir risk yönetim aracıdır ve bunu bir iş yönetim modeli olarak ele almalısınız denildiğinde, sadece kârlı olabileceği düşünüldü büyük ihtimalle; ama para kazandırma olasılığı olan bir şey, aynı zamanda para kaybettirme olasılığı olan bir şeydir de... Volkswagen bize bunu gösterdi (şirketin piyasa değeri birkaç hafta içinde tam 30 milyar dolar azaldı)...

Kaputu açtığımızda, göreceğimiz aslında tüm bu yanlış sistemin ta kendisi. Raporlama, dış denetimler, belgelendirmelerle sınırlanmaya, denetlenmeye çalışılan sistemin kendi “yolunu” ve “raconunu” bulma hikayesi... Bu raconun, basit bir kalemlerle oynama, belgede tahrifattan öteye geçmesi asıl üzerinde durulması gereken, evet gerçekliği gizlemeye yarayan şey, bizatihi bilişsel bir şey: Bir yazılım. 21. yüzyılın yaralı, sinik ve defolu yanlarını herhalde hiçbir şey bu kadar açık ve net anlatamazdı...

Volkswagen’in (VW) kaputunu açıp iyice bakmalıyız; sadece bizi aldattığı, insan sağlığını veya hayatını tehlikeye attığı ve onu en ağır biçimde cezalandırmak için değil; bunu nasıl yapabildiklerini, sistemin gerçekten nasıl işlediğini en iyi şekilde anlayabilmek için. Bu, bitmekte olan bir sistemin, çökmekte olan bir anlayışın ve yok olan bir uygarlığın hikayesi aslında... Sorun ise bu uygarlığın yitip yitmeyeceği değil, yeni bir uygarlık kurup kuramayacağımızda düğümleniyor... **The Huffing-**

Volkswagen, ABD’de “Babanızın dizeli gibi değil” ya da “Yani gerçekten temiz dizel” gibi reklamlar kullandı. Amaç dizel arabaların eskisi gibi gürültülü, olmadığı, daha az yakıt tükettiği ve en önemlisi yüksek azot oksit salımı yapmadığı mesajını vermektir.

ton Post’tan **Jo Confino**, **EKOIQ**’nun bu sayısının sayfalarında yer alan röportajında “Eğer şirketler önceki skandalardan gerekli dersleri çıkarsaydı, bugün kusursuz olurlardı” diyor ve kâr maksimizasyonuna dayalı şirket kültürünü sorumlu gösteriyor. Volkswagen’in, dünyanın en sürdürülebilir otomotiv şirketi olma iddiasındaki bir devin neden olduğu şok, yeni bir uygarlık kurarken nelerin yapılmaması gerektiği konusunda bir rehber özelliği taşıyor. Bu rehberin maddelerinin hazırlanması ise yaşanan sorunun ve etkilerinin tam olarak tespit ve teşhis edilmesinden geçiyor.

Olay Nasıl Ortaya Çıktı?

Uluslararası Temiz Ulaşım Konseyi (International Council on Clean Transportation-ICCT) 2013 yılında ABD’deki **West Virginia Üniversitesi**’nden bir araştırma ekibinden emisyon düzenlemelerinin verimliliğinin ölçülmesi için bir araştırma istedi. Seçilen dizel araçların azot oksit değerleri laboratuvarında değil, yollarda ölçülecekti. Bütçe 50.000 dolardı. Bu kadar düşük bir bütçenin onlarca milyar dolarlık bir skandala dönüşeceğine dair henüz kimsenin fikri yoktu tabii. Ölçümler sonucunda VW Jetta ve VW Passat model araçların izin verilen aralığın 15 ila 35 kat arasında azot saldığı anlaşıldı. Araştırma ekibinden **Dan Carder**, başta çeşitli nedenlerden değişkenlik oluşabileceğini düşünerek çok da önemsemediği sonuçları bir konferansta açıkladıktan sonra Volkswagen’den uzmanların kendisiyle iletişime geçmesi üzerine konunun öneminin farkına vardı ve Mayıs 2014’te **ABD Çevre Koruma Ajansı**’na (EPA) konuyu aktardı. EPA 16 aylık araştırmanın sonucunda geçtiğimiz Eylül ayında bir açıklama yaptı: **Volkswagen özel bir yazılımla laboratuvar ortamındayken araçların azot oksit salımını düşük gösteriyordu.** Peki, bu ne demek? Özellikle Avrupa’da Kyoto Anlaşması’ndan sonra devletler düşük vergi uygulamalarıyla dizel araçları teşvik etmeye başladı. Dizel araçlarda egzoz borusunda azot oksidi tutan bir “kapan” bulunur ve bu aracın verimli çalışması için daha fazla yakıt pompalan-

ması gerekir. Dolayısıyla azot oksit salımı sınırlarına uymak için araçlar daha fazla yakıt harcar. Volkswagen'in yaptığı, otomobilleri laboratuvar ortamındayken azot oksit tutan kapını daha verimli çalıştırıp salımını düşük tutan bir yazılım tasarlamak. Bu yazılımla araç direksiyonunun konumu, verilen standart hız aralığı, ön tekerlerin dönmesine rağmen aracın hareket etmemesi gibi laboratuvar standartlarını anlayıp salımı ABD'nin kıstaslarına uygun hale getiriyor. Yazılımın üniversite araştırmasında ortaya çıkmasının sebebi de bu; araç yolda ilerlerken yazılım devreye girmiyor. Bu yazılımın Jetta (2009-2015 arası modeller), Gold (2010-2015 arası modeller), Beetle (2012-2015 arası modeller) ve Passat (2012-2015 arası modeller) araçlarında, yani ABD'de toplam 500 bin arabada kullanıldığı şirket tarafından açıklandı. Ancak ilerleyen günlerde şirket bu sayıda "küçük" bir düzeltme yapmak durumunda kaldı. **Yazılım ABD ile sınırlı kalmamış, dünya çapında 11 milyon arabada kullanılmıştı.** Bu miktarın içinde Volkswagen grubunda yer alan 2,1 milyon Audi, 1,2 milyon Skoda, 700 bin Seat marka araç da bulunuyor.

Peki Volkswagen Bunu Neden Yaptı?

Öncelikle Volkswagen'in 2015'in ilk yarısı itibarıyla dünyada en çok satış yapan otomotiv şirketi olmasında rağmen ABD piyasasında, 2014'te, %13'lük bir yer kapladığını belirtmek gerekiyor. Dolayısıyla ABD'deki bir "dev"den bahsetmiyoruz. Firma ABD'deki otomotiv piyasasıyla rekabet için temiz enerji-sürdürülebilirlik iddiasının yanında düşük yakıt özelliğiyle ön plana çıkıyordu. Egzoz sistemindeki kapı, aracın daha az ya da daha çok yakıt harcamasını sağlıyor, bu da yukarıda belirtildiği gibi salımların yüksek tutulması gibi bir olumsuz sonuç getiriyordu. ABD'de piyasaya girmesine izin verilen araçlara uygulanan azot oksit standartları Avrupa'ya göre çok daha sıkı. Bu standartlar Avrupa'da ABD'den dört kat daha fazla azot oksit salımına izin veriyor. Zira Avrupa'da azot oksit değil, karbondioksit yani sera gazı salımı üzerinde daha fazla

West Virginia Üniversitesi'nden Dan Carder, skandalı ortaya çıkaran iki kişilik araştırma ekibinden. Carder'in araştırma sonuçlarını EPA'ya aktarmasının ardından 16 ay boyunca EPA gerekli kontrolleri yapı. Bu sürenin sonunda Volkswagen'in azot oksit testleri için hileli bir yazılım kullandığı açıklandı.

duruluyor. ABD'nin sıkı standartlarını yakaladığını Volkswagen büyük reklamlarla duyuruyordu. Ancak ortaya çıkan skandal, bu başarının ünlü Alman mühendislerin başarısına değil, bir hileye dayandığını gösterdi. Hem de öyle bir hile ki sonucunda atmosfere salınan azot oksit, **toplamda İngiltere'nin tüm enerji üretim merkezlerinin, ulaşım araçlarının, endüstrinin ve tarımın bir senede saldırdığı azot oksit salımına denk.** Azot oksidin temel zararı hava kirliliği şeklinde oluyor. Bu gaz hava kirliliğine, beyin ve akciğerlerde ölümcül hastalıklara yol açabiliyor.

Ve anlaşılana ki, skandalın geçmişi çok daha eskiye dayanıyor. Olayın üstüne giden Alman basınının ortaya çıkardığı belgelere göre, yazılımı **Bosch** tasarladı. Ancak **Bild am Sonntag** gazetesinin haberine göre, 2007 yılında Volkswagen bu tarihte hileli yazılımı otomobillere yerleştirdi. Bosch da bir belge göndermiş ve bu belge-

Volkswagen'in Passat, Golf ve Beetle modelleri tüm zamanların en çok satan 10 araba modeli arasında bulunuyor. Volkswagen Grubu'nda ayrıca Audi, SEAT, Lamborghini, Bentley, Bugatti, Scania ve Škoda markaları yer alıyor.

de yazılımın sadece test amaçlı olduğunu, normal sürüş için kullanılmasının yasalara aykırı olduğunu belirtmişti. **Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung**'ün şirketin iç raporlarına dayandırdığı iddiasına göreyse bir şirket teknisyeni, daha 2011 yılında emisyon gazlarının ölçümünde yasadışı uygulamalar olduğu konusunda üstlerini uyarıyordu. Dahası, iddialara göre Alman devleti de bu durumun farkındaydı. **Deutsche Welle**'nin Alman Çevre Yardım Derneği'nin iddialarını aktardığı haberi, 2007'den bu yana federal hükümetin emisyon probleminde uyarıldığını belirtiyor. Dernek yıllar içinde defalarca Alman Ulaştırma Bakanlığı'na başvurduklarını ancak cevap alamadıklarını kaydetti. Haberde "Çevre Yardım Derneği Başkanı **Jürgen Resch**, otomobil şirketlerinin sadece yasama üzerinde nüfuzlarını kullanmakla kalmayıp yasalara da kısmen bizzat hazırladıklarını söyledi" şeklinde bir açıklama yer alıyor.

Skandal Firmaya Ne Kadara Mal Olacak?

EPA'nın yaptığı ilk açıklamaya göre şirkete verilebilecek maksimum ceza 18 milyar dolar olarak duyuruldu. Bu araç başına biçilecek 37.500 dolarlık bir miktarla hesaplandı. Ancak bu miktar şirket için sadece bir başlangıç oldu. Sadece iki gün içinde firmanın piyasa değeri 18 milyar dolar düştü. İlerleyen haftalarda bu miktar 30 milyar dolara, firmanın hisselerindeki düşüş ise %30'un üzerine ulaştı. Şirket ayrıca 11 milyon aracın geri çağırılması ve firmada oluşan imaj hasarının karşılanması için 6,5 milyar euro (7,3 milyar dolar) bir bütçe ayırdı. Ancak muhtemelen bu yazılımın bedeli çok daha ağır olacak. Credit Suisse'in yaptığı araştırmaya göre, **bütün zararlar toplam 87 milyar dolara** ulaşabilir. Bunda aslan payı araç sahiplerinin, araçlarındaki değer kaybının telafi edilmesine gidecek. Bu miktar şirket için hayati bir riske işaret ediyor. Zira son bildirimine göre Volkswagen'in 18 milyar euroluk nakdi ve 15 milyar euroluk değerli kağıdı bulunuyor. Yine **Deutsche Welle**'nin haberine göre "Analistler, şirketin ödeme zorluğuna düşmemesi için bu miktarın yarısını elinde tutması gerektiği görüşünde. Bu durumda şirketin elinde krizin sonuçlarıyla başa çıkabilmek için 17 milyar euro kalıyor." Ve bu ekonomik maliyete bir de hapis cezası riski ekleniyor. ABD Adalet Bakanlığı'nın şirketin üst düzey yöneticilerine dair bir adli kovuşturmaya başlama ihtimali de var.

Ekonomik Etkileri Volkswagen'le mi Sınırlı?

Yaşanan skandal o kadar büyük ki, bunun firmayla sınırlı kalması çok zor. Bir başka otomotiv üreticisi henüz suçlanmasa da, birkaç gün içinde pek çok firma olumsuz etkilendi. Skandal ortaya çıktıktan sadece 11 gün sonra, yani 29 Eylül itibarıyla toplam altı Avrupalı araba üreticisi ciddi hisse kaybına uğradı: Volkswagen (29,6 milyar dolar), Daimler (9,5 milyar dolar), BMW (6,3 milyar dolar), Renault (3,8 milyar dolar), Fiat (2,9 milyar dolar), Peugeot (2,7 milyar dolar). Yani kriz toplam 55 milyar dolarlık bir maliyete neden oldu.

Dahası fabrika kurulan ülkelerde de çeşitli sonuçlar bekleniyor. Özellikle otomotiv sektörünün %10-20 arası bir pay tuttuğu Çek Cumhuriyeti ve Macaristan, en kırılğan ülkeler olarak öne çıkıyor. Üretimde, fabrikalarda, yeni yatırımlarda yaşanacak kısıntılar Bank of America Merrill Lynch raporuna göre bu iki ülkenin GSYH rakamlarında %1-1,5'lük düşüşe neden olabilir. Polonya ve Romanya için bu oran %0,5 olarak belirtildi.

Türkiye'de Durum Ne?

Volkswagen'in Türkiye distribütörlüğünü üstlenen Doğu Otomotiv ilk açıklamasını "Tüm dünyada ve Türkiye'de etkilenen araçların detayı, Volkswagen AG'nin yürütmekte olduğu araştırma sonucunda belirlenecektir" şeklinde yaptı. 20 Ekim'de yapılan ikinci bir açıklamayla "Volkswagen AG yetkilileriyle sürdürmekte olduğumuz görüşmeler neticesinde, tarafımızca alınan kararlar gönüllü olarak, Jetta ve Caddy modellerimizde sadece EA189 EU5 1.6 TDI motor tipindeki araçların satışı bu akşam itibarıyla geçici olarak durdurmuş bulunmaktayız" denildi. Aynı gün **Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık** konuya dair "Bu gönüllü bir durdurma. Firma satışları askıya alacak ve bu teknik güncellemeler yapıldıktan sonra tekrar satışa sunacak. Bu noktada ben firmamızın duyarlılığına teşekkür ediyorum" dedi.

Konuya daha genel bir çerçeveden bakınca Türkiye'deki emisyon konusundaki yetersizlikler öne çıkıyor. **Hürriyet** gazetesinden **Emre Özpeynirci**'nin derlemesinde üç nokta öne çıkıyor. Türkiye, AB'nin 1990'ların başında koyduğu egzoz gazı

"VW Skandalı 'Önlenebilir Sürpriz'in Ta Kendisidir"

Danışmanlık kuruluşu Preventable Surprises CEO'su Dr. Raj Thamotheram kuruluşu adını veren "önlenebilir sürpriz" kavramının da mucidi. Kendisine "Volkswagen önlenebilir bir sürpriz miydi?" diye sorduk. İşte cevabı...

Olumsuz yan etkilere dair kayıtsızlık vardı. Volkswagen'in (ve diğer araba şirketlerinin) insan sağlığını tehdit eden azot oksit konusunda müşterileri ve ilgili makamları kasti olarak aldatmaya çalışması bunu gösteriyor.

Giriştikleri riskin ciddiyetini hafife alıyorlardı. 2010'dan bu yana şirketin sürdürülebilirlik raporları, karbon dışındaki gaz salımlarına ve onların atmosfere etkisine dair gittikçe daha az yer ayırdı. İnsan merak ediyor, bu alanın problemleri bir konu olduğunu esasında kaç kişi biliyordu...

Denetleyici mekanizma sorunun büyük bir parçası gibi gözüküyor. Alman otomotiv şirketleri, AB standartlarının, özellikle de Kaliforniya'dan düşük tutulması için AB içinde baskın bir rol oynayan Alman devleti üzerinde etkilerini kullandı. Bu da şirketlerin Ar-Ge'ye dayalı bir teknolojik inovasyon yerine **hileli inovasyonlara** odaklanmalarını mümkün kıldı. Bu konuda ayrıntılı bir çalışma yayınlayan Greenpeace, Volkswagen'in yüksek yakıt verimliliği standartları hazırlanırken çalışmalarda önemli bir rolü olduğunu iddia etti. Dahası dizel, otomotiv üreticilerinin lobisi doğrultusunda devlet tarafından kamuya seragazi emisyonlarını azaltmanın bir yolu olarak tanıtıldı. Ancak dizele geçiş esnasında gazları azaltmadı. Vergilendirmeye dizelleri daha ucuz yapmak daha çok insanı daha büyük arabalar almaya teşvik etti.

Kurumsal öğrenme yetersizliği konusunda, yöneticiler, denetçiler, yatırımcılar, idareciler, kısaca herkesin araç üreticilerinin emisyon

ve yakıt ekonomisi konusunda duyurduğu miktarların gerçekten çok farklı olduğu konusunda geçmişte yapılmış çalışmalara bakmaları yeterliydi. **Thomson Reuters**'tan Olaf Storbeck gibi cesur gazeteciler bu konular hakkında yıllardır çalışıyor. **Yönetim başarısızlığı** konusu çok vurgulandı. Ve neredeyse hiç bağımsız yönetici olmayan denetim kurulundaki işlevsiz dağılım üzerinde duruldu. 20 üyeden 17'si yerel politikacılar, Alman sendikacılar ya da iki aileden, yani Piëch ve Porsch ailelerinden geliyor. Son olarak en az diğerleri kadar önemli olan, **yatırımcıların bu yanlış işleyen şirket kültürüne imkan sağlamalarıdır.** Yatırımcılar -bir kez daha- verileri "gerçek olamayacak kadar güzel olan" bir şirketi desteklemiş gibi gözüküyor. Şirketin 2012 vergi hariç kârı, Alman şirketlerinin en yükseğiydi. Bu, şirkete büyük destek sağladı. Kredi değerlendirme kuruluşları Volkswagen'i en iyi şirketler arasında gösteriyordu. Bunlar da anlattığım bunca maddenin onlar için pek de önemli olmadığını gösteriyor.

Firmanın ABD'deki patronu Michael Horn şu basit cümleyle bütün skandalı özetledi aslında: "Her şeyi berbat ettik."

emisyonu standartlarını ancak 2009'dan sonra zorunlu hale getirdi. Dolayısıyla hâlâ devam eden bir gecikme söz konusu. AB'nin geçen Eylül ayında duyurduğu EURO6 standardının Türkiye'de kesin olarak uygulanması için 2019 yılı sonuna kadar uzayan bir takvim oluşturuldu. İkinci olarak eski araç konusu göze çarpıyor. Türkiye'de 20 yaş üzeri araç sayısı toplam araç parkının %22,3'ünü teşkil ediyor. Bu araçların piyasadan çekilmesine dair adım atılmazken Avrupa'da yedi yaş üzeri araçlara yönelik ciddi yaptırımlar uygulanıyor. Üçüncü maddeyse tüketim alışkanlıkları. Özpeynirci, "Türkiye'de araçlardaki vergilendirme sistemi emisyonla ilgili değil, motor hacmine göre yapıldığı için tüketicilerin alımında ilk sırayı çevreyi ne kadar kirlettiği değil, aracın fiyatı alıyor" diyor.

Otomotiv Sektöründe Değişim Yaşanır mı?

Skandal, diğer araç üreticilerini, diğer ülkelerin yanında dizel teknolojisinin geleceğini de etkileyecek. Bu etkiyi köşesinde sessizce izleyen biri var: Elektrikli araç üreticisi Tesla'nın CEO'su **Elon Musk**. Zira yaşananların benzinli ve dizel araçlara yönelik oluşturduğu güven kaybının ardından elektrikli araç yatırımlarında artış yaşanması bekleniyor. Musk, Belçika'da basın karşısına çıktığında, kendisine "Skandal yüzünden sizce insanların yeşil teknolojilere güveni azalacak mı?" diye

Elektrikli araç üreticisi Tesla'nın CEO'su Musk: "Volkswagen, dizel ve benzinle yapılabileceklerin sınırına geldiğimizi gösterdi. Yeni nesil bir teknolojiye geçmenin zamanı geldi"

sorulduğunda şöyle cevap verdi: "Bence tam tersi. Volkswagen, dizel ve benzinle yapılabileceklerin sınırına geldiğimizi gösterdi. Yeni nesil bir teknolojiye geçmenin zamanı geldi." İngiliz *The Economist* dergisi yaşananları "dizelin ölümü" olarak ilan etti bile.

Bir Dönüşümün Habercisi mi?

Dünyadaki en büyük araba üreticisinin, böylesi riskli, kolay fark edilebilecek bir yazılımı yıllarca kullanmasını kimse beklemiyordu. Üstelik "dünyanın en sürdürülebilir otomotiv şirketi" iddiasındaki bu şirket, yıllardır kurumsal raporlarıyla ödüller alıyordu. Ancak üniversitelerde ders olarak okutulacak bir skandal, sistemin bütün gediklerini, şirketlerin kâr artışı için yapmayacakları hile olmadığını, denetimlerin ne kadar kusurlu olduğunu ortaya çıkardı. En azından şu kesin: Bütün dünyanın gözü bundan sonra araç emisyonlarına ve denetim yöntemlerine dikilecek. Konunun bu ay sonunda Paris'teki İklim Değişikliği Zirvesi'nde gündeme gelmesi de sürpriz olmayacak. Firmanın ABD'deki patronu **Michael Horn** şöyle basit bir şekilde olan biteni özetledi aslında: "Her şeyi berbat ettik". Evet her şey aynı zamanda altüst oldu. Ancak altüst olan bu üretim, denetleme ve tüketim zinciri belki de tam da duyulması gerekenleri söylüyordur. Bu sistem sürdürülemez! ○

TÜRK YAPI SEKTÖRÜNÜN TEK YAPI FUARI
TURKISH BUILDING INDUSTRY'S and REGION'S BIGGEST GATHERING

39. TURKEY BUILD

YAPI FUARI İSTANBUL

YAPI, İNŞAAT MALZEMELERİ VE TEKNOLOJİLERİ
BUILDING CONSTRUCTION MATERIALS AND TECHNOLOGIES TRADE EXHIBITION

10 - 14 MAYIS / MAY 2016

Salı - Cumartesi / Tuesday - Saturday

TÜYAP - BÜYÜKÇEKMECE

www.yapifuari.com.tr | www.turkeybuild.com.tr

facebook.com/yapifuariturkeybuild

twitter.com/yapiturkeybuild

instagram.com/yapiturkeybuild

BU FUAR İTİFAK YATILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.
THIS EXHIBITION IS ORGANIZED UNDER THE SUPERVISION OF TOBB (THE UNION OF CHAMBERS AND COMMUNITY EXCHANGES OF TURKEY) IN ACCORDANCE WITH THE LAW NO. 3174.

İyi ki Raporlara İnanmayanlar Var!

Birkaç ay öncesine göre kurumsal sorumluluk konusunda bütün dünyada örnek gösterilen dev bir şirket vardı: Volkswagen. CEO Martin Winterkorn, “Araba artık yeni bir çağa girdi. Toplum değerlerindeki değişim ve dünyanın genelinde uygulanan sıkı CO₂ denetimleri, bu süreci tetikledi” diyor, “dünyanın en sürdürülebilir otomotiv şirketi” olarak başarılarını duyuruyordu. Ancak bu iddiaya “inanmayan” sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler, bütün sistemin aslında ne kadar ince bir çizgide ilerlediğini gösterdi dünya kamuoyuna...

 Berkay ORHANER

Dünyayı sarsan Volkswagen skandalının ardından ülkemizin dört bir yanında şöyle konuşmalar gerçekleşiyor olmalı:

- Bunlar batar mı dersin abi?
- Yok yahu, koskoca dünya devi Alman şirketi batar mı?
- Çok zarar etmiş, acayip ceza ödeyecekmış falan diyorlar...
- Bakma sen, aslında bunlar hep Amerika'nın işleri, baktılar ki kendi markalarından fazla satıyor, çelmeyi taktılar.
- Ne olur sence, araba fiyatları düşer mi?
- Ah keşke düşse de bir tane de biz kıvrırsak. Golf'ün yeni kasasını gördün mü?

Bizim Selim almış kırmızısından, valla kaymak gibi araba...

Oysa komplo teorilerini veya bu krizin doğurabileceği fırsatları (!) bir yana bırakırsak aslında kurumsal sorumluluk kavramına ilişkin çok önemli bir örnek olayla karşı karşıya olduğumuzu göreceğiz.

Kurumsal sorumluluk, henüz tanımında fikir birliği oluşturulamamış bir terim. Örneğin Avrupa Komisyonu 2001'de kurumsal sorumluluğu, “Toplumsal ve çevresel kaygıların iş faaliyetlerine dahil edildiği ve paydaşlarla gönüllülük esasına dayalı bir etkileşim içerisinde bulunduğu” bir kavram olarak tanımlamıştı. On yıl sonraysa aynı kurum yeni tanımında “İşletmelerin topluma olan etkilerinden kaynaklanan sorumlulukları” ifadesini kullanmış ve “gönüllülük” esasına değinmemişti.

Gerçekten de kurumsal sorumluluk etkinliklerinin gönüllülükle yapılacağına dair vurgu geçtiğimiz on yılda belirgin biçimde azaldı. Bu etki özellikle küresel piyasadaki şirketler için geçerli. Artık çokuluslu veya çok ulusa yönelik faaliyet gösteren şirketlerin kurumsal sorumluluk kavramı karşısında üç maymunu oynamaları pek mümkün görünmüyor. Keza, **The Economist** dergisi, kurumsal sosyal sorumluluk hakkında yayımladığı özel sayıda büyük ve küresel bir şirketin kurumsal sorumluluk yaklaşımına sahip olmamasının artık düşünülemez olduğunu belirtmişti.

Bir Kurumsal Sorumluluk Timsali

Yaşanan skandalın öznesine dönersek, dünyanın en büyük ikinci otomotiv üreticisi Volkswagen AG dünya genelinde 590 bin çalışana sahip. Sadece 2014'te küresel satışlardan elde ettiği ciro 202 milyar Euro düzeyine ulaşıyor. Volkswagen'in kurumsal sorumluluk faaliyetleri, 2002 yılında dünyanın en büyük kurumsal vatandaşlık girişimi olan Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni (UN Global Compact) imzalamasıyla hız kazanmıştı. Sözleşme kapsamında yayınladıkları ilk raporlardan itibaren Volkswagen'in kendisine “**Dünyanın en sürdürülebilir otomotiv üreticisi olma**” hedefini koyduğu görülebiliyordu.

Birkaç ay öncesine kadar Volkswagen için her şey yolunda gidiyordu. Ya da en azından görüntü bunu gösteriyordu. Şirket en güncel sürdürülebilirlik raporunu Kurumsal Raporlama Girişimi'nin (GRI) G4 kapsamına uygun olarak Aralık 2014'te yayımladı. Raporda Volkswagen'in hedefini daha da yükselttiği oldukça net bir şekilde ifade ediliyordu. Firma zaten “Dünyanın en sürdürülebilir otomotiv şirketi” konumundaydı. Buna ek olarak 2018 yılına dek şirketin “**dünyadaki en başarılı, heyecan verici ve sürdürülebilir otomotiv üreticisi**” konumuna gelmesi hayal ediliyordu. Raporun en çarpıcı verileri, şirketin çevresel sorumlulukları üzerineydi. 2014 yılında grubun karbon emisyonlarının önceki yıla göre %23,2 düzeyinde düşürüldüğü ifade ediliyor ve piyasadaki en düşük karbon emisyonlu otomobil filosuna sahip olduğu gururla belirtiliyordu.

Raporun sunuş yazısında Volkswagen AG'nin İcra Kurulu Başkanı sıfatıyla **Martin Winterkorn** düşüncelerini şöyle ifade ediyordu: “Araba artık yeni bir çağa girdi. Toplum değerlerindeki değişim ve dünyanın genelinde uygulanan sıkı CO₂ denetimleri, gittikçe artan ekonomik sürüş sistemleri, elektrikli mobil çözümler, hafif tasarımlar ve enerji verimliliğine sahip fabrikalara yönelik eğilimler bu süreci tetikleyen etkenler oldular... İşimizin artık sadece beygır gücü ve tork gibi teknik meselelerle ilgili olmadığını; sürdürülebi-

lirliğin, çevreyi korumanın ve toplumsal sorumluluğun oldukça güçlü toplumsal etmenler olduklarını öğrendik... Odaklanma, emniyet, güvenlik ve güven; bu değerler teknolojik ilerlemenin temelidir ve temelinde yer almaya devam edecektir.”

CEO “Afallamış” Halde

Bu tutkulu ifadelerin sahibi Winterkorn, geçtiğimiz ayın başında patlayan Volkswagen skandalında en çok konuşulan isim oldu. Şirketin ABD'de piyasaya sürdüğü dizel araçlarda, emisyon testlerini yanıltmaya yönelik, “aldatıcı” bir yazılım kullanıldığının iddia edilmesiyle birlikte Winterkorn “Soruların tüm yanıtlarına ben de sahip değilim, ancak neler olduğunu tam olarak anlamak üzere yoğun bir şekilde çalışıyoruz” açıklamasını yaptı. İlerleyen günlerde, kendi adına yanlış yapılan herhangi bir işlemde haberdar olmadığını söyleyen şirket CEO'su yapılan yanlışları kabul ederek istifa etti ve “Her şeyden çok bu düzeyde bir suiistimalin Volkswagen Grubu'nda gerçekleşebilmiş olmasından dolayı afallamış haldeyim” dedi.

Winterkorn, eğer bu görüşünde samimiyse gerçekten afallamış olmalı. Çünkü kendi imzasıyla sadece dokuz ay önce yayımlanan sürdürülebilirlik raporunda **Volkswagen'in Karbon Saydamlık Projesi'nde en yüksek puan olan “A” kategorisinde yer aldığı belirtilmişti.** İş dünyasında çevresel risk yönetiminin geliştirilmesi için çevreye ilişkin verilerin ölçülmesi ve şeffaf bir şekilde

Volkswagen kendi kurumsal dürüstlüğünü ve güvenilirliğini yitirdiği gibi, ilişkide olduğu pek çok kurum ve kuruluşun doğruluğunu da şaibeli hale getiriyor.

Kim bilir daha nice "iddialı" şirket uygulamalarının arkasında nice aldatmalar yatıyor... Bu hileleri yakalamak için, kurumsal sorumluluk uygulamalarını sadece "alkışlamakla" kalmayıp "sorgulamaya" da başlamamız gerekiyor.

kamuoyu ile paylaşılmasını amaçlayan Karbon Saydamlık Projesi'nin, 500 küresel şirketin performansını ölçtüğü **İklim Saydamlık Liderlik Endeksi**'nde ise Volkswagen'in 100 üzerinden 99 aldığı ifade ediliyor. Yani Volkswagen'in konuyla ilgili en önemli endekse göre, çevresel etkilerini mükemle yakın bir düzeyde ölçülemiş ve raporlamış olması gerekiyordu, oysaki firmanın aldatıcı

yazılımlarını 2008'den beri kullanmış olabileceği söyleniyor.

CEO'nun istifasının ardından Volkswagen'in hisseleri bir haftada 26 milyar Euro değer kaybetti. Ödenecek cezalar, ABD dışındaki ülkelerde yaşanacak kayıplar ve toplamda 11 milyon kadar olduğu tahmin edilen hileli araçların geri çağırılmasının oluşturacağı masraflar ile birlikte **şirketin toplam maddi kaybının 78 milyar Euro'ya ulaşabileceği** öngörülmüyor.

Sorgulamazsak Büyük Bedel Öderiz

Kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarına sahip olan şirketlerin uzun vadede daha kârlı oldukları pek çok akademik çalışmada gözlemlenebilen bir olgudur. Kurumsal sorumluluk ve kârlılık arasındaki bu olumlu ilişki, sürdürülebilirlik kavramının temel iddiasının kanıtı gibidir. Sadece ekonomik değil, çevresel ve toplumsal sorumlulukları da gözeten işletmeler, daha uzun ömürlü ve krizlere karşı daha dayanıklı oldukları gibi, yeniliklere de daha kolay uyum sağlarlar. Volkswagen krizinde ise bu olumlu etkinin suiistimal edildiğinde ne kadar büyük sonuçlara yol açabileceği çarpıcı bir şekilde ortaya çıkıyor. Belki de her tür kurumsal sorumluluk yaklaşımı nihayetinde üç temel değer sayesinde anlam kazanıyor. Bunlar; dürüstlük, güvenilirlik ve doğruluk olmalı. Volkswagen kendi kurumsal

dürüstlüğünü ve güvenilirliğini yitirdiği gibi, ilişkide olduğu pek çok kurum ve kuruluşun doğruluğunu da şaibeli hale getiriyor.

Bu skandala ilişkin en önemli noktalardan birisini, yapılan hilenin bir üniversite ve sivil toplum kuruluşu tarafından ortaya çıkarılması oluşturuyor. Bundan on yıl öncesine kadar herhangi bir sorumluluk faaliyeti gerçekleştiren şirketler sadece alkışlanıyor ve daha fazlasını yapmaları için teşvik ediliyorlardı. Şüphesiz birçok sektördeki pek çok şirketi, daha sorumlu uygulamalar gerçekleştirmeleri için yüreklendirmeye hâlâ devam etmek gerekiyor. Ancak **büyük şirketler, küresel devler veya sektöre hakim olan işletmeler artık sadece teşvik ve alkışım ötesinde değerlendirilmeli.** Bu noktada kurumsal sorumluluk kavramının çok boyutlu ve çok paydaşlı yapısı ortaya çıkıyor. Kurumsal sorumluluk okuryazarlığı (bilgisi) gelişmiş sivil toplum kuruluşlarının, üniversite birimlerinin, basın ve kamu kurumlarının konuya dahil olmaları, şirketlerin beyanlarını sorgulamaları, kurumsal sorumluluk uygulamalarını olumlu olduğu kadar olumsuz yönde de eleştirebilmeleri gerekiyor.

İyi ki "dünyanın en sürdürülebilir otomotiv şirketi" olduğunu iddia eden dev bir şirkete "inanmayan" sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler var ki, şimdiye kadar atmosfere 1 milyon ton civarında zararlı madde saçtığı düşünülen Volkswagen'in foyası meydana çıktı. Kim bilir daha nice "iddialı" şirket uygulamalarının arkasında nice aldatmalar yatıyor... Bu hileleri yakalamak için, kurumsal sorumluluk uygulamalarını sadece "alkışlamakla" kalmayıp "sorgulamaya" da başlamamız gerekiyor. Volkswagen skandalı Türkiye'nin olağanüstü gündeminde tüm boyutlarıyla kendisine yeterince yer bulamadı. Volkswagen'in fiyatları skandala bağlı olarak düşer, bu bahaneyle uygun fiyata araba sahibi olabilir miyiz, kestirmek zor; fakat şirketlerin sorumluluklarını, şeffaflıklarını, hesap verebilirliklerini ve sözü edilen ülkemiz mevzuatlarının içeriğini yeterince sorgulamazsak büyük bedeller ödeyeceğimiz kesin. ○

ECOMONDO

THE GREEN TECHNOLOGIES EXPO

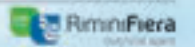
SALI CUMA
03.06

key Energy

KASIM 2015
RİMİNİ - İTALYA

Organizasyon

eş zamanlı etkinlikler

keyWind

Katıda bulunanlar

Herhangi bir bilgi ve ücretsiz VIP CARD talebi için şuraya müracaat ediniz: Ant Expo - Ayce KARADAG - Barbaros Mah. Ören Sok. Deluxia Palace No:5 Kat:2 D:68 Bata Ataşehir / İstanbul - Tel. 0090 216 541 0390 - ayce@antexpo.net www.antexpo.net

WWW.ECOMONDO.COM
WWW.KEYENERGY.IT

Güven Nasıl Yeniden Sağlanır?

21 Eylül'de Volkswagen, dünya genelinde sattığı yaklaşık 11 milyon dizel otomobile yasadışı bir yazılım yüklemiş olduğunu resmi olarak açıkladıktan sonra, bir gün içinde piyasa değerinin neredeyse dörtte birini kaybetti. “Defeat device” adı verilen bu yazılım, aracın laboratuvar koşullarında emisyon testinden geçirildiğini algılayacak ve motorda özel bir test modunu açacak şekilde programlanmıştı. Bu test modunda egzoz emisyonları azaltılıyor ve aracın yasal düzenlemelerde şart koşulan emisyon sınırlarının altında kalması sağlanıyordu. Ne var ki, aynı otomobil test laboratuvarının dışında ve normal sürüş koşullarında kullanıldığında egzoz emisyonu seviyeleri dramatik bir şekilde yükseliyordu. Böylelikle en az bir Volkswagen modelinde insan solunum sistemi için zararlı bir kimyasal maddeler grubu olan azot oksitlerin (NOx) emisyon seviyelerinin, düzenlemelerdeki sınırın **35 katına** kadar vardığı görüldü.

Volkswagen'in bu yasadışı faaliyetleri, benim **Uluslararası Temiz Ulaştırma Konseyi**'ndeki (International Council on Clean Transportation - ICCT) çalışma arkadaşlarım ile **Batı Virginia Üniversitesi**'nden bir araştırma ekibiyle birlikte yürüttüğümüz rutin bir akademik proje sırasında ortaya çıktı. Birlikte üç dizel otomobili laboratuvar ve gerçek dünya koşullarında test ettik. Teste tabi tuttuğumuz

Dizel otomobillerin yüksek pazar payından dolayı Volkswagen skandalının Türkiye açısından da sonuçları çok önemli; devlet kurumlarının araçları gerçek dünyadaki sürüş koşullarında yeniden test etmesi gerekiyor. Merkezi Almanya'nın başkenti Berlin'de bulunan Uluslararası Temiz Ulaşım Konseyi'nin (ICCT) İdari Direktörü ve kamuoyunda Volkswagen skandalı olarak bilinen sürece yol açan araç testi programını yürüten araştırmacılar arasında yer alan **Dr. Peter Mock**, sürecin Türkiye'ye etkilerini ve çözüm önerilerini EKOIQ için yazdı.

 Dr. Peter MOCK, 2015/16
Mercator-IPM araştırmacısı
İstanbul Politikalar Merkezi,
Sabancı Üniversitesi

Her iki araç da Volkswagen modelleriydi. 2014 yılı başlarında bir konferansta açıkladığımız bulgularımız ABD'li yetkililerin dikkatini çekti ve bu yetkililer konuyla ilgili ayrıntılı bir inceleme başlattı. Nihayet Eylül 2015'te Volkswagen'in itirafı geldi.

Türkiye'de Binlerce Müşteri Etkilenecek

Volkswagen skandalı, ABD'de dizel otomobillerin pazar payının %1'in altında olması ve etkilenen müşterilerin sayısının oldukça düşük olmasına rağmen kamuoyunda bir infiale yol açtı. **Türkiye'de ise**

dizel otomobiller yeni satışların %60'tan fazlasını oluşturuyor ve en çok dizel otomobil satan üretici de Volkswagen.

2014'te Türkiye'de satılan her beş yeni araçtan biri Volkswagen Grubu tarafından üretilmişti. ABD'de çok yüksek emisyonlara sahip olduğu görülen **VW Jetta ve Passat Euro 5 dizel** konfigürasyonları 2014 yılında Türkiye'de 27 binden fazla müşteriye satıldı. Üstelik, önceki yıllarda da benzer sayılarda araç satıldığı ve bu uygulamanın 2014 yılıyla sınırlı kalmadığı tahmin ediliyor. Dolayısıyla, Türkiye'de binlerce müşterinin Volkswagen skandalından doğrudan etkilenmiş olması muhtemeldir.

Volkswagen modellerinin Türkiye'deki dağıtıcısı olan **Doğuş Otomotiv**, Türkiye'de satışa sunulan tüm araçların resmi mevzuatlara, sürüş ve yol güvenliğine uygun olduğunu bildiren bir basın açıklaması yaptı. Etkilenen araçların güvenlik açısından bir tehlike arz etmediği de, laboratuvar testleri koşullarında resmi Euro 5 emisyon sınırına (180 mg/km) uygun olduğu da doğrudur. Ne var ki "defeat device" adı verilen hileli yazılımlar Türk mevzuatında açıkça yasaklanmıştır ve gerçek dünya koşullarında yüksek emisyonlarla çalışan her araç, kentsel alanlarda yaşayanlar başta olmak üzere, Türk toplumu için ciddi bir sağlık tehlikesi oluşturmaktadır.

Laboratuvar Testleri İhtiyaçları Karşılıyor

Bu konudaki temel sorun, Volkswagen olayında ortaya çıkan yasadışı hileli yazılımlarla sınırlı kalmıyor. Daha önceki çalışmalar, Avrupa'daki modern dizel otomobillerin ortalama azot oksit (NOx) emisyon seviyelerinin, düzenlemedeki sınır değerden yaklaşık yedi kat yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştı. Ayrıca, genel olarak yeni otomobillerin gerçek dünya koşullarındaki ortalama yakıt tüketimlerinin resmi test sonuçlarından yaklaşık %40 daha yüksek olduğu da görüldü. Türkiye'nin yeni araçlar için araç tasdik sistemi ilke olarak Avrupa Birliği'ndeki araç tasdik sistemiyle özdeş olduğu için, Türkiye'de de gerçek dünya koşulların-

daki araç emisyonları ve yakıt tüketimi seviyeleri açısından benzer sorunlarla karşılaşılması çok muhtemel.

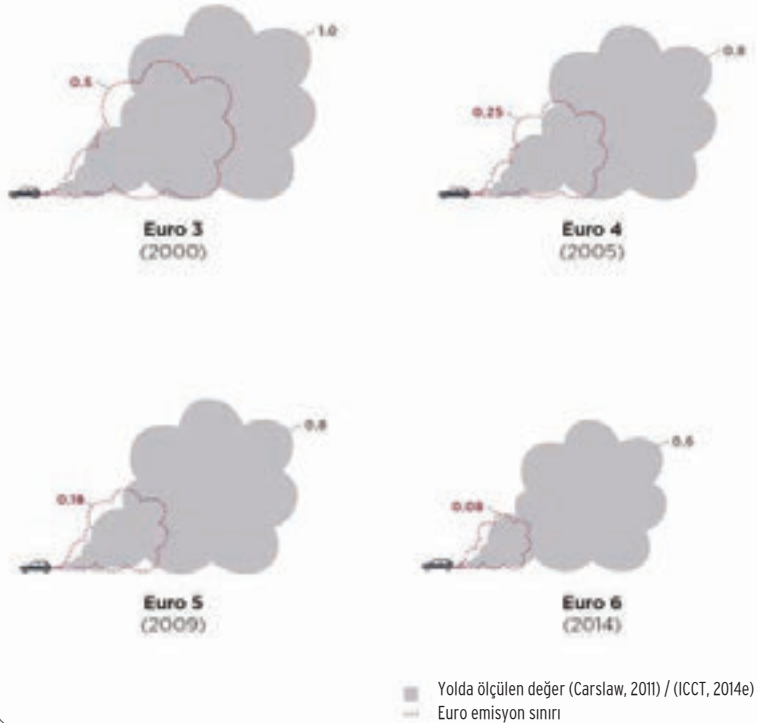
Elbette gerçek dünya koşullarındaki emisyonları ve yakıt tüketimleri yüksek olan tüm araçlarda yasadışı yazılımlar kullanılmıyor. Ancak, araç üreticileri, mevcut düzenlemelerdeki bir dizi boşluktan yararlanarak gerçek dünya koşullarında önemli ölçüde daha yüksek emisyon seviyelerine ve daha yüksek yakıt tüketimine yol açan araçlarını laboratuvar koşullarında yürütülen testlerden geçirmeyi başarabiliyor. Üstelik bunu yaparken hiçbir yasal kuralı ihlal etmemiş oluyorlar.

Araç Başına 1000 TL Ek Yakıt Maliyeti

Bu şaibeli davranışın sonuçlarını kentlerimizde doğrudan hissedebiliyoruz. Son yıllarda dış ortam hava kalitesinde azot oksit seviyelerinin düştüğü söylenemez. İstanbul (EMBARQ Türkiye'nin 2015 tarihli raporuna bakılabilir) ve Ankara gibi kentlerde, hatta Kayseri gibi daha küçük kentsel alanlarda bile Dünya Sağlık

Avrupa Birliği'nde dizel araçlar için azot oksit emisyon sınırları, 2000 (Euro 3) ile 2014 (Euro 6) arasında %85 azaldı. Öte yandan aynı dönemde yoldaki emisyon seviyelerinde sadece yaklaşık %40 oranında azalma görüldü.
Kaynak: Uluslararası Temiz Ulaşım Konseyi (ICCT).

Dizel araçlarda azot oksit (NOx) emisyonları (g/km)

Araç üreticileri, mevcut düzenlemelerdeki bir dizi boşluktan yararlanarak gerçek dünya koşullarında önemli ölçüde daha yüksek emisyon seviyelerine ve daha yüksek yakıt tüketimine yol açan araçlarını laboratuvar koşullarında yürütülen testlerden geçirmeyi başarabiliyor. Üstelik bunu yaparken hiçbir yasal kuralı ihlal etmemiş oluyorlar.

Örgütü'nün (WHO) tavsiye ettiği azami azot oksit seviyelerinin (WHO Hava Kalitesi Kılavuzu - 2005 - güvenli yıllık NO₂ ortalamasını 40 µg/m³, saatlik ortalamayı ise 200 µg/m³ olarak belirliyor) aşıldığı görülüyor (bkz. Toros vd. 2013). Üstelik bu **gerçekçi olmayan test yöntemlerinin sonuçları otomobil sahiplerinin ceplerine de yansıyor**. Şu anki yakıt fiyatları esas alındığında, resmi ve gerçek dünya koşullarındaki yakıt tüketimi rakamları arasındaki %40'lık bir fark, yılda araç başına 1000 TL'yi aşan bir ek yakıt maliyeti anlamına geliyor.

Bağımsız ve Gerçekçi Araç Testleri Şart

Volkswagen skandalının ardından pek çok devlet, araçları gerçek dünyadaki sürüş koşullarında sistemli bir şekilde test etmeye başlayacağını açıkladı. Bu ülkeler arasında ABD, Almanya, Fransa, Birleşik Krallık, İsviçre, Meksika ve Güney Kore sayılabilir. Bu testlerle başka potansiyel hileli yazılımların tespit edilmesinin yanı sıra genel olarak araçların gerçek dünya koşullarındaki emisyon seviyelerine ilişkin daha sağlam verilerin toplanması ve bu verilerin daha önceki laboratuvar testi sonuçlarıyla karşılaştırılması da amaçlanıyor.

Türkiye'de dizel araçların payının özellikle yüksek olduğu düşünüldüğünde, benzer bir araç testi programı Türkiye'nin Volkswagen olayının sonuçlarından ne

ölçüde etkilendiğini anlamamıza yardım edecek. Dahası, genel anlamda Türkiye'deki toplam araç filosunun gerçek dünya koşullarındaki emisyon ve yakıt tüketimi seviyelerine ışık tutacaktır. **Bu tür bir test programının yüksek maliyetli olması da gerekmez**. Yolcu koltuğuna takılacak taşınabilir emisyon testi cihazları, araçların normal yollarda ve normal sürüş koşullarında kullanılırken geçerli olan emisyon ve yakıt tüketimi seviyelerini doğru bir şekilde kaydedebilir. Bu tür yol testleri konvansiyonel laboratuvar testlerinden daha az maliyetlidir ve her yıl rastlantısal olarak seçilecek küçük bir araç örneklemini bile etkili bir piyasa gözetimi programının oluşturulması için yeterli olacaktır.

Türkiye'nin Euro 6 araç emisyonları standardına geçmek üzere olduğu şu dönemde, Volkswagen olayı kapsamında yaşananlar, sadece laboratuvar testi koşullarına dayanan yeni bir emisyon standardı getirmenin yeterli olmadığını gösterdi. Laboratuvarda yürütülecek tüm araç tasdik testlerinin etkili uygulama önlemleriyle desteklenmesi ve bunun için de özerk **kamu kuruluşlarının her yıl üretim hatlarından rastlantısal araç örneklemi olarak bu araçları yolda ve gerçek dünyadaki sürüş koşullarında test etmeleri zorunludur**. Ancak bu tür bağımsız ve gerçekçi araç testleri yapılması yoluyla Volkswagen'e ve genel olarak dizel teknolojisine yeniden güven tesis edilebilir ve uzun vadede araç üreticileri için adil bir rekabet ortamı sağlanabilir. ○

Ek kaynaklar:

Policy Solutions to Reduce Vehicle Exhaust Emissions Under Real-world Driving Conditions www.theicct.org/position-brief-oct2015-policy-solutions-real-world-emissions

EMBARQ (2015) Assessment of the Air Quality Effects of Pedestrianization on Istanbul's Historic Peninsula embarqturkiye.org/arastirma/yayin/assessment-air-quality-effects-pedestrianization-istanbul-historic-peninsula

Toros ve diğerleri (2013) Air Pollution and Quality Levels in Metropolitans of Turkey for Sustainable Life *European Journal of Science and Technology Vol. 1, No. 1, Sayfa. 12-18, Aralık 2013*

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER KONFERANSI 2016

SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLERİ NASIL KURACAĞIZ?

Mart 2016, İstanbul - Türkiye

“Sürdürülebilir Şehirler Konferansı”, belediyeler, kamu kurumları, uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve medya uzmanları ile karar vericileri bir araya getiriyor.

Konferans Başlıkları:

- İklim Değişikliği ve Kentler
- Döngüsel Ekonomi ve Kentler
- Katı Atık ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetimi ve Kentler
- Ulaşım ve Kentler
- Yönetişim, Yerel Çevresel Planlama ve Kentler
- Çevresel Yatırımların Finansmanı ve Kentler

Etkinlikle ilgili ayrıntılı bilgi için:

www.surdurulebilirsehirler.rec.org.tr ■ E-posta: info@rec.org.tr

Tel: +90 312 491 95 30 ■ Faks: +90 312 491 95 40

tr.linkedin.com/in/surdurulebilirsehirler

twitter.com/recturkiye

BÖLGESEL ÇEVRE MERKEZİ
REC Türkiye

Dr. Uygur Özemesi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Popüler Olmaya, Tanınmaya Görsün...

Doğal alanların ve hatta bazı kentlerin güzelliği duyulmaya başladı mı, Türkiye’de o güzellikleri yitirme süreci de hemen başlıyor. Halbuki tanındıkça, fark edildikçe daha çok korunacağını zannedersiniz... Buralar popüler olunca da ilk yapılan şey yol oluyor. **Ayder Yaylası**’na çıkan çift şeritli yolu gördüğümde hayretler içinde kalmıştım. Sonra Ayder Yaylası’nın yaylayla bir alakası kalmadı, turizm merkezi oldu, betonlaştı... Yaylaya gitmek için bir neden de kalmadı. Bodrum’un hali de ortada ve içler acısı. Eski Bodrum’la bu günkü Bodrum bir mi? **Popülerite hep sonun başlangıcı mı olmalı?**

Olmak zorunda değil, dünyada korunabilmiş o kadar çok yer var ki... Mesela **Yunan** adalarının çoğu bozulmamış. Koca koca yollar, peyzajı bozan binalar ve aşırı yapılaşma yok. İtalya bu konuda örnek alınması ülkelerden biri. Örneğin Toskana veya Mono Gölü ve çevresi en güzel örnekler... **Fransa**’daki kırsal alanlar ve küçük kentler de öyle.

Yapı kısıtlamaları, zonlamalar (bölgelere ayırma) ve hatta ziyaretçi kısıtlamaları ile rant nedeniyle doğal ve kültürel değerlerin bozulmasına karşı kolaylıkla önlem alınıyor. **Değerler popüleriteye kurban verilmiyor.** Arazi ranta açılmıyor, yollar genişletilmiyor. Bina restorasyonlarına ve yeni bina kısıtlamalarına harfiyen uyuluyor.

Tek Yol Yerel Örgütlenme

Bozcaada da son zamanlarda popüler olur olmaz yapılaşma yolu açıldı. Rant meseleleri gündeme geldi, kısıtlamalar ortadan kaldırılmaya çalışıldı. Benzer bir sorun **Dağca**’da da kendini gösterdi. Ranta açmanın en kolay yolu, rantı önlemesi gereken çevre düzeni planları. Ancak ne yazık ki tam tersi oluyor. Ranta açmanın bir yolu da, Ayder’e olduğu gibi planlamayı geciktirmek veya hiç planlama yapmamak. Halbuki bu planlar hızlıca yapılmalı ve gerçekten koruma amaçlı olmalı. Planlar halkla birlikte -ranttan gelir

elde edecekler dışarıda tutularak yapılsa ve gerçek anlamıyla koruma amaçlı olsa o zaman hem halk rahat eder ve planı benimser hem de halkın geçimini garanti altında tutan doğal ve kültürel güzellikler korunur.

Bozcaadalılar adalarına sahip çıktı ve ranta karşı örgütlendi. Ve şimdilik kazanıyor gibi görünüyorlar. Ancak rant ve imar canavarı durmuyor. Sırada Ayvalık, **Cunda Adası** var. Neyse ki, orada da mücadele başladı. Bütün baskılara rağmen doğanın ve kültürel değerlerin popüleriteye kurban gitmesini önlemenin tek yolu yerel örgütlenme. Yöre insanı kendi kültürel ve doğal değerlerine sahip çıkar, bunun için mücadele verirse, işte o zaman değişim mümkün.

Not: Bu sayfalara yansımaları istediğiniz kampanyalarınızı bizimle paylaşmak isterseniz, İletişim Sorumlumuz Sırma Süren ile sirma@change.org’dan bağlantıya geçebilirsiniz.

Change.org’da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekir?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?
- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletilir.

change.org

Bozcaada Rahat Bir Nefes Aldı! Darısı Diğer Tehlikede Olan Yerlerin Başına

Bozcaada, doğal güzelliğiyle şehirden kaçmak isteyenlerin bir numaralı adresi oldu son yıllarda. Eski Rum evleri, ince taneli altın sarısı kum plajları ve bağbozumu mevsimi adanın popülerliğini her geçen gün biraz daha artırdı. Hal böyle olunca da ada tam bir rant merkezine dönüştü ve Balıkesir/Çanakkale Çevre Düzeni Planı'yla Bozcaada'mızın bakır koyları, kıyı şeridi ve bağları çılğın bir yapılaşma tehdidi altındaydı. Biz adalılar ve tüm ada severler bu plana karşı çıkmak için change.org platformunda bir imza kampanyası başlattık.

Kampanyanız çevreci ve Bozcaada severler tarafından oldukça destek gördü. Nasıl tepkiler aldınız?

Televizyon ve gazeteleriyle ulusal basın, hatta sosyal medyada birçok ünlü isim, change.org platformunun yurtiçi ve yurtdışından 55 bin 274 takipçisi imzalarıyla bize destek oldu. Bu çılğın planın hükümlerinin büyük bir kısmı iptal edildi. Tanıdıklarımız, kampanyayı bilen ve adayı ziyarete gelen yerli/yabancı turistler daha ayrıntılı bilgi için iletişim kurdular. Farkındalık gözle görülür şekilde arttı.

Kampanya sürecinde change.org'un size nasıl bir desteği oldu?

Sesimizi, gayretimizi, amacımızı birinci ağızdan özgürce tüm dünyaya duyurmamızı sağladı; bundan büyük destek düşünmüyorum. Kampanya süresince daha çok bireye ulaşmamız, toplanan imza sayısı ve ulusal basında konuya yer verilmesi için önemli bir referans oluşturdu.

Kampanyanızın muhatapları sizinle iletişime geçti mi? Yetkililerden

Bozcaada için imza kampanyası açmanıza neden olan durumu bilmeyenler için bir kez daha anlatabilir misiniz? Nasıl harekete geçmeye karar verdiniz?

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın hazırlatmış olduğu Balıkesir/Çanakkale Çevre Düzeni Planı'yla Bozcaada'mızın bakır koyları, kıyı şeridi ve bağları çılğın bir yapılaşma tehdidi altındaydı. Biz adalılar ve tüm ada severler bu plana karşı çıkmak için change.org platformunda bir imza kampanyası başlattık.

Kampanyanız çevreci ve Bozcaada severler tarafından oldukça destek gördü. Nasıl tepkiler aldınız?

Televizyon ve gazeteleriyle ulusal basın, hatta sosyal medyada birçok ünlü isim, change.org platformunun yurtiçi ve yurtdışından 55 bin 274 takipçisi imzalarıyla bize destek oldu. Bu çılğın planın hükümlerinin büyük bir kısmı iptal edildi. Tanıdıklarımız, kampanyayı bilen ve adayı ziyarete gelen yerli/yabancı turistler daha ayrıntılı bilgi için iletişim kurdular. Farkındalık gözle görülür şekilde arttı.

Kampanya sürecinde change.org'un size nasıl bir desteği oldu?

Sesimizi, gayretimizi, amacımızı birinci ağızdan özgürce tüm dünyaya duyurmamızı sağladı; bundan büyük destek düşünmüyorum. Kampanya süresince daha çok bireye ulaşmamız, toplanan imza sayısı ve ulusal basında konuya yer verilmesi için önemli bir referans oluşturdu.

Kampanyanızın muhatapları sizinle iletişime geçti mi? Yetkililerden

herhangi bir geri dönüş aldınız mı?

Hayır, onlardan bu yönde bir talep gelmedi. Ancak muhatabımız olan Bakanlık ile randevu talep ederek görüştük. Dahası, bu görüşmede kampanyadan söz ettiğimizde ne yazık ki çok orali olmadılar.

55 bini aşkın kişi sizi imzalarıyla destekledi, ne hissediyorsunuz?

Kıvançlıyız, sesimizi duyurabilince destek bulabildiğimizi görmek geleceğe ilişkin umut duymamızı sağladı. Her şeye rağmen ülkemizde çevreye duyarlı insanların olduğunu bilmek gerçekten şevkimizi artırıyor.

Change.org'da kampanya düzenlemek isteyen kişilere nasıl tavsiyeler verirdiniz?

Açacakları kampanya hakkında olabildiğince kısa ve net ifadelerle hem Türkçe hem İngilizce bir metin hazırlamalarını tavsiye ederim. Ayrıca, yakın iletişim gruplarının da duyurusuyla internet kullanıcılarını change.org'a yönlendirmelerini, imza sayıları büyüdükçe ulusal basına basın bültenleri göndererek daha geniş kitlelere ulaşmalarını öneririm.

Dünyanın ve Türkiye'nin ilk ve en geniş sosyal girişimci ağı Ashoka'ya Türkiye'den üç yeni Fellow daha katıldı. Bu üç sıra dışı sosyal girişimciden Abdullah Oskay devlet korumasında yetişen gençlerin, Hacer Foggo Roman vatandaşların güçlenmesi için çalışırken, Çağan Şekercioğlu ise doğayla dost bir kalkınmayla sürdürülebilir ve yaygınlaştırılabilir bir model oluşturmak için emek sarfediyor.

 Nevra YARAÇ

 Yeşim SARAÇER

Herkesin Fark Yarattığı Bir Dünya İçin...

içinde yaşadığımız/yaşamaya çalıştığımız dünya sorunlarla dolu. Peki bu gerçeği tekrarlamak, şikayet etmek ama hiçbir şey yapmadan oturmak bizi kurtarıyor mu? Hayır. İşte bu yüzden, acil çözüm gerektiren sorunların farkına varıp harekete geçen, toplumu da harekete geçiren; odağına koyduğu toplumsal fayda ile sadece o anki sorunu değil, sorunun kaynaklandığı tüm sistemi dönüştürmeyi amaçlayan "fark yaratan"lara, yani sosyal girişimcilere ihtiyacımız var.

Dünyanın ve Türkiye'nin ilk ve en geniş sosyal girişimci ağı Ashoka'nın temelleri de 1980 yılında ABD'de **Bill Drayton** tarafından atıldı. Bugün 80'in üzerinde ülkede faaliyet gösteriyor. Yaşadıkları toplumlarda karşılaştıkları sorunlara etkin ve yaratıcı çözümler getiren sosyal girişimciler, 3000'e yakın Fellow'un bulunduğu küresel Ashoka ağında

bir araya gelerek, aldıkları maddi destek ve danışmanlık hizmetlerinin yanında işbirliği olanaklarıyla da etkilerini artırma ve yaygınlaştırma fırsatı buluyorlar.

Ashoka, "Her bireyin toplumda fark yaratabildiği ve bunu başarmak için ihtiyaç duyduğu özgürlük ve desteğe sahip olduğu bir dünya" vizyonuna erişebilmek için, Ashoka Fellowship'e ek olarak, çocukları, gençleri, okulları, üniversiteleri, şirketleri ve kamu kuruluşlarını sosyal girişimciliğe ve fark yaratmaya teşvik eden çok sayıda farklı program geliştirip uyguluyor.

Ashoka, Türkiye'de 2000 yılında Buğday hareketi lideri ve Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği kurucusu **Victor Ananias**'ın Ashoka Fellow seçilmesinden beri faaliyet gösteriyor. 2000-2013 yılları arasında önce bireysel ve uluslararası temsilcilikler, sonra Avrupa

bölge ofisi tarafından uzaktan yönetilen Ashoka Türkiye, faaliyetlerini 2014 yılında kurduğu Ashoka Vakfı ile yerleştirdi.

Türkiye'den Ashoka Fellowship ağına dahil olan Fellow sayısı da geçen ay Pera Müzesi'nde düzenlenen gala gecesinde duyurulan üç yeni sosyal girişimciyle 38'e ulaştı. Ashoka Vakfı Genel Müdürü **Zeynep Meydanoglu**, Ashoka Avrupa-Türkiye Direktörü **Matthias Scheffelmeyer** ve Fark Yaratan Beceriler/Gençlik Programları Direktörü **Nick McGirl**'in sunumlarıyla açılan gala gecesine iş dünyası temsilcileri, sivil toplum liderleri, girişimciler, sanatçılar, akademisyenler ve Ashoka Fellow'lardan oluşan 250'yi aşkın konuk katıldı. McGirl'in interaktif sunumunda dünyanın karşı karşıya olduğu çok boyutlu ve acil çözüm gerektiren sorunların altı çizilirken, yaratıcı, yenilikçi, etkin ve sürdürülebilir çözümlere ne kadar ihtiyacımız olduğu da gün gibi ortadaydı. İşte Ashoka ağına bu yıl Türkiye'den katılan üç Fellow, tıpkı daha öncekiler gibi Türkiye'nin sorunlarına tam da bu nitelikte çözümler getiriyor. Nasıl mı?

Güçlenen Çocuklar ve Gençler

Kendisi de devlet korumasında yetişen, 9 Eylül Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümü mezunu **Abdullah Oskay**, Ankara'da kurucusu olduğu **Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği** ile devlet korumasında yetişen çocuk ve gençler için temel yaşam becerilerini geliştirip güçlenebilecekleri bir platform oluşturuyor. Bu sayede gençler, topluma eşit ve fark yaratmaya hazır liderler olarak katılıyor. Ayrıca sosyal hizmet uzmanları, yurtlarda yetişen bireylerin kurduğu dernekler ve kamu kuruluşlarıyla çalışarak Türkiye'nin devlet koruma sistemini uluslararası iyi uygulamalarla uyumlu bir şekilde yeniden inşa ediyor.

Hayat Sende'nin bir sonraki hede-

Bu yıl Ashoka ağına Türkiye'den katılan üç sıra dışı sosyal girişimci: Abdullah Oskay, Hacer Foggo ve Çağan Şekercioglu.

Ashoka, "Her bireyin toplumda fark yaratabildiği ve bunu başarmak için ihtiyaç duyduğu özgürlük ve desteğe sahip olduğu bir dünya" vizyonuna erişebilmek için, Ashoka Fellowship'e ek olarak, çocukları, gençleri, okulları, üniversiteleri, şirketleri ve kamu kuruluşlarını sosyal girişimcilığe ve fark yaratmaya teşvik eden çok sayıda farklı program geliştirip uyguluyor.

fi yurttan yetişen gençlerin eğitim alabildikleri, sosyalleşebildikleri, para kazanabildikleri bir kafe kurmak. Ayrıca yurttan yetişen gençlerin hem online eğitim hem de mentorluk alabildikleri bir internet sitesi kurarak ülke çapında herkesin fırsat eşitliği çerçevesinde kendilerine ulaşabilmesini sağlamayı amaçlıyorlar.

Hak Temelli Çözümler

15 yıl gazetecilik yapan ve insan hakları üzerine yazılar yazan Ha-

cer Foggo, Sulukule'nin kentsel dönüşüm sürecinin başlamasıyla birlikte **Türkiye Roman Hakları Forumu**'nu (ROMFO) kurmuş. Amacı Türkiye genelindeki Roman toplulukları ve örgütlerini ülke çapında bir ağda bir araya getirerek eğitim, sağlık, barınma gibi acil sorunlarına çözüm odaklı, sürdürülebilir ve etkili çözümler geliştirmelerini sağlamak. Romanlar bu sayede kendi sorunlarını çözen etkin girişimleriyle kendilerine yeni rol modeller buluyor, haklarındaki olumsuz yargılara meydan okuyor, kamu politikalarını etkiliyor ve toplumun kalanıyla eşit bir düzlemde etkileşim kurabiliyor.

ROMFO'nun Roman çocukların eğitimlerine devam edebilmesi için kurulan etüt merkezleri, kadınların istihdama katılımı için oluşturulan atölyeler gibi ürettiği çözümler, Türkiye'deki diğer dezavantajlı gruplar -özellikle mülteciler- ve yurtdışındaki Romanlar için de uygun modeller sunuyor.

Doğayı Koruyarak Kalkınma

Ekolog, biyolog, doğa korumacı ve National Geographic Kaşifi **Çağan Şekercioglu**, Harvard ve Stanford Üniversitelerinde biyoloji ve ekoloji eğitimi aldıktan sonra 80'den fazla ülkede araştırmalar yaptı. Türkiye'ye döndükten sonra Kars'ta kurduğu **Kuzey Doğa Derneği** ile doğal döngülerin çöküşünün engellenmesini ve insanların doğanın korunmasından fayda sağlamalarını amaçlıyor. Dernek, doğa koruma, araştırma, çevre eğitimi, kapasite geliştirme ve gelir getirici faaliyetleri buluşturan modeliyle doğa koruma ve doğayla dost bir kalkınma için sürdürülebilir ve yaygınlaştırılabilir bir model geliştiriyor.

Hali hazırda Kars, Ardahan ve Iğdır'a yayılmış olan Kuzey Doğa modeli, Türkiye'nin diğer bölgeleri ve yurtdışından da büyük ilgi görüyor. ○

“DNA’mız Enerji Tasarrufu, Tasarım ve İnovasyon”

Isıtma ve su ısıtma alanının lider firmalarından Ariston Thermo, enerji verimliliğini ve sürdürülebilir büyümeyi uzun vadeli stratejisinin en önemli ögesi haline getirerek 2020 yılına kadar cirosunun %80’ini yüksek verimli ürünlerden ve yenilenebilir enerji teknolojilerinden sağlamayı hedeflediğini duyurdu. Ariston Thermo Group Türkiye Pazarlama Müdürü Işıl Aksoy ile bu hedefe ulaşmak için attıkları adımları, yenilikçi ürünlerini ve çevre bilincinin artırılması yönünde yaptıkları çalışmaları konuştuk.

Ariston Thermo’nun ısıtma ve su ısıtma alanında kullanıcılarına sunduğu yenilikçi ve sürdürülebilir sistemler nelerdir?

Tam yoğunlaşma teknolojisine sahip yüksek verimli kombi modelleri, en önemli yenilenebilir enerji kaynaklarından biri olarak kabul edilen güneş enerjisini kullanan solar sistem ürünleri ve havadaki ısıyı yenilenebilir enerji kaynağı olarak kullanan ısı pompaları dünyada ve Türkiye’de Ariston’un öne çıkardığı enerji tasarruflu sistemler. Tüm bu yenilikçi sistemleri daha da verimli kullanmak için tasarlanan Sensys termostatları ile kullanıcılara akılcı çözümler sunuluyor.

Türkiye’de çok geniş bir yoğunlaşmalı kombi ürün gamına sahibiz ve bu kombiler standart cihazlara göre %35’e varan oranda enerji tasarrufu sağlıyor. Isı pompaları ile ise hem ısıtma, hem soğutma hem de su ısıtma ihtiyaçlarını bir arada karşılarken %70’e varan oranda enerji tasarrufu sağlamak mümkün oluyor. Bu ısı ihtiyacı elektrik yerine havadan sağlanıyor.

Su ısıtma alanında da geleneksel su ısıtıcılara göre %20’ye kadar az enerji tüketen bir ürün gamı geliştirdik. Kullanılacak ideal miktardaki suyu, mümkün olan en kısa ama aynı zamanda tasarruflu sürede ısıtmak üzere tasarlanmış olan ve daha

sonra kullanıcının alışkanlıklarını hatırlayarak tüketimi optimize eden ürünlerimiz mevcut.

Sürdürülebilir büyüme için uzun vadeli hedeflerinizin enerji tasarruflu ürünlere odaklandığını açıklamıştınız. Bu hedefleriniz nedir?

Ariston’un global hedefi ürettiği tüm ürünlerde enerji tasarrufunu maksimum seviyeye getirmektir. **International Energy Agency’nin (IEA) 2014 raporuna göre evlerde tüketilen enerjinin %85’i ısıtma ve su ısıtma amaçlı olarak kullanılıyor.** Dolayısıyla bu sektördeki firmalar ürünlerini bu sorumluluğun bilincinde olarak geliştirmeli.

Biz endüstriyel faaliyetlerimizin enerji tüketimi bakımından neden bu kadar etkili olduğunun ve bunun sonucunda oluşan emisyonların farkındayız. Bu nedenle Ariston olarak enerji verimliliğini ve sürdürülebilir büyümeyi uzun vadeli stratejimizin en önemli ögesi haline getirdik ve kendimize net bir hedef belirledik: 2020 yılına kadar cironun %80'ini yüksek verimli ürünlerden ve yenilenebilir enerji teknolojilerinden sağlamak. 2014 yılı sonunda bu hedefin %42 oranına ulaştık. Bu bakış açımızı vazgeçilmezimiz olan İtalyan tasarımı ile birleştirerek, üstün teknolojilerle donatılmış şık ürünler tasarlıyoruz. Bu çerçevede grubumuzun DNA'sını enerji tasarrufu, tasarım ve inovasyon oluşturuyor. Bu teknolojileri geliştirmek üzere 10 ülkede 17 Ar-Ge merkezi kurmuş durumdayız, Ar-Ge'ye yaptığımız yatırım 61 milyon Euro'ya ulaştı.

Türkiye'de özellikle güneş enerjisi alanında bir hareketlenme yaşanıyor. Ariston Thermo'da bu hareketliliğin ısıtma ve sıcak su sistemlerine yansması nasıl oluyor?

Ariston solar sistemler sıcak su gereksinimini %70'e ve ısıtma ihtiyacını %20'ye kadar güneş enerjisinden karşılayabiliyor. Ürünlerimiz güvenilirlik ve verimlilik bakımından sınıfının en iyileri arasında. Türkiye'de güneş enerjilerinin kullanımını konusunda özellikle güneş ışığının yoğun alındığı Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaygın bir kullanıma ulaşıldı diyebilirim.

Yenilenebilir enerjinin dünyada ve Türkiye'de sizin ürün gamınıza giren sistemlerde kullanım oranlarına bakınca nasıl bir tablo çıkıyor?

Tüketicilerin eski sistemler yerine bu ısıtma sistemlerini kullanması için birçok ülke yönetmeliklerle bu uygulamayı zorunlu hale getirdi. **Avrupa'da Eylül ayından itibaren yüksek verimli olmayan kombi-**

lerin satışı yasaklandı. Enerji tasarrufuna yönelik bu uygulamalar Türkiye'de de yaygınlaştığında büyük bir adım atmış olacağız. Biz Türkiye'de de, Avrupa'da satışını yaptığımız ürünlerle faaliyet gösteriyoruz. Yani Ariston Türkiye olarak öncülük ederek bu teknolojileri tüketicilerimizle buluşturmuş durumdayız. Türkiye'de ya da Avrupa'da mevcut sistemlerin sadece yüksek verimlilikli veya yenilenebilir Ariston Thermo teknolojileri ile değiştirilmesiyle, konforda hiçbir azalma olmadan bir anda %35 enerji tasarrufu sağlanması mümkün.

Türkiye'de geniş bir bayi ağına sahipsiniz. Bu ağın, yenilenebilir enerjiler, enerji verimliliği ve genel olarak çevre konusunda bilincin artırılmasıyla ilgili kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bizim sektörümüzde öncelikle dağıtım kanalının bilinçlendirilmesi çok önemli. Müşteriler satış noktalarının tavsiyelerini çok önemsiyorlar. Dolayısıyla B2B ve B2C müşterimizi bilinçlendirecek pazarlama çalışmaları yapıyoruz.

Geçen yıl açılışını yaptığımız **Ariston Akademi**'nin İstanbul ve Ankara'da iki ayrı eğitim salonu var. Tüm Türkiye'den tüketici ile yüz yüze olan bayi ve satış noktalarını bu sistemleri tanıtmak üzere

Ariston'un Enerji Tasarrufu Çözümleri

SU ISITMA

Yüksek Verimli Elektrikli ve Gaz Yakıtlı Su Isıtıcıları: Geleneksel su ısıtıcılarına göre %20'ye kadar az enerji tüketimi.
Solar Termal: Sıcak su gereksinimini %70'e ve ısıtma ihtiyacını %20'ye varan oranlarda karşılıyor.

Isı Pompalı Su Isıtıcısı: Geleneksel su ısıtıcıları ile karşılaştırıldığında %80'e kadar daha az enerji tüketimi.

ISITMA

Yoğuşmalı Kombi ve Kazanlar: Geleneksel kombilere göre %35'e varan enerji tasarrufu.

Elektrikli Isı Pompaları: Geleneksel kazanlara göre %55'e kadar az enerji tüketimi.

oluşturduğumuz eğitim programlarına davet ediyoruz. Katılımcılar iki gün süreyle enerji tasarruflu sistemler ve yeni teknolojiler konusunda eğitim alıyor. Bu yıl toplam 200 satış noktası bu eğitimi aldı.

Yine diğer önemli bir çalışma Ariston'un üç senedir devam ettirdiği medya yatırımları. Tüm kreatif çalışmalarda yüksek verimli ürünlerin avantajlarını ön plana çıkaran içerikler oluşturuyoruz. Bu yıl kampanyanın etkilerini ölçmek üzere TNS araştırma şirketi ile bir kampanya sonrası ölçümü yaptık ve çok önemli verilere ulaştık. Her şeyden önce reklamda temel olarak "enerji tasarrufu" mesajının alındığını gördük. **Tüketiciler marka kararı verirken fiyat kadar enerji tasarrufunu da sorgulamaya başladılar.** ○

Az Karbon Salımlı, Bol Keyifli Davetler İçin...

Bir davet vermeden önce yapılması gerekenleri bir düşünün... Buna bir de davetiye bastırmak, göndermek için harcayacağınız para ve zamanı ekleyin. Sonra bir de o davetiyelerin saklanmayıp çöpe atıldığını... Bütün bu zahmete ve üretiminden dağıtımına çevreye verdiğimiz tahribata değer mi? Oysa teknoloji artık birkaç tıkla davetiyelerinizi göndermenize olanak tanıyor. DavetPostası da bu amaçla hizmet veriyor. Kurucusu Mine Dedekoca, online davetiyelerin geleneksel olanlara göre avantajlarını ve DavetPostası'nın nasıl çalıştığını anlattı.

DavetPostası'nı başlatma fikri hangi ihtiyaçtan doğdu? Benzerlerinden farkı nedir?

DavetPostası, dünyada son yıllarda oldukça popüler olan elektronik davetiye hizmetini Türkiye pazarına getirmeye karar vermem sonucunda ortaya çıktı. Bir davet vermeden önce yapılması gereken o kadar çok şey var ki, davetiye bastırıp göndermek hem vakit hem de nakit olarak çok büyük bir külfete dönüşüyor. Ayrıca kimse artık davetiyeleri saklamayıp çöpe atıyor. Yani bir anlık bir bildirim için her sene yüzlerce ağaç kesiliyor. İşte bütün bu ihtiyaçları karşılayacak bir çözüm olarak DavetPostası'nı hizmete sunduk. Aslında başlangıçta daha çok bireysel kullanım için yola çıkmış olsak da zamanla kurumsal şirketlerin de ilgi gösterdiğini fark ettik. Dolayısıyla özellikle son altı aydır kurumsal şirketlerle de birebir çalışıyoruz. Şirketlerin kendi kurumsal kimlikleri ile hazırladıkları şablonları panele yükleyip, sadece onların kullanımlarına açarak, kendi özel

davetiyelerini oluşturmalarını sağlıyoruz. Şu anda Türkiye'de birebir aynı hizmeti veren bir web sitesi bulunmuyor. Yurtdışındaki örneklerine göre en büyük avantajımız Türkçe bir site olması ve davetiye metinlerinde Türkçe karakterlerin desteklenmesi. Sosyal medya üzerinden davet oluşturmaya göre sunduğumuz farklılık ise aslında dijital olmasına rağmen zarfından puluna kadar klasik bir davetiye deneyimi yaşatabiliyor olmamız. Ayrıca zarfın üzerinde davetlinin adı-soyadı bulunduğu ve kendi adına LCV yapabildiği için tamamen kişiye özel bir hizmet sunuyoruz.

Kullanıcı profiliniz kimlerden oluşuyor? Bugüne kadar site aracılığıyla kaç davetiye gönderildi?

Kullanıcı profilimiz 18-35 yaş aralığında, teknolojik yenilikleri yakından takip edip ilk kullanmak isteyen kişilerden oluşuyor. Bugüne kadar site aracılığı ile 547 adet bireysel, 17 adet kurumsal davetiye oluşturulup gönderildi.

Mine Dedekoca, Üsküdar Amerikan Lisesi'ni, Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü'nü ve Sabancı Üniversitesi MBA programını tamamladıktan sonra kurumsal iş hayatına atıldı. Altı yıl Teknosa, Electroworld ve Best Buy'da birçok farklı pozisyonda çalıştıktan sonra Best Buy'ın ülkeden çıkışı ve şu an dört yaşında olan oğlunun dünyaya gelmesiyle kurumsal hayata veda ederek, bir yıllık bir aranın ardından DavetPostası'nı kurmaya karar verdi.

Çevreye nasıl bir katkısı oluyor DavetPostası'nın?

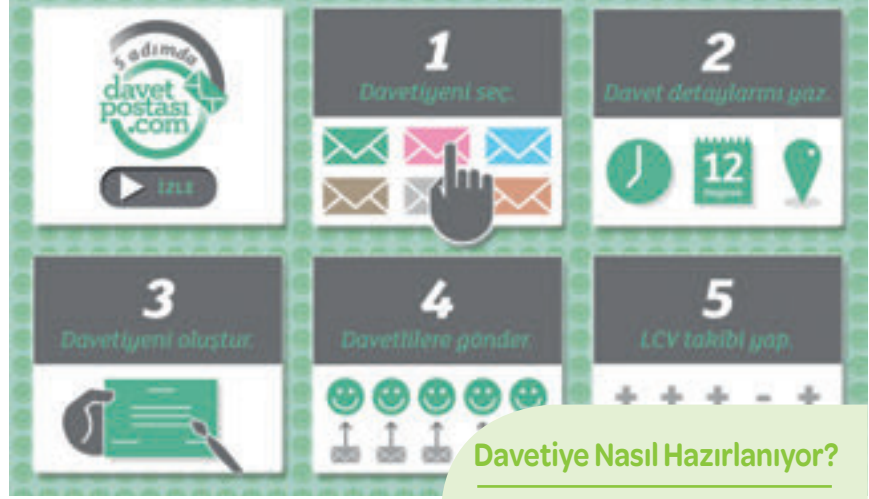
DavetPostası fikrinin çıkış amaçlarından biri de aslında gereksiz kağıt kullanımının önüne geçerek doğayı korumaktı. Onun için kurumsal rengimiz de, web sitemizdeki ana renk de yeşil. Basılı davetiyeyi tercih ettiğiniz zaman kullandığımız kağıdın üretiminden başlayıp, davetiyenizin basımına ve hatta sonrasında kargo ile ulaştırılmasına kadar yoğun bir şekilde karbon salımına neden oluyorsunuz. Örneğin hesaplarımıza göre, 250 kişilik bir davetiyenin sadece ulaştırılması için ortalama 48 kilogram karbon salımı ortaya çıkıyor. Bundan oluşan etkiyi ortadan kaldırmak için bir adet ağaç dikmeniz gerekiyor. Oysa DavetPostası üzerinden 20 dakika içinde davetiyeye hazırlayıp gönderdiğinizde, özellikle enerji sarfiyatı azaltılmış yeni bilgisayarlar sayesinde karbon salımı neredeyse sıfıra yakın oluyor.

Bu türden çevre dostu uygulamaların yaygınlaşması nasıl sağlanabilir sizce?

Bu tür uygulamaların yaygınlaşması için en önemli konu tüketicilerin bilinçlenmesi. Geleneksel metotla basılı davetiyeye gönderme alışkanlığımızı bırakamıyoruz. Aslında kullanıcılar sadece e-posta adresi olmayan kişilere davetiyeye bastırıp, geri kalanını elektronik olarak göndererek dünyadaki bu trendin Türkiye'de öncüsü olabilirler. Ayrıca Türkiye'de çevre dostu uygulamaların daha fazla ilgi çekmesi için, bu konuda emek veren firma ve organizasyonların işbirlikleri yaparak, günlük hayattaki karbon salımını azaltacak uygulamalar konusunda halkı bilinçlendirmesi lazım.

Online davetiyeye dünyada ne sıklıkla kullanılıyor? Yarattığı çevresel ve ekonomik faydalara dair rakamlar var mıdır?

Online davetiyeye yurtdışında çok sık

kullanılıyor. Hatta artık neredeyse basılı davetiyeye hiç kullanılmıyor diyebilirim. Çünkü bu ülkelerde doğayı koruma ile ilgili devletlerin çok fazla teşviki var. Ayrıca e-mail kullanım oranları da çok yüksek olduğu için LCV konusundaki geri dönüşler de çok iyi oranlarda gerçekleşiyor. Aslında elektronik davetiyeye kullanarak birçok konuda tasarruf sağlamış oluyorsunuz. 250 kişilik bir davet için davetiyeye gönderme bedeli ortalama 1500 TL civarında. Ancak DavetPostası ile gönderdiğinizde sadece 50 TL harcuyorsunuz. Bu sayıda davetiyenin hazırlanması, basılması, gönderilmesi ve LCV'lerin toplanması için ortalama bir hafta gibi bir zaman gerekirken, DavetPostası üzerinden tüm bu işlemleri gerçekleştirmek sadece 20 dakika. Yukarıda bahsettiğim karbon salımı faydasının yanında en büyük çevresel fayda davetiyeye için boşuna kağıt harcanmaması. Harcadığımız her 1 ton kağıt için 20 ağaç kesiliyor. Dolayısıyla kağıttan tasarruf ettiğimiz her noktada ağaçların boşuna kesilmesinin de önüne geçmiş oluyoruz.

Önümüzdeki dönemde siteye eklemeyi planladığınız yeni özellikler ya da başka çevre dostu projeleriniz olacak mı?

Önümüzdeki dönemde farklı tasarımcı ve sanatçılarla birlikte davetiyeye koleksiyonları oluşturmayı düşünüyoruz. Ayrıca bazı yardım kuruluşları ile çalışarak onların şablonlarından koleksiyonlar oluşturmayı ve bu davetiyelerden gelen gelirlerin belli bir oranını bu kuruluşlara aktarmayı planlıyoruz.

Davetiyeye Nasıl Hazırlanıyor?

Site üzerinde şu anda 60'tan fazla davetiyeye şablonu bulunuyor. Şablondan sonra zarf rengini, iç desenini ve pulunu seçiyorsunuz. İstedığınız bir resmi ya da kendi fotoğrafınızı pul olarak kullanabiliyorsunuz. 2. adımda davet adını, tarihini, saatini ve yerini yazıyorsunuz. Mekanı gösteren harita da ekleyebilirsiniz. Daha sonra davetiyeye üzerindeki metni son haline getiriyorsunuz. Önizleme adımında davetiyenin gideceği e-posta'nın konusunu ve metnini yazıp hepsini görüntüleyebilirsiniz, kendinize test davetiyesi gönderebilirsiniz. Gönderim adımında adres defterinizden seçerek, tek tek yazarak, excel dosyasından ya da Gmail hesabınızdan yükleyerek kişileri belirleyebilirsiniz.

Aslında çevreyi koruma ve sürdürülebilirlik konusunda çalışan organizasyonlarla mutlaka iletişime geçmeye ve ortak projeler yapmaya çalışıyoruz. Şu anda kesinleşmediği için bilgi veremiyorum ama bu organizasyonlardan biri ile elektronik davetiyeye konusunda işbirliği yapmak için halihazırda görüşüyoruz.

Eklemek istedikleriniz...

Tüm EKOIQ okuyucularını DavetPostası'na üye olmaya davet ediyorum. Üye olduğunuzda 50 DavetPara hesabınıza yükleniyor. Promosyon alanına EKOIQ15025 kodunu yazarsanız, EKOIQ okuyucularına özel fırsattan faydalanarak hesabınıza 25 DavetPara daha yüklemiş oluyorsunuz. Son olarak da "Davet etmek çok kolay, siz ne diyeceğinizi düşünün" diyorum. ○

Çözüm Yenilikçi Fikirlerde...

Hava kirliliğini kendiniz ölçebilirsiniz, gündelik işleriniz için kendi güneş enerjinizi çok düşük maliyetlerle üretebilirsiniz. Peki bir katında kültür balıkçılığı, diğer katında tarım yapılan, elektriğini de en üstteki güneş panellerinden sağlayan **Yüzen Çiftlikler** geliyor desek? **Tunca Üçer** daha sürdürülebilir bir yaşam için dünyanın dört bir yanından yenilikçi çözümleri EKOIQ için derledi.

 Tunca ÜÇER

Yüzen Çiftlik

Dünya nüfusu giderek artıyor ve önümüzde açlık ve yetersiz beslenme gibi apaçık bir sorun duruyor. Kentleşmenin artması, tarım arazilerinin verimsizleşmesi, sanayi alanlarının kullanılabilir topraklar üzerindeki hakimiyeti, toprak tüketimi ve iklim değişikliği gibi konular insanları "akıllı" çözümler aramaya itiyor. Bu arayışın bir sonucu da **Yüzen Akıllı Çiftlikler**.

Bu çiftlikler çoklu katmanlardan oluşuyor. Bir katmanda kültür balıkçılığı yapılırken, bir üst katmanda tarım yapılarak tüketilebilir bitkiler üretiliyor. En üstte de güneş enerjisinden elektrik üretiliyor; böylece bu faaliyetlerin tamamı, kendi ürettiği elektrik ile gerçekleştiriliyor. Tamamen kendi yazılımını ve teknolojisini kullanan bu çiftlik, konumlandırıldığı yere göre yerel üretim araçlarına eklenilebiliyor; denizde, gölde ya da nehirde çalışabiliyor. Böylece New

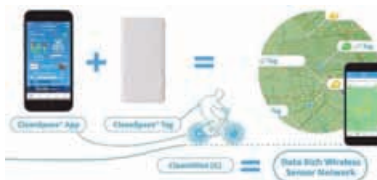
York, Chicago, Seattle, Tokyo, Şanghay ve hatta İstanbul'u atlamıyor.

Bilimkurgu senaryosu gibi geldi değil mi? Proje geliştiricilerine de öyle gelmiş. İddiaları Yüzen Akıllı Çiftlikler'in sürdürülebilir ve gerçekleştirilebilir bir çözüm olduğu. Tabii ki insanlığın tüm açlık ve enerji sorununu çözmedi ama umut vaat ettiği de aşikar. Proje sahiplerinin sunmayı hedefledikleri, ise aslında sıfırdan bir teknoloji oluşturmak değil var olan teknolojileri ve teknikleri bir araya getirmek. Geleceğin gıda üretimi suyun üzerinde diyemeyiz belki ama kulak kabartmakta da fayda var: <http://goo.gl/3vB9E5>

Hava Kirliliğini Kendiniz Ölçün

Nesnelerin İnterneti (Internet of Things - IoT), teknolojinin en heyecan verici gelişmelerinin yaşandığı alanlarından. Bu alanda geliştirilen düşük maliyetli, akıllı, birbiri ile konuşabilen, hemen her ortamda veri toplayıp aktarabilen araçlardan en çok da çevre istifade ediyor. Bu araç gereçler az enerji tüketiyor, bu sayede yenilenebilir enerji kaynaklarından beslenmeleri daha kolay. Özellikle uzaktan kontrol edilen gereçlerin enerjileri -ki genelde bildiğimiz pillerden sağlanıyor- günbegün daha çevre dostu ve sürdürülebilir kaynaklardan sağlanıyor. Bu pillerin düzenli olarak yeniden şarj edilmesinin, değiştirilmesinin de ek bir malzeme, zaman ve enerji maliyeti olduğunu unutmamak gerek.

Yakında bu soruna **RF** (Radio Frequency) dalgaları ile çözüm bulabiliriz. Nasıl ki mobil servis sağlayıcılar cep telefonlarımıza kablosuz olarak şebeke getirebiliyorsa, atmosferde oluşturulacak bir RF ağı ile elektrik de getirebilecek. Böylece bahsi geçen tüm bu cihazlar bizim müdahalemize gerek kalmaksızın ihtiyaçları olan enerjiyi RF dalgalarından yakalayabilecek. Nesnelerin interneti ile elektrik dağıtım şebekesinin bir araya geldiği bu teknoloji ile sunulacak prototip aşamasındaki bir ürün, **Cle-**

anSpace Beta. Peki ne yapıyor?

İngiltere'de topluluk fonlamasından elde ettiği finansman ile kendi elektriğini radyo frekanslarından yakalayan ve bireyler için hava kirliliği ölçümü yapan bir aygıt sunuyor. Böylece kullandığınız giyilebilir teknolojiler, ev eşyası gibi cihazlarla etkileşime geçip size anlamlı veriler vermesi planlanıyor. Örneğin uzun bir bisiklet sürüşüne çıktığınızda sizi sürüş için uygun rotalara yönlendirebilir ya da bulunduğunuz konumun havasının gerçekten temiz mi olduğunu kontrol edebilir. CleanSpace, radyo frekanslarından enerji yakalayıp diğer aygıtlarla iletişimini bu enerji ile sürdürebilmesi ile de umut vaat ediyor. <https://goo.gl/W7kD5m>

Kendin Yap! Çayını Güneş Enerjisi ile Demle

Her geçen gün popülerleşse de güneş enerjisinden elektrik üretimi son kullanıcı için hâlâ meşakkatli bir konu. Hem teknik bilgiye hem de gerekli donanımına sahip olmak gerekiyor. Bir de yeterli kaynağa... Geçen ay paylaştığım yazıda, şimdilik ABD için geçerli olsa da, Google Haritalar üzerinden bulunduğunuz konunun güneşten enerji üretimi için yeterli kaynağa sahip olup ol-

madığını nasıl kontrol edeceğinizden bahsetmiştim (Project Sunroof). Şimdi de GoSol sağ olsun, eğer yeterli kaynaklara sahipseniz çarşı pazardan toplayabileceğiniz ekipmanla bir tencere aş kaynakacak, çay demleyecek kadar enerjinizi nasıl üretebilirsiniz, onu öğretiyor. GoSol; enerji yoksunluğunu ortadan kaldırmak ve iklim değişiklikleri ile mücadele etmek için kendi kendimize üretebileceğimiz teknolojilerin nasıl daha fazla özgülleştirilebileceğine kafa yoran bir girişim. Bu sebeple de bahsettikleri hedef için gerekli olan **bilginin özgürce dolaşmasından** yanalar. Dünyadaki tüm Maker'ları ve girişimcileri, bu konularda çalışan toplulukları, dünyanın en güçlü enerji kaynağını nasıl kullanabileceklerine dair bilgilendirmek amacıyla ücretsiz bir rehber hazırlamışlar.

Sol1 olarak adlandırdıkları cihazın üretilebilmesi için gerekli olan tüm bilgiler bu rehberde mevcut. 1 metrekarelik bir alan kaplayan bu cihaz, ABD piyasasında 79 ile 145 dolar arası değişen fiyatlarla toplayabileceğiniz malzemelerle 0,5 kW elektrik üretmenizi sağlıyor. Su kaynatmak, yemek pişirmek, su arıtmak gibi temel ihtiyaçların karşılanabileceği bu cihaz, gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler için birçok imkan sunuyor. Aslında amaç enerji yoksunluğunun yol açtığı sorunlarla baş etmek. Ancak düşük karbon salımının yanında, ormanların tahrip edilmesi ve enerji üretimi için yüksek çevre kirliliğine neden olan yöntemlerin rafa kalkması gibi büyük ölçekli sonuçlar da doğurabilir.

Bu rehber güneş enerjisi üretimi, kullanımı ve hatta satılmasında bile kullanılabilir. Tüm bunların ötesinde ise teknik bilginin basitleştirilip herkesin kullanımına açıldığında dünyada nasıl bir fark yaratabileceğine dair güzel bir örnek. Doğrudan rehber erişmek için: <http://goo.gl/o1HvVF>. Proje hakkında daha fazla bilgi almak için: <https://goo.gl/DS7Hy9>

Rayların Aydınlatıldığı Lambalar

İlkokulda demiryolcu olan dedemle tren yolculukları yapardık. İstasyonun birinde dururken fren yapan bir treni gösterip çıkan kıvılcımları neden yakalayıp elektrik olarak kullanmadığımızı sormuştum.

Dedemin, yakalamanın imkansız olduğunu, zaten yakalasak da yeterli enerjiyi sağlayamayacağını anlattığını, sonra günlerce kafamda kurduğum yıldırımları yakalama projesinden hatırlıyorum. Trenler her fren yaptığında açığa çıkan enerjiyi toplama fikri **Pennsylvania Ulaşım İdaresi**'nin de aklına gelmiş ve yılda **550 bin dolarlık** bir fonu bunun için ayırmışlar. Hedef yılda milyonlarca dolar enerji tasarrufu sağlayacak bir enerji kaynağı oluşturmak. Trenyollarında ve metro ağlarında denenilen yöntem ile frenleme sırasında ortaya çıkan enerjinin %40'ının yakalanması hedefleniyor. Bu projenin bir güzel tarafı da trenler üzerinde herhangi bir batarya tutulmasının zorunlu olmaması. Ara istasyonlarda tutulacak enerji doğrudan bir sonraki trene ya da enerjiyi sağlayan trene kullanılmak üzere aktarılacak, trenler de bu enerjiyi mevcut sistemlerine ek olarak kullanabilirler daha yüksek performansla çalışabilecekler.

Bu da demek oluyor ki **her tren aslında elektrik şebekesinin bir parçası olarak çalışacak.**

Dünyanın en gelişmiş metro ve ulaşım ağlarından birine sahip olan **Londra** da bu teknolojiye yatırım yapmaya karar vermiş. Günde 1MWh enerji yakalamak gibi mütevazı bir hedefle işe başlayan Londra'nın amacı metro istasyonlarında kullanılan aydınlatma vb. sistemleri bu enerji ile çalıştırmak. Denemeler süresinde Holborn İstasyonu iki hafta boyunca sorunsuz bir şekilde bu teknoloji ile beslenebilmiş.

Enerjiyi yakalamak bu çalışmanın bir ayağını oluştururken diğer ayağında bu yakalanan enerjinin mekana yayacağı potansiyel ısının önüne geçilmiş ve soğutma sistemlerinin daha az kullanılması sağlanarak enerji tasarrufuna gidilmiş. Londra Ulaşım İdaresi'nin yaptığı çalışmalarla ilgili daha fazla bilgi için: <https://goo.gl/irxQML>

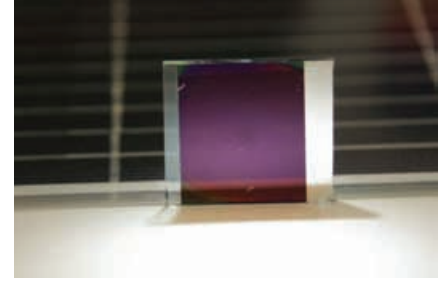
İçinden Güneş Geçebilen Paneller

Hong Kong Politeknik Üniversitesi hem güneş ışığından istifade edip hem de güneşten elektrik üretmek isteyenler için yarı geçirgen güneş panelleri üretmeyi başarmış. Verimli ve düşük maliyetli güneş panelleri üretmek üzere yola çıkan bilim insanları geleneksel yöntemlere göre %12'ye kadar daha çok enerji üretebilen bu sistemle silikon güneş hücrelerinin maliyetini neredeyse %50'ye kadar düşürebilmiş.

Güneş panelleri kuşkusuz yenilenebilir enerji üretiminin en önemli ayaklarından biri. Güneş ışınlarından fotoelektrik etki vasıtasıyla elektrik üretmekse üzerine en çok kafa yorulan konuların başında geliyor. İlk nesil kristal silikon güneş panelleri, yüksek enerji dönüşümü

ile verimli olsalar da mat ve pahalıydılar. İkinci nesil film güneş hücreleri hafifti ve farklı uygulamalar için değişik şekillerde kullanılabilirdi ama az bulunan materyallerden üretiliyorlardı ve yüksek ısıda işlenmeleri gerekiyordu. Bunun için de bilim insanları üçüncü nesil güneş hücreleri üretmenin peşindeydiler. **Perovskit güneş hücreleri** tam da bu ihtiyaca cevap veriyor. Seri üretime geçildiğinde daha az maliyetli olma ihtimali, yüksek verimlilik vaadi ve çeşitli formlarda uygulanabilme imkanı, dikkatleri bu üçüncü nesil güneş hücrelerine çeviriyor.

Yarı geçirgen güneş hücreleri üretilirken elektrot olarak **grafen** kullanılıyor. PolyU Hong Kong, 10 yıldır

grafen üzerine araştırmalar yapıyor. Mekanik olarak her türlü uygulamaya müsait olması, grafeni güneş hücreleri kullanımında cazip hale getiriyor. Yarı geçirgen olması bu panelleri iki taraftan da güneşi yakalayabilir hale getiriyor. Bununla da kalmıyor, yapıların dış cephelerinde, çatılarda ve her türlü ortamda kullanılmaya müsait duruma getiriyor. Kullanım alanı genişlerken yapıların güneşten muhtelif şekilde istifade etmesi de kolaylaşıyor.

Güneş Enerjisi ile Suları Temizlemek: Meksika Deneyimi

Dünyamızın bazı noktalarda çok da karmaşık olmayan sorunlar için gene çok karmaşık olmayan çözümlere ihtiyacı var. Tıpkı Meksika'daki Yucatan Yarımadası'nda bulunan **La Mancalona** halkının yaşadığı su sorununda olduğu gibi. Bu ulaşılması zor orman kasabasında kullanılabilir tek kaynak şişelenmiş sular. Her ne kadar su kaynakları bulunsa da bu kaynaklar içilmek için müsait değildi. Şişelenmiş su ise elbette pahalı bir seçenektir...

Çözüm MIT'den geldi. Geliştirilen bir sistem sayesinde, iki tane geniş ama düşük maliyetli güneş hücresinin ürettiği enerjiyle yağmurdan ya da kirliliği su kaynaklarından toplanan su, **450 nüfuslu köye günde 1000 litre su arıtılabiliyor.**

La Mancalona'nın seçilme sebebi temiz su kaynaklarından tamamen yoksun olması ve yıl boyunca verimli bir şekilde güneş alması. Avantaj ise kasaba halkının tamamının çiftçi olması ve teknik çalışmaya yatkın

olan bu halkın tesisin operasyonel işlerini hep beraber çok kısa sürede sorunsuz halledebilmeleri. Sistem, herhangi bir sorun olduğunda yerel tedarikçilerden temin edilebilecek parçalardan yapılmış, böylece kimseye bağlı da değiller.

Burada üretilen su, sistemin devamı için ticarileştirilmiş de. Her kasaba sakinine 20 şişesi 5 pezodan bu sular satılıyor. Eskidense aynı miktarda suyu 1 saatlik yol gitmek şartı ile 50 pezoya alabiliyorlardı. Kasaba her yıl 12 bin TL karşılığı parayı bu işten kazanıyor. Bunun yanında kasabalılardan oluşan bir kurul, bu paranın nasıl harcanaca-

ğına karar veriyor; kararsa genelde sistemin bakımı ve iyileştirilmesi yönünde alınıyor. Bir sonraki hedef çevredeki Maya harabelerini gezmeye gelen turistlere kendi üretilmiş şişelenmiş suyu satmak!

Bu dönüşümün kasabalıların sağlığı üzerindeki etkisi de araştırmacıları heyecanlandırıyor. Daha önce temiz su bulamayan kasabalılar meşrubat tüketiyormuş. Özellikle çocukların ve gençlerin gelişimi üzerinde bu meşrubat tüketiminden kaynaklı sağlık sorunları oluşuyormuş.

Güneş enerjili su arıtma tesisinin Meksika deneyimi, yüksek teknik bilgi gerektirmeden yerel kaynaklar kullanılarak sürdürülebilir bir çözümün nasıl gerçekleştirilebileceğine dair umut vaat edici bir örnek sunuyor. MIT araştırmacılarının hedefi ise temiz suya ihtiyaç duyan her yere bu ucuz yöntemi ulaştırabilmek. Sistemin nasıl çalıştığını buradan izleyebilirsiniz: <https://goo.gl/8l7weu>

12. ULUSLARARASI GERİ DÖNÜŞÜM,
ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ VE ATIK YÖNETİMİ FUARI

28-30 Nisan 2016

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul

rewistanbul.com

Organizasyon

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

Fransa, COP21 ya da 3+1 Renk

Mavi, beyaz ve kırmızının yanına yeşili eklemenin zamanı gelmedi mi? İnsanlığın gerçekleşmemiş düşü “Eşitlik, Özgürlük ve Kardeşlik” ideallerinin sokaklara çıktığı Paris’te aklımda hep bu vardı. Aralık ayında düzenlenecek COP21 İklim Zirvesi hazırlıklarını yerinde görmek için Fransa hükümetinin davetlisiydik ve konuştuğumuz neredeyse her uzman ve yetkiliden aynı mesaj geliyordu: “Sürdürülebilirlik için katılım şeffaflık ve demokrasi gerekir”. Peki insanlığın yarım kalan modernlik projesine devam etmesinin zaten başka yolu var mı?

 Barış DOĞRU

Paris’te pırl pırl bir hava var. Efil efil bir rüzgar ve güneş ağaçların yapraklarını yakıp söndürüyor... Fransa’nın Ankara konsolosluğunun davetlisi olarak küçük bir grup Türkiyeli gazeteci, COP21’e yönelik hazırlıkları, Fransa’nın bu alanda yaptığı çalışmaları yerinde görmek için gezideyiz. Çok farklı uzmanlar, görevliler, yetkililerle görüşüyoruz. Büyük bir kısmı *off the record*. Bazılarında ise hem mikrofonlar açık, hem de fikirler, niyetler... Kimse ben “Fransa’yı

temsil ediyorum, ülkeme ayıp olur” demiyor. Hem nalına hem mihına vurmaktan çekinmiyor. Tabii ki bazıları çok daha temkinli ama özellikle yerellere doğru ilerlediğinizde dil ve niyetler daha da açık hale geliyor.

İlk görüşmelerimizden biri Paris Belediyesi’nde. Çevreden Sorumlu Belediye Başkan Yardımcısı **Celia Blauel**’le hemen hemen aynı dili konuşuyoruz (Fransızca’yı veya İngilizceyi değil, evrensel sürdürülebilirlik ve ekoloji dilini kastediyorum tabii

ki). Bizim gelmemizden daha iki gün önce düzenledikleri “**araçsız kent günü**”nden heyecanla bahsediyor. Şimdilik sadece küçük bir bölgede denenmiş (küçük derken tüm bir Şanzelize Bulvarı insanlarla kaplıydı fotoğraflarda), belli ki tüm çabalara rağmen Fransa’da da insanların arabalarından vazgeçmeleri o kadar kolay olmayacak; “İnsanların isyan etmemesi için şimdilik küçük bir alanda denedik” diyor Madam Blauel muzip bir gülümsemeyle... Ama arabaları dışarı çıkarmak için

ellerinden geleni yaptıkları açık: Dünyanın sanırım en büyük araba paylaşım sistemlerinden **Autolib** bunun bir örneği. Tümü elektrikli araçlardan oluşan 3000 araçlık bir filo, Paris sokaklarında fıldır fıldır dolaşiyor. İsmi, **auto** ve **liberty** (özgürlük) kelimeleri birleştirilerek oluşturulan sistem, şimdiden birçok kişiye arabalarını bıraktırmış. Tüm ulaşım sistemlerinde geçerli (metro, otobüs vb.) olan bir kartla ve bir akıllı telefon uygulamasıyla son derece kolay bir kullanıma sahip. Buradan alıyorum; uygulamayla çok kolay bulabileceğim boş bir park yerine -bu Paris'te nadir bulunur

bir şey- bırakıveriyorum. Özgürlük kısmı buradan geliyor ama daha da, kuşlar kadar özgür olmak için aynı kartla, **Velib**'e de (velospit yani bisiklet ve özgürlük) dahil olabiliyorsunuz. Ne de olsa Komün deneyimini yaşamış; Danton'un, Gavroş'un barikatlara çıktığı bir kentte dolaşıyoruz nihayetinde... Özgürlük burada her şeyden önemli...

Balondan Paris Semaları

Arabaları kent merkezinin dışına çıkarma, Paris yerel yönetiminin gerçekten önemli ve sıkı sıkıya yaptıkları bir karar. Sosyalist Belediye Başkanı **Anne Hidalgo**'nun

bu konuda ne kadar net olduğunu uzun zamandır biliyoruz. Ama bunun önemli sebeplerinden birinin de ciddi hava kirliliği sorunu olduğunu yeni öğreniyoruz. Onu da Paris'teki son günlerimizden birinde bindiğimiz eğlence ve meteoroloji balonunda anlatıyor bir uzman. 150-200 metre yükseklikten mükemmel görünüyor Paris. Ama şanslı olduğumuz uyarısı geliyor; rüzgar esmediğinde ve bazı mevsimlerde, araçlar, sanayi ve tarım ilaçları kaynaklı (kent çevresinde önemli tarım alanları bulunuyor) partiküller, Paris'in üstüne ciddi bir şekilde çöküyormuş. Partikülleri otomatik toplayıp analiz eden aracın (LOAC) geliştiricisi bilim insanı **Jean-Christophe Renard** durumu birinci elden anlatıyor: "Yılda birkaç kez bu hava kirliliği krizini yaşıyoruz ve her seferinde nedenini ayrıntılı bir biçimde analiz ediyoruz. Politikalar da bu doğrultuda şekilleniyor. Araç kullanımının azaltılması önemli ama tarım alanlarında pestisit kullanımının da engellenmesi için çalışmak mecburi". Kimi zaman çöl kumu veya yanardağ külü gibi organik partiküllerin de işe karıştığını öğreniyoruz. Ama görülüyor ki her şey kontrol altında. Sorun belli, çözüm

Mavi, Beyaz ve kırmızıdan sonra, Paris sokaklarına çıkma sırası sanırım şimdi Yeşil'de. Belki insanlığın yarım kalan uygarlık yürüyüşünü devam ettirmenin yolu da budur.

Strasbourg yerel yönetimi, ulaşımından ekolojik yerleşimlere binaların kolektif ısınma yöntemleri geliştirmesini teşvik etmekten aile bahçeciliğini geliştirmeye ve tüm yeşil alanlarda pestisit kullanımını yasaklamaya kadar uzanan çok çeşitli çalışmalar yürütüyor.

de belli... Şimdiden çevre bölgelerde organik tarımın yaygınlaştırılmasıyla ilgili çalışmalara başlanmış...

Paris Belediyesi'nden dışarı çıkararak, iklim değişikliğine adaptasyondan ısı adası etkisinin azaltılmasına, yerel gıda üretiminin artırılmasından eko mahallelere, gıda bankalarından yenilenebilir enerji payının artırılmasına her başlığı ayrıntısına kadar bilen ve konuşan bir kent yöneticisine sahip olmak ne acayip bir şeymiş diye düşünmeden edemiyorum. Bir de bunların hiçbirinin çok bilen teknik insanlar, uzmanlar tarafından değil, hep STK ve yurttaş katılımı ile örgütlendiğinin altının çizilmesi, bir ufak hazımsızlık yaratmıyor değil... (2003'teki büyük sıcak dalgasında binlerce yaşlının öldüğünü çok iyi hatırlıyorlar; bunun önüne geçmenin önemli bir yolunun da mahalle bilinci ve dayanışması olduğuna dikkat çekmeden de duramıyorlar.)

Sol mu Sağ mı?

Tramvay mı, Metro mu?

Paris'ten sonra ikinci durağımız olan Strasbourg, bildiğiniz gibi Avrupa Parlamentosu'na ev sahipliği yapan, bu anlamda Avrupa'nın başkenti olarak da kabul edilebilecek orta ölçekli bir kent. Tarih boyunca Almanya ve Fransa arasında defalarca el değiştiren, hâlâ iki ülke arasında sınırı çizen ve Alman etkisinin kendini güçlü bir şekilde his-

settirdiği bir kent (içinde bir Küçük Fransa mahallesi bulunuyor; artık gerisini siz düşünün). Sürdürülebilir kalkınma ve ekoloji konularında da Fransa'nın en gelişmiş kentlerinden biri. Konuştuğumuz belediye yetkilileri, bunun tarihini de 1989 seçimlerine kadar götürüyorlar. Bu tarihi seçimde sosyalistler ve merkez sağ, farklı belediyeçilik anlayışlarını, ulaşım politikaları üzerinden sunuyorlar kent sakinlerine. Sağ, metroyu savunurken, sol tramvayı öne sürüyor. Tramvay argümanının temel tezi, yurttaş topluluklarının şehri görmesi, kullanması, kamusal

bilincin gelişmesi; insanların metro için yerin altına indirilmesinden çok daha uygar ve toplumcu olduğu yönünde. Ve seçimi sosyalist Catherine Trautmann'ın kazanması üzerine, bugün tramvayların her yeri sardığı, eko mahallelerin inşa edildiği, çok kültürlü bir hayatın sokaklara damgasını vurduğu, biyolojik çeşitliliğe, kent bahçelerine özel bir önem veren bir Strasbourg ortaya çıkıyor (Bu arada bu seçimin, Fransa kentlerinde tramvayın büyük geri dönüşüne neden olan tarihsel bir anlamı olduğunun da altını çizelim).

Belediye binasında, konusuna son derece hakim ama onun da ötesinde yaptığı işe tutkuyla bağlı uzmanların sunumları açık bir şekilde gösteriyor ki, Strasbourg, iklim değişikliğine binalar, mobilite, tüketim ve biyolojik çeşitlilik başlıkları altında, hem emisyon azaltım hem de uyum konularında tam manasıyla hazır. Ancak tüm bunların hep yurttaşların, sivil toplum örgütlerinin, üniversitelerin aktif katılımıyla, görüş ve önerileriyle gerçekleştirildiğinin özellikle belirtildiğini bir kez daha vurgulayalım (Bu vurgu, Fransa için sanırım standart hale gelmiş; yurttaşsız kalkınma sürdürülebilir sayılmıyor).

Asla Boşanamayacağınız Bir Evlilik

Şimdi Fransa'nın yumuşak karnı nükleer enerji programının kalbindeyiz. Yakın zamanda ismini değiştirmişler Atom Enerjisi Kurumu'nun (Commissariat à l'Énergie Atomique - CEA): Artık Atom Enerjisi ve Alternatif Enerjiler Kurumu. Ve tüm yenilenebilir enerji başlıkları ve nükleer ayı kurum altında değerlendiriliyor. **Fransa'nın enerji karmasının şu anda yaklaşık %70'i nükleer kaynaklı.** Bu anlamda nükleer enerji kullanımında dünya birincisiler ve buna uzun yıllar önce ulusal bir politika olarak girmişler... Güneşte geri kalmalarının nedeni de açık bir şekilde bu durum... Böyle tıkr tıkr işleyen ve çok güvenilir buldukları nükleer programları (Bir kişinin öldüğü dört kişinin yaralandığı 12 Eylül 2011 tarihli Marcoule nükleer enerji kompleksi kazasını ne yazık ki oradayken hatırlayamadım ve sormadım), yenilenebilir kaynakların gelişmesinde aslında sıkı bir engel yaratıyor. Tam da bu nedenle, Fransa şu anda güneşte, Avrupa'da çok geri sıralarda: Sadece 6GW bir kapasiteleri var. 2020 hedefleri de sadece 8GW. Bunun temel nedenlerden biri çok uzun

Val de Marne bölgesi Yeşiller Partisi milletvekili Laurence Abeille ile sürdürülebilir kalkınma ve ekoloji politikalarının Fransa'da dahi halktan oy desteği alamamasının nedenleri üzerine konuştuk. N'olacak bu gezegenin hali!

yıllara dayanan nükleer yatırımların elektriği görece ucuz hale getirmesi. Bu anlamda güneşin Fransa'da şebeke paritesini yakalayabilmesi bir hayli zaman alabilir. Nükleeri belirli bir plan çerçevesinde enerji miksinde %70'ten %50'ye düşürme kararları ise, dikkat çekici ancak bunu, tek bir nükleer santral kapatmadan yapacaklarını anlamak için de Fransa'ya gelmek gerekiyor. Plan şöyle: Enerji türlerinde fosil yakıtlar yerine, elektrik payını artıracaklar; enerji karmasındaki değişimi de yenilenebilir enerjiden sağlayacaklar. Elektrikli araç sistemlerinin bu kadar hızlı gelişmesinin sırrı da burada yatıyor: Benzin yerine, nükleer ve yenilenebilir enerji miksinden oluşan elektrik. Bu sayede hem şehirlerdeki hava kirliliğine çare olacaklar; hem de karbon emis-

yonlarında taahhüt ettikleri düşüşü çok kolay bir biçimde halledecekler. Gerçekten kağıt üzerinde etkileyici bir plan... Tabii kazalar hariç! Ama gerçekten de işleri zor; nükleerde verilen kararlar, ne kadar mutsuz olsanız da asla boşanamayacağınız bir evliliğe benziyor. Fransız kamu yöneticileri de bu evliliği mutsuz kılmamak için ellerinden gelen her şeyi yapıyor gözüküyorlar...

İstenirse Para Bulunur

Biz oradayken, uzun zamandır beklenen ve ne yazık ki, dünyanın tersine, büyük bir kapalılık içinde belirlenen Türkiye'nin ulusal emisyon azaltımı taahhüdü (INDC) açıklandı (Herkes için beklenen ama yine de ülkemiz ve gezegen adına üzülmenden edemediğimiz bu sonuçla ilgili değerlendirmelere, EKOIQ'nun bu sayısında değişik yazılarla yer verdik). Bir gün önceki görüşmemizde iklim müzakereleriyle ilgili üst düzey bir Fransız yetkiliye yönelttiğimiz "Türkiye'nin iklim politikası ve pozisyonu için ne düşünüyorsunuz?" sorusunun yanıtı netti: "Öyle bir pozisyon hiç oldu mu? Biz bilmiyoruz". Hayır olmadı. Görüldüğü üzere bu bizim sadece ülke içinde sızlanmalarımız değil; dünyadan da böyle görülüyor Türkiye'nin pozisyonu.

Aynı yetkili, iklim değişikliği konusunun ve dolayısıyla önümüzdeki COP21 Zirvesi'nin en önemli sorunlarının, finansman olduğunun da altını çiziyordu. Her yıl 100 milyar dolar akması gereken ve iklim değişikliği konusunda gelişmekte olan ülkelerin adım atması için hayati öneme sahip olan Yeşil İklim Fonu havuzunda şimdiye kadar sadece 10 milyar dolar biriktiğini hatırlatıyoruz. Fransa'nın Yeşil İklim Fonu'na katkısını, daha önce taahhüt ettiği 3 milyardan 5 milyar Euro'ya çıkardığını hatırlatan yetkili, "Para bulunur, o kolay" diyor, "Önemli olan adil ve bağlayıcı bir

uluslararası anlaşma ve kararlı bir enternasyonal kamuoyu"... Doğru, 2008'deki küresel krizde bankaları kurtarmak için gerekli milyar dolarlar bir anda ortaya çıkıvermişti... Eğer zirvede ortak akıl ve anlaşma ortaya çıkarsa, paralar bir yerlerden gelecek belli ki...

Son Renk: Yeşil

Val de Marne bölgesi Yeşiller Partisi milletvekili **Laurence Abeille**'in kaygıları ve sıkıntısı ise yüzünden okunuyor. Bunda yakın zamanda yaşanan parti içi sorun ve ayrılıklar da belli ki önemli bir role sahip. Fransa'da uzun yıllardır Sosyalist Parti ile çeşitli düzeylerde ittifaklar yapan ve bu anlamda ulusal ve yerel politikalar üzerinde etki gücüne erişen Yeşiller, bir başka açıdan ise oldukça gölgede kaldıklarını hissediyorlar gibi. "İşsizlik son derece önemli bir problem hem Fransa'da hem de genel olarak Avrupa'da. Bu yüzden ekoloji politikaları insanların gündemine giremiyor. Ve biz de yeşil politikalara olan ilgilerini bir güce dönüştüremiyoruz" diyor ve bizim oraları soruyor Madam Abeille. Bizim de benzer sorunlarla karşı karşıya olduğumuzu, etnik sorunlar ve şiddet yüzünden ekoloji politikalarını anlatmanın zorluğunu paylaşıyoruz. Ancak yine de soru ortada duruyor -hem Fransa, hem Türkiye hem de tüm dünya için: İklim değişikliğinin insanları gündelik hayatta doğrudan etkilemeye başladığı böyle bir dönemde de sürdürülebilir kalkınma ve ekoloji politikaları gündeme gelmezse, gelemezse, ne zaman gelecek? Bunları başaramamanın arkasında artık yeni ve güçlü fikirler oluşturamamak gibi öznel nedenleri aramanın tam sırası olmasın sakın. Ne zaman birileri, Yeşil Hareketin ikinci büyük adımını (Birincisini özellikle Alman Yeşiller Partisi 1970'lerde atmıştı) atmaya cesaret edecek ve sürdürülebilir kalkınmayı, gerçek bir sosyal, çevresel ve eko-

Halen Louvre müzesinde sergilenen ve eşitlik, özgürlük ve kardeşlik ideallerinin en önemli görsel simgelerinden biri olan Delacroix'ın Halka Yol Gösteren Özgürlük resminin daha yeşil ve daha barışçıl bir versiyonunu çizmenin vakti gelmedi mi? COP21'in Paris'te düzenlenmesini belki bunun için şans olarak kabul etmeli...

nomik kalkınma vaadine, istihdam yaratıcı bir siyasi programa dönüşürebilecek? Yeşil politikayı, bir tür çevre politikası ayrıntısından, hoş ve naif bir aykırılıktan, yeni bir uygarlık çağrısına, işsizliğe, savaşlara, şiddete, ayrımcılığa, göçmen sorununa yeni ve güçlü bir yanıt haline getirmeyi bilen bir siyasi hareket hiç mi doğmayacak? Bhutan'da konuşulan Mutluluk Endeksi'nin, Tibet'in zirvelerinden başka coğrafyalara taşınması, ete kemiğe bürünmesi bu kadar mı imkansız? Şimdi değilse, gerçekten ne zaman? Dünyanın dört bir yanında yeni, barışçıl, adil ve ekolojik bir yaşam

düşleyenlerin birçoğunun aklında olmalı bu sorular... Hele COP21'in **Eşitlik, Özgürlük ve Kardeşlik** ideallerinin yüzyıllar önce sokaklara çıktığı Fransa, Paris'te düzenlendiği düşünüldüğünde, **Mavi, Beyaz ve Kırmızının** yanına bir de **Yeşili** eklemenin tam sırası gibi... Fransa gezisi boyunca bunu düşündüm durdum aslında. COP21 belki birkaç yüzyıl önce Fransa'nın sokaklarında gezen o devrimci ruhtan, eşitlik, özgürlük ve kardeşlikten de etkilenecek, sürdürülebilir bir uygarlık yürüyüşünü dört reнге çıkarmanın da vesilesi olur. Yeni bir uygarlığın tek başarı şansı bu gibi görünüyor... ○

Paris'e Giden Engebeli Yol

Geçen ay Lima'da bir araya gelen Afganistan, Bangladeş, Etiyopya ve Vietnam gibi ülkeler, iklim değişikliğini engelleyecek hedefler belirlenmesi çağrısında bulunuldu. Bu ülkelerin en önemli özelliği iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler olmaları. 21 Ekim'de ABD'nin The New Yorker dergisinde yayımlanan bir makale de, iklim pazarlıklarında seslerini duyurmak için bir araya gelen farklı ülke gruplarının müzakerelere olası etkilerini değerlendiriyordu...

 Elizabeth KOLBERT

 Zeynep Heyzen ATEŞ

Ekim ayının başlarında kendilerine Hassas 20 (Vulnerable 20) diyen bir grup ülke Lima'da toplandı. Aralarında Afganistan, Bangladeş, Etiyopya ve Vietnam'ın da yer aldığı kısaca V20 olarak anılan bu grup, iklim değişikliğine sebep olacak, neredeyse hiçbir şey yapmadıkları halde ondan en çok etkilenecek ülkelerden oluşuyordu. V20 ilk bildirisinde "iklim değişikliğini engellemek için acilen hırslı hedefler belirlenmesi" çağrısında bulundu.

İklim pazarlıkları devam ederken seslerini duyurmak için bir araya gelen ülkelerin oluşturduğu pek çok blok var: **Like Minded Developing Countries** (Benzer Düşünen Gelişmekte Olan Ülkeler); **Least**

Developed Countries (En Az Gelişmiş Ülkeler); AOSIS (Küçük Adalar Birliği); yalnızca 34 üyesi olan **G77**. Paris öncesi yeni bir grubun oluşması, anlaşmaya varılması açısından cesaretlendirici bir gelişme olarak görülmezken Ekim ayındaki **Bonn Konferansı**'nda pazarlıklar beklenmedik bir yöne kaydı.

Pazarlıkları hızlandırmak amacıyla iki diplomattan -ABD'den **Dan Reifsnnyder** ve Cezayir'den **Ahmed Djoghlaif** taslak anlaşma metnini hazırlamaları istenmişti. Bonn'da delegelere sunulan 20 sayfalık metin (80 sayfadan kısaltılmıştı) beklenenin tam tersi bir etki yarattı. Çoğu delege yeni metnin zengin ülkeleri kayırdığını söyledi; örneğin finansman konusunda yoksul ülkeler tamamen görmezden gelinmişti. G77 adına konuşan Güney Afrikalı **Nozipho Joyce Mxakato-Diseko** bir adım ileri gidip bunu "ırk ayrımcılığı" olarak değerlendirdi.

Tepki o kadar güçlüydü ki Reifsnnyder ve Djoghlaif blokların da değişiklik önerisi getirebilmesine yeşil ışık yakmak zorunda kaldı. Ardından 68 ek madde talebi gelmiş, metin 100 sayfaya çıkmıştı. Thomson Reuters bu durumu "dejavu" olarak niteleyecekti.

Bu aşamada kimse taslağın ne kadar etkili olabileceğini bilmiyor. Yeni sunulan 24 sayfalık taslakla bir süre için başarı elde edilmiş gibiydi. Ama Paris görüşmelerinin tamamlanacağı 12 Aralık'ta herhangi bir karara varılmasını kimsenin beklemediği de seziliyordu.

Karbon Vergisi Çare Olacak mı?

Paris'te anlaşmaya varılsın varılmasın kesinleşen detaylar var: Dünya küresel bir sorunla (iklim değişikliği olabilecek en küresel sorun) küresel uzlaşmaya varmadan mücadele edebilmeyi umuyor. Daha geçenlerde aralarında Merkel'in de olduğu bir grup lider tüm ülkeleri karbon vergisi getirmeye çağıran bir bildiri yayımladı. Gaz salımını azaltmanın en etkili yolunun bu olacağını söylüyorlardı. Bildirinin Paris görüşmelerini etkilemek amacıyla yayımlandığı belliydi ama elimizdeki taslakta buna dair bir madde yok.

İkincisiyse altı yıl önce Kopenhag'da belirlenen hedeflere ulaşamayacağı, örneğin ısı artışının 2 dereceyi geçmemesine engel olunamayacağı. Şimdilik 150 ülke **INDC** belgelerini sunup karbon salımını düşürmek için neler yapmayı planladıklarına dair bir rota çizdi. Bu belgeleri inceleyen çeşitli gruplar var. Bunlardan **Climate Action Tracker**'ın yaptığı hesaplara göre bütün ülkeler hedeflerini tuttursa bile 2100'e kadar küresel sıcaklık **2,7 derece** artacak. Bir diğer grup, **Climate Interactive Solutions**, artışın en az **3,5 derece** olacağını söylüyor. Paris toplantısına başkanlık edecek olan Fransız Dışişleri Bakanı **Laurent Fabius** ise hâlâ umutlu. Tek temennimiz onun haklı olması, çünkü Paris'ten nasıl bir anlaşma çıkarsa çıksın, hiçbir anlaşmaya varılmamasından iyidir. ○

Başka Bir Ulusal Katkı (INDC) Mümkün!

Türkiye iklim değişikliği ile mücadele için ülkece belirlenen katkı niyeti (INDC) belgesini Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Sekretaryasına 133. ülke olarak sundu. Belgenin içeriğini ve hazırlık sürecinin şeffaf olmamasını eleştiren sivil toplum temsilcileri ve bilim insanları başka bir INDC'nin mümkün olduğunu düşünüyor. Peki, neden ve nasıl? King's College London'dan Akademisyen Arif Cem Gündoğan EKOIQ için yazdı...

 Arif Cem GÜNDOĞAN,
King's College London

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS) taraf ülkelerin 2013 yılında Varşova'da düzenlenen iklim zirvesinde aldıkları ortak karara göre her ülke iklim değişikliği ile mücadele için kendi ulusal katkılarını özetleyen INDC'lerini (ulusal katkı niyeti belgesi) en geç 2015 yılı ilk çeyreği sonunda sunacaktı. Ancak 2014 yılının sonuna gelindiğinde bu konuyla ilgili adım atan ülkelerin sayısı beklentileri karşılamayınca Aralık ayında Lima'daki zirvede ek kararlar alındı: Her ülke seragazi salım azaltım hedefi belirlemeli ve iklim değişikliğine uyum konusu es geçilmemeli. Ülkeler konuyu biraz daha ciddi ele almış olacak ki bu yazı yazıldığı esnada 195 taraf ülkeden 145'i ulusal katkılarını paylaşmış durumda. Peki, Türkiye'nin sunduğu niyet belgesinde neler var?

Neye Niyet Eyledik?

Türkiye ana hedefini "2030'a dek seragazi salımını referans senaryoya göre %21 azaltacağız" şeklinde

lanse etti etmesine ancak bu öngörü iklim değişikliği meselesiyle ilgili çalışmalar yapan sivil toplum temsilcileri ve bilim insanlarına göre yanıltıcı ve yeterli olmaktan çok uzak. TÜİK verilerine göre toplam seragazi salımı 2013 yılında 459,1 MtCO₂e olan Türkiye, INDC'deki referans senaryoya göre 2030 yılında 1.175 MtCO₂e salım öngörürken atılacağı iddia edilen adımlarla bu salımı 929 MtCO₂e'ye "azaltacak". Özetle Türkiye "artıştan azaltım" öngörüyor ve **Grafik 1**'den de anlaşılacağı üzere bu aslında Türkiye'nin azaltım bir yana toplam seragazi salımını kabaca ikiye katlayacağı anlamına geliyor.

Açıklanan INDC'de herhangi rakamsal ve karşılaştırılabilir bir hedef bulunmaması dikkati çeken bir unsur. Sektörler altında sıralanan tedbirlerin çoğu zaten önceden resmi strateji belgelerine girmiş, herhangi bir ek çaba öngörmeyen veya öncekilerle çelişen içeriklere sahip. Örneğin 5. Ulusal Bildirim kapsamında belirtilen 2023 yılı itibarıyla rüzgar enerjisi kurulu gücünün

20GW'a çıkarılması ve INDC'de belirtilen 2030 yılı itibarıyla 16GW'a çıkarma hedefleri birbiri ile açıkça çelişiyor veya daha da vahimi aşağı yönlü revize edilmiş.

Dikkati çeken bir diğer husus, "artıştan %21 azaltım" hedefine "malîyet-etkin" biçimde ulaşmak için uluslararası piyasa mekanizmalarından yararlanılmasının amaçlanması. Yani **Türkiye yurtta ulaşamayacağı düşündüğü azaltım hedeflerine cihandaki karbon kredilerinden yararlanarak ulaşabileceğini belirtiyor.** Bu da Türkiye'nin gerçek bir azaltım çabasından ziyade görece olarak kolayca kaçabileceği ihtimalini güçlendiren bir ifade...

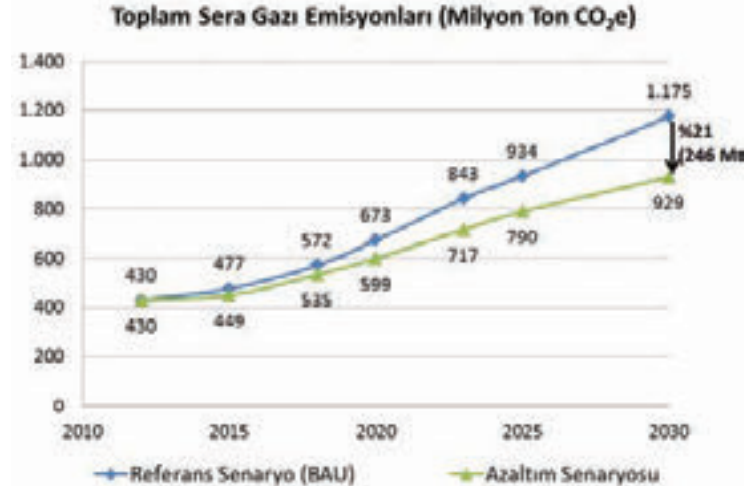
İklim değişikliğine uyum konusuna dokümanda hiç değinilmemiş olması da oldukça mühim bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Oysa Eylül ayındaki İkinci İklim Değişikliği Gayriresmi Bakanlar Toplantısı'na katılan **İklim Değişikliği Baş Müzakerecimiz Prof. Dr. Mehmet Emin Birpınar** uyum konusunun azaltım kadar önemli olduğunun altını çizmişti. Türkiye buna rağmen INDC'sinde bu konuya yer vermeyen nadir gelişmekte olan ülkelerden...

INDC Hakkındaki İlk Tepkiler

INDC'nin sunulmasından itibaren geçen bir hafta içinde medyada yer bulan yorumların geneli eleştiri ağırlıklıydı. **Dr. Ümit Şahin**, Türkiye'nin daha önceki resmi belgelerde sunduğu seragazi salım projeksiyonlarında INDC'deki referans senaryonun öngördüğünün altında bir artış beklentisi içinde olduğuna dikkat çekerek bir anlamda INDC'de rakamların "şişirildiğini" ifade etti. Taraf Gazetesi yazarı **Pelin Cengiz** "Gezegen ısınıyor, iklim değişiyor, Türkiye değişiyor" başlıklı yazısında "Türkiye bu haliyle ulusal katkı vermekten çok iklim mücadelesinde dünyanın sırtına yük olacak gibi duruyor" ifadesini

Grafik 1: Türkiye'nin "olağan senaryodan azaltım" projeksiyonu.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2015

kullandı. İklim aktivistlerinden oluşan **350 Ankara** inisiyatifi dünyanın fosil yakıtlar olmadan kalkınma yoluna girdiğini ancak Türkiye'nin "artıştan artış" hedefi ile bu yolun tersine gittiğini belirtti.

Uluslararası iklim değişikliği politikaları ile uzun yıllardır ilgilenen bir akademisyen, politik sahiplenme noktasındaki muğlaklığa dikkat çekti ve sordu: "INDC'miz BMİDÇS Sekretaryasına iletilmeden önce Başbakan ve Ekonomi Koordinasyon Kurulu onaylarından geçti mi?"

Prof. Dr. Levent Kurnaz sunulan belgeye INDC denilemeyeceğini, zira INDC'lerde hedefin azaltım

yapmak olduğunu, **Türkiye'nin belgesinde iki katından fazla artırım öngörüldüğünü** vurguladı ve Türkiye'de iklim değişikliği konusıyla ilgilenen pek çok bilim insanının bilgisine bu süreçte hiç başvurulmadığını söyledi.

TEMA Vakfı Çevre Politikaları Bölümü de bir STK olarak bu sürece katılımları olmadığını altını çizerek **Türkiye'nin bu belge ile fosil yakıtı dayalı büyümeye devam edeceğini** ilan ettiğini duyurdu. Türkiye'nin belgeyi teslim tarihine sadece bir gün kala, 133. sırada teslim etmiş olması ise "**kararsızlık belirtisi**" olarak nitelen-

diriliyor. “Türkiye yılın fosili ödülüne aday” diyen **Özgür Gürbüz**, Türkiye’nin mücadeleye gerçek bir katkı koymadan Yeşil İklim Fonu gibi finansman mekanizmalarından yararlanmaya çalışmak istediğini ancak bunun önceki yıllarda olduğu gibi Paris’te de eleştiri konusu olacağına altını çizdi. **Dr. Ethemcan Turhan**’la beraber yazmış olduğumuz yazıdaysa daha katılımcı ve şeffaf bir süreçle yapılabilecek çalışmaların, Türkiye’nin daha gerçekçi, daha adil ve sorumluluğunun daha farkında bir iklim politikası benimsemesini mümkün kılabileceğini belirtmiştik. Ancak “Bunun için **sadece ekonomik tablolara bakmak yerine toplumsal faydaya bakılması, iklim değişikliğiyle ilgili eğitim kurumlarında yapı ve kapasite oluşturulması**” gerektiğini öne sürmüştük.

Türkiye’nin Sorumluluğu Daha Fazla Değil mi?

Türkiye üst-orta gelirli gelişmekte olan bir ülke. Bir OECD üyesi, AB aday ülkesi ve G20 dönem başkanı olarak bu sınıfın da üst seviyelerinde yer alan bir ülke olan Türkiye’nin 2013 yılı toplam serağazı salımları (CO2 eşdeğeri) 1990 yılına göre %110,4 artış gösterdi. 1990 yılında kişi başı CO2 eşdeğer salımı 3,96 ton/kişi olarak hesaplanırken, bu değer 2013 yılında 6,04 ton/kişi olarak hesaplandı. Rakamın 2030 itibarıyla AB, ABD, Çin gibi devletleri geride bırakacağı hesaplanıyor (**Grafik 2**). Türkiye’nin iklim adaleti bağlamında sunduğu “tarihsel sorumluluğumuz çok az” ve “kalkınıyoruz, bir süre daha kirleteceğiz” argümanlarını temelsiz bırakan bu trend, gelişmekte olan dev ülkelerin dahi düşük karbonlu büyümeye yö-

neldiği yeni iklim rejiminde fosil yakıtı dayalı kalkınma modelini eleştirilerin ana noktası haline getiriyor. IMF verilerine göre **GSYH’nin yüzde %4,5’ni fosil yakıt teşviki olarak harcayan Türkiye** bu eleştirileri Paris ve 2020’ye giden süreçte göz ardı edemeyecek.

INDC Süreci Katılımcı ve Şeffaf mıydı?

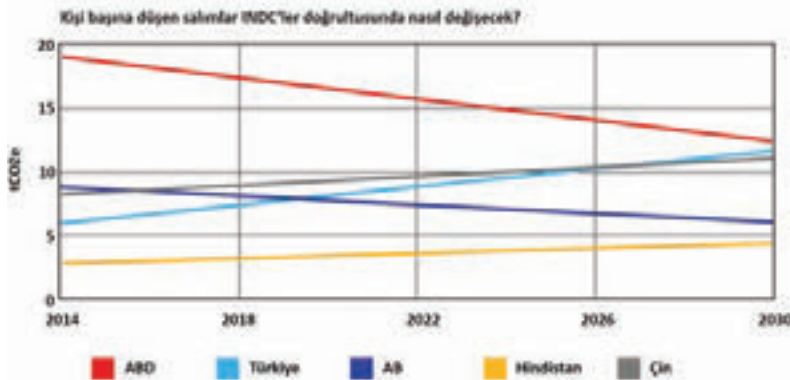
Türkiye’nin beyanında en çok dikkati çeken ve eleştiri alan cümlelerden birisi dokümanın oluşma sürecinin katılımcılığıyla ilgili: “(Doküman) katılımcı bir süreçle, çoklu paydaş toplantıları üzerinden ve bir yıl boyunca yürütülen analitik çalışmalar ışığında hazırlanmıştır”. Bilindiği üzere, İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu’nun (İDHYKK) yapısında özel sektör temsilcileri (TOBB, TÜSİAD, MÜSİAD) dışında sivil toplum örgütleri, düşünce kuruluşları ve üniversiteler temsil edilmiyor. Bu haliyle sürecin ne denli katılımcı yürümüş olabileceği en başından meçhul. Araştırma sürecinin gizli bir şekilde yürütülmesi de farklı bilimsel görüşlerin ve metodların sürece dahil olmasını engellediği için yoğun eleştiri aldı. Devletin bu gizlilik refleksinin ardında kuvvetle muhtemel iklim müzakerelerinde elindeki kartları diğer taraflarla önceden paylaşmak istemiyor oluşu yatıyor. Ancak iklim değişikliği gibi küresel bir sorun bağlamında çözüm üretecekseniz şeffaflık ve katılım olmazsa olmaz bileşenler. Aslında sadece Şili örneğine bakıldığında aradaki fark çarpıcı biçimde ortaya çıkıyor: **17 Aralık 2014’te taslak beyanını kamuoyu ile paylaşan Şili ilgili tüm paydaşlardan geribildirimler almış, alternatif senaryoları herkesin erişimine açık şekilde sunmuştu.**

Prof. Dr. Mehmet Emin Birpınar

Türkiye’nin INDC’si konu ile ilgilenen STK’lar ve bilim insanlarında hayal kırıklığı yarattı ve devletin iklim değişikliği meselesini sadece “ekonomik” açıdan korumacı bir bakışla ele aldığı yeniden tescillendi.

Grafik 2: Seçilmiş ülkeler için kişi başı serağazı salım trendleri

Kaynak: Yazar Türkiye trendini Carbon Brief’in Hindistan INDC analizinde kullanılan grafiklerle birleştirip yeniden üretmiştir.

Sonuç Yerine...

Özetle Türkiye’nin INDC’si konu ile ilgilenen STK’lar ve bilim in-

2023 yılı itibarıyla rüzgar enerjisi kurulu gücünün 20GW'a çıkarılması ve INDC'de belirtilen 2030 yılı itibarıyla 16GW'a çıkarma hedefleri birbiri ile açıkça çelişiyor veya daha da vahimi aşağı yönlü revize edilmiş.

sanlarında hayal kırıklığı yarattı ve devletin iklim değişikliği meselesini sadece "ekonomik" açıdan korumacı bir bakışla ele aldığını yeniden tescilledi. Bu gidişatı tersine ve Türkiye'nin avantajına çevirmek hâlâ mümkün. Politik irade olduğu takdirde sivil toplum ve bilim dünyası ortak çalışmaya hazır. Hatta halihazırda yapılmış çalışmalar var! **WWF Türkiye ve İstanbul Politikalar Merkezi**'nin Ekim ayında yayımladığı "**Türkiye için Düşük Karbonlu Kalkınma Yolları ve Öncelikleri**" raporu, Türkiye için bir başka INDC'nin mümkün olabileceğini müjdeledi. Özet olarak bulgular şunu söylüyor: Türkiye 2030 yılında karbon salımlarını, yüksek büyüme tahminleri içeren senaryoya göre %40, gerçekçi büyüme tahminine dayanan senaryoya göre ise %23 oranında azaltabilir. Üstelik bu hedeflere ulaşırken ekonomik büyümesinden belirgin bir taviz vermeden! Raporda bu doğrultuda bir dönüşümün başlatılması için üç politika tedbiri tanımlanıyor: (1) Karbon vergisi toplanması; (2) Bu vergilerin yenilenebilir yatırım fonu vasıtasıyla yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretmek için kullanılması; (3) Enerji verimliliğinde teknolojik gelişme ve piyasa şartlarına bağlı artışlar. Görüleceği üzere dışı kapalı tek bir çalışma yürütmek yerine alternatif çalışmaların ve işbirliklerinin sayısı arttıkça seçeneklerimiz de artıyor! Bu çalışmalara ek olarak Türkiye'de

Emisyon Azaltımı Ekonomiye Nasıl Etkiler?

Prof. Dr. Erinç Yeldan ve Doç. Dr. Ebru Voyvoda tarafından İstanbul Politikalar Merkezi (İPM) ve WWF-Türkiye işbirliğinde hazırlanan "**Türkiye için Düşük Karbonlu Kalkınma Yolları ve Öncelikleri**" raporu, Türkiye'nin yeni bir politikayla emisyon

azaltımı yapması halinde bu politikanın olası ekonomik etkilerini araştırdı. Bu konuyu araştıran ilk rapor olma özelliğini taşıyan araştırmadan öne çıkanlar şöyle:

- Raporda öncelikle Türkiye'nin büyüme senaryosu hesaplandı. Türkiye'nin resmi programında büyüme oranı %5 iken, rapor için hazırlanan "baz patika senaryosu"na göre %3,45'lik büyüme öngörüldü. Analizler, bu ikinci oran üzerinden yapıldı.
- Hazırlanan iklim politikası paketinde üç temel araç yer alıyor: Karbon vergisi; vergiden elde edilecek gelirin yenilenebilir kaynaklardan enerji üretimi için kullanılmasını sağlayacak yenilenebilir enerji yatırım fonu ve enerji verimliliği projeleri. Karbon vergisinin 2030

yılına geldiğinde GSYH'nin %1,2'si oranında toplanması öngörülüyor.

• Bu paket uygulandığı takdirde yıllık CO₂ emisyonları 2030'da baz patikanın %23, resmi politikaların %40 altında gerçekleşecek.

• İklim politikası paketi uygulanırsa, baz patika senaryosuna göre 2020'ye

kadar büyüme %0,7 daha düşük bir oranda gerçekleşecek. Ancak bu fark 2025 yılından sonra azalıyor, 2030'da tamamen ortadan kalkıyor. Dolayısıyla uzun vadede Türkiye ekonomisi kayıpsız büyürken yenilenebilir enerji kaynaklarıyla dönüşmüş bir ekonomi kimliği kazanıyor.

• Rapordan önemli bir uyarı: Analizin sonuçlarına göre erken harekete geçmek, Türkiye için kilit öneme sahip. Türkiye iklim politikası paketinde yer alan emisyon azaltımı tedbirlerini hayata geçirmeyi 2020 yılına kadar ertelerse, 2°C hedefi çerçevesindeki sorumluluğunu yerine getirmek için 2024 yılından sonra "eksi" büyüme oranlarıyla karşı karşıya kalabilir.

son yıllarda iklim bilimcilerinin sayısının ve ortak çalışmalarının arttığını görebiliyoruz. Örneğin, geçtiğimiz Nisan ayında Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi ve Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Araştırma ve Uygulama Merkezi (MURCIR) tarafından düzenlenen "**Özel Koşulların Ötesinde Türkiye ve Küresel İklim Değişikliği Politikaları**" başlıklı Genç Araştırmacılar Çalıştayı düzenlenmiş, Türkiye'de iklim bilimcileri arasında disiplinlerarası köprülerin temeli atılmıştı. Çalıştaya çıkan sonuç "özel koşulların ve mazeretlerin ötesine" geçilebileceği uzlaşısındı. Türkiye INDC'sini re-

vize ederken neden bu potansiyeli değerlendirmesin?

Evet, COP21'e haftalar kala eleştiriler, fırsatlar, yeni ufuklar bunlar... Türkiye çözüme ortak olmayı bir slogandan fazlası olarak görüyorsa iklim politikalarını dahil edici, katılımcı, şeffaf ve kapsayıcı şekilde yapmaktan başka şansı yok. Aksine ne zamanın ruhu, ne de yeni iklim rejimi izin verir. Zira mızrak çuvala sığmıyor. ○

Not: Türkiye'nin INDC belgesi çevirisine, belgeye dair bazı haber ve yorumlara şuradan topluca ulaşmanız mümkündür: <http://goo.gl/gS73A8>

“Sürdürülebilirlik Artık Önemli Bir Risk Yönetimi Aracı”

Türkiye’de iş dünyasının en önemli temsilcisi olan Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Başkanı Cansen Başaran Symes, COP21 öncesinde iş dünyasının konumunu, atılması gereken adımları ve Zirve’den beklentilerini EKOIQ’ya değerlendirdi.

COP21 özel sektör, kamu, sivil toplum gibi konunun farklı bileşenlerini bir araya getirecek. Türkiye de dahil olmak üzere 155 ülke seragazi emisyonlarının azaltılmasına yönelik ulusal katkılarını sundu. Bu gelişmeler ışığında Türkiye iş dünyasının konumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

İklim değişikliğiyle mücadele konusu gerek dünya gerekse ülke gündeminde artan ölçüde öne çıkan bir konu haline geldi. COP21’e yönelik beklentiler ise, gerek hükümetler, gerek iş dünyası, gerekse sivil toplum nezdinde konuya verilen önemi daha da artırdı. Bu çerçevede, tüm iş dünyası örgütleri gibi TÜSİAD olarak konuyla ilgili gelişmeleri yakından takip ediyor ve ülkemizin tutumunun belirlenmesine yönelik çalışmalarla azami ölçüde katkı sağlamaya gayret ediyoruz. İş dünyası, iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında öngörülen tedbirlerin uygulayıcıları arasında olması dolayısıyla kritik bir role sahip. **Etkin bir mücadele ise ancak doğru tanımlanmış tedbirlerin uygulanmasıyla mümkün olabilir.** Bu itibarla, ulusal katkının hazırlanması, taslak müzakere metnine ilişkin ülke tutumunun belirlenmesi ve ortaya çıkacak anlaşma kapsamında alınacak sorumlulukların yerine getirilmesine yönelik süreçte atılacak adımlar belirlenirken özel sektör ile işbirliği yapılmasını ve bu süreçte rol almayı son derece önemli görüyoruz.

TÜSİAD’ın bu konuda ne gibi çalışmaları var?

Ekonomik faaliyetlerin çevresel kaygıları dikkate alan bir anlayışla sürdürülmesi TÜSİAD’ın en önemli çalışma prensiplerinden birisi. Kuruluşumuzun 40. yılında yayınladığımız **Vizyon 2050** belgesi merkezine sürdürülebilir kalkınmayı alarak bu anlayışımızı uzun dönemli olarak perçinledi. Bu anlayışın doğal bir süreci olarak, son seçilen Yönetim Kurulumuzun ana çalışma alanlarından birisi sürdürülebilir kalkınma olarak belirlendi. Bu çerçevedeki faaliyetlerimizi planlamak amacıyla üyelerimizi bir araya getiren bir yuvarlak masa yapılanması oluşturuldu. Sürdürülebilir kalkınmayı odak noktalarından biri olarak belirleyen bir kurum için kuşkusuz iklim değişikliği ile mücadele yönündeki çabalar da en ağırlıklı çalışma konularından biri oluyor. Bu doğrultuda **Çevre ve İklim Değişikliği Çalışma Grubumuz** bünyesinde uluslararası iklim değişikliği müzakereleri kapsamındaki gelişmelerin yanı sıra ulusal mevzuattaki gelişmeler de takip ediliyor ve bu konulara ilişkin görüş oluşturuluyor. İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu Üyesi (İDHYKK) olan TÜSİAD, ulusal katkı metninin oluşturulmasına yönelik hazırlıklar ve COP21’de imzalanması beklenen anlaşmaya yönelik müzakere metnine ilişkin ülke tutumumuzun oluşturulması da dahil olmak üzere söz konusu Kurul

bünyesinde yürütülen çalışmalara katkı sağlıyor. Bunun yanı sıra TÜSİAD olarak her yıl, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferanslarına katılıyor ve bu konferansların sonuçlarını kamuoyuna açık toplantılar kapsamında da ele alıyoruz. Bu yıl 9 Ocak’ta REC Türkiye ve E3G ile işbirliği içinde düzenlediğimiz **“İklim Değişikliği ile Mücadelede Yeni Rejime Doğru: Lima’dan İpuçları”** başlıklı etkinlik de bunlardan biriydi.

Sürdürülebilir büyümenin şirketlerin kârlılığını azaltacağı yönündeki tartışmalara TÜSİAD olarak nasıl bakıyorsunuz?

İş dünyası, küresel çapta sürdürülebilirliği sadece **“dünyaya ve doğaya saygılı olma”** noktasından daha ileri bir noktaya getirdi. Sürdürülebilirlik artık önemli bir risk yönetimi aracı olarak algılanıyor. Sürdürülebilir kalkınma da finansal, teknik ve

insan kaynağına ilişkin konularda bütüncül bir risk yönetimi anlayışını öngörüyor. Örneğin, çevresel lisansları taşımayan, iş güvenliği standartlarını yerine getirmeyen özel sektör aktörlerinin sürdürülebilir iş modellerine sahip olmaları mümkün değil. Bu işletmelere yapılan yatırımların veya verilen kredilerin de karşılığının elde edilmesini beklemek yanlış olur. Yatırım ortamının elverişliliğini sadece yasal düzenlemelerle veya nakit akışıyla doğru orantılı algılayamayız. Toplumsal ve çevresel etkenlerin sahip oldukları rol her geçen gün daha bariz hissediliyor. Bu sebeple özel sektörün sürdürülebilir kalkınmaya yapacağı katkı, kendi iş alanının sürdürülebilirliğine yapılmış katkılar olacaktır.

Türkiye Ulusal Katkı'sını bir süre önce açıkladı. Sürecini ve beyanı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çalışmalar, İDHYKK bünyesinde, ilgili kamu kurumları tarafından özel sektörün katılımıyla yürütüldü. Bu çerçevede yürütülen çalışmaları yakından takip ettik ve azami ölçüde katkı sağlamaya çalıştık.

Ulusal katkımızın belirlenmesinde ve bu katkının yerine getirilmesi sürecinde bütüncül bir politika izlenebilmesi adına uzun vadeli öngörülerin dikkate alınmasını önemli gördüğümüzü belirttik. 1 Ekim'de BM Sekreteryasına iletilen "Niyet Edilen Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkı (INDC)" belgesinde seragazi emisyon azaltımı hedefinin yerine getirilmesine yönelik bir dizi tedbirin ortaya konduğunu görüyoruz. Bir kısmı çeşitli alanlardaki strateji belgeleri ve eylem planlarıyla paralel, bir kısmı ise şimdiye kadar yayınlanmış herhangi bir belgede yer almayan bu tedbirlerin tümünün, uygulamanın etkinliği ve öngörülebilirlik açısından, İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı, Enerji Verimliliği Eylem Planı, Öncelikli Dönüşüm Programları ve Eylem Planları da

“Paris'ten net sinyaller ortaya koyan, gerçekçi bir anlaşma çıkmasını ve bu anlaşmanın ulusal düzeyde uygulanmasına ilişkin planlama sürecinin daha katılımcı bir biçimde işletilmesini bekliyoruz”

dahil olmak üzere ilgili planlama dokümanlarıyla bütünleştirilmesine ihtiyaç var. Ayrıca, bu tedbirlerin önemli bir bölümünün genel nitelikte olduğunu, somut hedeflere ulaşılabilmesi için netleştirilmesi ve ayrıntılandırılması gereken yönleri olduğunu düşünüyoruz.

Bu çerçevede, sektörel düzeyde atılacak adımların somut tedbirleri içerecek biçimde belirlenmesinde iş dünyasıyla işbirliği içinde olunmasını da yine etkin bir uygulama için son derece önemli görüyoruz. Bütün bu tedbirlerin hayata geçirilmesinde kritik rol oynayan bir diğer unsur ise finansman. Bu nedenle, Türkiye'nin 2020 sonrasına yönelik yeni iklim değişikliği rejiminde gelişmekte olan ülkelere tanınacak finansal yardım, teknoloji transferi ve esneklik mekanizmalarından faydalanmasının hayati olduğunu düşünüyoruz.

Ülkemizin 2020 yılı sonrasına yönelik iklim değişikliğiyle mücadele kapsamındaki ulusal katkısına hizmet edecek düzenlemelerin belirlenmesi ve bu çerçevede sürdürülebilir kalkınmanın tesisi amacı doğrultusunda bütüncül bir ülke politikası-

na ihtiyaç duyulduğu görüşünü taşıyoruz. Öngörülebilirliğin tesisi için, bu politikanın, kurumlar üstü bir uygulama sorumluluğunda kabul edilmesi ve tüm ilgili kurumların politikalarını bu çerçevede belirlemesini gerekli görüyoruz.

COP21 yolunda küresel iş dünyasının yaklaşımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Türkiye ile karşılaştırıldığında ne gibi benzerlikler, farklılıklar gözlemliyorsunuz?

TÜSİAD'ın da üyesi bulunduğu Business Europe, OECD BIAC, BizMEF gibi kuruluşlar, iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin tesis edilebilmesi için ihtiyaç duyulan iktisadi dönüşümün, doğru hukuki ve finansal yönlendirmeler neticesinde mümkün olabileceğine vurgu yapıyor. Bu konulardaki görüşlerimiz önemli benzerlikler gösteriyor. Söz konusu yönlendirmeyi sağlayacak uzun vadeli adımların tesis edilmesinde ülkelerin değişen koşullarının dikkate alınması ve bu sürecin özel sektörün katılımıyla yürütülmesi son derece önemli.

COP21'den dünya ve Türkiye adına beklentileriniz nelerdir?

İklim değişikliğine uyum ve iklim değişikliğiyle mücadele ekonomide köklü bir dönüşümü gerektiriyor. Bu dönüşümün en önemli aktörü olarak özel sektör, gerekli yatırımları gerçekleştirebilmek için öngörülebilirliğe, desteğe ve zamana ihtiyaç duyuyor. Bu noktada Paris'ten net sinyaller ortaya koyan, gerçekçi bir anlaşma çıkmasını ve bu anlaşmanın ulusal düzeyde uygulanmasına ilişkin planlama sürecinin daha katılımcı bir biçimde işletilmesini bekliyoruz. İmzalanacak anlaşmanın ülkelerin ulusal şartlarını dikkate alan, gerçekçi ve uygulanabilir bir metin olmasının yanı sıra uygulamaya yönelik araçları etkili bir şekilde tarif etmesini de önemli görüyoruz. ○

Türkiye İklim Konusunda Ciddiye Alınabilir mi?

ABD’li gazeteci Lisa Friedman, iklim haberleri konusunda önemli bir haber kaynağı olan ClimateWire sitesinin Paris Zirvesi öncesi gelişmekte olan altı ülkeye dair hazırladığı Greater Expectations dosyası kapsamında Türkiye’nin yenilenebilir enerji politikasını ele aldı. Geçen sayıda EKOIQ için bir gözlem yazısı kaleme alan Friedman, çevirisini yayımladığımız bu makalesinde ise Paris öncesi Türkiye’nin iklim performansını değerlendiriyor ve “80 yeni termik santral açmayı planlayan bir ülke iklim değişimi konusunda ciddiye alınabilir mi?” diye soruyor.

 Lisa FRIEDMAN

 Zeynep Heyzen ATEŞ

E5’te giderken uzakta bu tarihi şehrin beton gökdelenleri ve Osmanlı mimarisi kubbeleleriyle camiler görünüyor. Gelecek, ufukta ışılıyor.

Gösterişli lüks siteler ve alışveriş merkezleri yeni modern mahalleleri ele geçirmiş. Turuncu inşaat makineleri yolların kenarına yerleşmiş, yükselen şehrin bitmek bilmeyen inşaatlarını besliyor. İstanbul’un büyümesini ve dolay-

sıyla ülkenin ekonomik merkezi olduğu için genel olarak Türkiye’nin kalkınmasını kömür sağlıyor. Enerji tüketimindeki büyümeyle dünyada Çin’den sonra ikinci sırada gelen Türkiye, yüksek oranda Rus ve İran petrolüne ve doğalgazına bağımlı. Ülke, Avrupa ve Asya arasındaki konumunun avantajlarından yararlanıp enerji koridoru olmaya çalışsa da hükümet geleceğe enerji kaynağı sunmak için kömüre de ciddi mik-

tarda yatırım yapıyor.

Türkiye’den bir enerji danışmanlığı firmasına göre, Türk hükümeti önümüzdeki dört yılda kömür santrali kapasitesini ikiye katlamayı planlıyor. Böylece Türkiye, dünyada fosil yakıtlara en fazla yatırım yapan üçüncü ülke olacak. **80 termik santral planı, mevcut 22 kömür santralının sayısını beşe katlayacak.**

1998-2010 arası üç cumhurbaşkanına danışmanlık yapan Kadir Has

Üniversitesi'nden **Volkan Ediger**, "Ülkede var olan yegane doğal kaynak bu" diyor. Türkiye'nin tükettiği enerjinin dörtte birini ürettiğine ve yıllık 60 milyar dolarla, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın önemli bir miktarının enerji ithalatına harcandığına dikkat çekiyor. Ediger "Bu durum önümüzdeki yüzyıl için sürdürülebilir değil. Türkiye'deki enerji talebi konusunda bir numaralı öncelik bağımsız enerji kaynakları bulmak. Bu, Türkiye için çok önemli bir mesele. Geri kalan her şeyden daha önemli. İklim değişikliğinden, çevreden, her şeyden önemli" diyor.

İklim Değişikliği Vurgusu Duymuyoruz

Hükümet liderleri de aynı şekilde düşünüyor gibi görünüyor. Resmi kaynaklara göre Türkiye'nin salımı 1990 ile 2013 arasında %110 gibi şoke edici bir oranda artmış. Bu tüketim büyük ölçüde enerji sektöründen, özellikle de çimento üretiminden kaynaklanıyor. **Climate Action Tracker**'daki (İklim Eylemleri Takibi) araştırmacılar 2030'a kadar Türkiye'nin karbon kirliliğinin %134 artacağını öngörüyorlar.

Bu, aralık ayında Paris'te imzalanan yeni küresel değişim anlaşmasıyla veya gelişmiş ülkelerin yüzyıl sonuna dek dünya enerji sistemlerini karbondan arındırma arzusuyla tutarlı değil. Yeni anlaşma kapsamında tüm ülkelerin, özellikle de Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomilerin sera gazı salımlarını azaltacak önlemleri duyurması bekleniyor.

Paris'ten kısa süre önce Antalya'da yapılacak G-20 toplantısı da hesaba katılınca, Türkiye iklim değişikliğiyle ilgili sorumluluklarını ciddiye aldığını göstermek için baskı altında olacak. Ama çevre eylemcileri pek iyimser olmadıklarını dile getiriyorlar.

WWF Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) İletişim Müdürü **Özgür Gürbüz**, "Türk hükümeti iklim değişikliğini asla hükümet programı-

Fotoğraf: Atilla Süzer

Fotoğraf: Lisa Friedman

Üstte, Türkiye'deki inşaat patlaması emisyonlardaki hızlı artışın nedenlerinden. Devletse artış yavaşlatmak için hiçbir adım atacakmış gibi gözüküyor.

Solda, bir Yeniköy sakini, üçüncü havalimanı inşaatları kapsamında doldurulan "açık ocak" kömür madenlerini gösteriyor.

na almıyor. İklim değişimini ülkeye değil, politik duruşlarına bir tehdit olarak görüyorlar" diyor. Gürbüz sözlerine şöyle devam ediyor: "Otoyol, köprü, mega projeler inşa etmek istiyorlar. Tüm seçim vaatleri fosil yakıtlara dayanıyor. İklim değişikliği ya da toplulaşmaya yönelik vurgular duymuyoruz. Bundan yirmi yıl sonra insanlar Türkiye'ye bakıp 'Şimdi ne yapacaksınız? Yeni açtığımız kömür madenlerini kapayacak mısınız' diyecekler" şeklinde konuşuyor.

Çoğu çevre eylemcisi, Türkiye'nin, bırakın dünyayı karbondan arındırmakla ilgili yükümlülüklerini ciddiye almayı, ülkeye yönelik yasal düzenlemeler uygulanmadan önce olabildiğince fazla kömür çıkarmayı planladığını söylüyor. Türk enerji araştırmacılarından biri, "Türk zihniyeti bu. Sarı ışık gördüğümüzde yavaşlayacağımıza gaza basıyoruz" diye özetliyor durumu.

Havaalanları, Köprüler ve "Katledilen" Bir Orman

Türkiye'nin sınır tanımayan kalkınmasına dair tartışmaları, belki de İstanbul'un Avrupa yakasına inşa edilmesi planlanan üçüncü havalimanının yerinden daha iyi açıklanan başka bir örnek yok. Dünyanın üçüncü en büyük havalimanı olacağı açıklanan 3500 hektarlık alan, çoktan ağaçlardan arındırıldı.

Havalimanının, üçüncü köprüünün ve İstanbul'un kuzey ormanlarının ortasından geçecek yeni bir otoyolun yapılmaması için mücadele veren Kuzey Ormanları Savunması'ndan **Onur Akgül**, ağaçların kesildiği bölgeyi "açık bir yara" olarak tanımlıyor ve "Tüm ormanı katlettiler" diyor.

Bazı köylüler onunla hemfikir. 53 yaşındaki Hayri Koyuncu, Yeniköy'ün etrafındaki yakında havalimanı olacak çayırları işaret

ediyor. Söylediğine göre 1924'ten beri ailece İstanbul'un Karadeniz bölgesinde yaşıyor, hayvancılıkla geçimlerini sağlıyorlar. "Geçmişte İstanbul'da satılan fasulye ve diğer sebzeler burada yetiştirilirdi. İneklerimiz ve küçükbaş hayvanlarımız vardı. Mutluyduk. Bu köy kendi başının çaresine bakıyordu" diyor Koyuncu, "Bana kalırsa havalimanı inşa edilirse köylülerin özgürlüğü ortadan kalkacak. Çünkü birinin özgür olabilmesi için hayatta kalmasına yetecek kaynaklara sahip olması gerekir" diye devam ediyor. İstanbullu taksi şoförü Hamdi Akyüz ise daha fazla mega-proje görmek istediğini dile getiriyor. İstanbul'un ünlü trafiğinde saatler geçiren Akyüz "Bu kadarı yetmez. Üçüncü köprü bile yetmez. Dört, beş köprü lazım bize" diyor.

Havalimanını inşa etmekle görevlendirilen beş şirketten biri olan Mapa İnşaat ve Ticaret A.Ş. İş Geliştirme Müdürü **Özcan Ömüral**, Türkiye'nin, Batı ülkelerinin ormanları kesip termik santraller inşa ederek elde ettikleri refah seviyesine ulaşmayı hak ettiğini dile getiriyor. Çoğu Türk gibi o da Türkiye ekonomisi tam şahlanırken ülkesine getirilen bu eleştirileri şüpheyle karşıyor: "Türkiye gelişmekte olan bir ülke ve altyapıya ihtiyacı var. Şehir büyümek zorunda ve siz de yeni yerler inşa etmek zorundasınız. Bana göre yeni kuralları gelişmekte olan ülkelerdeki sanayileşmeyi kontrol altına almak için getiriyorlar."

"Özel Koşullar"ın Arkasına Saklanan Bir Ülke

Uluslararası iklim değişikliği görüşmelerinde Türkiye kendine özgü ve kimi zaman izole bir rol oynuyor. 1997'de imzalanan Kyoto Protokolü ülkeleri iki kategoriye ayırdı: -Sanayileşmiş olanlar veya Ek-A denilen, karbon salımında azaltıma gitmesi zorunlu ülkeler ve gelişmekte olan ve o dönem için paçayı

Fotoğraf: Wikipedia

kurtaran "Ek-A olmayan" ülkeler. **Türkiye her nasılsa iki gruba birden girdi!**

Türk yetkililer bunun basit bir evrak hatası olduğunu söylüyor. Ancak kimileri, ülkenin müzakere masasına yolladığı yetkililerin hazırlıksız gelmelerinden ve gelişmiş ülkeler arasına girmenin ülkenin çıkarlarına daha uygun olacağını varsaymalarından kaynaklandığını belirtiyor. Liderler bu tercihle gelen sorumlulukları anladıkları anda geri adım atmaya denerdiler. **Sonraki yıllarda Türkiye'nin tek bir hedefi vardı: Ek-A listesinden çıkmak.** 2001 yılında bunu başardı ve "özel koşulları" kabul edildi. O gün bugündür, analistlerin yorumlarına bakılırsa, ülke dikkat çekmemeye özen gösteriyor.

Hükümet iklim görüşmelerindeki çetin konuların çözümünde nadiren önerilerde bulunuyor. En son öneri sunumu 2013'teydi. **Türk delegeler genelde müzakere görüşmeleri sonrası ülkelere ilk dönenler arasında yer alıyor.** Lima'daki son

görüşmelerde Türkiye'nin yaptığı tek kayda değer müdahale, başmüzakerecinin "Görüşmelerin saat 17:00'yi geçmesi halinde uygulayacağı veto tehdidi" ile gerçekleşti. Çevre grubu **350.org**'dan **Mahir Ilgaz**, "Ses çıkarmazsak belki kimse bizi fark etmez. Pozisyonumuzun bu olduğunu düşünüyorum" diyor. Türkiye delegasyonu ile yapmaya çalıştığımız görüşme girişimleriyse sonuçsuz kaldı.

İngiltere merkezli düşünce kuruluşu **E3G**'de bir iklim diplomasisi projesine başkanlık eden **Liz Gallagher**, Türkiye'nin BM görüşmelerinde ne bu konuda taviz vermeyen ülkelerle, ne gelişmiş ülkelerle ne de aynı bölgeyi paylaştığı komşularıyla yan yana durduğunu açıklıyor. Gallagher, "İklim pazarlıklarında Türkiye'yi sınıflandırmak zor. Kendi başlarına gibiler. **Bazı yönlerden Rusya'ya dönüşüyor, gitgide daha inatçı oluyor.** Jeopolitik açıdansa dünyanın geri kalanının kendisi hakkında ne düşündüğüne aldırmıyor" diyor. Gallagher şöyle devam

Bir taksî sürücüsü “Üçüncü köprü bile yetmez. Bize dördüncü, beşinci köprü lazım” diyor. Çevrecilerse benzer mega-projelerin daha çok kirlilik yarattığını söylüyor.

ediyor: “G-20’de sahneye çıkmak, iklim değişikliğini konuşmak zorunda kalacaklar. Ama dürüst olmak gerekirse söyleyecek hiçbir şeyleri yok.”

Yol Var, Ya İrade?

Yine de Türkiye temiz enerji konusunda hiçbir şey yapmamış değil. Hükümet 2010 yılında temiz enerji kullanımını tarife garantisi teşvikleriyle 2030’da %30’a çıkarmayı hedefleyen bir yenilenebilir enerji yasası geçirdi. Başka bir enerji planında ise birincil enerji yoğunluğunu 2023 yılında, 2008’in %20 altına indirmek hedefleniyordu.

Çevreci gruplar yenilenebilir enerjinin zaten %29’u bulunduğunu söyleyerek hedefin önemsizliğini vurguluyor. Ayrıca hükümetin güneş ve rüzgar enerjileri için lisanslara sınırlamalar getirirken kömüre yasal ve finansal teşvik verdiğinin de altını çiziyorlar.

Ancak Türkiye’de **Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)** ile çalışan **Adonai Herrera-Martinez** hükümetin küçük enerji şirketlerini

E3G’de bir iklim diplomasisi projesine başkanlık eden Liz Gallagher: “İklim pazarlıklarında Türkiye’yi sınıflandırmak zor. Kendi başlarına gibiler. Bazı yönlerden Rusya’ya dönüşüyor, gitgide daha inatçı oluyor. Jeopolitik açıdansa dünyanın geri kalanının kendisi hakkında ne düşündüğüne aldırmıyor”.

ve enerji yeterlilik projelerini desteklemek için kredi sağlayan bir sürdürülebilir enerji girişimiyle çalışmaya çok istekli olduğunu dile getiriyor. **Eurosolar Türkiye Bölümü Başkanı Tanay Sıdkı Uyar** ise ülkenin 2023’e kadar %100 yenilenebilir enerjiye geçebileceğinden emin. Uyar, “Türkiye Kaliforniya’dan bile önce %100 yenilenebilir enerjiye geçebilir. Bu mümkün. Yenilenebilir enerji teknolojileri gelişti ve fosil yakıtlarla rekabet edecek aşamaya geldi” diyor.

Ama o noktaya ulaşmak, ilerleyen yıllarda hükümetin ne gibi politikalar uygulayacağına ve Paris hedefine bağlı. **Çevreciler, Türkiye’nin emisyonunun doruk noktaya ulaşacağı yılı belirlemesini istiyordu ama hükümet Paris bildirisinde 2030’a kadar salımı %21 oranına “kadar” azaltmayı hedeflediğini açıklayınca bu umutlar söndü.**

Aktivistler bu hedefin 2030’a kadar Türkiye’nin karbon salımının kişi başı 11 tona yükselmesi anlamına geleceğini hesapladı. Bu %116 civarı bir artış demek. Özgür Gürbüz attığı tweet’te bu beyanın “hiçbir şey önermediğini” kaydetti.

Uluslararası Enerji Ekonomisi Birliği’nin (IAEE) sıradaki başkanı olarak seçilen ve Türkiye’nin Paris beyanı için bir model hazırlama projesine başkanlık eden **Gürkan Kumbaroğlu**, Türkiye’nin hâlâ iklim değişikliğine karşı üretilecek küresel çözümün parçası olabileceği umudunu dile getiriyor. Ama bunun olabilmesi için de kömürü sahiplenmeyi bırakması ve temiz enerjilerin önündeki engelleri kaldırması gerektiğini kaydediyor.

“Türkiye’nin yenilenebilir enerji po-

tansiyeli Avrupa ülkelerinden yüksek. Enerji verimliliğinden rüzgar ve güneş enerjilerine, Türkiye’de işlenmeyi bekleyen ciddi bir potansiyel var” diyen Kumbaroğlu sorunlarla ilgili olarak da “Şu anda çatınıza güneş paneli koymak isteseyiz zorlu bir bürokratik mücadeleye girmek zorundasınız. Evinize yeni bir kat inşa ediyormuş gibi izin almanız gerek” diyor.

2025’e kadar enerji yoğunluğu artışının radikal biçimde değişmesini, Avrupa ülkelerine benzer oranlara gelmesini ve yenilenebilir enerjinin büyük bölümünün bir karbon fiyatlandırılmasıyla kesin olarak belirlenmesini istediğini kaydeden **Tanay Sıdkı Uyar**, “Türkiye eğer yenilenebilir enerji yolunu seçerse Ortadoğu ülkelerine örnek olabilir” diyor.

WWF’ten Gürbüz, eylemcilerin Türkiye’de hakim olan “haksız bir yükün altına sokulmak istendiği” söylemiyle savaştığını gerektiğini söyledi. Gürbüz “Bence bu bilinçli bir yanlış anlaşılma. Biz Türkiye’den dünyayı kurtarmasını beklemiyoruz. Her ülkenin kendine düşeni yapmasını istiyoruz. Herkes evinin önünü süpürürse sokaklar tertemiz olur” diyor. ○

Not: Orijinal makale Environment & Energy Publishing LLC’nin (E&E) yayını ClimateWire tarafından hazırlanan Greater Expectations (Daha Büyük Beklentiler) dosyası kapsamında yayımlandı. Dosya, her ülkenin karbon emisyonlarını azaltmasını isteyen bir dünya karşısında gelişmekte olan ülkelerdeki temel gerçeklikleri ortaya çıkarıyor. E&E, ABD ve dünyadaki enerji ve çevre politikalarına dair günlük haber konusunda önde gelen kaynaklardan biri. www.eenews.net Dosya için: http://www.eenews.net/special_reports/greater_expectations

“Paris, Sürdürülebilir Kalkınmada Yeni Bir Dönemi Başlatacak”

“Sürdürülebilir ve kapsamlı küresel ekonomi” vizyonuyla iş dünyasına ortak bir kalkınma kültürü oluşturmak üzere yıllardır önemli çalışmalar yürüten UN Global Compact’ın Ulusal Ağlar Danışma Kurulu Başkanı ve Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Yılmaz Argüden’e COP21 Zirvesi ile ilgili hazırlıklarını ve beklentilerini sorduk...

Global Compact’ın COP21 Zirvesi yolundaki hazırlıkları hakkında bilgi verebilir misiniz?

Aralık ayında Paris’te yapılacak BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 21. Taraflar Konferansı (COP21) uluslararası boyutta önem taşıyor. 40 binden fazla paydaşın katılacağı bu konferans kapsamında iklim değişikliğiyle etkin şekilde mücadele etmemizi, düşük karbon ekonomisi ve toplumu oluşturmamıza yardım edecek **kanunen bağlayıcı küresel bir sözleşmeye varılması** hedefleniyor. İklim değişikliği ciddi çevresel ve sosyo-ekonomik sonuçlara yol açabilecek, hatta ülkelerin güvenliğini tehdit edebilecek boyutta, çok yönlü ve karmaşık bir sorun. Bu nedenle, iklim değişikliğinin etkilerinin gelecek nesillerin yaşamını tehdit eden en önemli sorun olduğunun bilinciyle hareket etmeliyiz. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli Dördüncü Değerlendirme Raporu’na göre Türkiye, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden en çok etkilenecek bölgeler arasında bulunan Akdeniz Havzası’nda yer alıyor.

Bildiğiniz gibi UN Global Compact’ın 10 ilkesi, “**insan hakla-**

rı”, “**çalışma standartları**”, “**çevre**” ve “**yolsuzlukla mücadele**” şeklinde belirlenmiş dört ana başlıkta, evrensel olarak kabul görmüş dört bildirgeden yola çıkılarak oluşturuldu. Çevre ilkelerinin belirlenmesinde 1992 BM Çevre ve Kalkınma Rio Deklarasyonu temel alındı.

Global Compact Türkiye olarak, Global Compact bünyesinde yer alan uluslararası girişim ve platformlarda aktif rol alıyoruz. Bunlar arasında, İklim Özen Göstermek (**Caring for Climate**), Herkes için Sürdürülebilir Enerji (**SE4ALL**) ve Gıda ve Tarım İş İlkeleri (**Food and Agriculture Business Principles**) bulunuyor. Global Compact Türkiye, Sürdürülebilir Tarım İlkeleri’nin oluşturulma sürecine aktif olarak katıldı ve ilkelerin uygulama süreci için seçilen dokuz pilot ülke arasında yer aldı. Ulusal Ağ olarak, İlkeler’in tanıtılması ve Türkiye Entegre Edilmiş Sürdürülebilir Tarım Gıda Programı’nın yürütülmesine destek veriyoruz.

Herkes için Sürdürülebilir Enerji Girişimi’nin “**İş Dünyası için Fırsatlar**” raporu Türkiye tanıtımında da diğer paydaşlarla beraber rol aldık. Düzenlenen seminerde, her bireyin

modern enerji hizmetlerine erişimine, enerji verimliliğinde küresel gelişme oranının ve küresel enerji tüketiminde yenilenebilir enerji kaynaklarının payının iki katına çıkarılmasına yönelik çağrılar yapıldı.

İş dünyası ve sivil toplumun çevre konusundaki sorumluluklarının bilinciyle, Global Compact Türkiye olarak, 2015 yılında gündemimizde sürdürülebilir kalkınma, su yönetimi, arazi bozulması gibi konuları dahil etmiş, bu alandaki çalışmalarımızı artırmış bulunuyoruz.

Aralık ayında gerçekleşecek **İklim Özen Gösterme Girişiminin (C4C)** yıllık toplantısında tüm bu konular Global Compact genel merkezi ve ulusal ağ temsilcileriyle masaya yatırılacak.

Paris’te imzalanacak kararlı ve iddialı bir küresel iklim anlaşmasının sürdürülebilir kalkınma için yeni bir dönemin başlangıcı niteliğinde olacağına inanıyor ve bu girişimi destekliyoruz.

Gündeme getireceğiniz konular hangileri olacak?

Global Compact Türkiye olarak misyonumuz Türkiye’de ve uluslararası düzeyde, özel sektör ve

diğer sosyal paydaşlarla işbirlikleri yaparak sürdürülebilir ve kapsayıcı bir küresel ekonominin sağlanmasına destek olmak; vizyonumuz ise “Sorumlu kurumsal vatandaşlık ve sürdürülebilir kurumlar” kavramının Türkiye’de yaygınlaşmasını sağlamak üzere geliştirdiği strateji ve yaklaşımlarla, dünyada öncü ve örnek olmak.

Özellikle kapsayıcı ve sürdürülebilir büyüme, sürdürülebilirlik uygulamalarının bankacılık ve finans sektöründe yaygınlaştırılması, tedarik zincirinde sürdürülebilirlik, gıda güvenliği ve sürdürülebilir tarım konularına önem veriyoruz. Bu konuda geliştirdiğimiz **Çarpan Etkili İşbirliği Stratejisi** diğer ulusal ağlar tarafından da örnek uygulama olarak kabul ediliyor.

Bu konuların yanı sıra, çevresel kalkınma hedeflerine ulaşma yolunda yürütülecek çalışmaları destekleyecek uygun politika ortamının hazırlanması çok önemli. İyi yönetim konusuna bu kapsamda gereken önem verilmeli.

İklim değişikliği ve karşılaştığımız problemler, tüm insanlığın sorunudur. İklim düzensizliklerine çözüm bulma konusunda hükümetlerin yanı sıra özel sektör, sivil toplum ve akademi dünyası da sorumluluk almalı ve harekete geçmelidir. Kolektif gücün önemine inanarak, farklı paydaş gruplarını buluşturan, Türkiye’nin en geniş sürdürülebilirlik ağı Global Compact Türkiye olarak ortak hareketin önemi ve gerekliliğini de özellikle vurgulamak isterim. İşbirlikleri karşılıklı güven gerektirir. Güven ise iyi yönetişimin özü ve sürdürülebilir kalkınmanın da temelidir. **“Paydaşlarını koruyan, işini korur”** anlayışını içselleştirerek dünyanın en kapsayıcı sürdürülebilirlik platformu olan UN Global Compact’ın, sahip olduğu çok paydaşlı yapısıyla kamuoyunda farkındalık yaratılması ve etkili işbirlikleri oluşturulması konuların-

“İklim değişikliği ve karşılaştığımız problemler, tüm insanlığın sorunudur. İklim düzensizliklerine çözüm bulma konusunda hükümetlerin yanı sıra özel sektör, sivil toplum, akademi dünyası da sorumluluk almalı ve harekete geçmelidir”

da öncü rol alacağını düşünüyoruz. Hepimiz aynı gemideyiz...

Türkiye’de özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplumun Paris Zirvesi yolunda yaptığı çalışmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

2015 yılı boyunca tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de COP21 Konferansı’nda tartışılacak konular ve çözüm önerileri üzerine çeşitli toplantılar düzenlendi. Bu toplantılarda özel sektörün yanı sıra sivil toplum, kamu, akademi temsilcileri de yer aldı.

Mayıs ayında düzenlenen Uluslararası İklim Değişikliği Müzakereleri ve Niyet Edilen Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkıları Toplantısı’nda Paris’te kabul edilecek 2015 İklim Anlaşması Taslak Müzakere Metni ve 2015 İklim Anlaşması’na yönelik Türkiye’nin ulusal olarak niyet ettiği katkılar tartışıldı. Söz konusu toplantıda ortaya konan görüşlerin BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi toplantılarında müzakerelerin etkin bir şekilde yapılmasına katkı sağlayacağını düşünüyoruz. **Türkiye, G20 Başkanlığını yürüttüğü bu dönemde, iklim değişikliği meselesini daha fazla gündemine almalı ve BM üyesi ülkeler arasında uzlaşma sağlanması yolunda üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmelidir.**

Ulusal Katkı’sını (INDC) henüz açıklayan Türkiye’nin taahhütlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bunların gerçekleştirilmesini kolaylaştıracak ya da engelleyebilecek faktörler neler olabilir sizce?

Türkiye ekonomik büyüklüğü çeşitli kriterlere göre dünya ekonomisinin %1’ini aşıyor. Buna karşın karbon salımlarının %0,7’si Türkiye’den kaynaklanıyor ve bunun %70’i ise enerji sektörü kaynaklı. Hepimiz aynı dünyada yaşıyoruz ve dünyanın sağlığı ortak bir sorumluluk. Bu nedenle, 2030’a kadar Türkiye’nin de %21’lik iyileştirme hedefini olumlu bir adım olarak görüyoruz. Ancak sadece hedef belirlemek yeterli olmaz. Bu hedefe nasıl ulaşılacağı konusu da net bir şekilde, ilgili politika önerileri ve uyum için gereken yatırımların finansmanı konularını da içerecek şekilde tüm paydaşların katılımıyla en kısa zamanda belirlenmelidir. Ayrıca, her sene uygulama sonuçları gözden geçirilerek uygulanan politikalarda gerekli geliştirmeleri de gecikmeden hayata geçirmenin önemli olduğunu düşünüyoruz.

COP21 Zirvesi’nden hem dünya hem de Türkiye adına beklentileriniz nelerdir?

İklim değişikliğine neden olan sera gazı salımlarının azaltılması ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında uluslararası işbirliğinin önemini farkındayız. COP21 Zirvesi, tüm dünyada farkındalık yaratmalı ve gereken somut adımların atılması konusunda uzlaşmaya varmalıdır. BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’nin temel ilkelerinden biri olan **“ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar”** çerçevesinde Türkiye olarak üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmeliyiz. Küresel iklim değişikliği ile mücadele çabalarına kendi ülke imkanlarımız dahilinde katkıda bulunmalı; ulusal azaltım, uyum, teknoloji, finansman ve kapasite oluşturma politikalarını ortaya koyma konusunda çalışmalara başlamalıyız. ○

“Paris’e Dünyadan Kopuk Hazırlanılmaz”

İklim değişikliği konusunda Türkiye’deki tartışmaları, tarafların politikalarını en ince ayrıntılarıyla inceleyen, bu çerçevede “Türkiye’nin İklim Politikalarında Aktör Haritası” raporunu hazırlayan Ümit Şahin ile, COP21 öncesi, ülkedeki aktörlerin yaklaşımlarını konuştuk. İstanbul Politikalar Merkezi’nde “kıdemli uzman” olarak görev alan Şahin, “Mesele küreseldir ve ancak küresel hareketin bir parçası olabildiğiniz, küresel ölçekteki taleplerle bağ kurabildiğiniz ölçüde bir etkide bulunabilirsiniz. Bizim öncelikle çok aktörlü bir süreç yürütmenin sanıldığı kadar sakıncalı bir şey olmadığına ikna olmamız gerekiyor sanırım” diyor.

Türkiye’de STK aktörlerinin Paris’e hazırlıklarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Verimli bir hazırlık süreci geçirildi mi sizce?

Benzeri sadece 2009’da, Kopenhag öncesi dönemde görülen, hatta bazı açılardan onu çok aşan bir hazırlık söz konusu. Özellikle **İklim İçin Kampanyası** gibi, çok farklı kesimleri bir araya getirmeyi hedefleyen yeni bir hareketin doğması ve G20 öncesinde yapılacak olan **İklim Forumu** çok önemli. Ayrıca hazırlanan raporlar, politika önerileri içerik olarak eskisine göre çok zengin. Türkiye’de iklim hareketinin yaklaşık 10 yıllık bir geçmişi olduğu söylenebilir. Ancak yerleşik çevre örgütlerinin yerelden ve Türkiye’ye özgü sorunlardan küresel olana ve iklim politikalarına açılması biraz daha yenidir ve meseleyle olan ilgileri hâlâ yeterli düzeyde değil. Ancak Paris süreci bu kez Türkiye’nin de anlaşmaya katılacak olmasının da etkisiyle harekete geçirici oldu. Üstelik ülke gündeminin karmakarışık olmasına, şiddete ve her alandaki sayısız belirsizliğe rağmen bu hareketler kararlılıkla yoluna devam ediyor.

Tabii şunu da unutmamak gerek. Türkiye’de dünyadan kopuk bir Paris hazırlık süreci anlamsızdır. Mesele küreseldir ve ancak küresel hareketin bir parçası olabildiğiniz, küresel ölçekteki taleplerle bağ kurabildiğiniz ölçüde bir etkide bulunabilirsiniz. Türkiye’de çevreci sivil toplumun bazen “gerçekçilik” adına hükümetten beklenti ve taleplerini çok azaltmaları, bazen de “profesyonellik” uğruna meseleyi fazlasıyla proje anlayışıyla düşünmeleri işi zorlaştırıyor. Oysa **iklim gibi sistemik bir meselede sivil toplum en radikal (ve böylece bence en gerçekçi) duruşa sahip çıkmalı**. Bu anlamda gelecek kuşakların, tüm canlıların, adalet ve vicdanın sözcüsü olmalı. Üstelik iklim değişikliği sadece çevrecilerin meselesi değil. İnsan hakları ve sosyal haklar mücadelesi verenlerin, emek hareketinin, kadınların, mülteciler vb. konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin ve sosyal hareketlerin en az çevreciler kadar iklim mücadelesinin birer parçası olmaları gerekiyor. Ama bu konularda alınacak daha çok yolumuz var.

Hazırladığınız “Türkiye’nin İklim Politikalarında Aktör Haritası” raporunda, on yıl öncesine göre günümüzde çok daha fazla aktör ve değişkene ulaşılabildiğini vurguladınız. Bu dönüşüm ve gelişim, yeteri kadar olumlu sonuç veriyor mu? Devlet bu sonuçlardan ne derecede faydalanıyor?

Evet, Türkiye’de tüm taraflar on yılda kendini çok geliştirdi. Bunun belki bir nedeni de on senedir kapasite geliştirmekten başka pek bir şeyin yapılmamasıdır. Ama iyi oldu. Bayağı kapasite gelişti, deneyim birikti. Şimdi bir şeyler yapmanın zamanı. Tabii bu, gelişen kapasitenin anlamlı bir sonuç ürettiği anlamına gelmiyor maalesef. Bunun birinci nedeni siyasi irade eksikliği. Bürokraside, özellikle orta ve alt kademelerde, daire başkanlarından uzmanlara kadar, ilgili konularda bulunan, iklim değişikliğini bilen, konunun aciliyetinin, hatta Türkiye’nin sorumluluklarının farkında olan değerli insanlar var. Ancak bu insanların bir politika, bir fikir üretebilmeleri için, iktidar partisinden ve hükümetten, yani bakanlardan başlayarak, bürokrasinin

üst kademelerine kadar olan kesimde bir istek ve irade olması lazım. Benim görebildiğim kadarıyla son dönemde de bu anlamda herhangi bir olumlu gelişme yaşanabilmiş değil. Eski sınırsız kalkınma ihtiyacı, fosil yakıtlara mecburiyet, teknolojik ve mali yetersizlik söylemi hâlâ pek değişmeden devam ediyor. Üstelik iklim politikaları hükümetin malum inşaat, enerji, otoyol, havaalanı vb. yatırımlarına dayalı hızlı kalkınma politikaları için bir tehdit olarak görülüyor.

İkinci neden iş çevrelerinin de çoğunlukla meseleyi hâlâ bir tehdit olarak algılaması. Elbette küresel piyasalara daha açık, sürdürülebilirlik konusunda yaklaşımları olan şirketlerin olumlu çalışmaları var, ama şirketler büyük ölçüde mevcut kalkınma anlayışının devam etmesinden yana oldukları ve var olan işlerinin zarar görmesinden çekindikleri için hükümetin geri planda durma politikasını destekliyor, hatta bazı durumlarda öncülüğünü yapıyorlar. Bu konuda dünyadan pek bir farkımız yok yani. Belki bizim farkımız iklim dostu işlerin ve bu konudaki teknolojik birikimin Türkiye’de Batı ülkelerine ve Çin gibi büyük aktörlere göre çok zayıf olması.

Belki de hepsinden önemli olan son etken, Türkiye’de konunun yakın bir tehdit ve olumlu yönde değişim için bir fırsat olarak görülmemesi. Elbette **siyasi belirsizlik, yakıcı politik**

“Eski sınırsız kalkınma ihtiyacı, fosil yakıtlara mecburiyet, teknolojik ve mali yetersizlik söylemi hâlâ pek değişmeden devam ediyor. Üstelik iklim politikaları hükümetin malum inşaat, enerji, otoyol, havaalanı vb. yatırımlarına dayalı hızlı kalkınma politikaları için bir tehdit olarak görülüyor”

INDC Değerlendirmesi:

“Hiçbir Şey Yapılmadan Gerçekleşebilecek Bir Hedef”

Türkiye’nin beyanı göz önüne alındığında, STK’lar hazırlık sürecine dahil olsa bugün karşımızda nasıl bir INDC olurdu? Ve bu beyanı esas alarak STK’lar bundan sonra hangi konulara, başlıklara ağırlık vermeli?

Türkiye tahmin ettiğimiz gibi son derece etkisiz bir INDC verdi. Paris anlaşmasına katılma kararı verildi, bunun için bir azaltım hedefi belirlenmesi gerekiyordu, çok da düşük bir yüzde olmaması iyi olacaktı. Sonuçta %21 gibi bir rakam üretildi. Oysa bu rakam, referans senaryonun gerçekçi olamayacak kadar yüksek tutulmasıyla elde edilmiş gibi görünüyor. **Bence verilen asıl azaltım hedefi %7’dir.** Çünkü devletin sürekli %5 büyüme varsayımıyla 2030’da varılacak maksimum emisyon rakamı 1 milyar ton. Açıklanan 929 milyon ton bu senaryoda %7 azaltıma denk geliyor ki bu rakam yıllar önce Birinci Ulusal Bildirim’de zaten telaffuz edilmişti. Üstelik büyüme hızı sürekli %5 olamayacağı için 1 milyar tona da zaten büyük ihtimalle çıkılmayacak ve Türkiye hiçbir şey yapmadan kendi hedefini tutturmayı, hatta altında kalmayı garanti etmiş olacak. İstanbul Politikalar Merkezi’nde WWF Türkiye ile birlikte yaptığımız çalışmada IMF ve OECD’nin verdiği gerçekçi büyüme tahminleriyle 900 milyon tona bile çıkmayacağı ortaya konuyor. Tahmin ediyorum ki, bu INDC hazırlanırken **Türkiye’nin yerli kömürleri sonuna kadar kullanması stratejisini korumak için, fosil yakıtların**

payını düşürmeyi gerektirecek bir hedef konmaması esas alınmış. Hatta enerji verimliliği konusunda bile, pahalı bulunduğu için olsa gerek, ciddi bir niyet belirlenmemiş. Böylece mevcut politikaların aynen sürdürülmesi benimsenmiş. Tabii bu çok talihsiz bir durum...

INDC, STK’ların, bağımsız düşünce kuruluşlarının ve bilim insanlarının da içinde olduğu bir süreçte, şeffaf bir şekilde tartışılarak ve farklı metodolojiler kullanılarak yapılmış birkaç projeksiyon çalışmasının sonuçları göz önüne alınarak belirlenseydi, durum çok farklı olurdu. Çünkü bu durumda herkesin birbirini ikna etmesi gerekecekti. Oysa şu anda yaptığımız tartışma karşılıklı monologdan ibaret. Üstelik kamu kurumları bu kadarını bile kendilerine yapmış haksız eleştiriler gibi algılıyor. Doğrusu bu durumda STK’ların bundan sonra da katılım ve şeffaflık için çaba göstermesinden başka bir yol göremiyorum ben. İzlenecek tutumun da iklim değişikliğiyle mücadele için gerekenleri açıkça söylemekten, yani radikal bir gerçekçilikten vazgeçmemek şeklinde olması gerekiyor. Çünkü **Türkiye’nin iklim değişikliğiyle mücadelede üzerine düşen rolü oynaması sadece gezegen için değil, Türkiye ekonomisi, demokrasisi, doğanın ve çevrenin korunması, halk sağlığı vb. için de zorlu.** Yapılması gerekenleri kalkınma yolunda ağır bedel ödemek olarak algılamaktan kurtulmadıkça bir arpa boyu yol gidemeyiz.

gündem, çatışmalar da iklim değişikliği gibi “çevre” meselesi olarak görülen bir konunun değil öncelik, gündemin az da olsa konuşulan bir parçası haline gelmesine bile izin vermiyor. Ama bunda uzak görüşlülük eksikliğinin ve adalet anlayışımızın içe dönük ve kısır oluşunun da büyük etkisi var bence. **Toplumun politikacıları peşinden sürüklediği hiçbir alanda değişiklik beklemek mümkün değil.** Türkiye’de toplum iklim değişikliğinin eskisine göre daha fazla farkında, ama bunun kendi siyasi tercihleriyle ve yaşam biçimiyle olan bağlantısını kavramış değil. Üstelik Türkiye’nin iklim değişikliğinden yakın gelecekte pek fazla etkilenmeyeceği gibi bir algı da yaygın sanırım.

COP21 için ulusal katkı beyanı (INDC) hazırlanma sürecinde devlet, özel sektör ve STK çalışmalarından yeteri kadar faydalandı mı? Artı-eksiler nelerdir?

INDC üzerine yapılan toplantılara bildiğim kadarıyla sivil toplum ve bilim insanları davet edilmedi. Biz Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi (İPM) olarak 12 Mart 2015’te bakanlıklardan, iş örgütlerinden, sivil toplumdan, akademi-den ve uluslararası kuruluşlardan, yani iklim politikalarıyla ilgili bütün taraflardan önemli isimleri bir araya getiren kapsamlı bir yuvarlak masa toplantısı yaptık. Konu azaltım politikaları, uluslararası müzakereler ve INDC’ler idi. O toplantıda her şey açıkça tartışıldı. Bütün katılımcıların çok memnun kaldığı verimli bir müzakereydi. Hem bu toplantıdan, hem de ikili temaslardan bakanlık yetkililerinin sivil toplumun ve bilim insanlarının tavrını bildiğini biliyorum. Umarım etkisi olmuştur. İş dünyası ise üç büyük kuruluşuyla zaten İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu (İDHYKK) içinde olduğu için onların görüşleri etkili oluyordur diye

“12 Mart’ta iklim politikalarıyla ilgili bütün taraflardan önemli isimleri bir araya getiren kapsamlı bir toplantı yaptık. Konu azaltım politikaları, uluslararası müzakereler ve INDC’ler idi”

tahmin ediyorum. **Ancak devlet, bence nasıl bir INDC “vermeyeceği” konusunda o kadar net ve kararlıydı ki, bu sorunun cevabı pek de önemli olmadı.**

İklim konusunda kamu-STK ilişkisinde Türkiye’nin konumunu diğer ülkelerle karşılaştırmalı değerlendirdiğimizde ne gibi farklar göze çarpıyor?

Böyle bir karşılaştırma yapmak yerine sizinle bir anekdot paylaşayım. Almanya’da, bizim burada, İPM’de yapmaya çalıştığımızı benzer, iklim politikaları konusunda farklı aktörleri bir araya getirme amacıyla kapalı yuvarlak masa toplantıları düzenleyen bir *think tank*’i ziyaret etmiştim. Bizim için politikaları tartışacak etkili isimleri bir araya getirmek, yeterli katılıma ulaşmak kolay değil. Bunun nedenleri arasında bu tür toplantılara yönelik bir alışkanlık olmaması, Türkiye’de bu tür müzakereler için yasal, yapılandırılmış bir zemininin bulunmaması ve bunun da etkisiyle taraflar arasında kökleşen güven sorunu ve tabii kurumların dışarıya karşı şeffaf olmamaları sayılabilir. Üstelik bence bu şeffaf olmama durumu

sadece devlet kurumları için değil, özel sektör ve hatta bazı STK’lar için bile geçerli. Tabii karşılıklı önyargılar, “siyaset” yapılması kaygısı, kurumsal hiyerarşiler vb. de cabası. Bir de **“konuşacağız da ne değişecek”** algısı...

Almanya’da da bu tür yuvarlak masa toplantılarına yeterli katılımcı bulmak kolay değilmiş. Ama neden biraz değişik. Federal düzeyde ya da eyaletlerde ve yerel yönetimlerle ilgili konularda bu türden o kadar çok toplantı yapılmıyormuş ki, bizimle benzer çalışmalar yapan arkadaşlarımız toplantılara insan çekmek için bayağı ikna edici bir yüksek düzey katılım ya da ilgi çekici yeni bilgiler, raporlar vb. sağlamaya çalışıyorlarmış. Tabii bu oralarda da her şeyin güllük güllüştür, herkesin çok şeffaf olduğu anlamına gelmiyor. Ama en azından bizde eksikliği çekilen çok önemli iki şeye dair oralarda bir sıkıntı yaşanmadığı görülüyor: Bilgi (enfomasyon ve veriyeye dayalı olmak üzere) ve müzakere. Bu sayede karar alma mekanizmalarında çok aktörlü bir süreç işletilebiliyor. Bizim öncelikle bunun sanıldığı kadar sakıncalı bir şey olmadığına ikna olmamız gerekiyor sanırım. ○

ExpoGeothermal

3. JEOTERMAL ENERJİ TEKNOLOJİLERİ VE EKİPMANLARI FUARI

21-23 OCAK 2016

CONGRESIUM ANKARA - TURKEY

Demos Fuarçılık ve Organizasyon A.Ş.
Tel: +90 212 288 02 06 * Fax: +90 212 288 02 10
info@demosfuarcilik.com.tr * www.demosfuarcilik.com.tr

BU FUAR 3174 SAYILI KANUN GÖRÜNÜŞÜNE TOBB DENETİMİNE DÜŞÜLENEKTEKİ 1088

Ülkelerin İklim İçin Niyet Beyanları ve Türkiye

Aralık ayında Paris'te yapılacak olan iklim zirvesinden (UNFCCC 21. Taraflar Konferansı) iklim değişikliğini önleme yolunda kalıcı ve bağlayıcı bir anlaşma çıkması hepimizin en büyük umudu. Geçen sene Lima'da yapılan 20. Taraflar Konferansı sonunda varılan anlaşma gereği dünya ülkelerinin tümünün 30 Eylül 2015 tarihine kadar **Ülkenin İklim İçin Niyet Beyanı** dediğimiz belgeleri Birleşmiş Milletler'e sunmaları gerekiyordu. 30 Eylül tarihinde Niyet Beyanlarını vermiş olan ülkelerin seragazı salımları tüm dünya ülkelerinin seragazı salımlarının %90'ını oluşturuyordu. Bu bağlamda Lima kararlarının uygulanmasında önemli bir başarı sağlandığı söylenebilir.

Ülkemizin ve diğer ülkelerin Niyet Beyanlarını incelemiden önce genel anlamıyla bu belgelerin ne anlama geldiğini açıklamak faydalı olacaktır. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (UNFCCC) taraf olan ülkeler her yılın Aralık ayında değişik bir yerde toplanarak ülkelerin bu konudaki durumlarını gözden geçirir. Bu toplantıların üçüncüsü 1997 yılında Kyoto'da yapıldı ve 2008-2012 yılları arasında seragazı salımlarının azaltılmasını öngören bağlayıcı bir anlaşma imzalandı. Kyoto Protokolü'nün geçerlilik süresi 2012'de biteceği için 2009'da Kopenhag'da toplanan 16. Taraflar Konferansı'nda 2012 yılı sonrasında alınacak önlemler kararlaştırılmaya çalışıldı ama bir başarı sağlanamadı. O tarihten bu zamana kadar da dünya ülkeleri bu konuda bir anlaşmaya varmaya çalışıyorlar.

Taahhüt Değil, Niyet

Ne yazık ki, o zamandan bugüne aldığımız yol pek de iç açıcı değil. Son toplantıda alınan karar tüm dünya ülkelerinin 2015-2030 arasında neler yapmak istediklerini beyan etmeleri yönündeydi. Buna verilen resmi isim **Intended Nationally Determined Contributions (INDC)**, yani Ülkeler Tarafından Belirlenerek Niyet Edilen Katkıları. Biz kısaca Niyet Beyanları veya INDC diyerek devam edeceğiz. İsminden de anlaşıldığı üzere öncelikle bu beyanları ülkeler kendileri hazırlıyor ve üzerlerinde başka bir kontrol mekanizması bulunmuyor. Bu da ülkelerin istediklerini söyleyebilecekleri anlamına geliyor. Ayrıca ülkeler bir de buna "niyet ediyorlar", yani söz vermiyorlar ya da kendilerini bununla bağlamıyorlar. Dolayısıyla Paris'e giden yolda üzerinde tartışmanın geçeceği temel belgeler herkesin sadece neler yapmak istediğini yazdığı ve bunu taahhüt etmediği, sadece buna niyeti olduğunu söylediği belgeler.

Haklısınız, herhangi birimiz bu tür bir belgeyle kanuni herhangi bir anlaşmaya girmezdik. Bir düşünün, ben sizin evinizi almak istiyorum ve bu eve az bir miktar ödemeye niyetliyim dese biri ve sizin de pazarlık şansınız olmasa satar mıydınız evinizi?

Dünya ülkelerinin verdikleri beyanlar genelde üç kategoriye ayrılabilir. Kesin bir hedef verenler, "2030'da seragazı salımlarımızı 1990 seviyesine göre %50 azaltacağız" şeklinde konuşuyor. Artıştan azaltım verenler, "2030'da önlem almayacak olsak (buna Business As Usual - BAU deniyor) salacağımız seragazı miktarından %30 azaltım yapacağız" diyenler ve bir hedef belirlemeden sadece azaltma niyetleri olduğunu söyleyenler var

Azaltım Değil, Artırım

Ülkemiz aslında nasıl bir beyanda bulunacağını senelerden beri yayınladığı çeşitli raporlarda belirlemiştir. Bizim resmi söylemimiz gelişmekte olan bir ülke olmamızdan ötürü ener-

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv. İklim
Değişikliği ve Politikaları
Uyg. ve Araş. Merk.
mlkurnaz@gmail.com

ji ihtiyacımız olduğu ve **enerjimizi yerli kaynak olan kömüre dayanarak kazanacağımız** yönündeydi. 30 Eylül günü açıkladığımız Niyet Beyanında da bunu görmek mümkün:

2015 yılında 477 milyon ton olan CO2 eşdeğeri toplam seragazı salımlarımızın, önlem almayacak olursak 2030 yılına kadar 1.175 milyon tona çıkması bekleniyor. Ancak alınması planlanan önlemlerle bu miktarın 1.175 milyon tondan en fazla %21 az olmasına niyet ediliyor.

Yani 2030 yılındaki seragazı salımlarımız 1.175 milyon ton CO2 eşdeğeri ile 929 milyon ton CO2 eşdeğeri arasında olacak. Buna göre ülkemiz iklim değişikliğini önlemek için seragazı salımlarını 2015 değerlerine göre en iyi ihtimalle %95, en kötü ihtimalle de %146 artırmaya niyet ettiğini açıkladı.

Bu açıklama ile ilgili olarak temel bir problem ile önemli ve olumlu bir noktadan söz edebiliriz.

Öncelikle, iklim değişikliğini önlemek için esasında salımlarımızı azaltmamız gerektiği gerçeğine değinmeyeceğim bile. Ancak, bu yıl 477 milyon ton olan salımlarımızı nasıl olup da 2030 yılında 1.175 milyon tona çıkartacağımızı anlayabilmemiz gerekli.

Ülkemizin gelecekteki seragazı salımlarını hesaplayabilmek için öncelikle ülkemizin yakın gelecekte ne hızda büyüyeceğini tahmin etmemiz gerekiyor. **WWF** ve **İstanbul Politikalar Merkezi**'nin geçen ay yayımladığı çalışmada detaylı biçimde açıklandığı üzere IMF ve OECD gibi uluslararası kuruluşların öngörülerine göre **ülkemizin**

2030 yılına kadar %3.45 büyümesi bekleniyor. Bu büyüme oranını kullanarak seragazı salımları hesaplandığında, 2030 yılında 787 milyon ton CO2 eşdeğeri seragazı salacağımız görünüyor. Yani ülkemiz için gerçekçi beklenti 787 milyon ton iken Birleşmiş Milletler'e 1.175 milyon ton bildirimde bulunmamızın mantığını anlayabilmek için biraz daha çaba sarf etmek gerekiyor. Diyelim senede ortalama %3.45 değil de devletimizin istediği gibi %5 büyüdük. O zaman da 2030 yılında salacağımız toplam seragazı miktarı 851 milyon ton CO2 eşdeğeri oluyor, buna göre 1.175 milyon tondan gene de çok uzağız. Ancak eğer Sayın Cumhurbaşkanımızın planladığı gibi 2023 ve ötesinde dünyanın ilk 10 büyük ekonomisi içinde yer almak istiyorsak, o zaman bugünden 2030 yılına kadar her sene %7,5 büyümemiz gerekiyor. 15 sene boyunca istikrarlı bir şekilde yılda %7,5 büyüyecek olursak gerekli olan enerji ihtiyacından dolayı seragazı salımlarımız 1.175 milyon tonu bulacaktır. Dolayısıyla, ülkemiz, gelecek yıllarda dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olma hedefini önüne koymuş ve bu hedefe seragazı salarak varmayı planlıyor.

Nihayet Üzerinde Tartışılabilir Belgemiz Var

Dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olabilmek için bizden üst sıralardaki Endonezya, Hindistan, Meksika, Avustralya, Kanada, Rusya ve Güney Kore'yi geride bırakmamız gerekiyor. Bunun ne derece gerçek-

çi göründüğünü sizlere bıraktıktan sonra bu noktaya ilgili dikkate almamız gereken başka bir noktayı vurgulamak istiyorum: Önümüzdeki 15 yıl boyunca Birleşmiş Milletler'e verdiğimiz Niyet Beyanını gerçeğe çevirmek için tek yapmamız gereken, özel bir şey yapmamak. Yani son 10 senedeki büyüme performansımıza devam edecek olursak herhangi bir önlem almadan verdiğimiz taahhütleri yerine getirmiş oluyoruz. Bu da Niyet Beyanımızın ne derece ciddiyetten uzak olduğunun önemli bir göstergesi.

Ufak bir parantez açarsak, ülkemiz iklim değişikliğinden en fazla etkilenecek ülkelerden biridir. Bu nedenle ben asıl ağırlığımızı iklim değişikliğini önlemekten çok etkilerinden korunmaya vermemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu şekilde hazırlanmış bir Niyet Beyanını vermiş ve genel anlamıyla "Biz azaltmak için elimizden geleni yapacağız ama asıl hedefimiz ve yatırımımız kendimizi iklim değişikliğinin etkilerinden korumak üzerinedir" diyecek olsak çok daha ciddiye alınacak bir belge oluşturmuş olabiliriz.

Son olarak bu niyet beyanının çok önemli bir faydası, artık masada üzerinde tartışılabilir bir belge olmasıdır. Politika üretirken artık bu belgeye dayanarak iyileştirmeler talep etmek veya önermek mümkün olacaktır. Bugüne kadar "İklim değişikliğini azaltma konusunda biz bir beyanda bulunmuyoruz" diyen devletimiz bilime aykırı bir sayı vermiş olsa da artık elimizde bir hedef vardır ve bu hedef her zaman için geliştirilebilir.

Semra Sevinç
Sürdürülebilirlik Akademisi
Yönetim Kurulu Üyesi
ssevinc@surakademi.com

Sürdürülebilir Gelecek İçin Sürdürülebilir Gıda ve Tüketici

Herkese daha güzel günlerin yaşandığı bir ay diliyorum öncelikle...

Bu ay size **sürdürülebilir gıda dönüşümü** ve markalardan bahsetmek istiyorum.

Gıda yaşamamız için vazgeçilmez; aynı zamanda kültürel kimliğimizin önemli bir parçası ve ekonomide çok önemli bir rol oynuyor. İnsanlar gıdalarının kendi sağlıklarında çok önemli yer tuttuğunu biliyorlar fakat gıdanın üretim ve tüketiminin dünya kaynakları üzerindeki etkisini o kadar iyi biliyorlar mı?

Dünya nüfusunun **2050 yılında bugünkü nüfusun %34'ü oranında artarak 9,1 milyara ulaşacağı artık her platformda dile getiriliyor**. Yaşam modelinde şehirlere doğru bir kayış var, yükselen orta sınıf ve beraberinde gelen şehir yaşamı ve tüketim artışı, artan nüfusun yeni yaşam modelleri ile beslenmesi için **gıda** üretiminin **%70 oranında artması** gerekiyor.

Gerek şehirleşen ve gittikçe artan dünya nüfusunun tüketimi, gerek günlük hayatımızda kullandığımız araçların ve ısınmak için kullandığımız enerjinin emisyonu neden olması gibi, üretim ve tüketim bakımından gıdalar, yani gıda sektörü de serağazi emisyonları, su ve toprak kaynakları üzerinde baskı ve kirlenme, kullanılan kimyasalların etkileri gibi konular açısından çevre üzerinde büyük etkilere neden oluyor. Ayrıca, yüksek kalitede ve çeşitlendirilmiş gıda talebi artışı mevcut kaynaklarda ilave ve iyileştirme ihtiyacını ortaya çıkarıyor.

Gıda sektöründe toprak, su, hava ve enerji sınırlayıcı unsurlar olarak sıralanıyor. **Pek çok gıda üretim sistemi sürdürülebilir değil**. Bugünkü üretim ve tüketim modellerimizin sürdürülebilir gelecek ve büyüme için sorgulanacak çok fazla yanları olduğu biliniyor.

Gıda Üretimi

Çevresel Sınırları Zorluyor

Eğer değişmez ise; küresel gıda sistemi, çevreye zarar vermeye devam ederek, yakın gelecekte gıda üretebilme kapasitesini riske atacaktır, iklim değişikliğinin sebeplerinden biri olmaya devam edecek ve biyoçeşitliliği ortadan kaldıracaktır. Bu gerçek ile yola çıkarsak üretim tarafında toprak, su ve enerji kaynaklarının iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi gerekiyor. Serağazi emisyonlarının azaltılması ve değişen iklim koşullarına adaptasyon kaçınılmaz.

Gıda sektörünün bugünkü durumu, artan nüfus ve değişen tüketim alışkanlıkları sektörün tüm paydaşlarını "**Sürdürülebilir Gıda**" hedefinde birleştiriyor. Sürdürülebilir gıda gerek üretim ve gerekse tüketimde bugünden farklı bir modele geçmeyi ve dönüşümü gerektiriyor. Bu ayki yazımda size; gıda üretimi nedeni ile karşı karşıya olunan kaynak sorunu, gıda fiyatları, gıda güvenliği, sağlık, kaliteli gıda gibi konulardan uzun bahsetmek istemiyorum.

Sürdürülebilir gıda hedefli strateji için bu sektörde yer alan markaların iş stratejilerini topyekün yeniden gözden geçirmeleri gerekiyor. Günlük iş akış yönetimlerini belirleyen stratejileri sürdürülebilir iş modellerine geçişi kapsamalı, bu konuda çalışmalar yapmalı, bugünün dünyasının kaçınılmazı bu. Bu konuda sektörün lider markaları içinde buldukları sektör ve tüm sektörler için örnek oluşturacak strateji ve plan çalışmaları yapıyorlar. 2012 yılında **Unilever "Sürdürülebilir Yaşam Planı"** ile 2020 yılına kadar ekonomik, çevresel ve toplumsal sürdürülebilirlik taahhütlerini açıklayarak ve bu taahhütlerin sonuçlarını her yıl tüm paydaşlar ile paylaşarak gıda sektöründeki markalarının sürdürülebilir gıda için yeni yol haritalarını da belirlemiş oldu.

Geçtiğimiz günlerde ise Ülker "**Bu Dünya Bizim**" adıyla 2024 yılına kadar Ülker markasının sürdürülebilirlik taahhütlerini açıkladı. Bu taahhütler üretimde karbon salımından ambalaj malzemesi kullanımına kadar çeşitli hedefleri kapsıyor. Sektörün diğer önemli markalarından

Sütaş'ın "Ottan Sofraya" iş modeli de, sürdürülebilir iş modeli dönüşümünü içeriyor. İlerleyen yazılarda bu çalışmaların daha detaylı içeriklerini de sizler ile paylaşacağım.

Sürdürülebilir Gıda Platformu

Sürdürülebilir gıda dönüşümü sektörde faaliyet gösteren markaların iş modellerini ve stratejilerini farklılaştırırken eş zamanlı olarak tüketici davranışlarının da değişmesi gerekiyor. Bu değişim de pazarlama terminolojisiyle itme ve çekme yöntemi ile ve tüm paydaşların özel sektör, kamu, üniversite ve STK işbirliği ile mümkün olabilecektir.

Bugünün şehirleşen, daha iyi yaşamak isteyen ve fakat tüketimini artıran tüketicinin tüketim ve satın alma modelini farklılaştırması gerekiyor. Bu davranış değişimi marka ve ürün seçiminde etkili olmaya ve sürdürülebilir gıda hedefi ve modeli ile üretilen marka ve ürünlerin seçimine doğru farklılaşır ise; sürdürülebilir gelecek hedefli dünyayı daha güzel ve sosyal fayda sağlayan markalar ile yenilemiş olacağız.

Geçen ay Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından gerçekleştirilen Sürdürülebilir Gıda Konferansı aynı zamanda Türkiye'nin sürdürülebilir gıda alanında ilk sivil inisiyatifi olan "**Sürdürülebilir Gıda Platformu**"nun da kuruluşunu duyurdu. Tüm paydaşların iş modellerini farklılaştırma ve tüketici davranışlarını değiştirme konusunda önemli çalışmalar yapacağı bu platform çalışmalarına başladı. Sosyal fayda yaratmayı hedefleyen, sürdürülebilir iş modeline geçen ve tüketici davranışlarını değiştirmeyi amaçlayan markaların platform kapsamında önemli çalışmalara yön ve yol vereceğine inanıyorum...

İlerleyen günlerde bu alanda yapılan çalışmalarını sizler ile paylaşacağım...

Sürdürülebilir gelecek için sürdürülebilir markalar ile yenilenmiş bir dünya dileği ile...

YEŞİL İŞ

SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ ZİRVESİ
SUSTAINABLE BUSINESS SUMMIT

7. YIL

2015

HER GEÇEN YIL PLATFORMU BİRLİKTE BÜYÜTÜYORUZ.

+900
KATILIMCI

+171
KONUŞMACI

9
KULVAR

+75
ÇÖZÜM ORTAĞI

Sürdürülebilir Gelecek İçin
Tüm Paydaşlarımıza
Teşekkürler...

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

Bir Mutfakta İki Anne

“Anne misiniz? Her sabah ‘Ne pişireceğim’ diye dertleniyor musunuz? Altıncı ay geldi ve katı gıdaya mı geçilecek? ‘Sebzeyi nasıl yedirebilirim ben bu çocuğa?’ mı diyorsunuz?” gibi sorulardan yola çıkan iki anne, Seda Şamlı Luş ve Defne Batur “Dert sizde, derman bizde!” diyor ve her hafta dört yeni videoyla bol bol tarif ve tüyolar veriyorlar. İki Anne Bir Mutfak sağlıklı beslenme üzerine deneyimler ve uzman görüşlerini paylaşmak üzere hayata geçmiş ama şimdilerde bir anne-çocuk platformu olma yolunda ilerliyor... İki anne ile mutfaklarında, işin mutfağını konuştuk.

✍ Nevrâ YARAÇ

✍ Özgür GÜVENÇ

İki anneden biri, Defne Batur, Üsküdar Amerikan Lisesi'nin ardından 10 yıl kalacağı Avusturya'da işletme eğitimi almış, pazarlama yüksek lisansı yapmış. Kariyerine insan kaynakları alanında başladıktan sonra Redhouse yayınevindeki yöneticiliği sırasında çocuk kitaplarıyla birlikte çocuk alanıyla tanışmış. Sonrasında da prodüksiyon şirketi olan eşiyile birlikte çalışmaya başlamış. Diğer anne, Seda Şamlı Luş ise İzmir Amerikan Lisesi, Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü derken İngiltere'de drama terapi alanında master yapmış. Burada zihinsel engelliler ve çocuklarla çalışmış. Türkiye'de on yıllık reklamcılık deneyiminin ardından 2010 Eylül'ünde eşiyile bir yıllığına New York'a gitmişler. Burada açıcılık eğitimi alırken sosyoekonomik statüsü düşük mahallelerde çocuklara sağlıklı beslenme üzerine eğitim veren STK'larla çalışmış. Türkiye'ye döndüğünde, 5-6 aylık anneyken, İki Anne Bir Mutfak fikri çıkmış ortaya...

İki Anne Bir Mutfak fikri nasıl bir ihtiyaçtan doğdu?

Seda Şamlı Luş (S.Ş.L): Açıcılık eğitimi almış biri olarak akabinde anne olunca sağlıklı beslenme, nereden beslenebilirim, nereden alışveriş yapabilirim üzerine düşünmeye başladım. Altıncı aya kadar anne sütü öneriliyor bebeklere.

Altıncı aydan itibaren de katı gıdaya başlanıyor. O dönemde yapılan çok büyük hatalar gördüm çevremde. Parka gidiyorsunuz, bir yaşındaki çocuğun elinde patates cipsi, yağlı krakerler...

Defne Batur (D.B): Kızarmış patates klasik bir kahvaltı sofrası öğesiymiş Türkiye’de. Sosyal medyada annelerin, “çocuğumun en sevdiği kahvaltısı” iletilerine bakınca görüyorsunuz bunu.

S.Ş.L: Bize gelen e-maillerde çok şey görüyoruz. Dört aylık bebeğine tuz yediren anne var, ki en az 1 yaşına kadar yasaktır. Emziği bala bandırıp çocuğa verenler var, ki bal bir yaşına kadar tehlikelidir, içindeki sporları bünye enzimleyemez ve zehirlenmeye kadar gidebilir...

Zararlı olduğu bilinen bu gıdalar neden veriliyor peki çocuklara?

S.Ş.L: Annelerde “çocuklar yesin” derdi var. Tombul çocuk makbul. Ne olursa olsun yesin mantığıyla, çocuk sağlıklı bir şey yemediği takdirde onun yerini sağlıklı bir gıdayla dolduruyorlar. Bize danışmanlık yapan Yenidoğan ve Çocuk Hastalıkları Uzmanı Dr. Gülnihal Şarman 20 yıllık bir doktor. Ancak son zamanlarda **kardiyolojik sorunlar, tip 2 diyabet sorunlarını yaşayan çocuk hastaları olma**ya başlamış. Sağlık Bakanlığı da beş çocuktan birinde obezite sorunu var diyor.

D.B: Doktorların çocuğun zayıf olduğuna dair uyarısı olmasa da sanki Türkiye’nin en büyük sağlık problemi kalp hastalıkları, şeker, yüksek tansiyon değilmiş de zayıf gibi davranılıyor. Anne sütü 24 ay verilsin deniyor ama kaç anne bunu yapabiliyor? Veremediğinde ne yapılacak, buna dair bir bilgi yok.

Bunun önüne nasıl geçilebilir?

S.Ş.L: Çocukları küçümsemek lazım. Çocuklar iki yaşından sonra, bazı şeylerin onlara zararlı olduğunu, neden onu kısıtlaması gerektiğini söylediğimizde bunu anlıyor. Çocukları mutlu etmek için verilen hediyelerin şekli de değişebilir. Parka giderken bakkaldan hazır bisküvi almak yerine küçük bir torbaya kuruyemiş koymak da bir seçenek. İşte bizim amacımız da o bilinci verebilmek. Çıkış

noktamızda böyle bir iyi niyetli hayal var. **D.B:** Tamamen çocuğu nasıl koşullandırdığımızla ilgili. Bir muz, bir pasta verir gibi, aynı heyecanla verirseniz çocuk ona da heyecan duyar. Bizim amacımız da hem yanlışları göstermek hem de öğrendiklerimizi aktarmak.

İki Anne, Bir Mutfak’ta neler yapıyor?

D.B: Bütün bu bahsettiğimiz noktalardan hareketle yola çıktık ve Mart 2015’te ilk videomuzu yayımladık. Haftada dört yeni video hedefledik. Sunacağımız içeriğe de beslenme dedik bu sebeplerden ötürü. 6-8, 9-12, 12-24, 24+ ay olmak üzere sınıflandırdık ve yemek tariflerinden oluşan videolar yaptık. Bu videoları çekerken tüyolar da verdik. Bu arada sorular gelmeye başladı. Bu, çocuk beslenmesiyle ilgilenen iki annenin yanıtlayabileceği bir soru mu, yoksa bir tıp uzmanının içeriye mi girmesi gerekiyor diye düşündük ve Dr. Şarman ile işin soru, cevap kısmı başladı. Anneler arasında doğrusuyla yanlışıyla yoğun bir bilgi paylaşımı var. O yüzden de buradan gelen sorulardan yola çıkarak yeni alanlar açalım istedik. Hem beslenmenin içinde kalıp, tarifin dışında, malzemeler nasıl saklanır, ne neye iyi gelir konularında içerik üretelim, hem de beslenmenin ötesinde, bebek bekleyenlere de hitap edelim istedik. Bunun için de ilk yaptığımız hamile yogası oldu.

S.Ş.L: Birçok anne “hamilelikte nasıl

“Hazır, yağlı gıdalar, kızartma tavsiye etmiyoruz. Pişirme usulü olarak ilk bir yıl mutlaka buharda, maksimum derecede sebze zarar vermeden pişirmeyi öneriyoruz. Meyve suyu yerine de meyve yedirmeli. Çünkü dört portakal sıkığımızda dört portakal şekerini veriyorsunuz çocuğa.”

Seda Şamlı Luş

Defne Batur

“Ünlü İngiliz şef Jamie Oliver, Sugar Rush diye bir kampanya başlattı. Aslında dünyanın devlerine başkaldırarak, devlet şekerli içeceklerle ekstra vergi getirsin diyor. İngiltere’deki üç çocuktan birinin ilkokulu bitirdikten sonra obez ya da fazla kilolu olduğunu söylüyor. Ve bu sağlık sorunlarıyla ilgili bakımın onların sosyal güvenlik sistemine yansması 26 milyon pound. Bu aslında devletler için de büyük bir yük”

besleneceğimize dair bir video da olsa” diyordu. O yüzden de hamileliği bir bütün olarak alıp beslenme, hareket, spor, hastalık, cinsellik, rahatsızlıklar gibi durumlarla ilgili bir paket hazırlamak istiyoruz. Çıkış noktamız beslenmeydi tabii ama hem bizim kafamızdakilerle hem de annelerden gelen taleplerle olay biraz anne-çocuk platformuna doğru genişliyor.

D.B: Şimdi bir workshop projemiz var. Anneler veya çalışan annelerin çocuklarına bakan ve onların beslenmesinden sorumlu olan, özellikle Azeri, Türkmen gibi başka ülkelerden gelen kadınlara da hitap etmek istiyoruz. Çünkü zaman zaman malzeme tanımama durumları söz konusu olabiliyor dışarıdan gelenlerin. Bunun ücretsiz versiyonunu da sosyoekonomik düzeyi düşük yerlerde yapmak istiyoruz.

Bebek gelişimi ile ilgili videolar da yapacağız. Şu an okuduğum kitabın mesajı, bebeğin gelişiminin beş duyuyula olduğu. Bebek yetişkini oluşturmaya çalışıyor sizden bağımsız. Bu beş duyu organını ne kadar iyi eğitirseniz o çocuğun oluşturduğu yetişkin de o kadar iyi oluyor. Onunla birlikte balık haline gitmek, pazara gitmek, meyveyi koklatmak o kadar önemli ki...

Daha çok hangi içerikler izleniyor?

D.B: Bebek ne kadar küçükse o kadar çok talep oluyor. Altı aylık annesi için bir elma püresi videosu, iki yaş üzerindeki bir çocuğa yapacağınız cevizli kek tarifinden daha fazla izleniyor. Biz de daha çok oraya ağırlık veriyoruz. Bazen de bu aralar çok duyulduğu için “**kinola nedir, nasıl pişirilir**” gibi sorulara yanıt veren veya meyve püresi nasıl saklanır, et suyu nasıl yapılır gibi bilgiler içeren videolar da oluyor.

S.Ş.L: Annelerden gelen talepleri de değerlendiriyoruz, görüntülenme sayılarına bakıyoruz. 5000 abonemiz oldu. Havuç, elma püresi tarifleri 20 bin görüntülenme alabiliyor.

Nerelerden takipçileriniz var?

S.Ş.L: Türkiye’nin birçok ilinin dışında Azerbaycan’dan izleyicilerimiz var. Almanya, Fransa, Hollanda’daki ikinci nesil Türkler de izliyor. Facebook’ta 22 bin takipçimiz var.

Çocukların sağlıklı beslenmesi yönünde tavsiyeleriniz neler?

S.Ş.L: Örneğin meyve püresi çocuklara hemen verilmemeli. Çünkü meyve tatlı bir şey ve çocuğun damağı ona alıştığı noktada balkabağı ya da brokoli vermeye kalkıştığınızda dirençle karşılaşıyorsunuz. Şeker en büyük zararlı. Hem dişler için hem de ileride diyabete neden oluyor.

Biraz sabır göstermek gerekiyor. Birden fazla çocuğunuz varsa, çalışan anneyse bu kolay değil. Türkiye’de çok fazla anne, anneanne-babaanne desteği alıyor. Ve onlar kendi kurallarıyla beslemek istiyorlar çocukları.

Hazır, yağlı gıdalar, kızartma tavsiye etmiyoruz. Pişirme usulü olarak ilk bir yıl mutlaka buharda, maksimum derecede sebze zarar vermeden pişirmeyi öneriyoruz.

Meyve suyu yerine de meyve yedirmeli. Çünkü dört portakal sığıtığımızda dört portakal şekerini veriyorsunuz çocuğa.

D.B: Doğada şeker her zaman yüksek oranda lifle birlikte geliyor. Siz doğal halini yeseniz meyvenin lifini de alıyorsunuz. Portakalın şekerini alıp bütün lifini dışarda bıraktığınızda olay sağlıktan uzaklaşıyor.

S.Ş.L: Bir de Türk annelerinde çocukları yedirme alışkanlığı var. Çocuklar kendi kendine yemiyor. Bu da şişmanlığın etkenlerinden biri olarak görülüyor. Çünkü çocuk doyduğu zaman durabilmeyi biliyor ama siz ona kaşık kaşık yedirdiğinizde zorlamış oluyorsunuz.

D.B: Çok da fazla kendimizden farklıymışlar gibi bakmamak lazım çocuklara. Evde bambaşka bir şey yaşanırken onun çok farklı yetişmesi mümkün olamaz. Kitap okumayıp çocuğun kitapsever olmasını beklemek gibi... Neticede biz model oluyoruz. Dolayısıyla evdeki beslenme biçimi de çok önemli.

Çocuklarda obezitenin önlenmesi için başka neler yapılabilir sizce?

D.B: Okul müfredatına girmeli kesinlikle. Vücut bakımı bilgisi, ne zararlı, ne yararlı, bir şeyleri nasıl daha sağlıklı yapabiliriz gibi konular; her şeyden önce organlarımıza nasıl bakacağımızı öğretmeli birileri. Bizim vücudumuz hakkında bilgimiz yok ki...

S.Ş.L: Ünlü İngiliz şef **Jamie Oliver, Sugar Rush** diye bir kampanya başlattı. Aslında dünyanın devlerine başkaldırarak, devlet şekerli içeceklerle ekstra vergi getirsin diyor. İngiltere'deki üç çocuktan birinin ilkokulu bitirdikten sonra obez ya da fazla kilolu olduğunu söylüyor. Ve bu sağlık sorunlarıyla ilgili bakımın onların sosyal güvenlik sistemine yansımaları 26 milyon pound. Bu aslında devletler için de büyük bir yük.

D.B: Büyük fast-food zincirleri de artık bir şeyler yapmaya başladı. Çünkü böyle

bir trend var ve karşı çıkmak mümkün değil. Bir zincir, 2017'ye kadar tüm ürünlerinde serbest dolaşan tavuk kullanma sözü verdi, bir diğeri sağlıklı bir menü çıkarıyor.

ABD'den başka bir örnekteyse bir eyaletin bir bölgesindeki süpermarketler seçiliyor. Etraflarında bolca okul var. Okul çocukları oralardan alışveriş yapıyor. Bu süpermarketlerde bir ay boyunca bir çalışma yapıyorlar. İddia, "Elindeki gazlı içecek şu kadar kalori, alman gereken kaloringin şu kadarına denk geliyor" bilgisinin insana hiçbir şey ifade etmediği. O yüzden de reyondaki gazlı içeceğin karşısına, o ürünü tüketildiğinde kaç saat koşulması gerektiği yazılıyor. Satışlarda büyük düşüş yaşanıyor bunun üzerine.

S.Ş.L: Türk mutfağında; mercimek çorbası, köfte, cacık gibi her evde pişen, mevsiminde çok rahat ulaşılabilecek bir sürü yiyecek aslında sağlıklı. Biz onlara odaklansak, sadık kalsak çocukların kötü beslenmesi için bir neden yok. Annelere yol göstermek gerekiyor, bizim de amacımız bu. Onu yapma, bunu yapma demek yerine; bunun yerine bunu yap demek lazım. ○

"Annelere yol göstermek gerekiyor, bizim de amacımız bu. Onu yapma, bunu yapma demek yerine; bunun yerine bunu yap demek lazım"

“Sürdürülebilirlik Stratejiniz Yoksa Raporunuz, PR Faaliyetine Dönüşür”

Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi'nde üst üste yedinci kez sağlık sektöründe lider seçilen Roche, geçtiğimiz ay 2014 sürdürülebilirlik raporunu yayımladı. Roche İletişim Müdürü İrem Koyuncu ile firmanın sürdürülebilirlik yaklaşımının yanı sıra genel anlamda sürdürülebilirlik raporlarının güvenilirliği ve denetleme mekanizmaları hakkında görüştük. Koyuncu, “Sürdürülebilirlik raporları, altında kurumun bir sürdürülebilirlik stratejisi ve hedefleri yoksa PR faaliyetinden öteye geçemiyor” diyor.

 Berkan ÖZYER

Roche Türkiye olarak 2014 Kurumsal Sorumluluk Raporu'nu yayınladınız. Bu Türkiye özelinde dördüncü raporlanmanız. Bu raporun öne çıkan yanları nedir?

Biz Roche olarak sektörümüzün ve işimizin ne kadar önemli olduğunun fazlasıyla farkındayız. Çünkü doğrudan insan hayatına dokunuyoruz. Günlük işimiz, hastaların sağlığını ve yaşam kalitesini iyileştiren yeni ilaç ve çözümler keşfetmek ve geliştirmek. Topluma yönelik katkılarımızın yanı sıra sorumluluklarımızı yerine getirme konusunda uzun bir süredir hem globalde hem de Türkiye'de sektörün öncülerindeniz. Globaldeki sürdürülebilirlik anlayışımızla yerel değerlerimizi birleştirerek yarımın ihtiyaçlarına bugünden çözüm üretmek için çalışıyoruz. Bu anlamda Türkiye'de yürüttüğümüz bütün faaliyetler hakkında kapsamlı bilgileri 2014 yılı Kurumsal Sorumluluk Raporu'nda yayınladık. Bu yıl yayınladığımız rapordaki en önemli değişiklik, Roche İlaç ve Roche Diagnostik olarak birlikte çıkardığımız ilk rapor olması.

2011 yılından bu yana farklı departmanlarda çalışan arkadaşlarımızdan oluşan bir Sürdürülebilirlik Komitemiz var. Bu komitenin liderliğinde yerel sürdürüle-

bilirlik politikamızı geliştirecek pek çok çalışma başlattık. Bu çalışmalarımızı ve genel olarak sürdürülebilirlik yaklaşımımızı raporumuzda kapsamlı bir şekilde anlattık.

Sürdürülebilirlik anlayışını hem kurum kültürümüze hem de iş yapış süreçlerimize uyguladık ve çok güzel sonuçlar elde ettik. Ayrıca paydaşlarımızı da bu sürece dahil ederek hem diyaloglarımızı sağlamlaştırdık, hem de sürdürülebilirliğin kurumlar üstü ve kalıcı bir hale dönüşmesini sağladık. Son olarak Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi'nde üst üste yedinci kez sağlık sektöründe sürdürülebilirlik alanında dünya lideri seçilmemiz bizim için gurur verici bir gelişme oldu. Tüm bu süreçler ve sonuçlar hakkında detaylı bilgi içermesi açısından da 2014 Kurumsal Sorumluluk Raporumuz oldukça tatmin edici ve örnek teşkil edecek çalışmalarla dolu.

Roche Diagnostik'in raporlamaya dahil edilmesi, çalışma kapsamında nasıl bir sonuç yarattı? Ortaya çıkan sonuç, bir ilerlemeye tekabül ediyor mu sizce?

Evet 2014 yılında Roche Diagnostik ile ortaklaşa bir rapor hazırlayarak Roche

olarak Türkiye’de yaptığımız çalışmalarını kapsamlı bir şekilde tek bir çatı altında topladık. Bu şeffaflık ve hesap verebilirlik adına önemli bir gelişme oldu.

Raporlamayı bir amaç değil, bir araç olarak görüyoruz. Amacımız, sürdürülebilir kalkınmaya hizmet eden sorumlu bir şirket olmak. Fakat **raporlamanın şirket içinde birçok olumlu değişikliği tetikleyen bir güç olduğunu biliyoruz.** Yayınladığımız sürdürülebilirlik raporları, yalnızca kurumsal sorumluluk çabalarımızı ve performansımızı şeffaf ve sorumlu bir şekilde paydaşlarımızla paylaşmamıza değil, ayrıca ekonomi, toplum ve çevre üzerindeki etkilerimizi izlememize ve geliştirmemize de yardımcı oluyor. Bu açıdan, Roche Diagnostik’in de rapor kapsamına dahil olmasını çok değerli buluyoruz.

Raporlama sürecinde öncelikli (materyal) konuların belirlenmesi süreci nasıl ilerledi? Roche Diagnostik bölümünün raporlamaya dahil olması, önceliklendirmelerde ve hedeflerde bir değişikliğe yol açtı mı?

Sürdürülebilirliği stratejik olarak ele alıyoruz olmamız, G4 kapsamındaki önceliklendirmeyi çok daha kolay anlamamızı sağladı. Bir önceki raporumuzu da G4 kapsamında hazırlamış ve zaten sürdürülebilirlik stratejimiz ve buna bağlı hedeflerimiz olduğu için zorlanmamıştık.

GRI’nın yeni nesil raporlama çerçevesi G4, öncelikli konuları belirlerken hem stratejik olarak öncelikli bulduğunuz konuları hem de paydaş beklentilerini dikkate almanızı tavsiye ediyor. G4 ile birlikte daha sistemli bir önceliklendirme çalışması gerçekleştirdik. Roche İlaç için stratejik açıdan öncelikli konuların belirlenebilmesi için Sürdürülebilirlik Komitemiz liderliğinde bir çalıştay gerçekleştirdik. Roche İlaç paydaşları için öncelikli olan konuların belirlenebilmesi için ise **Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Danışmanlığı** ve GfK araştırma şirketinin moderasyonu ile yarım günlük bir paydaş çalıştayı yaptık. Roche İlaç genel merkezinde gerçekleştirilen çalıştaya altı paydaş grubunu temsilen 18 paydaş temsilcisi katılım sağladı.

Roche Diagnostik’te ise üst yönetim ve

ilgili departmanlardan temsilcilerin katılımıyla stratejik önceliklerin belirlenebilmesi için bir çalıştay gerçekleştirildi. Roche Diagnostik paydaşlarının öncelikli sürdürülebilirlik konularının belirlenmesi için, şimdiye kadar farklı departmanlar ve süreçler yoluyla toplanmış niteliksel ve niceliksel paydaş geribildirimleri gruplandı ve değerlendirildi. Daha sonra tüm çıktılar konsolide edilerek Roche Türkiye sürdürülebilirlik öncelikleri belirlendi. Birçok öncelikli konu ortak olduğu için Diagnostik’in dahil olması hedeflerde bir değişikliğe sebep olmadı ama bazı konuların kapsamında tabii ki değişikliklere yol açtı.

Roche’nin karbon salımı ve sürdürülebilirlik hedefleri konusunda bu sene başlarında ilan ettiği “2020’de %20 iyileştirme” hedefi bulunuyor. Rapor bu konuda bir yeni adım içeriyor mu?

Evet, çevre ile ilgili yaptığımız tüm çalışmalar gibi, **Karbon Ayakizi** konusunda da raporda bilgilendirmemiz mevcut. Bu konudaki çalışmalarda **öncelikli hedefimiz, kirletici maddeleri önlemek, kirletici madde miktarını azaltmak ve eko-denge hedeflerimiz doğrultusunda geri kalan kirletici madde emisyonlarını kontrol altında tutmak.** Seragazi emisyonlarımız hakkında hazırladığımız grafiklerde de sürekli düşüş kaydettiğimiz görülüyor.

Roche İlaç özelinde beş yıllık çevre hedef-

“2009 yılına göre toplam enerji tüketiminde %49 azalma sağladık. Bu beş yıl içinde seragazi emisyonlarımızı ise %60 oranında düşürmeyi başardık. 2014 yılında da yakıt tüketimimiz 2013 yılına göre %10 civarında azaldı”

“Raporlamayı bir amaç değil, bir araç olarak görüyoruz. Amacımız, sürdürülebilir kalkınmaya hizmet eden sorumlu bir şirket olmak. Fakat raporlamanın şirket içinde birçok olumlu değişikliği tetikleyen bir güç olduğunu biliyoruz”

lerimiz kapsamındaki performansımızın oldukça kayda değer olduğunu söyleyebilirim. 2009 yılına göre toplam enerji tüketiminde %49 azalma sağladık. Bu beş yıl içinde seragazi emisyonlarımızı ise %60 oranında düşürmeyi başardık. Roche Diagnostik de çalışanlarına CO₂ emisyonu düşük şirket araçları alternatifleri sunmaya başladı. 2014 yılında da yakıt tüketimimiz 2013 yılına göre %10 civarında azaldı. Bundan sonrası için de sürdürülebilir kalkınmaya yönelik taahhüdümüzün bir parçası olarak proaktif biçimde ekolojik ayak izimizi en aza indirecek yeni ve daha sürdürülebilir teknolojiler ve süreçler kullanmayı amaçlıyoruz.

Sürdürülebilirlik raporlarının dış denetimden geçmemesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu bir eksiklik oluşturabilir mi?

Dış denetim elbette ki şeffaflık için önemli bir adım. Fakat şirket içinde tüm veriler sistematik bir biçimde toplanıyorsa ve bu veriler farklı kaynaklar tarafından kontrol ediliyorsa, yani verilerin doğruluğunu sağlayacak yeterli mekanizmalar varsa, dış denetime gerek olmayabileceğini düşünüyoruz. Biz kendi içimizdeki veri toplama ve kontrol mekanizmalarına güvendiğimiz için raporumuzu dış denetimden geçirmiyoruz.

Bir süre önce yaşanan emisyon skandalının ardından, söz konusu otomotiv firmasının sürdürülebilirlik raporlarında

yıllar içerisinde gittikçe daha az biçimde veriye yer verdiği anlaşıldı. Dolayısıyla raporların oluşturulma biçimi tartışmaya konu oldu. Şirketlerin raporları kendi edindikleri verilerle oluşturmaları eleştiriliyor. Raporların güvenilirliğini korumak adına ne tür adımlar atılabilir sizce?

Şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim anlayışının olması kurumsal sorumluluğun özünü oluşturuyor. Yaptığımız tüm faaliyetlerde etik anlayış ve şeffaflık prensibiyle çalışmaya büyük önem veriyoruz. Sürdürülebilirlik raporlarımızı kendi içimizde oluşturduğumuz Sürdürülebilirlik Komitemizin yanı sıra bağımsız bir kuruluş olan Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Danışmanlığı'nın gözetim ve desteğiyle oluşturuyoruz. Verilerin doğruluğunun sağlanması için sıkı veri toplama ve kontrol mekanizmaları kuruyoruz.

Roche olarak yayımladığımız tüm raporlar, **Küresel Raporlama Girişimi**'nin yeni nesil raporlama standardı olan G4'ün “temel” seçeneğine uygun olarak hazırlanıyor. Raporumuz faaliyetlerimiz ve ana paydaşlarımız için öncelikli sürdürülebilirlik konularına odaklanması, uzun vadede değer yaratmak üzere sürdürülebilirlik yaklaşımını tüm şirket genelinde nasıl uyguladığını ortaya koyması nedeniyle **GRI Materiality Matters Check** onayını da aldı.

Huffington Post haber sitesinden Emily Peck yazısında çokuluslu büyük şirketlerin dahi sürdürülebilirlik raporlarını bir tür PR faaliyetlerine dönüştürebildiklerini vurguladı. Bu konuda sizin yorumunuz nedir?

Sürdürülebilirlik raporları, altında kurumun bir sürdürülebilirlik stratejisi ve hedefleri yoksa dediğimiz gibi PR faaliyetinden öteye geçemiyor. Amaç sorumlu bir şirket olarak faaliyet göstermek olduğunda rapor, performansınızı ölçmeniz ve iyileştirmeniz ve hem iç hem dış paydaşlarımızla iletişim kurmanız için çok faydalı bir araca dönüşüyor. Kurumların, yaptığı çalışmalarını tüm paydaşlarına şeffaf bir biçimde tüm iletişim kanallarını kullanarak aktarmaları gerektiğini düşünüyoruz. ○

IRENEC 2016

6. ULUSLARARASI

%100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

26-28 MAYIS 2016

www.irenec.org

%100 Yenilenebilir Kaynakları Kullanan ve Kendi Enerjisini Üreten, Ekolojik ve Demokratik Topluma Geçiş

Toplumların, ülkelerin ve bölgelerin %100 yenilenebilir enerjiye geçişi ancak çözüm tarafında olan yerel, ulusal ve bölgesel hükümetlerle gerçekleştirilebilir.

Enerji alanındaki yeşil çözüm, mevcut en iyi teknolojilerin kullanıldığı akıllı şebekelerin, yenilenebilir enerji depolama sistemlerinin ve enerjinin son kullanım verimliliğinin entegrasyonu ile %100 yenilenebilir enerji hedefine ulaşılmasıdır.

Türkiye Yenilenebilir Enerji Birliği (EUROSOLAR Türkiye), birliğin vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjiye geçişin teknik, ekonomik ve siyasi boyutlarının ve sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansı'nı düzenlemektedir.

IRENEC 2016 Konferansımızda sizi de aramızda görmek isteriz.

Türkiye Yenilenebilir
Enerji Birliği

Resmî Hava yolu

**TURKISH
AIRLINES**

A STAR ALLIANCE MEMBER

EMSA
ENERJİ

Resmî Yerel Yönetim
**MALTEPE
BELEDİYESİ**
www.maltepe.be.gov.tr

**EURO
SOLAR** EUROSOLAR
Türkiye

OECD Ülkeleri Fosil Yakıtları Desteklemeye Devam Ediyor

— Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) tarafından Eylül 2015'te yayınlanan "Fosil Yakıtlar için Destek Envanteri 2015" (*Inventory of Support Measures for Fossil Fuels 2015*) adlı rapor, OECD ülkelerinin fosil yakıtları hâlâ sübvansede ettiği ortaya koydu. Rapor, 34 OECD ülkesine ek olarak altı da gelişmekte olan ülkedeki toplam bütçesi yıllık yaklaşık 160-200 milyar Amerikan Doları olan 800 harcama programı inceleyerek oluşturulmuş. Raporda bütçelerin büyük çoğunluğunu, petrol

ürünlerinin tüketimini desteklemek için yapılan harcamaların oluşturduğu da belirtiyor. Buna göre hükümetler fosil yakıtları desteklemek için uluslararası örgütler tarafından belirlenen iklim değişikliği ile mücadele için gereken bütçenin (2020 yılına kadar 100 milyar Amerikan Doları) yaklaşık iki katını harcıyor. Raporda, çevre kirliliğinin ekonomik büyümenin tolere edilebilecek yan etkisi olarak görüldüğü zamanlardan kalma bu tip zararlı politikalarından dönüş yapılması için yol haritası öneriliyor.

Kaynak: www.oecd.org/environment/oecd-companion-to-the-inventory-of-support-measures-for-fossil-fuels-2015-9789264239616-en.htm

Tüketici Araştırmaları Derlenip Özetlendi

Sürdürülebilir Markalar (Sustainable Brands) platformu tarafından Eylül 2015'te MIT Sloan, National Geographic, Accenture, Nielsen ve GlobeScan gibi birçok önemli araştırma şirketinin sürdürülebilirlik tüketici araştırmaları derlenerek "100 Güçlü Tüketici İçgörüsü Alıntısı" (100 Powerful Consumer Insights Quotes) adıyla bir rapor haline getirildi. Oluşturulan derleme, orijinal raporlara verdiği linkler, metodolojileri, örneklem büyüklükleri gibi bilgiler sayesinde bir referans niteliği taşıyor.

Toplumsal talep ve davranışların sürdürülebilir ürün ve hizmetlere yönelmesi, tüketici markaları açısından zorlayıcı ama aynı zamanda çok önemli fırsatlar yaratıyor. Markalar, bunu sağlamaya çalışırken aynı zamanda kârlılıklarını da korumayı amaçlıyorlar. Bu arayışta olan markalar için hızla sindirilebilir pazarlama ipuçları sunan bu derlemeden birkaç örnek alıntı:

- Satın aldıkları ürün ve hizmetlerde sürdürülebilirliğe önem veren "İlham vericiler" segmenti, dünya nüfusunun üçte biri olan 2 milyara ulaştı.
- Sürdürülebilir ürünler için daha fazla ödemeyi kabul eden ve ürün paketlerinde sürdürülebilirlik etiketlerine dikkat edenlerin %51'i 1980-2000 yılları arasında doğan Y jenerasyonundan.
- 2014 yılında 18 ülkede gerçekleştirilen bir araştırmaya göre, katılımcıların %51'i iklim değişikliğinin kendi hayatlarını olumsuz etkileyeceğine inanıyor.
- Pazarlamacıların %75'inden fazlası, bir firmanın sürdürülebilirlik faaliyetlerinin, müşterilerin satın alma kararlarını artırarak etkileyeceğine inanıyor.

Kaynak: <http://e.sustainablebrands.com/resources-report-100-quotes.html>

Avrupa'nın Elektronik Atıkları

Avrupa Birliği tarafından fonlanan ve Interpol, Birleşmiş Milletler kurumları, WEEE (Waste Electrical and Electronic Equipment - Atık Elektrikli ve Elektronik Cihazlar) Forum ve bazı danışmanlık firmalarının işbirliğiyle hazırlanan "Yasadışı Elektronik Atıkla Savaş" (*Countering WEEE Illegal Trade - CWIT*) özet raporu Eylül 2015'te yayımlanarak Avrupa'nın elektronik atık envanterine ışık tuttu. İki yıl boyunca gerçekleştirilen araştırmalar ve soruşturular sonucunda Avrupa'nın kötü yönetilen elektronik atıklarının yurtdışına belgelenenden 10 kat daha fazla miktarda gönderildiği tespit edildi.

Atık cihazlardaki devre kartları ve değerli metaller gibi maddi değeri yüksek parçaların çalınması Avrupa'da atıkların kaybolmasına sebep oluyor. Bu kaybın 800 milyon ile 1,7 milyar Euro seviyesinde olduğu tahmin ediliyor.

Rapor, yasaların uygulanması için yaptırımların sağlanması ve e-atık ticaretinin izlenmesi için daha iyi yöntemler bulunmasını ve Avrupa Birliği düzenlemelerinin güçlü bir şekilde uygulanmasını öneriyor.

Kaynak: www.cwitproject.eu/wp-content/uploads/2015/09/CWIT-Final-Report.pdf

%100 Yenilenebilir Enerji 2050'de Mümkün

Uluslararası çevre örgütü Greenpeace, Eylül 2015'te "Enerji Devrimi 2015" (Energy Revolution 2015) adlı bir rapor yayımladı. Dünya çapında en doğru öngörülerini paylaşan serinin bu son raporuna göre, 2050 yılında yüzde 100 yenilenebilir enerjiye geçmek mümkün olacak; hem de ek bir maliyete, yeni bir teknolojiye ihtiyaç olmadan. Rapora göre, bunun için gereken tek şey **siyasi irade**.

Raporda çizilen senaryoya göre, küresel karbon salımları 2020 yılında sabitlenecek ve 2050 yılına kadar sıfırlanacak. Fosil yakıtlar azalıp bitecek ve 2030 yılında dünya elektriğinin üçte ikisi rüzgar ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilecek.

Rapora göre, karbon salımlarını belirgin şekilde azaltmanın tek yolu yenilenebilir enerjiye geçiş. Fakat yenilenebilir enerjiye geçişin önündeki en önemli engel olarak ekonomik sebepler söyleniyor. Aksine, son yıllarda hızla düşen yenilenebilir enerji kaynakları geliştirme maliyetleri ile günümüzde yakıt tasarrufu sayesinde yenilenebilir enerji yatırımları "maliyetsiz". 2050 yılına kadar %100 yenilenebilir enerjiye geçişin maliyeti yıllık 1 trilyon Amerikan Doları seviyesinde iken, yakıt tasarrufundan kazanç ise yıllık 1,07 trilyon Amerikan Doları seviyesinde. Greenpeace raporunda ayrıca, geçişin her aşamasında enerji sektörünün daha fazla istihdam sağlayacağı belirtiliyor. 2030 yılı itibarıyla enerji sektöründeki istihdamın %87'sinin (yaklaşık 9,7 milyon kişi) güneş enerjisi alt sektöründe olacağı öngörülüyor.

Hükümetlerin fosil yakıtlar için verdikleri sübvansiyona rağmen, yenilenebilir enerji kaynakları hâlâ önde gidiyor. Vergi kredileri, hane kullanımları için teşvikler gibi destekleyici politikalar özellikle ABD'de yenilenebilir enerji sektörünün önünü açıyor. Halihazırda dünya çapında 164 ülkenin yenilenebilir enerjiye geçiş konusunda hedefleri bulunuyor.

Kaynak: <http://www.greenpeace.org/international/Global/international/publications/climate/2015/Energy-Revolution-2015-Full.pdf>

Yenilenebilir Enerji 2014 Yılında da Rekor Kırdı

REN21 adlı küresel enerji politikaları ağı, 2005 yılından beri düzenli olarak yayınladığı "**Yenilenebilirler Küresel Durum Raporu**" (*Renewables Global Status Report*) adlı çalışmasının 2015 versiyonunu Eylül 2015'te yayımlayarak 2014 yılının nasıl yeni rekorlara imza attığını ortaya koydu. 500'den fazla kişinin katkı verdiği rapor, dünya çapında yenilenebilir enerji pazarı, endüstrisi, yatırımları ve politikaları hakkında güncel gelişmeler hakkında kapsamlı bilgiler veriyor.

Raporda öne çıkan bulgular şu şekilde:

- Yenilenebilir enerji, 2013 yılında, toplam küresel enerji tüketiminin %19,1'ini sağlamıştı. 2014 yılında küresel çapta yeni eklenen kapasitenin %58,5'i yenilenebilir enerji kaynaklı oldu. 2014 yılı sonunda, tüm dünya güç üretim kapasitesinin %27,7'si yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlandı. Bu kapasite, küresel elektrik ihtiyacının %22,8'ini karşıladı.
- 2014 yılında rüzgar, güneş ve hidroelektrik güç pazarına hakim oldu.
- 2014 yılında yeni eklenen yenilenebilir enerji kapasitesinin büyük çoğunluğunu rüzgar ve güneş enerjisi oluşturdu.
- 2014 yılında yıllık yeni eklenen kapasite yatırımları listesinde Çin ve ABD tüm yenilenebilir enerji çeşitlerinde ilk sırayı paylaştı.
- 2014 yılında yıllık yeni eklenen kapasite yatırımları listesinde Türkiye, jeotermal güç ve güneş enerjisi ile su ısıtma kategorilerinde 2.; hidroelektrik güçte de 4. sıraya yerleşti.
- 2014 yılında toplam kapasite listesinde Türkiye hiçbir enerji dalında ilk beşe giremedi.
- 2015 yılının başı itibarıyla, 164 ülkenin yenilenebilir enerji hedefleri, 145 ülkenin ise yenilenebilir enerji destek politikaları vardı.

Kaynak: www.ren21.net/wp-content/uploads/2015/07/REN12-GSR2015_Onlinebook_low1.pdf

Tüketimin Merkezinde Üretime Yolculuk

Akmerkez'in renovasyon sürecinde mimar olarak görev yapan Hasibe Akın, AVM'nin terasında çatı ve bacalardan oluşan manzaranın arasında bir vaha yaratılmasına da öncülük etmiş. Aşçısından güvenlik görevlisine, restoranından kafesine, beyaz yakalılardan rezidans sakinlerine herkesin bir ucundan tuttuğu dönüşüm de meyvelerini vermiş bir süre önce. "Çalışanların telefonlarına dokundukları kadar toprağa dokunmaya, bu üretimin içine dahil olmaya, bunu öğrenmeye çok ihtiyaçları varmış" diyen Akın ile bu süreci ve önümüzdeki dönemde onu çok heyecanlandıran projesini konuştuk.

 Nevra YARAÇ

 Özgür GÜVENÇ

istanbul Teknik Üniversitesi'nde mimarlık ve fizik eğitimi alan Hasibe Akın, okul süreciyle birlikte permakültür tasarımıyla tanışmış; Paris, ABD ve İngiltere'deki iş tecrübeleri ve eğitimlerle de bu alanda derinleşme fırsatı bulmuş. Türkiye'ye döndükten sonra bir yandan İTÜ'de mimari tasarım alanında yüksek lisansa devam ederken, bir yandan da mimarlık yapmaya başlamış. Akmerkez'in 2013 yılında başlayan renovasyon sürecinde mimar olarak işe alınmış ama aynı zamanda kamusal alan haline getirilmesi

planlanan terasın dönüşümünün de mimarı olmuş. Akmerkez'deki görevinden bir süre önce ayrılan Akın, şimdilerde gayrimenkul sektöründe mimar ve tasarımcı olarak hizmet ve danışmanlık vermeye devam ediyor. Bir tüketim merkezinde üretim yapılan bir alanı nasıl yarattığımızı gelin kendisinden dinleyelim...

Akmerkez ile buluşmanız nasıl oldu?

AVM'nin renovasyon süreciyle oldu buluşmamız. Bir kadro oluşturuldu ve mimar olarak işe başladım. Sineması, rezidansı, cephesi, kafeleri, restoranları, lobisi, gym'i yenilenecekti. Terasın da kamusal alan haline getirileceğini öğrendim. Yönetim permakültür tasarımıyla ilgilendiğimi biliyordu. Neler yapılabileceğiyle ilgili konuşurken, onlara permakültür nedir, bu bakış açısıyla orada neler yapılabilir, bu bize neler kazandırabilir, dünyadaki örnekleri ve çalıştığım projeleri anlattım. O zamanki proje müdürümüzün deyişiyle **"Bu kızın eli toprak tutuyor"** diye düşündüler. Kıymetli peyzaj firmalarını davet ettik, onlara anlattık. Sonra oranın dümdüz çim yapılmasına karar verildi. Bu arada ben de yapılabileceklerle ilgili olarak bir takım planlar yapmıştım. O alanın bir toprağa ihtiyacı vardı. Toprağı sağlamak için atıkları kaynağında ayrıştırmak üzere ekiple ri organize ettim. Burası 20 yıllık bir AVM, oturmuş bir sistemi var, girdileri çıktıkları çok belli. O anlamda bambaşka bir dünya tanımlıyor burası. Şehrin küçük bir örneği gibi. Devamlı gelenler var, ara ara gelenler var, çıktılar var. O çıktılar uzaklaşıyor, buraya dahil edilecek alan bulunamıyor. Bu alanda da kullanılmayan noktalar var... Tam bir prototip. Tüketim alanı olarak görülebilir ama üretim de yapılabilecek ciddi potansiyeller barındırıyor içinde.

Nasıl başladı çalışmalar?

İlk adım buradaki kaynakları belir-

"İlk adım buradaki kaynakları belirlemek oldu. Toprak için restoranlardan çıkan atıklar, koliler, inşaattan çıkan moloz, kanalizasyondan giden su kaynak olabilirdi. Atık dediğimiz şey, bilgi ve hayal gücü eksikliğinden kaynaklı, nasıl değerlendirileceği bilinmeyen kaynak aslında"

lemek oldu. Toprak için restoranlardan çıkan atıklar, koliler, inşaattan çıkan moloz, kanalizasyona giden su kaynak olabilirdi. **Atık dediğimiz şey, bilgi ve hayal gücü eksikliğinden kaynaklı, nasıl değerlendirileceği bilinmeyen kaynak aslında.** Ya da burada çok ciddi bir potansiyeli, enerjisi olan ama o enerjiyi henüz nereye yönlendireceğini bulamamış bir insan da olabilirdi kaynak. Önce bunları belirledik. Kimisi ikna oldu, kimisi olmadı. Kimisi ikna olanı gördü, geri kalmak istemedi. "Bunlar toprak olacak" dediğinde çok da inanmadılar ama işler başlayınca, kendileri de gelip gördüler. Bir gün açılan çöplerden, restoranların birinden gelen yarım bir somon balığı çıktı. Arayıp sorunca "Size fosfor gönderdim" dediler. "Ama bu atıksa göndermeniz gere-

kiyor, sadece bize fosfor sağlamak için göndermeyin" dedim. Her gün böyle atık çıktığını söylediler. Sonrasında onların hayvanlarla buluşturulmasıyla ilgili çalışmalar yapıldı. Böyle birbirine eklemlenen, insanların ne yapabiliriz dedikçe bir ucundan tuttukları ve sorumluluğunu aldıkları bir noktaya dönüştü. Sonunda o alanın bir kısım toprağını üretmiş olduk. Ekilecek alan için de Anadolu'daki çiftliklere çağrı yaptık ve atalık tohumlar getirttik.

Yoğun talep var mıydı? Yoksa yaratmak için ne gibi adımlar izlediniz?

Çalışanların telefonlarına dokundukları kadar toprağa dokunmaya, bu üretimin içine dahil olmaya, bunu öğrenmeye çok ihtiyaçları varmış. Bu küçük bir değme aslında. Bunun bile bize hatırlattığı şeyler

oldu. Bir denemeydi bizim için ve çok da kolay olmadı aslında. Biraz “gerilla tarzını” izledim diyebilirim. Talep yoktu başta ama insanlar bilmediği şeylere biraz daha çekinerek yaklaşır. Talebin olmadığı yerde bir şey yapılmaz da bir bakış açısı ama **insanlar taleplerinin farkında da olmayabilirler**. Neticede o talebi yaratmak da bir süreç.

Bundan sonra nasıl ilerleyecek süreç?

Projenin üçüncü ayağı, bunu hiç bilmeyen ama bilse, o ateş içine bir kere düşse, içinde yer almak isteyebilecek insanlara ulaşmak. Ben buradan ayrıldım ama bu işin devam etmesi yönünde karar alındı. **Önemli olan bu işi aidiyetini oluşturarak kurgulamak**. Kamusal alan sadece halka açık bir yer değil aynı zamanda paydaşların da rahatça gelebildiği bir yer demektir. O aidiyet kurulduk-

“Çalışanların telefonlarına dokundukları kadar toprağa dokunmaya, bu üretimin içine dahil olmaya, bunu öğrenmeye çok ihtiyaçları varmış. Bu küçük bir değme aslında”

tan sonra sürdürülebilirliği de biraz daha kurgulanabilir hale geliyor.

Hem permakültür tasarımcısı hem de mimar gözüyle nasıl görüyorsunuz İstanbul’un inşaatların yükseldiği halini?

Zaten var olan bir şehir var. Biz de o tablonun içindeki bir parça olarak yaşıyoruz. Kabul etsek de etmesek de bu şehirde AVM diye bir gerçek de var. Bu sistemi yok saymayı, bunu yıkıp yerine bambaşka bir şeyin ola-

bileceğini var saymayı ütöpic; bunun nasıl dönüşebileceği üzerine verilen emekleri ise kıymetli buluyorum. Bu noktada da insanların doğal olarak bir model görebilmeye ihtiyaçları var. Yaratmak istediğimiz hikayelerin sebeplerini anlatarak olacak bu da. O yüzden de çok şanslı bir dönemdeyiz. Var oluşla ilgili süreçlere baktığımda bu kadar bilgiye erişebilir olduğumuz, birbirimizle iletişimin bu kadar kolay olduğu, uygulama yapılabilir alanların bu kadar çok olduğu bir zaman oldu mu acaba diye düşünüyorum. Kış mevsiminin bittiği baharın geldiği bir süreç gibi geliyor bana. Şehirlerde bütün olanlara rağmen yapılabilecek şeyler olduğunu düşünüyorum.

Gayrimenkul sektöründen talep var mı Akmerkez’dekine benzer uygulamalara?

Hem de çok var. Önce anlamak istiyorlar, ardından da hem duyumla hem araştırmayla öğrendikleriyle böyle bir şey yapmak istediklerini söylüyorlar.

İnsanların da artık şehirden kaçma, balkonunda-bahçesinde bir şeyler yetiştirme, sağlıklı beslenme gibi dertleri var. Şehir hayatında bunu mümkün kılabilecek ne gibi alternatifler söz konusu?

Bir takım STK’ların çalışmaları var, kampüslerle çalışanlar var. Permakültür eğitimlerinin verildiği oluşumlara ulaşmak mümkün internet üzerinden. Şehirlerde uygulamalar için balkonundan çatısına, iki yolun birleştiği kavşaktan refüj alanlarına belediyenin elinde bomboş duran bir sürü alanımız var.

Üretim süreçleri, atıkların toplanması, toprağa dokunulması, suların temizlenmesi, güzel sofraların etrafında insanların buluşabilmesi, daha lezzetli yiyecekler yenmesi şehir için çok önemli konular. Üretimden ziyade onarım kavramı önemli, onarmak bile mümkün olabilir belki. Bununla

ilgili araçlarımız da var. Permakültür bunlardan sadece biri, tek yolu ya da en doğrusu değil. Bunların hepsi yapılabilir, zor ama bir kadar da kolay bir şey. Ama **esas olan insan**. Kimlerle ne şekilde bir araya geleceğimize ve hangi iletişim dili üzerinden konuşabileceğimiz önemli. **Bill Mollison**'ın **Permakültüre Giriş** kitabının 14. bölümünde **görünmez yapılar** diye incelediği bir alan var. Tüzel kişilikler, şirketler, holdingler, okullar üniversiteler, onlarla kurulacak bağlantılar, topluluk oluşturma süreçleriyle ilgili noktalar... Bu şekilde bir ekosistem yaratabiliriz.

Dünyadan, içinde yer aldığımız ya da almadığımız birkaç örnek verebilir misiniz bu tarz uygulamalara?

Dünyanın birçok yerinde sürdürülen projeler var. Bazen adına permakültür, bazen **onarıcı tarım**, bazen de **bütüncül yönetim** diyorlar. Benim takip ettiğim oluşumlardan biri ABD, Portland'da devam eden **City Repair Projesi**. Bölge sakinlerinden Mark Tobin'in başlattığı ve topluluk oluşturma yöntemlerinin denendiği bir proje. Kavşakları dönüştürerek başlıyorlar ve ardından bu dönüşüm bir bölgeden diğerine sızıyor, eklenerek ilerleyen bir sürece dönüşüyor.

New York'ta, **Young Architects** programının içinde de bulunmuşum. Modern Sanat Müzesi'nde (**MoMA**) **Public Farm** adında bir proje başlatılmıştı. Müzenin bahçesinde, yine katılımcı süreçle işleyen hem bir atık dönüştürme operasyonu hem de kentsel tasarımın uygulandığı bir köprü oluşturuldu. Aslında sürekli bir uygulamayı ama öyle rağbet gördü ki hâlâ devam ediyor. Geoff Lawton'ın **Brooklyn Grange** projesi de yine New York, Brooklyn'de kocaman bir çatının dönüşüm hikayesi. John D. Liu'nun **Loess Plateau** belgeseli ise Çin'de devasa bir çölün ayağa kaldırılmasını, o projelerin gücünü anlatıyor.

“Kabul etsek de etmesek de bu şehirde AVM diye bir gerçek var. Bu sistemi yok saymayı, bunu yıkıp yerine bambaşka bir şeyin olabileceğini var saymayı ütopyik; nasıl dönüşebileceği üzerine verilen emekleri ise kıymetli buluyorum”

Bunların hepsi çok ilham verici. İsveç, Norveç gibi ülkelerde de çok güzel örnekler var. Herkesin çarpan etkisiyle güçlerini birleştirebileceği yerler buralar.

Önümüzdeki döneme dair planlarınız neler?

İTÜ Ayazağa kampüsünün bir permakültür ve sürdürülebilir yaşam merkezine dönüşmesiyle ilgili bir projem var. Hem üniversiteyle bağım, hem de permakültür tasarım bakışı açısından mühendislerin, mimarların ve sosyal bilimcilerin neler yapabilecekleri üzerine bir miktar sezgisel, bir miktar da içinde yargılar barındıran bir tarafım vardı. O yüzden üniversitede bu çalışmalarını yapan insanlarla buluşayım ve süreci devam ettireyim istiyordum. Üniversiteye başladığımda permakültür tasarımının aslında pastoral bir hayatın vücut bulmuş hali gibi algılandığını gördüm; keşke ziraat ya da peyzaj mimarlığında bunu yapsaydın dediler. Anladım ki orada bu tasarım biliminin aslında gerek mimarlıkla gerekse başka disiplin-

lerle ilişkisinin kavramsallaştırılması ya da bir kuram haline gelmesiyle ilgili bir dert söz konusu. Permakültür tasarımıyla ilgilenen sayısız uygulayıcı insan var dünyada. Ama üniversite aşaması daha başka bir şey. İlkinde daha usta-çırak ilişkisi, zanaatkarlık anlamına gelecek bir şey akıyor. Permakültürün etik kuralları ise insanlara ipuçları veren, bölgeye değil evrene, dünyaya ait, herkese açık bir taraf sunuyor. Bu da heyecan verici...

İTÜ ile ilgili proje tamamlandı, üniversite de yeşil kampüs konseptinin içerisinde ele alınabilecek bir şey olarak gördü bunu ve sahip çıktı. İstanbul Kalkınma Ajansı'na hibe için başvurduk, sonuç alamadık ama şehrin içinde bu ölçekte bir uygulamanın gerçekleşmesi konusunda çok heyecanlıyım. Başka bir yerde, başka bir alanın dönüşümünde de yapılabilir bu. Çünkü aslında mevzu sadece şehrin içinde gıda üretimi değil, o sadece bir vesile. Topluluk süreçlerini ve toplumun da katılımıyla o üretim süreçlerini deneyimleyebileceğimiz alanları açmak asıl mesele. ○

İş Dünyası “Değişimin Yeni Paradigmaları”nı Değerlendirdi

Sürdürülebilirlik Akademisi'nin düzenlediği Yeşil İş 2015: Sürdürülebilir İş Zirvesi, Huffington Post'un Etki ve İnovasyon Bölümü Baş Editörü Jo Confino'nun moderatörlüğünde 8-9 Ekim tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirildi. Zirve'de Sürdürülebilir İş Ödülleri ve Sürdürülebilir İş Lideri Ödülü sahiplerini bulurken, Türkiye'nin ilk “Sürdürülebilir Gıda Platformu”nun da temelleri atıldı.

Türkiye'nin en güçlü sürdürülebilir iş platformu olan **Yeşil İş**, 7. yılında, 171 konuşmacı, 60 oturum, 9 kulvar ve 75 çözüm ortağıyla 8-9 Ekim tarihlerinde Park Bosphorus Hotel İstanbul'da gerçekleşti. Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından “Değişimin yeni paradigmaları” temasıyla gerçekleştirilen **Yeşil İş 2015: Sürdürülebilir İş Zirvesi**'nin içerik çalışmaları bu yıl, Birleşmiş Milletler **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri**'nin ilham verdiği ve bu doğrultuda yürütülen çalışmalarla oluşturuldu.

Sürdürülebilirlik Akademisi Başkanı **Murat Sungur Bursa**, zirvenin açılışında yaptığı konuşmada, Yeşil İş'in 7. yılında Sürdürülebilir İş Zirvesi'ne dönüştüğünü belirterek, “Daha önceki yıllarda gerçekleştirdiğimiz konferansları, 7. zirveye hazırlık olarak nitelendiriyoruz. Yeşil İş, onlarca Çalışma Grubu üyesi ve 50'ye yakın Danışma Kurulu üyesinin aylar süren çalışmaları sonucunda şekilleniyor. Bu yıl 160'tan fazla konuşmacı, 60 oturum, 9

kulvar ve 75 çözüm ortağı ile sürdürülebilirlik konusunun tartışıldığı çok büyük bir platform olarak yoluna ‘Sürdürülebilir İş Zirvesi’ olarak devam ediyor” dedi. Bursa, Zirve'nin Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'yle paralel değerleri benimsediğini ve bu kapsamda uyumlu çalışmalar yürütüldüğünü de vurgulayarak, “1992 yılını milat kabul edersek, yaklaşık 25 yıldır sürdürülebilirliğin hayatın her evresinde nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğini tartışıyoruz. Buna rağmen iş hayatında sürdürülemez bir gidişat var. Bu gidişatı değiştirmek için bir araya gelerek, ortak bir platform oluşturmak gerekiyordu. İşte Sürdürülebilirlik Akademisi, bunun için tüm paydaşları bir araya getiriyor. Burada edindiğimiz tecrübeleri kendi iş hayatımıza aktarmamız gerekiyor” diye konuştu.

Yeşil İş 2015: Sürdürülebilir İş Zirvesi kapsamında bir protokol konuşması gerçekleştiren T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşarı **Prof. Dr. Mustafa Öztürk**, Türkiye'nin Paris'teki İklim Deği-

şikliği Konferansı'nda vereceği mesajları ilk kez açıkladı. Dünyanın 2015 yılı biyolojik kapasitesinin 19 Ağustos itibarıyla tükendiğini belirten Öztürk, “Birleşmiş Milletler raporlarına göre 2050 yılında 9 milyara ulaşacak nüfusun beslenmesi için ekonomik ve ekolojik büyüme ve çevreyi daha fazla gözetmek zorundayız. İklim değişikliğiyle mücadelede Türkiye'nin 2030 yılına kadar uygulayacağı planları belirledik. Bu plana göre Paris'teki İklim Değişikliği Konferansı'nda 2030 yılına kadar emisyon oranlarımızı %21 oranında azaltacağımızı tüm dünyaya açıklayacağız. Bu plan çerçevesinde 2020 ve 2030 yılları arasında 1 milyar 630 ton emisyon engelleyeceğiz” diye konuştu.

“Şu An Bir Uçurumun Kenarındayız...”

Zirvenin bu yıl da moderatörlüğünü üstlenen Huffington Post'un Etki ve İnovasyon Bölümü Baş Editörü **Jo Confino**, Birleşmiş Milletler'in belirlediği Sürdürülebilir Kalkınma hedeflerinin sürdürülebilirlik poli-

tikalarna yön verdiğini belirterek, ülkelerin gereken değişimin farkına vardığını söyledi. Confino, “Şu an bir uçurumun kenarındayız ve acilen düşünme şeklimizi değiştirerek harekete geçmek zorundayız. Umarım bunu başaracağız. Olay sadece eşitlik veya eşitsizlik değil, 800 milyon çocuk her gece yatağa aç giriyor, bunu engellemek için her şeyden önce ‘biz’ olmalıyız. Şirketlerin bir sürdürülebilirlik departmanı kurup kenara bırakmaları çözüm değil. ABD’de büyük şirketler bunun için hedef odaklı departmanlar kuruyor. Ortak amaç insana dokunmak olmalı. Şimdi harekete geçenler, geleceğin kazananı olacak. Ancak paydaşları, müşterileriyle ilişkilerini gözden geçirmeyenler 15 yıl sonra kaybeden şirketler olacak. İnsanlığı sürdürülebilirlik için değiştirecek şey, kalplerinde yatıyor” şeklinde konuştu.

Kurumsal Sürdürülebilirlik Performans Kriterleri, Döngüsel Ekonomi, İnovasyon, Teknoloji, Dijital Dönüşüm, Enerji ve Enerji Yönetim Sistemleri, KOBİ’lerde Dönüşüm, Sürdürülebilir Ürünler ve Geleceğin Malzemeleri, Sürdürülebilir Belediyeler, Yeşil Tesisler, Hastaneler, Otel ve Konutlar, Sosyal Etki, Karbon ve Su Yönetimi ana başlıklarındaki konular gerek ana kulvar oturumlarında gerekse paralel kulvarlardaki interaktif oturumlarla ele alındı.

Türkiye’nin ilk “Sürdürülebilir Gıda Platformu” Kuruldu

Bu yıl ilk kez Yeşil İş: Sürdürülebilir İş Zirvesi çatısı altında gerçekleşen

Sürdürülebilir Gıda Konferansı 2015’te sürdürülebilir gıda tedarik ve tüketimi için tüketici davranışlarından şeffaf tedarik zincirine, ambalajlamadan gıda atığına, çevresel etkilerden sürdürülebilir tarıma, sürdürülebilir perakende zincirlerinden ekosistemin korunmasına kadar birçok önemli konu masaya yatırıldı. Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından gerçekleştirilen Konferans kapsamında, sürdürülebilir gıda hedeflerini içeren Türkiye’nin ilk **Sürdürülebilir Gıda Bildirgesi** paylaşılarak imzaya açıldı ve Sürdürülebilir Gıda Platformu bir sivil inisiyatif olarak kuruldu.

Sürdürülebilir İş Ödülleri ve Sürdürülebilir İş Lideri Ödülü Sahiplerini Buldu

2015 yılı Sürdürülebilir İş Ödülleri, Türkiye’nin en güçlü sürdürülebilir iş platformu olan Yeşil İş kapsamında gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. Üçü KOBİ olmak üzere toplam 11 şirketin sürdürülebilir iş modelleri ödüle layık görüldü.

Unilever Türkiye “Tüm Değer Zincirinde Sürdürülebilirlik” projesiyle Tedarik Zinciri Yönetimi kategorisinde; **TOFAŞ** “7 Adımda

Proaktif Enerji ve Karbon Yönetim Sistemi” projesiyle Karbon ve Enerji Yönetimi kategorisinde; **Besler Gıda** “Geleceğe Yatırım: Su Projesi” ile Su Yönetimi kategorisinde; **Arçelik** “AEEE Yönetimi” projesiyle Atık Yönetimi kategorisinde; **Sunar Grup** “Doğu’ya Ayçiçeđi Dođuyor!” projesiyle Çeşitlilik ve Dahil Etme kategorisinde; **Anadolu Efes** “Gelecek Turizmde” projesiyle İşbirliği kategorisinde; **Pepsico** Türkiye “GAP-Cheetos Çocuk Gelişim Merkezleri” projesiyle Sosyal Etki Yönetimi kategorisinde; Şekerbank “Aile Çiftçiliđi Bankacılığı: Tweet Köy” projesiyle Sürdürülebilirlik İletişimi kategorisinde ödüle değer bulundu.

KOBİ’ler arasında ise **Sem Plastik** “Jefer-Yakıt Tasarruflu Uçak İçi Servis Tabađ” projesiyle Karbon ve Enerji Yönetimi kategorisinde; **b-fit** markası “b-fit” projesiyle Sosyal Etki Yönetimi kategorisinde; **Polat Organik Gübre** “Tarımsal Atıkların Bitki Beslemede Kullanımı” projesiyle Atık Yönetimi kategorisinde ödül almaya hak kazandı.

Yılın Sürdürülebilir İş Lideri Ödülü ise Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Güler Sabancı**’ya verildi.

Renkli Kampüs'lerden Özgür Ofis'lere

Farklı kültür, eğitim ve görüşten üniversiteli gençlerin birbirini bulduğu, birbirinden güç aldığı ve değişim için birlikte hareket ettiği bir platform olmayı hedefleyen Renkli Kampüs, "Dünyayı Değiştirmek için Dünyanı Değiştir" sloganıyla çıktı yola. Şimdilik sadece İstanbul'daki üniversite öğrencilerine yönelik olsa da başka şehirlere de yaygınlaştırılması hedeflenen projeyi, Boyner Holding Kurumsal Gelişim ve Yatırım Kiralama Direktörü Arzu Güneşli, Köprü Sürdürülebilirlik Danışmanlığı Kurucu Ortağı İdil Ander Dede, The Big House Mimarlık Kurucusu Kristina Steinbüchel, BP Petrolleri Finans Müdürü Pınar Gökpinar ve İnsan Kaynakları Danışmanı Suna Özpar'dan oluşan ekibinden dinledik...

Fezviye SALAŞ

Renkli Kampüs Projesi fikri ne zaman, hangi ihtiyacın ürünü olarak ortaya çıktı, kimler tarafından hayata geçirildi?

PINAR GÖKPINAR (P.G): Aslında hepimizin kesiştiği yer **Ortak İdealler Derneği**. Bizler derneğin Meridyen ismindeki liderlik programından farklı zamanlarda mezun olmuş dernek üyeleriyiz. İdil de derneğin aynı dönemlerde program koordinatörlüğünü yapıyordu. Her şey bir mezunlar toplantısı sırasında bizlerin toplum yararına yapılmak istenen bir proje üzerine konuşmasıyla başladı. Yani ilk ismimiz "Önde Koşanlar", yeni adımımızla "Renkli Kampüs" 2012 yılının başında doğdu diyebiliriz. Hepimiz engelliler ile ilgili bir şeyler yapmak istiyorduk. O dönem yine Meridyen mezunlarından ISEM (İstanbul Engelliler Müdürlüğü) eski müdürü Bekir Köksal da

grubumuzdaydı. Birlikte yaptığımız ilk çalışmalar sonucunda programın engelli üniversiteli gençleri hedeflemesine karar verdik.

ARZU GÜNEŞLİ (A.G): O toplantıda projemiz için gönüllü olarak çalışmaya soyunduk; her birimizin çalıştığı sektör ve kendi deneyimleri, Ortak İdealler'in iletişim ağından elde ettiğimiz güç ve yaptığımız paydaş toplantıları sonucu Renkli Kam-

püs gelişti, büyüdü ve üniversiteli gençlere yönelik bir liderlik programına dönüştü. Kuluçka süresi iki yılı aştı ancak biz de bu süre içinde çok şey öğrendik.

İDİL ANDER DEDE (İ.A.D): Bu hazırlık süresince pek çok paydaş toplantısı yaptık. Başladığımızda hiçbirimizin engellilerle ilgili bir deneyimi bulunmuyordu. Hem kendimizi hem Renkli Kampüs'ü

geliştirebilmek için üniversitedeki engelsiz kampüs koordinatörleri, STK'lar, öğrenciler, iş dünyasından liderler, uzman akademisyenler gibi ilgililer olmak üzere pek çok kişi ve kurumla görüştük. Bu görüşmelerin sonucunda "sorumlu liderlik" programını geliştirirken fark ettik ki engelliler ile ilgili bir şey yapmak istiyorsak bunu sadece engellilerle yapamazdık. Eğer gerçekten entegrasyon hedefliyorsak mutlaka entegre bir program yapmamız gerekiyordu. Ve bu bakış açısıyla da programı tüm üniversiteli gençlere yönelik hazırladık.

SUNA ÖZPAR (S.Ö): Buradaki önemli noktalardan biri üniversitelerdeki fiziksel engeli olan gençlere ulaşabilmek için kurduğumuz alt yapı ve ilişki ağı oldu. Bu ön çalışma sayesinde ilk program için üniversitelerdeki fiziksel engeli olan gençlerden de çok güzel başvurular aldık. **Programda bulunan 35 gencin 17'sinin fiziksel bir engeli bulunuyordu.** Bir diğer önemli nokta da bu gençleri tanıştıracığımız iş dünyasına Renkli Kampüs olarak açılabilirdi. Bunun için de insan kaynakları uzmanlarıyla koordine çalışmalar yürüttük. Bunları artırmak devam ettirmeyi planlıyoruz.

Projenin amacı nedir? Proje ile katılımcıların kendilerini keşfetmesi mi yoksa toplumsal anlamda kazanımlar mı hedefleniyor?

S.Ö: Projenin genel amacı engelli ve engelsiz üniversiteli gençlerin liderlik vasıflarını geliştirerek topluma yararlı bireyler olarak profesyonel iş hayatına hazırlamak. Renkli Kampüs'ün bir hedefi üniversitelerdeki engelli ve engelsiz öğrencilerin doğru istihdam için donanımlarının güçlendirilmesi, toplumda ve iş hayatında sosyal sorumluluk farkındalığı yüksek birer lider olarak rol almaları. Bir diğer hedefi de kalifiye staj ve istihdam olanaklarının artırılması.

Programın çok önemli bir faydası da engelli ve herhangi bir engeli olmayan gençlerin bu kadar yakın ve yoğun bir arada oldukları belki de ilk ve tek program olması.

KRISTINA STEINBUHEL (K.S): Katılımcıların program boyunca kendilerini keşfetme yolculuğunda ciddi yol katedebileceği şüphesiz, ancak gençlerin yaptıkları/katıldıkları sosyal sorumluluk projeleri ile topluma fayda sağlamalarını da hedefliyoruz.

A.G: Programın çok önemli bir faydası da engelli ve herhangi bir engeli olmayan gençlerin bu kadar yakın ve yoğun bir arada oldukları belki de ilk ve tek program olması. Bu her iki tarafın da hayatlarında çok güzel farkındalık kapıları açıyor, eminim iş hayatına atılan bu gençler iş yaşamındaki engelli istihdamı konusunda çok farklı bir bakış açısını, gittikleri şirketlere de taşıyacaklar.

Programın içeriğinden de bahsedebilir miyiz? Renkli Kampüs programına katılan bir genci nasıl bir program bekliyor?

S.Ö: Her dönem öncesi programın hedeflerine uygun konular tespit ediliyor, bu konular modüllere atanıyor. Konulara uygun ilham verici konuşmacılar ve katılımcıları kaynaştırarak aktiviteler belirleniyor. Modüllerle ilgili bilgiler internet sitemizde ilan edilerek gençlere program içeriğine dair bilgi veriliyor. Program toplam dokuz modülden oluşuyor, her modül Cumartesi sabahları başlayarak yarım gün olarak

gerçekleşiyor. Programın takvimi üniversitelerin akademik takvimi dikkate alınarak tasarlanıyor.

P.G: Modüllerimizi katılımcıların kişisel gelişimlerini artıracak, onları iş hayatına hazırlayacak içeriklerle zenginleştiriyoruz. Bunun yanı sıra program boyunca onları takımlara ayırarak sosyal sorumluluk projesi yapmayı deneyimlemelerini de bekliyoruz. Tabii ki bu deneyimi yaşarlarken onlara desteğimiz sürüyor, her takıma mentörler atıyoruz. Bu mentörleri de iş dünyası veya akademik çevreden seçiyoruz. Takımlar mentörleriyle birlikte proje konusu ve hedefi belirleme, zaman ve kaynak planlaması, paydaş görüşmeleri, sonuç raporu yazmak gibi konularda çalışıyorlar.

Programın bir önemli adımı da katılımcıların çeşitli İK yöneticileriyle karşılaşmalarını sağlayan buluşmalar. Bu buluşmalar sayesinde katılımcılarımız istihdam seçenekleri konusunda fikir sahibi oluyor, staj veya iş başvurusu yapabiliyorlar. Bu başvurular istihdama da dönüşebiliyor.

Renkli Kampüs iş dünyası ile nasıl bir ilişki içinde?

İ.A.D: Renkli Kampüs'ün tek hedefi üniversiteli gençlere ulaşmak değil. Bizler bu gençlerin ileride çalışacakları iş dünyasının da bu gençlere

hazır olmasını istiyoruz. Önyargıların kırıldığı, çeşitliliğe değer veren, engellerin olmadığı, tamamen erişilebilir sorumlu bir iş dünyası hayal ediyoruz. Bunun için de “Özgür Ofisler”in peşine düşüyoruz.

S.Ö: Hatta 15 Eylül tarihinde insan kaynakları yöneticilerine yönelik “Renkli Kampüs Özgür Ofisler Peşinde” adıyla bir etkinlik gerçekleştirdik. Pek çok değerli kurumun insan kaynakları yöneticisi aramızdaydı. Hep birlikte iş dünyasının engellerini nasıl kaldırabileceğimizin ve özgür ofisleri nasıl yaratabileceğimizin yollarını aradık.

Bu projeye dahil olmak isteyen bir üniversite öğrencisi, sizinle nasıl irtibata geçiyor?

K.S: Programa dahil olmak isteyen öğrenciler internet sitemizde bulunan başvuru formunu tamamlayarak başvurularını yapabilirler. 2. Dönemimiz 3 Ekim tarihinde başladı. Bir sonraki dönem için başvuru sürecimiz devam ediyor.

Bu programlar nerede uygulanıyor? İstanbul’da öğrenim gören her öğrenci bu programdan faydalanabilir mi? Belki de onlar için daha da önemlisi katılım ücretli mi?

A.G: Program İstanbul’da farklı kurumların mekanlarında uygulanıyor. Katılımcılarımızın farklı yerleri deneyimlemeleri için bu şekilde bir uygulama yapıyoruz. Mekan seçimi yaparken toplu ulaşımaya uygun, erişilebilir ve merkezi yerleri seçmeye özen gösteriyoruz. Engelli gençlerimiz için gerekiyorsa ulaşım desteği sağlıyoruz. İstanbul’da öğrenim gören her öğrenci bu programdan faydalanabilir. Programa katılım ücretsizdir.

Program ne kadar sürüyor? Katılımcıların program sonrası kazanımlarında ne hedefleniyor?

S.Ö: Program yaklaşık üç ay sürü-

“Renkli Kampüs’ün tek hedefi üniversiteli gençlere ulaşmak değil. Bizler bu gençlerin ileride çalışacakları iş dünyasının da bu gençlere hazır olmasını istiyoruz. Önyargıların kırıldığı, çeşitliliğe değer veren, engellerin olmadığı, tamamen erişilebilir sorumlu bir iş dünyası hayal ediyoruz”

yor, toplam dokuz modül var. Program sonrasında gençlerin Renkli Kampüs olarak dayanışma ve iletişim içerisinde olacağı bir platforma sahip olmasını hedefliyoruz.

İ.A.D: Bu platformun hedefi sadece liderlik ya da kariyer değil gerçekten değişim yaratabilecek, topluma değer katacak sorumlu liderlik vizyonunu paylaşmak. Bunu yaparken iş hayatına dair yüksek hedefler belirlemelerine de yardımcı olmak.

K.S: Gençler aynı zamanda program sırasında birbirlerinden ne kadar farklı düşünebildiklerini görüp çeşitliliğin, yöneticiliğin temel güçlü yönlerinden biri olduğunu deneyimliyorlar.

Bu proje, hem başka illerde hem de farklı programlar ile devam gelecek pilot bir projedir diyebilir miyiz? Bu oluşumun bir sonraki adımı nedir?

P.G: Pilot proje dönemimizi toplam 2,5 yılda beş program olarak kurguladık. **Hedefimiz bu projeyi**

sürekli kılmak ve İstanbul dışında da yaygınlaştırmak. Katılımcımız olan gençlerin de bizimle beraber bu sürekliliği sağlamakta aktif olarak desteklerini bekliyoruz. Bu pilot dönem içinde ekip olarak bundan sonraki dönemin sürekliliğini sağlamaya yönelik olarak var gücümüzle çalışacağız. Bu konuda bize en büyük katkısı sağlayacak şeylerden birisi aldığımız geribildirimler ve öneriler olacak. Katılımcılarımız, danışma kurulumuz, mentörlerimiz, konuşmacılarımız, gönüllülerimiz ve kendi ekibimiz içinde devamlı gelişim amacıyla çok açık ve şeffaf bir yapı oluşturmuş durumdayız.

A.G: Tabii hedef bu programın yıllarca sürmesi ve güçlü bir network’e dönüşmesi. Sürdürülebilir bir yapı içinde ne yapabiliriz onu araştırıyoruz. **Amacımız bayrağı Renkli Kampüs programından mezun olan gençlere bırakmak.**

P.G: Bu program için suya düşen bir damla benzetmesi yapabiliriz. Damla düşünce nasıl etkisi halka halka açılarak yayılırsa biz de bu programla toplumda benzer etkiyi yaptığımızı düşünüyoruz. Programla bir şekilde buluşmuş herkes için bir etki yaratıyoruz. Herkes somut olarak farklılıkların zenginlik olduğunu deneyimliyor, önyargılarını yıkmaya ve farklı düşünmeye başlıyor, engelsiz mekanların, özgür ofislerin önemini anlıyor. Bu halkaları büyüterek programımızı geliştirmeye ve sürekli hale getirmeye destek olan herkese çok teşekkür ediyoruz. ○

Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği
Genel Sekreteri

“Duyarlı Ol!” Duyarlı Tüket ki, Dünya Gelecek Nesillere de Kalsın

Sürdürülebilir kalkınmanın önemli unsurlarından biri sürdürülebilir tüketim. Sürdürülebilir yaşam biçimi olarak baktığımızda hayatımızın her alanında kullandığımız enerji, su, kağıt gibi kaynak ve ürünleri “daha dikkatli”, “daha sorumlu” tüketmemiz gerekiyor. Sürdürülebilir tüketim, gelecek kuşaklara daha iyi, daha “sürdürülebilir bir dünya” bırakmayı amaçladığı için uzun vadeli düşünülmesi ve topyekun katılımı gerektiren bir yaklaşım.

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği'nin (SKD) 12 çalışma grubundan biri olan **Sürdürülebilir Tüketim Çalışma Grubu**, tüm bunlardan hareketle Ekim ayında çok önemli, her bireye hitap eden ve bu sayede toplumun tamamına yaygınlaşabilecek bir projeyi hayata geçirdi: **DO!**

Duyarlı Ol'da Neler Var?

“Duyarlı Ol” yani kısaca “DO!” adını verdiğimiz proje, iş dünyasında sürdürülebilir tüketim konusunda farkındalık oluşturmayı ve “duyarlı insanlar” yaratmayı amaçlıyor. Her şey insanla başlıyor, devam ediyor ve sona eriyor. Bu nedenle projenin odağında elbette insan var.

DO! Projesi oldukça kapsamlı bir yol haritası, modüler bir sunum ve dosyalar olmak üzere üç bölümden oluşuyor. **Yol haritası**, projeyi uygulamak için sırasıyla hangi adımların takip edileceğini gösteriyor. **Modüler sunum**, içinde elektrikten suya, yakittan kağıda, işyeri ortamında kaynak tasarrufu sağlayacak pek çok bölüm barındırıyor. Modüler sunumun başındaki **verimlilik tab-**

losu, modüllerin hangi alanlarda tasarruf sağladığını gösteren ikonlardan oluşuyor.

Projenin katılımcıları modüler sunumun içinden hangisini uygulamak istediklerine kendileri karar veriyorlar. Verimlilik tablosu sayesinde seçtikleri modüllerle hangi konuda tasarruf ettiklerini takip edebiliyorlar. Katılımcılar seçtikleri modülü gerekli dosyaların içinden bulup bilgisayarlarına indiriyor; diledikleri sayıda, diledikleri noktada konumlandırmak üzere bastırıp diledikleri yöntemle uyguluyorlar.

Dubbing video, afiş, mailing, sticker, mouse pad, hediye paketi, ödüllü quiz gibi pek çok farklı materyalden oluşan projenin bir de “**DO! Aplikasyonu**” bulunuyor. DO! Aplikasyonu, sürdürülebilir tüketim alışkanlığımızı işyeri ortamından çıkarıp bireylerin günlük hayatına da dahil ediyor. Aplikasyon, proje devam ettiği sürece katılımcılarla iletişimi kolaylaştırabilme ve projeyi mobil hale getirme avantajı sunuyor. Sürdürülebilir tüketim alanında püf noktaları, elektrik, kağıt, atık ve su alanlarında özel tasarruf önerileri içerdiği gibi tele-

fonların şarj adaptörünün prizden çıkarılması için uyarıda bulunuyor, günde üç litre su tüketilmesi için yardımcı olan ve hareketsiz kaldığı zaman “harekete geç!” diyerek kişisel sağlığı düşünen küçük uygulamalar da içeriyor.

Her Şirket “Duyarlı Ol”abilir

DO! Projesi'ni uygulayan firmalar pek çok fayda elde edecek. Öncelikle çevresel, sosyal ve ekonomik olumsuz etkilerini **azaltmış** olacaklar. Doğal kaynakların korunmasına katkı sunacaklar. Kaynak tasarrufu ve atık yönetimi sayesinde maliyetleri azalacak. İş modellerinde değişime gitmiş, kurumsal sürdürülebilirliğe katkı sunmuş olacaklar. Çalışanların şirkete duyduğu aidiyeti artıracaklar. İtibarı yönetimi ve saygınlık açısından çok önemli adımlar atmış olacaklar.

Çalışanların sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarını benimsemesi, doğal olarak işyeri dışındaki hayatlarına da yansıtacak. SKD'ye üye 47 şirket, yaklaşık 350 bin kişiyi istihdam ediyor. Aileleri ile birlikte 1,5 milyona yakın bir kitleden söz ediyoruz. Bu heyecan verici rakam, çok önemli bir değişime imkan sağlayacak.

DO! Projesi yalnızca SKD üyeleri için de değil. Öncelikle SKD üyesi şirketlerde uygulanacak olsa da üye olmayan şirketlere de cüzi bir ücret karşılığı açık olacak. Böylece Türkiye'nin her yerinde kolaylıkla uygulanıp yaygınlaşan bir kitle hareketine dönüşebilecek.

Şirketleri ve çalışanlarını, sürdürülebilir bir dünya için bu harekete katılmaya, “Duyarlı Ol”maya davet ediyoruz.

DO! Projesi yalnızca SKD üyeleri için de değil.

Öncelikle SKD üyesi şirketlerde uygulanacak olsa da üye olmayan şirketlere de cüzi bir ücret karşılığı açık olacak.

Böylece Türkiye'nin her yerinde kolaylıkla uygulanıp yaygınlaşan bir kitle hareketine dönüşebilecek.

Özgür ÖZTÜRK

ozgur.ozturk@akcansa.com.tr

Bahamalar'da Deniz Koruma, Avrupa'da Biyoçeşitlilik, Samoa'da Genç İstihdamı...

Bahamalar'da 24 Yeni

Deniz Koruma Alanı

Bahamalarda koruma altına alınan denizel alan toplamda 3 milyon hektarı geçti. Bu rakam ülkenin denizel ve kıyı ekosistemlerinin %10'una eşit. 2008 yılında Biyolojik Çeşitliliği Koruma Anlaşması (CBD) kapsamında, Koruma Alanı Çalışma Programı'na (POWPA) katılan Bahamalar, Karayipler'deki 10 devletin 2020 yılına kadar toplam denizel ve kıyı ekosistemlerinin %20'sini korumaya alacağı taahhüdüne de imza atarak kendi hedefini belirledi. En son açıklanan alanla birlikte Bahamalar kendi hedefini aşmış oldu. Bahamalar hükümeti koruma alanlarının yönetimi için tüm paydaşlarla koordineli bir çalışma yürütüyor. Bu alanların yönetiminde kullanılmak üzere toplam 2,5 milyon dolarlık "Bahamalar Koruma Alanı Fonu" da oluşturuldu.

UN Environment @UNEP
<https://t.co/jueJTYWMQA>

AB'nin 2020 Biyoçeşitlilik Hedefleri Ne Durumda?

AB'nin 2020 Biyoçeşitlilik Stratejisi AB Parlamentosu ve üye ülkelerde 2010 yılında onaylandı. Stra-

tejide "tür çeşitliliği ve ekosistem kaybının azaltılması" hedefleniyor ve sorunun başlıca nedenleri olarak mevcut mevzuatın yeterince uygulanmaması, sürdürülebilir olmayan tarım ve balıkçılık faaliyetleri, istilacı yabancı türler veriliyor. Bir süre önce açıklanan yarıyıl ilerleme raporunda ise geçen beş yıl içinde hedeflerin oldukça uzağında kaldığı görülüyor. Özellikle sürdürülebilir tarım konusu tam anlamıyla bir başarısızlık örneği. Örneğin **Kuşlar ve Habitatlar Direktifi** (Birds and

Habitats Directive) gibi çok iyi hazırlanmış bir mevzuatın daha etkili sonuçlar vermesi için AB Komisyonu ve üye ülkelerin uygulama ve finansman konusunda daha aktif olmaları gerekiyor. Ekosistem hizmetlerinin desteklenmesi ve iyileştirilmesi için yine **AB Yeşil Altyapı Stratejisi**'nin (Green Infrastructure Strategy) etkin uygulanması önemli. Biyoçeşitliliğin gelişiminde tarımın ve tarım politikalarının giderek önemi artıyor. Yine balıkçılık politikaları, istilacı türler ve arazi bozulmasına karşı da AB Komisyonu tarafından süratle aksiyon planları geliştirilmesi gerekiyor.

BirdLife Europe @BirdLifeEurope
<http://t.co/RoDRDoFl0f>

Samoa Gençleri "Çiftlikten Masaya İş Programı"nda

BM Kalkınma Programı'nın ortaklığında yürütülen bir proje (Woman in Business Development Inc. WIBDI) ile Samoa adalarındaki genç işsiz nüfusa yeni bir gelecek yaratılıyor. Çiftçiler, otel ve restoran sahipleri işbirliğinde gençler bir taraftan modern tarım yöntemlerini öğrenirken, diğer taraftan Samoa pazarına sürdürdükleri ürünlerle iş dünyasının parçası olmayı öğreniyorlar. Bir haftalık organik tarım kursu alan gençler, kendilerine sağlanan imkanlar ile ürettikleri ürünleri bağlantıda oldukları potansiyel müşterilere yönlendiriyor ve düzenli, kalıcı bir meslek sahibi olurken ülke ekonomisine ve doğaya da katkıda bulunuyorlar.

UN Environment @UNEP
<https://t.co/sxkKzjUrOB>

SHC | **2015**
CONFERENCE | DECEMBER 2-4
ISTANBUL, TURKEY

Save the date

December 2-4, 2015

International Conference
on Solar Heating and Cooling
for Buildings and Industry

- Research, Innovation, Standardization
in Solar Heating and Cooling
- Markets, Industry and Policy
presented during an "Industry Day"
- Special Focus on the MENA Region

www.SHC2015.org

A conference of

Hosted by

Organized by

Türkiye'nin yok olma tehlikesi altında bulunan ve tohum bankalarında uzun süre saklanamayan endemik bitkileri, Gebze Teknik Üniversitesi'nde kurulan "**kriyo bankası**"nda sınırsız süreli koruma altına alınıyor. Gebze Teknik Üniversitesi Temel Bilimler Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü Öğretim Üyesi **Doç. Dr. Yelda Özden Çiftçi**, Türkiye'nin bitki türleri bakımından çok önemli bir zenginliği bulunduğunu fakat sahip olduğu bitkilerin bir kısmını kaybettiğini söyledi.

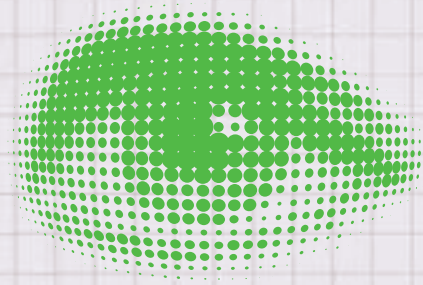
Sakarya'nın **Pamukova** ilçesi Karapınar Mahallesi'nde özel bir firmaya ait taşocağına gömülen kimyasal atıkların çıkarılması işlemi sürüyor. Ekim ayı başında **300 ton** atık çıkarıldığı öğrenildi.

Dünyada 2,1 milyar insanın açlık ve yoksulluk çektiğini, gıda ile ilgili üretim, beslenme, gıda güvenliği, israf gibi konularda dikkat çekmek için kutlanan **Dünya Gıda Günü**'nün önemini vurgulayan Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Genel Başkanı **Bendevi Palandöken**, "Ülkemizde de her yıl 2 milyar 100 milyon ekmek, 18 milyon 200 bin ton sebze-meyve israf ediliyor. Diğer gıda ürünlerindeki yapılan israfla beraber, önlem alındığında bir bu kadar daha nüfusa bakar" dedi.

Uludağ Üniversitesi Arıcılık Geliştirme-Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü **Prof. Dr. İbrahim Çakmak**, Türkiye genelinde geçmiş yıllarda %10 ile 20 arasında değişen **arı ölümlerinin** bazı bölgelerde %70'lere kadar çıktığını söyledi.

Türkiye'de üçüncüsü kurulması planlanan nükleer santralin yeri **İğneada** olarak açıklandı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Ali Rıza Alaboyun, konuyla ilgili "Şu an ilk

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Türkiye'de üçüncüsü kurulması planlanan nükleer santralin yeri İğneada olarak açıklandı; Balıkesir SEKA Fabrikası'nın bulunduğu alana termik santral kurulmaması için 8.500 imza toplandı; ülkemizde her yıl 2 milyar 100 milyon ekmek, 18 milyon 200 bin ton sebze-meyve israf ediliyor...

 Gözde İVGİN

gelenler Çinliler ile Amerikalıların Westinghouse firması. Mutabakat zaptı imzalandı. Japonların da ilgisi var" dedi. Trakya'nın Karadeniz sahilindeki kasabası İğneada, Kırklareli'nin Demirköy ilçesine bağlı. Longoz (subasar) ormanıyla tanınan ilçede **3155 hektarlık Longoz Ormanları Milli Parkı** bulunuyor.

Çanakkale'nin Bayramiç ilçesine 5 km mesafede, ilçenin içme suyu ve tarımsal sulama ihtiyacını karşılayan baraj havzasındaki zehirli madde içeren **yüzlerce zirai ilaç kutusu**, kamuoyunda oluşan tepkiler üzerine toplanmaya başlandı.

İstanbul'un tarihi dokusunu bozacak projelerden biri olan ve Galataport olarak bilinen **Salıpazarı Kravaziyer Limanı Projesi**'nin iptali istemiyle açılan davada Danıştay savcısı, projenin kamu yararına aykırı olduğunu belirtti.

İstanbul Kadıköy'de yıllardır ıslah edilemeyen Kurbağalı Dere'de, su yüzeyini kaplayan balçığın bir kısmı temizlendi. Ancak koku sorunu çözülemiyor.

Edirne'de nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu için koruma altına alınan saka kuşlarını avlayıp sattığı iddia edilen kişiye 10.118 TL para cezası kesildi.

Antalya Konyaaltı'ndaki **Üzümcek Dağı**, 30 yılı aşkın süredir faaliyet gösteren taşocakları nedeniyle her gün biraz daha yok oluyor. Dağda üç ocak faaliyet gösteriyor.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Türkiye'nin yılda **168 milyon ton toprağını kaybettiğini** açıkladı. Toprak kaybının tüm dünyayı tehdit ettiğini söyleyen Bakanlık kaynakları, önümüzdeki 25 yıl içerisinde arazi bozulumu nedeniyle dünya gıda fiyatlarının %30 artacağı yönünde uyarıyor.

Pasifik ve Atlantik okyanuslarındaki değişimler nedeniyle etkilenen iklim yapısı, İngiltere'nin resmi meteoroloji örgütü **Met Office** tarafından yapılan açıklamaya göre, içinde bulunduğumuz yıl ve gelecek yılın tarihte görülmüş **en sıcak** yıllar olarak ölçülmesine neden olacak.

Trabzon'da konuşan Orman Bakanı Veysel Eroğlu doğayı tahrip eden **Yeşil Yol**'u savundu. Yeşil Yol çalışmasının yayla turizmini geliştireceğini savunan Eroğlu "Yeşil Yol'un ormandan geçen kısmı çok cüzi miktarda. Trabzon'da 13 adet ağaç kesilmiş. Geniş bir otopan yapmıyoruz. Mevcut yolu düzenli bir hale getiriyoruz" dedi. Eroğlu, "Kesilen ağaçlar da ahım şahım ağaç değil, küçük bodur ağaçlardır" şeklinde konuştu.

Üsküdar Belediyesi'nin parsel numaralarını değiştirerek **Validebağ Korusu**'nun bitişiğindeki yeşil alana yapmak istediği camiye karşı çıkan 15 kişinin yargılandığı davada berat kararı çıktı.

Toros Dağları'nın eteklerindeki **Çenger Çayı**'na yapılmak istenen üç HES projesi için binlerce ağaç kesilecek. Yöre halkı, HES projesini yapacak firmanın hazırladığı ÇED raporuna dava açmaya hazırlanıyor.

Özelleştirme kapsamında kapatılan ve ardından 1,1 milyon dolara Albayraklar'a satılan **Balikesir SEKA Fabrikası**'nın bulunduğu alana termik santral kurulmaması için 8.500 imza toplandı. Tüketicileri Koruma Derneği Balikesir Şube Başkanı Necdet Bayhan, fabrika satışının Danıştay ve Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırı olduğunu, fabrikada yılda kullanılacak **173 bin ton kömürden** bahsedilmediğini söyledi.

İngiltere'de kömürle çalışan elektrik santralleri dönemi sona eriyor. Ülkede 2023 yılına kadar bütün kömürlü santrallerin kapatılması kararı alındı.

Antalya'da köylünün 800 yıllık sedir ormanları için verdiği mücadeleye kazanımla sonuçlandı. Antalya 2. İdare Mahkemesi, **Ekizce**

Yaylası'nda yapılan mermer ocağına karşı açılan davada "telafisi güç zararlara yol açacağı" gerekçesiyle yürütmenin durdurulmasına karar verdi. Ekizce'de dünyada eşi benzeri olmayan sedir ağaçlarıyla kaplı 100 dönümlük (10 hektar) ormanlık alan mermer ocağına tahsis edilmişti.

Çevre ve Şehircilik Bakanı **İdris Güllüce**, "Beton makinesinin sesi bu ülkede hiç eksik olmasın. Bu beton makinesi -ben inşaat mühendisiyim- sesinden ben çok keyif alırım. Böyle pat pat pat vurdukça, Türkiye kalkıyor, kalkınacak, gelişecek" dedi.

Türkiye'nin ikinci en büyük tatlı su gölü **Egirdir**'de tarımsal kirliliğin azaltılması için sürdürülen çalışmaların üçüncü aşamasına başlandı. **Yedi Renkli Göle Yedi Renkli Hayat** projesi kapsamında, 2012 yılında toplam 50 dekarlık elma bahçelerinde başlatılan örnek sürdürülebilir tarım uygulamaları bir sonraki yıl çiftçilerin kendi çabalarıyla yaklaşık 750 dekarlık bir alana yayıldı.

İstanbululların "**yüzen ucube**"ye benzettiği yeni yolcu vapurlarının siparişi durduruldu.

Himalayalar boyunca uzanan Nepal, Butan, Myanmar'ın kuzeyi, güneybatı Tibet ve kuzeydoğu Hindistan bölgelerinde araştırmalar yapan bilim insanları **200 yeni geçiş türü** bulunduğunu açıkladı. Genetik evrim sürecinde başkalaşan bu türler arasında, toplamda 133 bitki, 26 farklı balık türü, 10 yeni amfibiyan, bir timsah, bir kuş ve bir memeli hayvan bulunuyor.

Kaynaklar: Gaia Dergi, Bianet, Radikal, Gazete Habertürk, Sol, Başka Haber, BirGün, Hürriyet, iklimicin.org, Yeşil Gazete, Dünya, Cumhuriyet

Tabağındaki Yüz: Gıda Hakkındaki Gerçekler

Yazar: Jeffrey Moussaieff Masson
Çevirmen: Zülal Kalkandelen
Yayınevi: Paloma Yayınevi, Ekim 2015

Jeffrey Moussaieff Masson, bir psikanalist olmasının yanında hayvan duygusal davranışlarına yönelik pek çok kitap yazdı. *Köpekler Asla Sevgi Konusunda Yalan Söylemez* kitabı dünya çapında bir milyondan fazla satmıştı. Masson bu kitabındaysa neyi neden yediğimize, tükettiğimiz gıdaların ahlaki değerlere, sağlığa ve gezegene etkilerine odaklanıyor. Los Angeles Times'tan Susan Salter

Reynolds'un "Bir kitabın okuyanda bir dönüşüm yaratabilmesi çok zordur. Ama Masson bunu yapabiliyor" sözleriyle tanıttığı **kitap, okuyucuları her lokmalarının arkasındaki kararları sorgulamaya çağırıyor.** Beslenme şeklimizdeki ahlaki çelişkileri ortaya koyan Masson, "Hayvanları yemenin toprağımız, sularımız ve hatta iklim değişikliği üzerindeki etkileri nelerdir, çiftçilik yöntemleri hayvanlar ve insanları nasıl etkiler?" sorularını cevaplandırıyor. Gıda konusunda bilinçlenmek istiyorsanız kendinizi acı gerçeklere hazırlayın.

Yol Ayrımındaki Türkiye: Ya Özgürlük Ya Sefalet

Yazar: Selçuk R. Şirin
Yayınevi: Doğan Kitap, Ekim 2015

New York Üniversitesi'nden Doç. Dr. Selçuk R. Şirin, özellikle son aylarda seçim, ekonomi, sosyal ve siyasal yaşam konularında Türkiye'de en yerinde analizleri yapan araştırmacılardan biri olarak öne çıkıyor. Bahçeşehir Üniversitesi Araştırma Yöntemleri Okulu (BAYO) kadrosunda da bulunan Şirin, yeni kitabında Türkiye'nin hemen her meselesinin ayrıntılı bir fotoğrafını çekiyor. **Sunduğu veriler ülkemizin kritik bir yol ayrımında olduğunu ve buradan ileriye ancak özgürlükle, adil rekabetle, kaliteli eğitimle gidebileceğimizi gösteriyor.** Basın özgürlüğü, kapanan şirket sayısı, emlak harcamalarına, terör sorunlarının dünyada nasıl çözüldüğüne dair sayısal veriler, tarım, ihracat, okunan kitap sayıları, kadın cinayetleri ve daha pek çok veri ve sıralama, Türkiye'nin konumunu diğer ülkelerle karşılaştırarak gösteriyor. Buradan sonrası, verileri inceleyip bir değişim için hareket geçmek...

Atıktan Servete: Döngüsel Ekonomi Avantajı (Waste to Wealth: The Circular Economy Advantage)

Yazar: Peter Lacy, Jakob Rutqvist
Yayınevi: Palgrave Macmillan, Eylül 2015

Sanayi Devrimi'nden bu yana sürüp giden "kaynağı al, üret, tüket" felsefesi günümüzde döngüsel ekonomi ile değişiyor. İnsanlık artık kaynakları, metalleri bir döngü içerisinde kullanmayı hedefliyor. Böylece hem metallerin değeri düşüyor, hem de karbon ayakizi azalıyor. 13 yıldır aralıksız olarak Forbes'un en çok hayranlık duyulan şirketler listesinde yer alan danışmanlık şirketi Accenture'dan iki yazar, döngüsel ekonomi yöntemlerinin be-

nimsenmesi için yenilenebilir kaynakların kullanımından paylaşım ekonomisine kadar beş farklı iş modeli öneriyor. Üstelik bu modeller, döngüsel ekonomiye rekabet avantajı da getiriyor. Kitapta yer alan her model olası sorunlar ve çözümleri öneren vaka analizleriyle inceleniyor. Kitap, ekonomide yaşanan dönüşümün temelinde kaynak kıtlığının değil tam tersine "fırsat"ın bulunduğunu vurguluyor.

Coca-Cola İçecek 2014 Sürdürülebilirlik Raporu Yayınlandı

Sosyal, çevresel ve etik alanlardaki uygulamalarımızı ve performans sonuçlarımızı GRI G4 raporlama ilkelerine uygun olarak hazırladığımız 2014 Sürdürülebilirlik Raporumuz ile paydaşlarımızın bilgisine sunuyoruz.

<http://www.cci.com.tr/tr/surdurulebilirlik/kss-raporumuz/>

Şekerbank

Enerji verimliliği yatırımlarının finansmanında Türkiye'de öncü rol edinen Şekerbank, EKOkredi ile bugüne kadar 69 bini aşkın bireysel müşteri, esnaf, çiftçi, işletme ve KOBİ'yi enerji tasarrufuyla tanıştırdı. EKOkredi ile 18,7 milyar kilovatsaat enerji tasarrufu sağlandı, 4 milyon ton karbon salımı engellendi, 95 bine yakın konut yalıtımı desteklendi ve 177 milyon metreküp doğalgaz tasarrufu elde edildi. Şekerbank, EKOkredi ile emeği ve enerjiyi koruyarak ülkemiz ekonomisine destek olmaya devam ediyor.